

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

1960 KUŞAĞI YAZARLARINDAN MUZAFFER İZGÜ'NÜN
ÖYKÜLERİNDE MİZAH

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EDA GÜL GENÇ

İstanbul 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

1960 KUŞAĞI YAZARLARINDAN MUZAFFER İZGÜ'NÜN
ÖYKÜLERİNDE MİZAH

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EDA GÜL GENÇ

Danışman:
PROF. DR. BÂKİ ASİLTÜRK

İstanbul 2019

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Eda Gül GENÇ'in **1960 Kuşağı Yazarlarından Muzaffer İzgü'nün Öykülerinde Mizah** konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Baki ASILTÜRK
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Prof. Dr. İmran KARABAĞ
Üniversitesi Kocaeli Üniversitesi

Üye : Prof. Dr. Sema UĞURCAN
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

İmza

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 08./07/ 2019 tarih ve 2019/15-05 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖN SÖZ	II
ÖZET	III
ABSTRACT.....	IV
KISALTMALAR.....	V
1.GİRİŞ	1
2. MUZAFFER İZGÜ’NÜN HAYATI, ÖYKÜCÜLÜĞÜ VE ESERLERİ	4
2.1. MUZAFFER İZGÜ’NÜN HAYATI.....	4
2.2. MUZAFFER İZGÜ’NÜN ÖYKÜCÜLÜĞÜ.....	5
2.3. MUZAFFER İZGÜ’NÜN ESERLERİ	6
3. MUZAFFER İZGÜ’NÜN ÖYKÜLERİNİN MİZAHİ UNSURLAR YÖNÜNDEN İNCELENMESİ.....	12
3.1. BANDO TAKIMI	12
3.2. DONUMDAKİ PARA	19
3.3. DELİYE HER GÜN BAYRAM	23
3.4. DAYAK BİRİNCİSİ.....	28
3.5. DEVLETİN MALİ DENİZ.....	31
3.5.1 DEVLETİN MALİ DENİZ KİTABI “MASALLAR” BÖLÜMÜ	42
3.6. ÇANAK ÇÖMLEK PATLADI.....	47
3.7. ORTADİREĞİ YIKAN AYI	61
3.8. İŞTE MÜHÜR İŞTE SEN	75
3.9. SEN KİM HOVARDALIK KİM?	89
3.10. YIL SIFIR DARBE HAZIR.....	102
3.11. DEVLET BABANIN TONTON ÇOCUĞU.....	113
3.12. AZRAİL NASIL RÜŞVET YEDİ?	132
3.13. HER EVE BİR KARAKOL.....	147
SONUÇ.....	169
KAYNAKÇA.....	173

ÖN SÖZ

Muzaffer İzgü 1960 kuşağının önemli mizah yazarlarından. İzgü, farklı türlerde kaleme aldığı eserlerinin hepsinde mizah unsurlarına yer vermiştir. ‘‘1960 Kuşağı Yazarlarından Muzaffer İzgü’nün Öykülerinde Mizah’’ adlı bu çalışmada Muzaffer İzgü’nün *Bando Takımı*, *Donumdaki Para*, *Deliye Her Gün Bayram*, *Dayak Birincisi*, *Devletin Malı Deniz*, *Çanak Çömlek Patladı*, *Orta Direği Yıkan Ayı*, *İşte Mühür İşte Sen*, *Sen Kim Hovardalık Kim*, *Yıl Sıfır Darbe Hazır*, *Devlet Babanın Tonton Çocuğu*, *Azrail Nasıl Rüşvet Yedi*, *Her Eve Bir Karakol*, *Ayvası Yedik* adlı eserleri olay örgüsü ve mizah yönünden incelenmiştir.

Çalışma; Giriş, Muzaffer İzgü’nün Hayatı, Öykücülüğü ve Eserleri, Öykülerinde Mizah ana bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Tanzimat’tan günümüze mizahın gelişimi ana hatlarıyla incelenmiş olup mizah edebiyatımızda Muzaffer İzgü’nün yeri üzerinde durulmuştur. Muzaffer İzgü’nün öykülerinde mizah bölümünde ise öykülerin olay örgüsü verilip öykülerde yapılan mizah türleri olay örgüsü üzerinden açıklanmıştır. Sonuç bölümünde ise İzgü’nün öykülerinde sıklıkla kullandığı mizah türleri tasnif edilmiştir.

Öğrencilik hayatım boyunca bana yol gösteren, yüksek lisans yapma fikrini bende oluşturan ve bu çalışmaların ortaya çıkmasında emeği geçen değerli danışman hocam Prof. Dr. Bâki Asiltürk’e, her anımda olduğu gibi bu stresli süreçte de yanımda olan aileme, desteğiyle güç verip beni hep motive eden Veysel Yağcı’ya, bilgi ve önerilerinden yararlandığım sevgili arkadaşım Burcu Ülger’e çok teşekkür ederim.

Eda Gül GENÇ

Mayıs-2019

ÖZET

Bu çalışmada 1960 kuşağı gülmece, genç ve çocuk kitapları yazarlarından olan Muzaffer İzgü'nün öykülerindeki mizah unsurları incelenmiştir. Mizah edebiyatımızın mihenk taşlarından olan Muzaffer İzgü eserlerinde mizahi unsurlar üzerinden toplumun ve bireylerin çarpık ve aksak yönlerini ustaca anlatmıştır. İzgü, yazarlığa başladığı yıldan ölümüne kadar çok sayıda eser kaleme almıştır. Yazarın yayımlanan otuz üç öykü kitabı, dokuz romanı, üç gençlik romanı, yetmiş üç çocuk kitabı vardır. Oldukça üretken bir yazar olan Muzaffer İzgü'nün eserlerinde mizahi unsurlar adeta olmazsa olmazdır, mizah onun eserlerinin temelini oluşturur. Bu çalışmada İzgü'nün on üç öykü kitabının mizahi unsurlar üzerinden incelemesi yapılmıştır.

Mizah yani “gülmece” günlük hayatın stresi ve sıkıntıları içinde insanların biraz olsun nefes almasını sağlayan, hayatı çekilir kılan bir unsurdur. Mizahi unsurun ön plana çıktığı eserlerde yazar sadece okuyucuyu güldürmeyi hedefleyebilir. Muzaffer İzgü okuyucuyu sadece güldürmeyi hedefleyen bir yazar değildir. O, okuyucuyu bir yandan güldürmek isterken bir yandan da hem kendi fikirlerini belirtmeyi hem okuyucuyu düşündürmeyi; toplumdaki çarpıklıklara, işleyiş bozukluklarına, insanların çoğunun yaşadığı gündelik ve ekonomik sıkıntılara parmak basmayı hedefleyen bir yazardır. Eserlerini verirken yazarı en çok besleyen olaylar günlük, sıradan; her insanın yaşadığı veya karşılaştığı olaylardır. İzgü, öykülerinde en çok ekonomi, siyaset ve toplum üzerinden mizah yapmakla birlikte işleyiş bozuklukları üzerinde durmuş ve sıklıkla sistem eleştirisi yapmıştır.

Bu çalışmada Muzaffer İzgü'nün on üç öykü kitabı olay örgüsü ve mizahi unsurlar yönünden incelenmiştir. Bu tezin amacı Muzaffer İzgü'nün öykülerinde sıklıkla kullandığı mizahi öğeleri tespit etmek ve öykülerin olay örgüsü üzerinden bu mizahi öğeleri açıklamaktır.

Anahtar Kelimeler: Muzaffer İzgü, mizah, kara mizah, siyasi mizah, ironi, öykü

ABSTRACT

In this study, the humorous elements in the stories of Muzaffer İzgü are examined. Muzaffer İzgü was a humorist and a young adult and children's books writer in the 1960s. He is regarded as the touchstone of Turkish literature among humorists. He narrates the distorted and disorganized aspects of society and individuals through humorous elements in an elaborate way. İzgü has written many literary works starting from his earlier years until the day he died. 33 story books, 9 novels, 3 young adult books, 73 children's books were published. Being a quite prolific writer himself, the humorous elements are essential in his works. In other words, humor forms the basis for his works. In this study, 13 story books are examined in light of humorous elements.

Humor is an element which enables us to take a breath in between the hustle and bustle of life and which renders life more bearable. In the works in which the humorous elements are highlighted, the writer's only purpose is make the reader laugh. Muzaffer İzgü is not a writer who only aims at making the reader laugh. He intends to make the reader laugh while at the same time expressing his own thoughts and making the reader think. He touches upon the corruption in society, issues of disorganization, daily life struggles, financial difficulties. The events that inspire a writer are daily and ordinary, events that any one can happen to experience to a great extent. İzgü, while writing his humorous stories, makes use of mostly economic, political aspects of society.

In this study, 13 story books are examined in terms of plot and humorous elements. The purpose of this thesis is to determine the humorous elements which İzgü frequently uses in his stories and to elaborate on these elements in light of the storyline of the stories.

Key Words: Muzaffer İzgü, humor, dark humor, politic humor, irony, story

KISALTMALAR

Akt.	Aktaran
a.g.e.	Adı Geen Eser
Bkz.	Bakınız
ev.	eviren
Ed.	Editör
Haz.	Hazırlayan
s	Sayfa
S	Sayı
TDK	Türk Dil Kurumu

1. GİRİŞ

Mizah kelimesi dilimize Arapça'dan geçmiştir. Bu kelimenin aslı “müzah” şeklindedir. Mizah kelimesi zamanla yerini “gülmece” kelimesine bırakmıştır. Gülme eylemi insana mahsus bir eylemdir. Mizah, insan hayatının bir parçasıdır, hayatın sıkıntılarını ve zorluklarını bir nebze çekilir kılan bir unsurdur. Bu sebeple insanın olduğu her yerde mizah da vardır denilebilir. Bergson'un gülünç olan durumlarla ilgili şu tanımı oldukça önemlidir: “*Sadece gerçek anlamda insani olan şeyler için gülünçlükten bahsedilebilir.*”¹ Yine Bergson'a göre gülünç bir etkinin belli bir sebepten kaynaklandığı durumlarda güldüren sebep insanlara ne kadar doğal gelirse ortaya çıkan etki de o kadar gülünç gelir.² Bergson'un bu tanımlarından yola çıkarak “mizah” unsurunun insan hayatının bir parçası olduğuna ve mizahın bu hayatın doğallığında sunulduğunda amacına hizmet edeceği yargısına varılabilir. Mizah unsuru insanlara ne kadar doğal gelirse insanları da o denli güldürebilir.

Türk toplumunun mizah anlayışı güçlü ve zengin bir gelenekten beslenir. Edebiyatımızda ilk mizah ürünlerine fıkralar ve masallar örnek olarak verilebilir. Bu fıkralar İncili Çavuş, Nasrettin Hoca, Bekri Mustafa, Bektaşî gibi mizah tiplerinin etrafında şekillenmiştir. Bu noktada Nasreddin Hoca fıkralarının öneminden bahsetmek gerekir. Nasreddin Hoca, Türk mizah ve eleştirel düşünce belleğini, düşünce dünyasını, dolayısıyla kültürünü geçmişten geleceğe taşıyan çok önemli bir şahsiyettir. Türk halk felsefesinin temel araştırma belleği, veri tabanı öncelikle Nasreddin Hoca fıkrâ belleğidir.³ Bunlar dışında Karagöz, meddah ve köy seyirlik oyunları da geleneksel Türk tiyatrosunun en güzel örnekleri olmakla beraber Türk mizah anlayışını besleyen önemli ürünlerdendir.⁴ Osmanlı edebiyatında mizah çoğunlukla cinsel içerikli şiirlerde kendini gösterir ve yerini belli bir süre sonra hicve bırakır. Divan edebiyatında mizah, hiciv türünün gölgesinde kalmıştır denilebilir.

Tanzimat dönemi, Osmanlı İmparatorluğunun yıkılışı durdurmak için çaba gösterdiği ve bu nedenle de Batı'yı örnek almak zorunda kaldığı bir dönemdir.

¹ Bergson, Henri, *Gülme*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016, s.5.

² Bergson, Henri, a.g.e., s.11.

³ Nebi Özdemir, “Mizah, Eleştirel Düşünce ve Bilgelik: Nasreddin Hoca”, ss.27-40, *Milli Folklor*, 2010, Sayı:87, s.28.

⁴ Ramazan Korkmaz, (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2016, s.545.

Tanzimat dönemi, birçok alanda ve türde olduğu gibi Türk mizahında da yeni eğilimlerin olduğu bir dönemdir. Örneğin Batılı anlamda yazılmış ilk tiyatro eseri olan Şinasi'nin *Şâir Evlenmesi* adlı eseri bir karakter komedisidir. İlk Türkçe mizah dergisi bu dönemde verilmiştir. Çoğu çalışmada ilk mizah dergisi *Diyojen* kabul edilmiş olsa da bu yanlış bir yargıdır. Turgut Çeviker'e göre Ermeni harfleriyle Türkçe çıkan ilk mizah dergisi Hovsep Vartan Paşa tarafından 1852 yılında sadece bir sayı çıkarılan *Boşboğaz Bir Âdem'dir*.⁵ Tanzimat dönemi hatırı sayılır mizah yazarlarından olan Teodor Kasap'ın çıkardığı *Diyojen* adlı dergi de mizah edebiyatımızda önemli bir yeri vardır. *Diyojen* sadece Türkçe değil başka dillerde de yayımlanan bir dergidir ve önemini uzun yıllarca korumuştur.

Tanzimat dönemi mizah edebiyatı için önemli sıçrayışların olduğu bir dönem olmuştur. Bu dönemde mizah bir yandan gelişirken bir yandan da mizah basını sansürlerle ve baskılarla karşı karşıya kalır:

“Tanzimat döneminde mizah basını güncel, toplumsal ve politik olaylara dair mizah yazılarına yer vermesiyle, eski Osmanlı mizah kültürünün yazıya geçirilmesinde üstlendiği rolle, halk mizahının yeniden üretilebilirliğini göstermesiyle Türk mizahının gelişimine çok büyük katkıda bulunmuştur. Tanzimat dönemi mizah basınında farklı dünya görüşlerinin, farklı estetik tercihlerin de tartışılabilmesi kendiliğinden heterojen bir mizah ortamı yaratmıştır.”⁶

Divan edebiyatında gölgede kalan mizah kültürü Tanzimat edebiyatında tekrar canlanmış ve hem edebiyatta hem devletin işleyişinde yeni bir döneme geçildiği için birçok farklı görüşün hâkim olduğu, renkli bir mizah kültürü cereyan etmiştir. Özellikle Teodor Kasap'ın çıkardığı *Diyojen* adlı dergi Tanzimat Dönemi mizah yayıncılığında zikredilmesi gereken çok önemli bir dergidir. Bu dergide Teodor Kasap dışında Namık Kemal, Direktör Âli Bey, Ebüzziya Tevfik gibi dönemin önemli isimleri de yazılarını yayımlamıştır. Teodor Kasap'ın *Diyojen* dışında çıkardığı birçok mizah dergisi de Tanzimat Dönemi mizah kültürünü zenginleştirmiştir.

Tanzimat Dönemi'nde mizah ve hiciv ayrı kollardan gelişimini sürdürürken kimi eserlerde de ortak bir noktada birleşirler. Örneğin Recaiade Mahmut Ekrem'in yazmış olduğu *Araba Sevdası* adlı eserde başkahraman Bihruz Bey, Batı özentisi olması nedeniyle bir yandan hicvedilirken bir yandan da bu özentiliğinden dolayı düştüğü komik durumlar okuyucuya yansıtılır.

⁵ Ramazan Korkmaz, (Ed.), a.g.e., s.547.

⁶ Ramazan Korkmaz, (Ed.), a.g.e., s. 549.

Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Ahmet Rasim İstibdat Dönemi'nde mizah ve hiciv türünde eser vermiş önemli isimlerdir. Ahmet Mithat geleneğini devam ettiren Hüseyin Rahmi Gürpınar, mizah yazarı olduğunu kabul etmek istemese de verdiği eserlerle mizah ve hiciv yazarı sınıfına sokulabilecek bir isimdir. Bu dönemde Gürpınar'ın çıkardığı Boşboğaz ile Güllabi adlı mizah dergisi de oldukça önemlidir.

II. Abdülhamit'in hüküm sürdüğü dönemde muhalif bir tavır sergileyen ve oldukça cesur şiirler yazan Eşref adlı şair ise bu dönemde zikredilmesi gereken önemli bir isimdir. Eşref, sadece II. Abdülhamit döneminin değil Türk edebiyatının en önemli hiciv şairlerinden kabul edilir.

II. Meşrutiyet dönemi mizah edebiyatında adı geçmesi gereken en önemli isim ise "Kirpi" takma adıyla eserlerini veren Refik Halit Karay'dır. Karay'ın amacı okuyucuyu sadece güldürmek değil anlattığı durumları hicvetmektir. Bu hiciv genelde siyasi bir hiciv şeklinde kendini gösterir.

Milli Edebiyat Dönemi'nde ise Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon'un birlikte çıkardıkları "Akbaba" dergisi dönemin en önemli mizah dergisi kabul edilir. Mizah edebiyatının gelişmesine oldukça katkı sağlayan bu dergi asıl etkisini Cumhuriyet yıllarında göstermiştir.

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise İnci Enginün'e göre mizah edebiyatında Muzaffer İzgü genç yazarlar arasında en dikkat çeken yazarlardandır.⁷ 1946 yılında Aziz Nesin ve Sabahattin Ali'nin birlikte çıkarmaya başladıkları *Markopaşa* isimli mizah dergisinin yayınlandığı sırada ülke siyasi açıdan sıkıntılı bir dönemdedir. Haftalık siyasi mizah dergisi olarak yayınlanmaya başlanan bu dergi sergilediği muhalif tavır ve siyasi içerik sebebiyle birçok kez kapatılmış ve derginin isminde sürekli değişiklik olmuştur.

⁷ İnci Enginün, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2005, s. 331.

2. MUZAFFER İZGÜ'NÜN HAYATI, ÖYKÜCÜLÜĞÜ VE ESERLERİ

2.1. MUZAFFER İZGÜ'NÜN HAYATI⁸

29 Ekim 1933 yılında Adana'da doğan Muzaffer İzgü'nün annesi Cumhuriyetimizin onuncu yılı sebebiyle katıldığı törende sancılanmış ve doğuma zor yetiştirilmiştir. İzgü, oturduğu evi *Zıkkımın Kökü* romanında şöyle anlatır: “Babamın ev dediği şey, kocaman bir avlu, avluda bir nar ağacı, bir okalıptüs, bir de küçücük oda. Odanın üstü çinkolarla kaplı, yanları bozulmuş ambalaj sandıkları ve çamur... Bir yatak, bir çul, iki tencere, altı sahan, üç sepet, bir tava, iki tepsi, bir maltız; yastık ve yorganları saymazsak evimize ev dedirten şeyler bunlardı.” Çocukluğu oldukça zor ve yoksullukla boğuşarak geçen İzgü çocukken açlıktan ağladığı günler olduğunu anlatır. Evleri kışın o kadar soğuktur ki evin soğukluğundan kurtulmak için Halkevi kitaplığına gitmeye ve orada kitap okuma alışkanlığı kazanmaya başlar.

İzgü, ortaokulu bitirdiğinde müdürü Mustafa Bey onu yanına çağırarak öğretmen olmayı isteyip istemediğini sorar. İzgü “İsterim” diye karşılık verince öğretmen kurulunun onayıyla Diyarbakır Öğretmen Okuluna yatılı olarak başlar. Üçüncü sınıftayken ileride evleneceği kadın olan Günsel Hanım ile tanışır. Günsel Hanım da İzgü de öğretmendir ve Diyarbakır'da ev kiralari çok pahalı olduğundan ikisi de tayinlerini Silvan'a isterler. Evlenip Silvan'a giderler ve İzgü, orada sınıf öğretmeni olarak görev yaptığı sırada oğlu Bülent Şahin dünyaya gelir. İzgü'nün işi Silvan'da oldukça zordur çünkü oradaki çocuklar Türkçe bilmemektedir. Oradaki çocuklara dört yıl boyunca her şeyden önce Türkçe öğretmeye çalışır. Daha sonra Günsel Hanım ve İzgü tayinlerini Aydın'a isterler ve görevlerini yapmaya orada devam ederler. Aydın'a atandıktan sonra ikiz kızları Nevin ve Sevin dünyaya gelir. İzgü, on bir yıl sınıf öğretmenliği yaptıktan sonra sınavlara girmiş ve ortaokul Türkçe öğretmeni olarak öğretmenlik hayatına devam etmiştir. Meslekte 26 yılını doldurduktan sonra da 1978 yılında emekli olmuştur. Günsel Hanım da emekli olduktan sonra İzgü eşiyile birlikte İzmir'e yerleşir ve eserlerini burada vermeye devam eder.

⁸ Yazarın biyografisinde Muzaffer Uygüner'in yayına hazırladığı, *Muzaffer İzgü Yaşamı Sanatı Yapıtlarından Seçmeler* adlı kitaptan yararlanılmıştır.

İzgü, 2017 ağustos ayında kanser olduğunu öğrenir ama tedaviyi reddeder. Hastalığını öğrendikten kısa bir süre sonra emekliliğinden sonra eşiyle birlikte yerleştiği İzmir’de 26 Ağustos 2017 günü 84 yaşında hayata veda eder.

2.2. MUZAFFER İZGÜ’NÜN ÖYKÜCÜLÜĞÜ⁹

İzgü, yazın hayatına Aydın’da öğretmenlik yaparken başlar. İlk yazıları Hüraydın gazetesinde yayımlanır. İzgü, daktilosu olmadığı için yazılarını elle yazar ve basımevine o şekilde teslim eder. İlk kitabı *Gecekondu*’yu eline aldığı anda duygularını şöyle açıklamıştır: “Beni en çok duygulandıran ilk kitabım Gecekondu’yu elime aldığı zaman oldu. Titriyordu ellerim. O gece Remzi Kitabevinin bana göndermiş olduğu otuz kitabı dizdim, geçtim karşısına baktım baktım baktım *Gecekondu*’nun ardından öteki kitaplarım geldi.” İzgü’nün bu kitabı *Akbaba* adlı dergide dizi olarak yayımlanmıştır. İzgü’nün yazarlık macerasını başlatan Gecekondu isimli kitabının onda ayrı bir yeri vardır.

İzgü, yazarlığı yaşam biçimi haline getirmiş bir yazardır. Eserlerinde kurmaca olanı anlatsa da hepsinin içinde bir gerçeklik ve yaşanmışlık payı vardır. İzgü çok iyi bir gözlemcidir; toplumu, insanları, insanların sıkıntılarını çok iyi bilen bir yazardır. Zaten eserlerinde en çok yer verdikleri de kendi gözlem alanı içindeki toplumsal ve siyasal çarpıklıklardır. İnsanların sorunlarına, problemlerine bu kadar hâkim olmasını sağlayan en önemli unsur gözlemci olmasının yanı sıra kendisinin de bir zamanlar o sorunları yaşayan bir insan olmasıdır. Onu yazarlıkta başarılı kılan en önemli unsur budur. Kendi yaşadıklarını ve gözlemlerini kurmacayla harmanlayıp anlatan yazar sadece yetişkinlere değil çocuklara da seslenir. Ona göre çocuk okuru olmayanın yetişkin okuru da olmaz.

İzgü hem çocuklar tarafından hem yetişkinler tarafından benimsenen ve çok sevilen bir yazardır. Bunda en büyük pay İzgü’nün eserlerinde Anadolu’nun sesini vermesi ve herkesin onun eserlerinde kendinden bir şeyler bulmasıdır. Eserlerinde Türkiye’nin hangi bölgesini, yöresini anlatıyorsa kahramanlarını da o yörenin ağzıyla konuşturur. Bu noktada İzgü’nün toplum gerçeklerini mizah üzerinden anlatan realist bir yazar olduğu görülür.

⁹ Yazarın yazarlık yaşamında ve öykücülüğünde Muzaffer Uyguner’in yayına hazırladığı *Muzaffer İzgü Yaşamı Sanatı Yapıtlarından Seçmeler* adlı kitaptan yararlanılmıştır.

İzgü'nün eserlerinde “mizah” ögesi bir amaç değil toplumun sorunlarına parmak basmasını sağlayan bir araçtır. Yazar, mizahı eserlerinde araç olarak kullandığını kendisi de ifade eder. İzgü'nün eserlerinde yer verdiği konular aslında gülünecek konular değildir. Bu konulara geçim sıkıntısı, siyasilerin sadece seçim zamanı halkı hatırlaması, eğitim sistemimizdeki çarpıklıklar vb. gibi konular örnek verilebilir. Yazar, oldukça ciddi ve insanların hayatını derinden etkileyen bu konulara yer verse de bu konuları mizah üzerinden sunarak eserlerinin okunmasını kolaylaştırır.

İzgü eserlerini yazarken Türkçenin zenginliklerinden yararlanır. Deyimler, atasözleri ve yerel söyleyişler onun üslubunu besleyen en önemli unsurlardır. İzgü, yabancı sözcükleri kullanmamaya gayret eder, Türkçenin çok zengin bir dil olduğunun farkındadır ve bu hassasiyetinde Türkçe öğretmenliği yapmış olmasının da payı vardır. Oldukça yalın, her kesimin anlayabileceği bir dille ve üslupla yazan yazar hem anlatım konusunda hem de kurgu konusunda usta bir yazardır.

2.3. MUZAFFER İZGÜ'NÜN ESERLERİ

2.3.1. Romanları

İlyas Efendi (1971)

Halo Dayı ve İki Öküz (1973)

Kasabanın Yarısı (1982)

Üç Halka Yirmibeş (1984)

Zıkkımın Kökü (1988)

İt Adası (1992)

Sıpa (1993)

Dilber (1995)

Milli Kahraman Matador Mahmut (1996)

2.3.2. Öykü Kitapları

Gecekondü (1970)

Bando Takımı (1975)

Donumdaki Para (1977)

Dayak Birincisi (1979)

Deliye Her Gün Bayram (1980)

Sen Kim Hovardalık Kim (1980)

Her Eve Bir Karakol (1980)

Devlet Babanın Tonton Çocuğu (1981)

Lüp Lüp Makinesi (1982)

Çanak Çömlek Patladı (1983)

İşte Mühür İşte Sen (1984)

Ortadireği Yıkan Ayı (1984)

Devletin Malı Deniz (1986)

Azrail Nasıl Rüşvet Yedi? (1986)

Siz Bilirsiniz Paşam (1987)

Demokrasiniz Kaç Para Eder? (1988)

Yıl Sıfır Darbe Hazır (1989)

Bir Namussuz Aranıyor (1990)

Bizim Ayılar Amerikalıları Çok Sever (1991)

Bir Mayıs Polis Bayramı (1992)

Nasıl Baba Oldum (1993)

Dandini Vatandaş Dandini (1994)

Ayvayı Yedik (1995)

Hırsız Köpek (1997)

Oturaklı Başkan (1998)

Herkese Bir Yastık (1999)
Tom Baba'nın Tombalası (2000)
Anadolar (2001)
Soyma Beni Utanırım (2002)
Hükümet Çiftetellisi (2003)
Anamı Da Aldım Geldim (2009)
Ayıya Bak (2012)
Hamdolsun Açız (2012)
Çapulcu Musun Vay Vay (2013)

2.3.3. Gençlik Romanları

Kaçak Kız (1997)
İçimde Çiçekler Açınca (2000)
Bütün Sabahlarım Senin Olsun (2003)

2.3.4. Çocuk Kitapları

Ökkeş Balık Avında (1968)
Ökkeş Kurt Avında (1968)
Ökkeş Bahçıvan (1969)
Ökkeş Kapıcı (1969)
Ökkeş Lunaparkta (1970)
Ökkeş Otoparkta (1970)
Ökkeş Maçta (1970)
Ökkeş İşportacı (1970)
Ökkeş Dolmuşçu (1971)
Ökkeş Denizde (1971)

Murat'ın Tatili (1972)
Korkak Kahraman (1973)
Anneannem Askere Gidiyor (1973)
Yaşasın Kanal Anneanne (1973)
Anneannemin Gramofonu (1973)
Ormandaki Kulübe (1973)
Anneannemin Apartman Kuzusu (1974)
Anneannemin Erikli Bahçesi (1974)
Makasçının Oğlu (1976)
Kahraman Panter (1976)
Ali'nin Bisikleti (1978)
Kara Pamuk (1978)
Uçtu Uçtu Ali Uçtu (1979)
Ekmek Parası (1979)
Bayram Yeri (1979) (Kardelen adıyla 2000)
Arıcık (1979)
Pazar Kuşları (1979)
Bülbül Düdük (1980)
Çizmeli Osman (1980)
Yumurtadan Çıkan Öğretmen (1981)
Karlı Yollarda (1982)
Güldüren Uçurtma (1983)
Kuşadalı Metin Kaptan (1985)
Küçük Arı Büyük Arı (1989)
Al Yanaklı Hasan (1989)
Kabakçı Amca (1989)

Çingiraklı Çoban (1989)
Can Dayım (1990)
Duyduk Duymadık Demeyin (1990)
Süpermen İstanbul'a Düştü (1990)
Nasıl Şarlo Oldum (1990)
Ufağım Ama En Büyük Benim (1990)
Konuşan Kedi (1990)
Dedemin Bisikleti (1990)
Bulutlara Simit Satan Çocuk (1990)
Kurt Korkusu (1990)
Altı Sepet Tek Bıyık (1990)
Uzay Karpuzu (1991)
Kiraz Kız (1991)
Yedi Renkli Saat (1991)
Hokus Pokus (1992)
Uzay Dolmuşu Kalkıyor (1994)
Okula Giden Robot (1994)
Bisikletim Vız Vız (1995)
Kızılderili Çocuklar (1995)
Sarı Şapkalı Kardan Adam (1995)
Eşegin Türküsü (1995)
Kuklacı Çocuklar (1995)
Konuşan Balon (1995)
Armutçu Ayı (1995)
Kahraman Kuçu (1995)
Yusuf'un Treni (1995)

Uçan Eşek (1995)
Anneannem Gelin Oldu (1997)
Anneannem Cankurtaran (1997)
Anneannem Dans Kraliçesi (1997)
Yaşasın Anneannespor (1997)
Anneannemin Bebeği (1997)
Anneannem Süsleniyor (2001)
Anneannemin Kuyruklu Yıldızı (2001)
Anneannemin Konuk Kedisi (2002)
Anneannem Hayvanlar Arasında (2002)
Anneannem Sihirbaz (2003)

3. MUZAFFER İZGÜ'NÜN ÖYKÜLERİNİN MİZAHİ UNSURLAR YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

3.1. BANDO TAKIMI

1. hikâye “*Delisiz Bir Kasaba Aranıyor*” adlı hikâyede kahraman kasabada Hilmi isimli bir deliye rastlar bu deliyi daha öncede tanıdığını fak eder ve peşine düşer. Hilmi, kahramanın memuriyetten arkadaşıdır. Kahraman memuriyetten istifa ettikten sonra Hilmi de istifa eder. İstifa etmesinin sebebi memuriyette kazandığı paranın yeterli olmamasıdır. Hilmi daha sonra delisiz bir kasaba arar ve bulur. Memurlukta kazandığından daha fazla kazanır. Tüm kasaba ona yardımcı olur, onu sever. Kahraman Hilmi’ye bu işe ne zaman son vereceksiniz diye sorduğunda Hilmi hiç öyle bir niyetinin olmadığını söyler.

Hikâyede Hilmi’nin bu duruma gelmesi üzerinden kara mizah ve sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Memur maaşlarının yetersiz oluşuna parmak basılmıştır. Hilmi’nin memurlukta kazandığı paranın hiçbir şeye yetmemesi ve sonunda bu şekilde trajikomik bir çözüm bulması okuyucuyu hem güldürür hem düşündürür.

3. hikâye “*Fehmi Ustanın Köfteleri*” adlı hikâyede kahraman beş yıl önce uğradığı bir kır lokantasını tekrar görür ve o ıssız iş yapmayan lokantanın bu kadar gelişmesine şaşırır. Kahraman, beş yıl önce lokanta sahibine bir öneride bulunarak burada bir bayan çalıştırmasını söylemiştir. Lokanta sahibi ise bu fikri düşünerek lokantasında bir bayan çalıştırmaya başlamıştır. Daha sonra bu bayanların sayılarını artırarak işini iyice büyütüştür. Artık paraya para demez sadece lokanta değil çevresi de gelişir. Bir sürü yeni dükkân açılır. Hikâyenin sonunda iş öyle bir raddeye gelir ki lokanta sahibi yanında çalıştırdığı bayanlardan birini metresi olarak tutar.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Hikâyenin başkahramanı seneler önce geldiği ıssız bir lokantayı tekrar gördüğünde şaşırır çünkü lokantanın eski halinden eser yoktur. Lokanta sahibi aklını çalıştırmış ve insanların ilgisini çekmeyi kadınları işe alarak sağlamıştır. Tıklım tıklım olan lokantanın bu hale gelmesini sağlayan unsur lokanta sahibinin burada birçok bayan çalıştırmasıdır.

4. hikâye “*Memurun Mal Bildirimi*” adlı hikâyede kahraman Hüsamettin Bey’in müdürü Kanun Kamil memurlarının mal bildiriminde bulunmalarını neleri var neleri yok her şeyi yazmalarını ister. Yedi çocuklu Hüsamettin Bey ise hiçbir şeyi olmadığı için evdeki tenceresine tasına kadar yazar. Hatta evde bulunan eşyaları yazdıktan sonra

kendi üzerinde bulunan paltosunu gömleğini de mal bildirimine ekler. Son maddeye geldiğinde ise o maddeyi yazıp yazmamakta kararsız kalır, müdürüne sorduktan sonra yazmaya karar verir. Madde de şu şekildedir “Altında Donu Yoktur.”

Hikâyede hem kara mizah hem toplumsal eleştiri yapılmıştır. Bu cümle okuyucuyu güldürür ama aslında cümlenin altında memurun fakirliği, yoksulluğu göze çarpar. Bu ise gülmenin ardından bir burukluğu getirir.

5. hikâye “*Kemiklerini Kırarım*” adlı hikâyede kahraman gülmeyi çok seven bir çocuktur. Babası ve annesi ona çok gülmenin iyi bir şey olmadığından bahseder durur hatta babası çok güldüğü için çocuğa şiddet bile uygular. Sürekli gülmenin ayıp olduğundan, cıvık insanların güldüğünden bahseder. Hatta oğluna iyi ki kız olmadığını yoksa bu gülmeye kesin fahişe olacağını söyler. Çocuğa sadece babası değil öğretmenleri de gülmemesi konusunda baskı yaparlar. Çocuk ilkokulu bitirdikten sonra artık rahat rahat gülerim diye düşünür ama öyle olmaz hem ortaokul da hem lisede hatta daha sonra işe girdiğinde, evlendiğinde bile çevresinden gülmemesi konusunda uyarı alır. Herkes ne kadar sert olursa o kadar iyi olacağını asık suratlı insanlara daha saygı duyulduğunu söyler durur. Sonra da adam kendi çocuğu olduğunda kendisine yapılan baskıları çocuğuna da yapar ve güldüğü zaman oğluna kızar.

Hikâyede toplumsal bir eleştiri söz konusudur. Toplum genelinde gülmenin iyi bir şey olmadığı düşüncesi vardır. Hikâyede bu düşünce alaycı bir dille eleştirilerek toplumdaki insanların belli kalıplara sıkışması üzerinden toplumsal eleştiri yapılmıştır.

7. hikâye “*Yedekteki Parti*” adlı hikâyede kahramanın Ömer isimli arkadaşı, kahramanı kasabanın ileri gelenleriyle tanıştırır. Tanıştırdığı ilk kişi Hilmi Bey’dir. Hilmi Beyler sekiz kardeşirler. Her bir kardeş başka partiye üyedir. Kimi CHP kimi AP kimi ise MGP Ömer ve kahraman kardeşlerin her birinin yanına uğrarlar. Kahraman kardeşlerin hepsinin başka partide olmalarına çok şaşırır. Sekiz kardeşin yanına da uğrarlar. Kahraman son kardeşe dayanamayıp kardeşlerin nasıl ayrı partide olduğunu sorar. Zeki Bey ise bunun kurnazlıklarıyla alakalı olduğunu hangi parti iktidar olursa o kardeşin işlerini hallettiğini söyler. Yani hangi parti iktidar olursa olsun her partide bir kardeş olduğundan sırtları hiçbir zaman yere gelmez.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hilmi Bey ve kardeşleri farklı partilere üye olarak işlerinin kolayca hallolmasını sağlarlar ve bu sayede rahatça yaşayıp giderler. Hikâyede siyasilerin kendi düşüncesinden ve partisinden olan insanları kayırması ve o

insanlara her türlü imkânı sağlaması Hilmi Bey ve kardeşlerinin yaptıkları üzerinden eleştirilmiştir.

8. hikâye “*Yerinde Say Çeşmesi*” adlı hikâyede kaymakam Süsük Mehmet isimli muhtardan Cumhuriyetin 50. Yılı kutlaması için bir şeyler yapmasını ister. Özellikle köylünün işine yarayacak bir şey olmasına özen gösterir. Kaymakam, muhtarın fikirlerini beğenmez, muhtar da işe yarar pek bir şey söylemez. Üstelik bir de bütçe sorunu vardır, köyün bütçesinin elverdiği ölçüde bir şeyler yapmak gerekir. Muhtar köyüne döner köylülerin de fikirlerini alır. Muhtar sonunda 6 yıl önce yapılmış olan çeşmeyi köylülere yıktırıp tekrar yaptırır. Üzerine de “Ellinci Yıl Çeşmesi” yazdırır. Kaymakam da bu fikri çok sever sonunda muhtarla uzlaşır. Tabi kaymakamın var olan bir çeşmeyi yıktırıp yeniden yaptırıldığından haberi yoktur.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Köylüye ve muhtara yeteri kadar maddi destek sağlamayıp onlardan bir şeyler yapması beklenir. Ne yazık ki para olmadığı için köylüler de bu kadarını yapabilir.

10. hikâye “*Sayın İşadamı*” adlı hikâyede mesleği manavlık olan Zahit Efendi şehre gidip zengin olmaya karar verir, ailesini alıp şehrin yolunu tutar. Yalnız şehirde tutunamaz, zengin olmak bir yana elindeki para da biter. Bir gün kahvede otururken gazetede gözüne bir ilan ilişir. İlanda bir lise binasına tuvalet yapılacağını ve bunun ihaleyle gerçekleşeceğini yazar. Zahit Efendi karısının altınlarını bozdurarak bu ihaleye katılır. İhalenin yapılacağı gün lise salonuna gider orada bir adam Zahit Bey’e ihaleye katılmamasını ve karşılığında iki bin lira vermeyi teklif eder. İki bin beş yüz liraya anlaşılır. Daha sonra Zahit Efendi bu şekilde birçok ihaleye katılmak için gider yalnız katılmadan önce ona hep para teklif edilip ihaleye katılmamasını söyleyen adamlar karşısına çıkar. Yani Zahit Efendi ihaleye katılmadan eline para geçer ve zamanla memleketin en ünlü müteahhitleri arasında yer almaya başlar çok da zengin olur. Ama yasaya göre Zahit Bey’in yasaya göre beş kuruş kazancı bile yoktur hatta işsizlere devlet tarafından maaş bağlanması gerektiğinden ilk maaş bağlanacak insan Zahit Efendi’dir.

Hikâyede işleyiş bozukluğu ve ihale mafyası eleştirilmiştir. Devlet denetleme konusunda başarılı olamadığı için hikâyede anlatılan Zahit Efendi gibi hak etmeden kolayca para kazanan insanlar üzerinden bir eleştiri yapılmıştır. Hak etmeden ve devlete vergi vermeden kazanç elde edenler hikâyedeki mizahın temelini oluşturur.

12. hikâye “*Vergi İtirazı Nasıl Yapılır*” adlı hikâyede Dursun adlı bir vatandaş vergi itirazı için vergi müdürlüğünün yolunu tutar yolda susar ve gazoz almak için durur. Tam o sırada da düşer, kafası yumruk gibi şişer. Vergi dairesine gittiğinde kafası şiş olduğu için onu sağlık müdürlüğüne yönlendirirler. Vergi müdürlüğünde çalışanların onun köylü olduğu için okuma yazma bilmediğini düşünürler. Daha sonra Dursun’u devlet hastanesine gönderirler, orada kontrol ederler ve böbreklerinde taş olduğunu tespit edip taşı alırlar. Bu süreç tam on iki gün sürer ve on iki gün boyunca Dursun hastanede yatar. O süreç içinde ne zaman vergiyle ilgili bir şey söyleyecek olsa herkes onu başından atar. Vergi itirazında bulunmak isteyen Dursun on iki gün hastanede yatar ve eline geçen tek şey farkında bile olmadığı böbreğindeki taştan kurtulmak olur.

Hikâyede toplumsal eleştiri ve sağlık sektörüne yönelik bir eleştiri yapılmıştır. Hikâyede Dursun adlı kahraman, vergi dairesi çalışanları tarafından “köylü” diye nitelendirilir. Dursun, vergi dairesine vergi itirazı için gitmesine rağmen kafasındaki şişliği gören vergi dairesi memurları tarafından hastaneye yönlendirilir. Hastanede Dursun’un böbrek taşının tespit edilip alınması tam on iki gün sürer. Hikâyede hastanelerdeki aksaklıklar ve işlerin ağır ilerleyişi de eleştirilen unsurların başında gelir. Hikâyede eleştirilen bir diğer unsur ise köylünün hor görülmesidir.

13. hikâye “*Kemer ve Kravat*” adlı hikâyede bir gazetecinin kapısı çalınır, polisler onu almaya gelirler ama sebebini söylemezler. Gazeteci yazdığı yazıları düşünür ama akına bir türlü suçlu sayılabilecek bir yazı yazdığı gelmez. Karakola gittiğinde yaklaşık 4 saat gazeteciye bekletirler ve neden orada olduğunu söylemezler. Dört saatin sonunda gazeteciye polis müdürünün yanına götürürler. Müdür Şadan Bey gazetecinin çocukluk arkadaşıdır, çocuklukları birlikte geçmiştir. Şadan Bey gazeteciye ulaşamayınca memurları onu almaları için yollamıştır. Yani gazetecinin bir suçu yoktur sadece çocukluk arkadaşı ona ulaşmak istemiştir. Gazeteciye memurların kötü muamele yapmasının sebebi Şadan Bey’in onlara yazar olduğunu söylemesidir. Memurlar yazar olduğu için kesin suçu vardır diye düşünüp onu dört saat bekletip üstüne bir de kemer ve kravatını almışlardır.

Hikâyede siyaset üzerinden sistem eleştirisi yapılmıştır. Polisler adamın gazeteci olduğunu öğrendiklerinde ona kötü davranmaya başlarlar. Yazarlar, yazdıkları yazılar yüzünden gözaltına alınıp hapse atıldıkları için polisler adamın yazar olduğunu öğrendiklerinde kesin bir suçu vardır gözüyle bakarlar. Polislerin yazarlara böyle davranmalarının en büyük sebebi devletin yazarlara karşı olan tavırlarıdır. Basın

özgürlüğünün olmayışı ve yazarlara yapılan kötü muamele gösterilerek mizah yapılmıştır.

14. hikâye “*Forslu Olmak Başka*” adlı hikâyede emekli müsteşar Fettah Bey yöneticisi olduğu apartman sakinlerine apartmana su getireceğinin sözünü verir ve birçok tanıdığının yanına gider. Ne yaparsa yapsın kimin yanına giderse gitsin su sorununa kalıcı bir çözüm bulamaz üstelik verdiği sözü tutamadığı için gururu kırılır, herkesin ona bakış açısı değişir. Bir gün yine sular idaresi müdürüne gider, bir odacı yanına yaklaşır ve su sorununu halledeceğini vananın başında duranın akrabası olduğunu bu işin sadece paraya yani rüşvete baktığını söyler. Fettah Bey çok sinirlenir. Belediye başkanına bir dilekçe yazıp ona bunu teklif edeni kişileri süründürmeyi düşünür. Apartmana geri döndüğünde ise herkes ona camdan seslenir mahvettin bizi hiç olmazsa bir saat suyumuz vardı artık o da yok derler. Fettah Bey odasına kapanır, düşünür taşınır ve emekli ikramiyesinden on bin lirayı odacının eline sayar, böylece su sorunu çözülmüş olur.

Hikâyede toplumsal bir eleştiri söz konusudur. Fettah Bey’in yönetici olduğu apartmanda su yoktur. Fettah Bey, apartman sakinlerine suyu getireceğine dair söz vermiştir ve sözünü tutmak için elinden geleni yapar. Su, insanlar için olmazsa olmaz bir ihtiyaçtır ve bir apartmanda suyun olmaması çok büyük bir sorundur. Fettah Bey, normal yollarla bu su sorununu halledemeyince tanıdık bulmaya çalışır. Sonunda rüşvet vermeden bu işin olmayacağını anlayınca o da bu çarka ayak uydurur ve gerekli kişilere rüşvet vererek bu sorunu halleder; apartman sakinlerine verdiği sözü tutmuş olur. Hikâyede çok elzem bir ihtiyaç olan “su” ya bile rüşvet vermeden ulaşılamaması eleştirilmiştir. Çoğu iş normal yollarla değil de rüşvet yoluyla halledilmektedir. Günlük hayatın ve devletin işleyişinde birçok sorunun rüşvetle hallolması hikâyede eleştirilen en önemli noktadır.

15. hikâye “*Gezici Hastane*” adlı hikâyede hastane gibi olan bir otobüsten bahsedilir. Otobüse binen yolcuları tek tek sağlık kontrolünden geçirirler. Kulaklarını yıkarlar, dişlerini çekerler hatta idrar tahlili bile yaparlar. Burada devlet hastanesine gönderme vardır, yolcuların hiçbiri yolculuk yapmak için otobüse binmez. Hepsi tedavi olmak için biner. Devlet hastanesine gitseler işleri en az üç gün süreceksen bu otobüste hem seyahat ederler hem sağlık kontrollerini yaptırırlar.

Hikâyede sağlık sektörü üzerinden bir mizah yapılmıştır, devlet hastanelerinde işlerin ağır ilerlemesine gönderme vardır. Hikâyede anlatılan insanlar hastanelerin bu durumda olduğunu bildiklerinden sağlık kontrolü için gelen otobüste tedavi olmayı tercih ederler.

18. hikâye “*Bin Bir Çeşit*” adlı hikâyede vali yardımcısı Sunuhi Bey’e kayınpederinin kırtasiye dükkânından belli bir miktar miras kalır. Birtakım silgiler, defterler, suluboya vs.. Sunuhi Bey bu malları eve getirince karısı İclal Hanım ona babasını hatırladığını bu malların evden götürmesi gerektiğini söyler. Sunuhi Bey malları iş yerine götürür, iş yerinde bu mallara talep olur giden gelen kalemlerden silgilerden alarak Sunuhi Bey’e ücretini öder. Zamanla Sunuhi Bey biten malları yenilemeye başlar hatta daha çeşitli mallarda getirir odası resmen tuhafiyeciye döner. Bir gün Vali Sunuhi Bey’i uyarır artık bu işe bir son vermesi gerektiğini söyler. Bunun üzerine Sunuhi Bey işten ayrılır ve seyyar bir satıcı olarak hayatına devam eder.

Hikâyede kara mizah yapılmıştır. Sunuhi Bey’in valilikten seyyar satıcılığa geçişi komiktir ama bu aynı zamanda insanı düşündürür. Eğer Sunuhi Bey işinde hem maddi hem de manevi yönden mutlu olsa seyyar satıcı olmayı kabul etmeyecektir. Vali yardımcılığından seyyar satıcılığa geçince bir statü kaybı yaşamasına rağmen daha çok para kazandığı için bu durumu kabul eder. Sunuhi Bey’in yaşadığı statü kaybını önemsememesinin en önemli sebebi yaptığı işten maddi olarak tatmin olmasıdır. Hikâyede ekonomik sorunların insan hayatını şekillendirmesi üzerinde durulmuştur.

19. hikâye “*Buraya İşeyen Eşektir*” adlı hikâyede bir adamın kapısının önüne sürekli içerler. Adam kapının önüne ne yazdıysa kar etmez. “Buraya İşeyen Eşek oğlu Eşektir” yazar yine de işemeye devam ederler. Üstüne bir de adama belediyeden yazı gelir çevreyi pislettiğinden, yüz lira para cezası yazarlar. 1 hafta sonra yine ceza gelir, tuvaleti kullanmayıp sokağı kirlettiğinden iki yüz lira ceza gelir. Hâlbuki sokağı kirleten o değildir, üstüne bir de kirletmemeleri için savaşmıştır ama sonunda başarılı olamamış bir de üstüne ceza yemiştir. Adamın tepesi atar, duvarın dibine bir kâğıt yapıştırır. “Küçük 25 kr – kolonya 25 kr” bir de kocaman “işemek serbesttir” yazar ve işi ticarete döker.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. İnsanlar uyarıları dikkate almaz ve olumsuz davranışlarını sürdürürler. Devletin ilgili kurumları ise toplum düzenini

sağlama konusunda yetersizdir. Hatta süreci bu hikâyedeki gibi tam tersi bir şekilde ilerletip asıl ceza yazması gerekenlere ceza yazmazlar.

21. hikâye “*Sen Öldürmeden Ben Öldürürüm*” adlı hikâyede kahramanın dayısı üç aylığına bir büro ve posta kutusu tutar sonra da gazeteye ilan verir “Sen Öldürmeden Ben Öldürürüm” filmi için yetenekli genç erkekler ve kızlar aranıyor diye. Bu ilana birçok başvuru gelir ve dayı bu başvurulara yanıt verir. Yanıtı şu şekildedir ilk elemeyi kazandınız, kaydınızın yapılabilmesi için adresimize yirmi lira gönderilmesi gerekmektedir. İnsanlar o ücreti yollar, dayı bu sefer başka bir şey için yirmi lira ücret talep eder, yine yollarlar. Sonra ise vaat ettiği hiçbir şeyi onlara vermez. Ama insanlar ünlü olmak uğruna çok da sorgulamadan o parayı yollayıp denileni yaparlar. Dayı aynı zamanda bu uygulamayı şairler için yapar. Şairlere antolojide şiirlerin bulunacağını vaat eder onlardan da para koparır. İnsanlar hiç sorgulamadan onun dediklerini yaparlar. Şairlerin hepsinde de ünlü olma hevesi vardır. Sorgusuz sualsiz denileni yapmalarının sebebi budur.

Hikâyede kültürel mizah yapılmıştır. Çok yüce meslekler olan ve emek gerektiren oyunculuk, şairlik gibi mesleklerde insanlar ünlü olmak uğruna her şeyi yaparlar, bu konuda gözleri kararır. Dayının her istediğini aynı bir cahil gibi sorgulamadan yerine getirirler; paralarından olurlar ve sonuçta hiçbir şey olmaz, kandırılırlar.

23. hikâye “*Bakanlıktan Gelen Sandık*” adlı hikâyede bir devlet dairesine bakanlıktan bir sandık gelir ve bu sandığı açmamaları söylenir. Dairede çalışanlar denileni yaparlar. Bakanlıktan sandığın korunmasıyla ilgili sürekli talimat gelir. Bir serin yerde saklamalarını söylerler bir sıcak; istekler sürekli değişir. Dairede çalışanlar her denileni yaparlar. Yıllarca bu sandık açılmadan korunur ve günün birinde artık patlar. Sandığın içinden bir sürü kâğıt çıkar. Bakanlıktan görevli biri gelip baktığında gördüğü manzara karşısında şaşırır çünkü daireye yollanan elektronik bir hesap makinesidir. Makine eksik parçaları nedeniyle çalıştırılmaz. Bu parçalar beklediği için yıllarca bu sandıkta korunmuştur ama sandıklar karıştığı için sandıktan sadece kâğıtlar çıkar. Hesap makinesinin olduğu sandık ise çoktan gelmiştir ve İlhami Bey adında biri hesap makinesini çalıştırmıştır, makine yaklaşık altı yıldır kullanılıyordu.

Bu hikâyede devlet dairelerindeki aksaklıklar ve yanlış anlaşılımlar üzerinden bürokratik çarpıklıklar eleştirilmiştir.

3.2. DONUMDAKİ PARA

3. hikâye “*Komünist” Leylek*” adlı hikâyede Mustafa Efendi adlı kahramanın aklına her yıl damlarına konan leyleği görünce bir fikir gelir. Bir kâğıdın üzerine Rusça bir mektup yazar. Daha doğrusu Rusça bilmez oflu koflu kelimeler yazar. O mektubu küçük bir şişenin içine koyar, ağzını mumlar ve karısına gösterir, mektubu leyleğin ayağında bulduğunu söyler. Karısı bu haberi komşulara yayar, leyleğin Moskova’dan geldiğini ayağında bir mektup bulduğunu söyler. Mahalle leyleğin komünist olduğunu, kâfir olduğunu dilden dile dolaştırır. Daha sonra iş çıkırından çıkar Mustafa Efendi’yi polis alır götürür, ne yaptıysa ne ettiyse polisi inandıramaz, leylekle birlikte iki gün gözaltında kalır daha sonra serbest bırakılır.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Mustafa Efendi’nin öylesine yaptığı bir şey başına bela olur. Hikâyede bahsi geçen insanların bir leyleğin komünist ve kâfir olduğunu düşünecek kadar cahil olması eleştirilmiştir.

5. hikâye “*Köyün Kahramanı*” adlı hikâyede köye yakın bir yerde soygun olur. Kaymakam ve jandarma köylüyü sorgulamaya gelir. Köylüye soygunun kimin yaptığını sorarlar, köylünün bu konuda bir haberi yoktur fakat jandarma ve kaymakam köylünün üstüne gider. Köylülerden birkaçını toplayıp götürürler. Bir başka gün birinin ayağı total olmuş diğerinin kolu ters dönmüş perişan bir halde köye dönerler. Köylüler bunları görünce iyice korkar. Ertesi gün köylüleri yine götürürler; köylüler bu sefer daha kötü halde gelirler. Bunun üzerine köyün en akıllısı Çiftegafa Osman “Aramızda kura çekelim o kişi bu soygunu üstlensin hapse o girsin biz de kurtulalım bu böyle olmaz.” der, bunun üzerine dul Fadime’nin Abdo hapisten döndüğünde evlendirilmesi şartıyla kabul eder ve suçu üstlenir. Köylüler çok sevinirler; Abdo’nun yanına bir sürü yemek hazırlarlar. Köylü Abdo’yu büyük bir neşe içinde hapishaneye yollarlar. Abdo’nun gözleri sevinçten yaşarır.

Hikâyede kara mizah ve ironi yapılmıştır. Suçu olmayan zavallı bir köylü kendini feda eder, hapishaneye neşe içinde uğurlanır. Bu hikâyenin sonunda yazar, okuyucuyu bir yandan güldürür bir yandan düşündürür.

6. hikâye “*Boyumu Kırk Santim Uzattım*” adlı hikâyede boyu diğer insanlardan daha kısa olan bir kahraman anlatılır. Bu kişi boyunun kısalığı yüzünden küçüklüğünden beri hep hor görülmüştür. Hangi işi yapmaya kalkarsa kalksın boyu kısa

olduğu için insanlar onu işten atarlar. Bir gün kahraman iki karşıt grubun çatışmasının arasına düşer ve kendini karakolda bulur. Orada bir polis, kahramana polis olmasını teklif eder. Kahraman, polis olduktan sonra polis üniformasını giyer ve o üniformayı giydikten sonra on santim uzar, eline cop alınca da boyu bir seksene ulaşır. Polislik statülü bir meslek olduğu için kahramanın boyunun kısalığının artık bir önemi yoktur.

Hikâyede insan kusurları üzerinden bir mizah yapılmıştır. Hikâyenin başkahramanı kısa boylu olduğu için küçüklüğünden beri hep hor görülmüştür. İnsanlar, diğer insanların kusurlarıyla dalga geçmeye ve onları hor görmeye çok yatkınlardır. Yıllarca kısa boylu olduğu için dalga geçilen adam, polis üniformasını giyince ve eline cop alınca özgüveni yerine gelir.

7. hikâye “*Müdür Olmak Çok Kolay*” adlı hikâyede müdür olan bir babayla öğretmen olan oğlu mektuplaşırlar. Baba oğluna sürekli nasıl müdür olacağıyla ve müdür olmak için ne yapması gerektiğiyle ilgili tavsiye verir. Oğlu da bu tavsiyelere uyar. Babası oğluna her mektupta başka bir şey söyler; yap dediği bir şeyi bir diğer mektubunda yapma der. Oğlu da babasının her dediğini harfiyen uygular. Baba oğlunun müdür olmasına ramak kala yakında muhalif bir partinin toplantısı olacağını ve onları taşlamalarını söyler, müdürlüğünü kutlar.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. İktidara yakın olmak ve onların çıkarlarına göre davranmak her zaman başarıyı getirecektir. Hikâyede eleştirilen ve vurgulanan işleyiş bozukluğu insanların yüksek bir yerlere gelmeye çalışırken iktidarın yanında yer almalarının işlerini kolaylaştırmasıdır.

12. hikâye “*Foto Torpil*” adlı hikâyede derdi olan bir adamı Foto Torpil adlı bir fotoğrafçıya yönlendirirler. Foto Torpil devlet dairelerinde on yıldır on beş yıldır sürünen işleri bile şipşak halletmiş biridir. Derdi olan adam Foto Torpil’in yanına gider. Birlikte birçok yerde fotoğraf çekmeye gider. Denizde, lokantada, takside... Foto Torpil daha sonra fotoşop yaparak fotoğraflarını çektiği adamın yanına İnönü’yü ve Demirel’i koyar. Böylece devlet büyükleriyle çok yakın arkadaşlanmış izlenimi uyandırır ve adama bu fotoğrafların birçok kapıyı açacağını söyleyerek işini halleder.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Devlet büyüklerini tanımak birçok kapıyı açar, başka bir şeye gerek yoktur.

13. hikâye “*Eksiği Var*” adlı hikâyede Danalı köyünden Fıtkı Osman isimli köylünün tapu işi vardır. Tapu dairesine gider beklemeye başlar. Sırası geldiğinde

Osman Efendi diye çağırmalarına şaşırır. Tapu dairesindeki memur Osman Bey'e çok iyi davranır. Tapu işini de halleder ama Osman Efendi bir türlü halledildiğine inanmaz. Daha doğrusu bu kadar kolay halledildiğine inanmakta zorluk çeker. Osman Efendi memura para vermeye çalışır, memur kabul etmez. Aslında Osman Efendi işin parayla halledileceğine inandığı için ve önceden de böyle olduğu için para vermeye çalışır. Osman Efendi tapuyu alıp eve geldiğinde karısı ve babası bu tapuda mutlaka bir eksiklik olduğunu söylerler. Böyle düşünmelerinin sebebi de Osman Efendi'nin tapuya para vermemesidir. Bunun üzerine Osman Efendi tapu dairesine tekrar gider ve dün parayı vermeyi unuttuğunu söyler. Bunun üzerine tapu memuru Osman Efendi'ye kızar, bağırır ama Osman Efendi'nin umurunda değildir çünkü tapusunun hiçbir eksikliği kalmamıştır.

Hikâyede rüşvetle devlet işlerini halletme üzerinden siyasi mizah ve köylüyü hor görme üzerinden toplumsal eleştiri yapılmıştır. Hikâyede köylü hor görülmeye alıştığı için olması gereken durumlar bile ona garip gelir.

15. hikâye “*Hıfzı Sadullah Kabakulak Hazretleri*” adlı hikâyede anlatılan adam çok savurgandır, babasından kalan ne var ne yok hepsini harcamıştır ama artık annesine söz vermiştir. Yeni bir iş yapacaktır ve para kazanacaktır. Avlunun ortasına bir mezar yapar. Daha sonra bir mezarıcıyla anlaşır mezar taşı alır. Mezar taşı Hıfzı Sadullah Kabakulak Hazretleri aittir. Hıfzı Sadullah Kabakulak Hazretleri çok mühim bir kişidir ve evliyadır. Elini sürdüğü veremli, kanserli hastaların hepsi iyileşmiştir. Hal böyle olunca adam Hıfzı'nın şöhretini dayısıyla birlikte etrafa yaymaya başlar. Böylece evin avlusu insanla dolar. Herkes gelir mum yakar, bezler çaputlar bağlar. Daha sonra kahraman dayısıyla birlikte o kumaşları satmaya başlar. Hatta evin kapısının önünde mum satarlar, baya para kazanırlar. Birde evin önüne kulübe yaparlar orada da tarihi ve turistik eşya satarlar. İnsanların batıl inançlarını kullanırlar ve yaptıkları işte çok başarılı olurlar.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Toplumun dinle çok çabuk kandırılabilceği, batıl inançlara çok yatkın olduğu işlenmiştir.

16. hikâye “*İnsanı Deli Edecekler*” adlı hikâyede Manav Hilmi geçimini meyve, sebze satarak sağlar. Manav Hilmi'den herkes para ister. Oğlu, hamal, arkadaşı... Manav Hilmi her ondan para istendiğinde meyve ve sebzelerin fiyatını artırır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Manav Hilmi, geçimini manavlıkla zor sağladığı için mecbur meyve ve sebzelerin fiyatlarını artırır. Bu da haliyle halkın cebine yansır.

22. hikâye “*Konstantin’in Şey Ettiği Taş*” adlı hikâyede ev yaptıran bir adam anlatılır. Bu adam evine tuvalet taşı taşırken başına birçok olay gelir ve adamın başına üşüşürler daha sonra polis gelir. Polis taşın tarihi kalıntı olduğunu sanar ve adamın ifadesini almak üzere onu karakola götürür ifadesini alır. Taş karakolda kalır adamı serbest bırakırlar. Adamın tüm evi tamamlanır, evin tek eksikliği tuvalet taşıdır. Tuvalet taşını almak için karakola gittiğinde oradaki memur karakola yeni geldiğini taşın haberi olmadığını söyler. Adam karakolun tuvaletine girdiğinde kendi taşı tuvalete konulup kullanılmıştır.

Hikâyede siyasi mizah ve toplumsal mizah yapılmıştır. Yanlış anlaşılmaya çok meyilli bir toplum olduğumuz vurgulanmış ve başkalarına yapmamasını söylediğimiz şeyleri yapan bir toplum olmamız eleştirilmiştir.

23. hikâye “*Heyecanlanmak Yasak*” adlı hikâyede kalbinden rahatsız olan Cafer Bey anlatılır. Bu adama doktor heyecandan uzak olmasını söyler. Adam ne yaparsa yapsın bir türlü iyileşmez. Bakkal Mustafa Efendi, Cafer Bey’i ziyarete gelir. “Seni tanıdığım bir doktora götüreyim.” der ve yola çıkar çıkmaz Cafer Bey muz kabuğuna basar ayağı kayar ve düşer daha sonra dolmuşa binerler dolmuş şoförü çok hızlı araç kullanır. Cafer Bey’in yüreği ağzına gelir. Dolmuştan indikten sonra da Cafer Bey yine bir tehlike atlattır, tırın altında kalacakken son anda kurtulur. Sonra Bakkal Mustafa Efendi, Cafer Bey’e gazete okutturur. Gazetede haberler pek iç açıcı değildir. Sonra da birlikte manav fiyatlarını seyrederek. Fiyatlar uçmuş gitmiştir. Bakkal Cafer Bey’e biz heyecansız yaşayamayan bir milletiz, heyecansız yaşarsak günden güne mum gibi eririz, der.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Bu toplumda yaşayan insanlar günlük hayatta birçok stresli olaya maruz kalırlar bu toplumda yaşadıkları için maalesef insanların bunlardan uzak kalması mümkün değildir.

24. hikâye “*Kadifeden Kesesi*” adlı hikâyede köyün muhtarını kaymakam yanına çağırır ve köye bir tiyatro yapmalarını söyler. Muhtar mırın kırın etse de kabul eder ve çalışmalara başlar. Muhtar tiyatronun ne demek olduğunu bilmez; pavyon sanar bu yüzden iki üç tane kadın tutar. Kadınların sahnede oynamasını ister birkaç kere

prova alır. Tiyatronun hazır olduğunu kaymakama haber verir; kaymakam gelir kadınlar gösteri yaparlar. Kaymakam bunun üzerine çok sinirlenir ve atına binip gider.

Hikâyede kültürel mizah yapılmıştır, köylülerin cahilliği ve tiyatronun ne demek olduğunu bile bilmemeleri eleştirilmiş ve kültürel mizah bu durumun üzerinden yapılmıştır.

3.3. DELİYE HER GÜN BAYRAM

3. hikâye “*Dini Bütün İsmail Efendi*” adlı hikâyede İsmail Efendi cami yaptırma derneği kurar ve cami yapımı için insanlardan Allah rızası için para toplar. Kendisi de bir miktar para verir yalnız bu toplanan para cami bir yana arsa parasına bile yetmez. Cami arsasını İsmail Efendi bağışlar. İsmail Efendi’nin arsası mahalleye uzaktır, tepenin başındadır. Kalabalık buna itiraz edecek olsa da İsmail Efendi mümin camiye gelmek için ne kadar zahmet çekse o kadar iyi olacağını söyler. Dağın başına cami yapılır, bu süreçte İsmail Efendi çok emek verir, çok uğraşır. Caminin yanına kahve açılır, kahveyi İsmail Efendi kiraya verir. Daha sonra terzi, çarşı, otobüs durağı derken caminin çevresi gelişmeye başlar. Müteahhit, İsmail Efendi’nin geriye kalan bir dönüm arsa yerini ister. İsmail Efendi sekiz daire, altı dükkân karşılığında verir. Caminin çevresine meyhane bile açılır. Meyhanenin sahibi ise İsmail Efendi’nin oğludur. Sözde dindar olan insanlar meyhane bile açmıştır ama İsmail Efendi beş vakit namaz kılmaya devam eder.

Hikâyede dini kötüye kullanma üzerinden bir mizah yapılmıştır. İsmail Efendi insanların dini inançlarını kullanarak kendisine ticari rant yaratmıştır. Hikâyede eleştirilen nokta budur. Sadece görüldüğünde dindar olan insanlara yönelik bir eleştiri vardır denilebilir.

4. hikâye “*Mahmut Efendi Kuyusu*” adlı hikâyede 22 yıllık memur olan Mahmut Efendi’nin hayatı anlatılır. Mahmut Efendi sırf maaşına zam gelsin diye sürekli çocuk yapar. Tam sekiz çocuğu olur kadar kalabalık bir ailesi vardır ki bakkal ekmek kazancının yarısını Mahmut Efendi’den çıkarır. Bir gün Mahmut Efendi dedesinden kalma bir hediyeyi kuyuya düşürür. Bakmak için eğildiğinde kendi de kuyuya düşer ve bir daha kuyudan çıkmaz. Hem borçlarından hem gitmek istemediği işinden böylece kurtulur. Mahalleli Mahmut Efendi’nin yemesi için kuyuya sepetle sürekli köfteler, dolmalar, tatlılar gönderirler. Mahmut Efendi yediğini yer yemediğini de eve yollar

böylece çocukları hayatlarında yemedikleri yiyecekleri yerler. Sonunda kuyunun adı Mahmut Efendi kuyusuna çıkar, kuyunun ünü yayılır. Mahmut Efendi ölüp gitse bile kuyusunu insanlar ziyaret etmeye ve kuyuya yiyecek taşımaya devam ederler.

Hikâyede kara mizah ve sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Mahmut Efendi'nin dipdiri girdiği kuyu aslında bir nevi mezar gibidir. Zaten Mahmut Efendi bu kuyuda yaşamını yitirir. Bu kuyuda hayatında yaşayamadığı bolluğu da yaşar ve öyle ölür. Mahmut Efendi'nin durumuyla insanların geçim sıkıntısı anlatılmak istenir. İnsanların geçim sıkıntısı o denli onları zorlar ki Mahmut Efendi gibi insanlar bu durumdan kurtulmak için diri diri bir kuyuya girip orada ölmeyi bile göze alırlar.

5. hikâye “*Ülke Batıyor*” adlı hikâyede yediği önünde yemediği arkasında olan insanlar bir toplantıda ülke batıyor diye kendi aralarında konuşurken bir yandan kaz ciğerlerini, etlerini yerler bir yandan sigaralarını içerler. Genelde toplantılarında dansöz de olur ama bu defa yoktur. Kendi aralarında bir hükümet kurmaya kalkarlar ve yine aralarında başkan seçerler. Bu seçim sırasında pirzolarını yemeye devam ederler. Başkan ve bakan seçerler ve bu seçimi yaparken hep başını sallayan her şeye evet diyen kişilere öncelik verirler ve onları seçerler. Tüm bu olayların sonunda ise polis hepsini sorguya çeker, ülkeyi bölmeye çalışmalarının hesabını sorar.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Tuzu kuru olan insanlar için ülke batıyor diye konuşmak sadece bir sohbet konusundan ibarettir aslında kendilerini etkileyen hiçbir şey yoktur. Sırça köşklerinde yaşayıp sohbet ederler ve her şeyi işlerine gelecek şekilde planlarlar. Başkan ve bakan seçerken her şeye tamam diyip hiçbir şeyi sorgulamayan insanları seçmeleri yine işlerini kolaylaştıracak bir durumdur. Bu şekilde hareket ederek hayatlarına sorunsuz bir şekilde devam ederler. Ülke batsa bile durumu iyi olan insanları etkileyen bir durum yoktur olan yine durumu kötü olan insanlara olur.

9. hikâye “*Komünizm Gelirse*” adlı hikâyede bir çift fakir arkadaş anlatılır. Bu arkadaşlar köyden kente iş bulma umuduyla gelirler fakat bulamadıkları için fakirlik içinde yaşamaya devam ederler. Bu iki arkadaş birlikte gazete okurken komünistlerden konu açılır. Gazetede komünizm gelince sefalet olacağı, herkesin evinin elinden alınacağı, kadınların çalışacağı yazar. Bu iki arkadaş sokağa çıktıklarında gazetede yazan her şeyle sokakta karşılaşır.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Komünizm geldiğinde yaşanacağı söylenen olayların yaşanması için komünizmin gelmesine gerek yoktur. Gazete yazar olaylar zaten ülkemizde yaşanan olaylardır.

10. hikâye “*Hüdaverdi Amca*” adlı hikâyede Hüdaverdi Amca emeklidir ve canı sıkıldıkça kahveye gider. Hüdaverdi Amca bir gün farklı bir kahveye gitmek ister. Gittiği kahve solcuların kahvesidir. Hüdaverdi Amca da solcudur bu yüzden solcu gençlerle oturup iki çift laf eder çayını içip kahveden kalkar. Aradan biraz zaman geçince Hüdaverdi Amca yine bu kahveye gider, gençlerle oturur. Gençlerin de o gün toplantısı vardır. Hüdaverdi Amcadan konuşma yapmasını isterler. Hüdaverdi Amca sol tarafın görüşlerini söyleyerek bir konuşma yapar. Bunun üzerine Hüdaverdi Amca'yı bir güzel döverler. Kahve el değiştirip sağcıların kahvesi olmuştur Hüdaverdi Amcanın bu konuşmayı yaparken bundan haberi yoktur.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. İnsanlar siyasi görüşler söz konusu olduğunda diğer durumları göz ardı ederler. Yaşlı ve emekli Hüdaverdi Amca siyasi görüşleri yüzünden gençler tarafından dövülür. Siyasi meseleler söz konusu olduğunda insanların gözü başka bir şeyi görmez.

13. hikâye “*Daha Okkalı Yaz*” adlı hikâyede bir yazarı gece yarısı evinden alıp karakola götürürler ve sorgulamaya başlarlar. Yazarı sorgulayan polisler yazarı takip eden polislerdir. Yazarın yazdığı yazıları, eleştirileri beğenirler ama görevleri yazarı sorgulamak ve konuşurmak olduğu için yazarı döverek onu konuşurmaya çalışırlar. Savcı bile yazara daha okkalı yazmasını söyler hatta hapishane müdürü bile yazarın yazılarını beğenir ama ona rağmen yazara on üç yıl hapis cezası verirler.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Yazarın görüşlerini beğenen savcı ve polisler fikirlerini özgürce söyleyemezler aynı yazarın söyleyemediği gibi. Bunun sebebi baskıdır. Hikâyede bu baskıya parmak basılmıştır.

14. hikâye “*Bu Kabakla Bu Koltuğa Nasıl Oturulur?*” adlı hikâyede söz verip sözünü tutmayan bir milletvekili anlatılır. Bu milletvekili vaat ettiklerini yerine getirememiştir. Bir gün milletvekili köyü ziyarete gelir. Köylüler milletvekilini sevmediği için plan yapıp ona zarar vermeye çalışırlar. Köyün gençleri milletvekilini kucaklarına alıp havaya kaldırır ve bilerek düşürürler, milletvekilinin kolu kırılır. Sonra tekrar kucaklar yine düşürürler bu sefer kalçası kırılır. Köyün öğretmeni

Niyazi Emmi milletvekillerini kapıdan kovun dağdan taştan atın yine gider otururlar o koltuğa der.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Köylüler, siyasilerin verdikleri sözleri tutmadıklarını fark ettiklerinde onlara zarar vermeye çalışırlar. Siyasiler sadece seçim zamanı halkı hatırlar ve oy için onlara tutamayacakları sözler verirler. Halk sonunda bu durumun farkına varır ve milletvekilleri köye ziyarete geldiğinde onlara zarar vermeye çalışırlar.

15. hikâye “*Geri Kalmış Bir Ülkenin Başbakanının Delirdiğinin Öyküsüdür*” adlı hikâyede bakanlar deliren başbakanlar hakkında konuşurlar. Başbakan istifa ederse bakanlar da işlerinden olacaktır, bu durum işlerine gelmez ama deli bir başbakanın da ülkeyi yönetemeyeceğinin farkındadırlar. Kendi aralarında hummalı bir şekilde konuşurlar. En sonunda önemli olanın kendileri olduğuna karar verirler ve deli bir başbakandan zarar gelmeyeceğini söyleyip dururlar. O sırada bir bakan başbakanla ilgili bir haber alır. Başbakan bir devlet büyüğünü dört yerinden ısırıştır. Böyle bir haberin üstüne bile bakanlar bravo, var ol diye bağırırlar.

Hikâyede bakanların bu durumu eleştirilerek siyasi mizah yapılmıştır. Bakanlar kendi çıkarlarını düşünür ve toplumun yararını göz ardı ederler. Onların tek derdi kendi çıkarlarıdır, halkın hakkını savunmaları gerekirken işin kolayına kaçıp her şeyi kabul edip seslerini çıkarmazlar.

19. hikâye “*Ünlü Politikacı Nasıl Kaçırıldı?*” adlı hikâyede ünlü bir politikacı sessiz sedasız bir şekilde kaçırlır kimse nasıl kaçırıldığını bilmez. Polisler, uzmanlar her yeri araştırırlar fakat hiçbir ipucuna rastlayamazlar. Ülkemin gündeminde de bu politikacının kaçırılması vardır. Zaman geçtikçe bu habere gazetelerin altlarında yer vermeye başlarlar. Günler sonra bir örgütten mektup gelir. Örgüt fidye ister ve sürenin 1 ay olduğunu söyler. Politikacı kaçırıldığından beri ülke esenliğe kavuşmaya başlamıştır, hiçbir kötü olay yaşanmamıştır bu yüzden ilgililer örgüte fidyeyi ödemezler, biraz zaman geçince örgütten bir mesaj daha gelir. Fidyeye ücretini biraz daha düşürürler, zaman tanırırlar ama yine de politikacının kurtulması için kimse uğraşmaz, fidyeyi de ödemez. Politikacı ortaya çıktığında değeri anlaşılımsın diye kendi kendini kaçırdığını söyler.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Politikacı kaçırıldığında ülkede her şey çok güzel bir şekilde devam ettiği için kimse onun geri dönmesi için çaba harcamaz. Zaten o da kendisine verilen değeri test etmek için böyle bir plan yapmıştır.

23. hikâye “*Çingen Niyazi*” adlı hikâyede Niyazi Bey bir nüfus memurudur. Niyazi Bey, memur olmasının yanında çok da güzel davul çalar, herkes Niyazi Bey’in bu özelliğini öğrenir. Ondan sonra Niyazi Bey her sofranın gülü olur, her eğlenceye Niyazi Bey’i de çağırıp davul çaldırırlar. Niyazi Bey olmadan şölen olmaz. Niyazi Bey düğünlerde derneklerde de çalmaya başlar. Hem kasabanın ileri gelenlerinin hem de kaymakamın gözbebeğiiken bir gün işçilerin grevinde davul çalar ve o günden sonra kaymakam Niyazi Bey’i firçalar ve onu kasabadan yollar.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Devlet büyüklerinin çıkarlarına göre davranması eleştirilmiştir. Herkes tarafından çok sevilen, kimseye zararı olmayan Niyazi Bey kaymakama karşı gelen bir grubun yanındaymış gibi görüldüğü için hemen dışlanıp başka bir yere yollanır.

24. hikâye “*Yardımsaver Kasaba*” adlı hikâyede bir memurun kasabaya tayini çıkar. Oradaki daireye mektup yazarak ona bir ev bulmalarını ister. Evi bulurlar ve memur karısını, çocuklarını alarak kasabaya gider. Kasabaya gider gitmez evine yemekler, yumurtalar, meyveler gelir. Hatta bir komşu para yollar karısı ve memur bu duruma çok şaşırır. Hayatlarında böyle bir şey yaşamamışlardır. Sonra bir gün memura Hayri Bey adında biri memurdan önce o evde Naim Bey adında birinin oturduğunu ve o Naim Bey’in köylüye birçok vaatte bulunduğunu köylünün de bu yüzden memura sürekli yardım ettiğini söyler. Memur o zaman olanlara anlam verir. Köylüler memuru Naim Bey sandıkları için hediyeler yollarlar. O kişinin Naim Bey olmadığını öğrenince hediye yollamayı keserler.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. İnsanlar çıkarları için birbirlerine yardım ederler. Bu kasabada memurun bu kadar ilgiyle karşılanması ve köylü tarafından bu kadar yardım görmesinin asıl nedeni köylülerin kendi çıkarlarını düşünmesidir. Köylü memuru Naim Bey sandığı için hediyeler yollar. Hediye yolladıkları kişinin Naim Bey olmadığını öğrenince hediye yollamayı keserler.

26. hikâye “*On Yıl Sonra*” adlı hikâyede bir liseden mezun olanlar on yıl sonra mezun oldukları okulun bahçesinde toplanmaya karar verirler. Sınıftan sadece üç kişi toplantıya gelir çünkü diğerlerinin başına bir sürü şey gelmiştir. Bazıları öldürülmüştür,

bazılarının başı beladadır. Kimi idam edilmiş kimi de hapistedir. Üç arkadaş kendi aralarında sınıftaki arkadaşlarına ne olduğuyula ilgili konuşurken bir arkadaşlarının eceliyle ölmesine çok şaşırırlar çünkü bizim ülkemizde eceliyle ölen insan sayısı çok azdır.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Hikâyede aslında eleştirilen ülkedeki sorunlardır. Lisedeki bu arkadaş grubu sadece örneklemdir. Toplumda hayat ve geçim mücadelesi veren insanların birçoğunun psikolojisi bozulur, kötü yola düşerler, başları belaya girer. Bu yüzden insanlar ecelleriyle değil de hayatın karşısına çıkardığı zorluklar yüzünden ölürlür.

27. hikâye “*Dört Fişli Adam*” adlı hikâyede kahraman kulak burun boğazdan muayene olmak için fiş alır fakat biri onu uyarır başka bölümlerden fiş almasını söyler bunun üzerine hasta hariciye, dâhiliye bir de sinir hastalıkları bölümlerinden fiş alır. Daha sonra sırasını beklerken bir hastayla kavga eder ve onu sinir hastalıklarına yollarlar. Orada doktor ona psikoz tanısı koyar. Oradan çıktıktan sonra beklemeye devam eder. Beklerken bacakları çok ağrır ve hariciyenin yanına gider, doktor menüsküsü olduğunu söyler. En son başka bir doktor kalbinden rahatsız olduğunu söyler ve kulak burun boğaz için gelen bir hastanın başka bir sürü rahatsızlıkları çıkar.

Hikâyede sağlık sektörü üzerinden bir mizah yapılmıştır. Hasta olmayan insan bile hastaneye gittiklerinde bir sürü hastalıkları çıkar. Hikâyede anlatılan adam o kadar çok sıra bekler ki beklemekten bacakları ağrır; bu ağrının üzerine hazır hastanedeyken muayene olayım der ve hiç bilmediği bir hastalığı daha çıkar.

3.4. DAYAK BİRİNCİSİ

2. hikâye “*Diktatör*” adlı hikâyede diktatör ülkenin tüm devlet dairelerine tüm okullarına boyu büyüklüğünde resimlerinin asılmasını söyler. Sadece devlet dairelerine ve okullara değil her evin odasına da asılmasını ve resmini asmayanlara en ağır cezaların verileceğini söyler. Ondan sonra herkes evine diktatörün resmini asar ama bir sorun vardır; çocuklar diktatörün resminden korkarlar, ebeveynler buna bir çözüm bulmaya çalışır. Ne yaparlarsa yapsınlar çocuklar diktatörün resminden korkmaya devam ederler. En sonunda diktatörü palyaço yaparlar, öyle asarlar. Bundan sonra çocuklar resimden korkacaklarına gülmeye başlarlar.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Diktatörün her yere resminin asılmasını istemesi gücünü göstermek ve hatırlatmak içindir. Ama yaptığı ters teper daha güçlü görüneceğine bir palyaço haline getirilerek daha güçsüz ve gülünç bir duruma düşer.

3. hikâye “*Anayasa... Hangi Yasa?*” adlı hikâyede adamı evinden polisler alır karakola götürüp her şeyi anlatmasını söylerler ama adamın bir şey bildiği yoktur. Bunun üzerine adama küfür edip adamı döverler. Anayasanın ilgili maddelerinde insana eziyet ve işkence edilemeyeceğinin yazılı olduğu bir ülkede adama suçunu bile söylemeden işkence ederler. Adam anayasadan, insan haklarından bahseder fakat dinlemezler.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Anayasanın ve yasaların sadece görünürde olduğunu, uygulamada zayıf kalması hatta hiç uygulanmaması eleştirilmiştir.

5. hikâye “*Kökü Dışarda Niyazi Bey*” adlı hikâyede Niyazi Bey’i polisler alır karakola götürür ve sorgulamaya başlarlar. Niyazi Bey birtakım siyasi suçlarda yargılanmaktadır fakat Niyazi Bey’i ölen dedesiyle karıştırmışlardır. Niyazi Bey’in dedesinin adı da Niyazi’dir ve dedesi ölmeden önce siyasi birtakım işlere bulaşmıştır. Ama dedesinin öldüğü kayıtlarda gözükmez bu büyük bir sorundur. Fakat polisler Niyazi Bey’e yalvarıp yakarıp bu davanın devam etmesini isterler çünkü terfi edeceklerdir. Niyazi Bey de polisleri kıramaz. Bu arada Niyazi Bey’in dedesi komünistlikle suçlanmaktadır. Niyazi Bey polislerin ricası üzerine dedesi gibi davranır. Bir gün polis Niyazi Bey’e öldüğünü söyler yani dedesinin öldüğü ortaya çıkmıştır. Niyazi Bey’e yalvararak onu dedesi gibi davranmaya ikna eden polisler bu duruma çok üzülür ve bir yol ararlar. Sonunda şöyle bir yol bulurlar: ”Bu kökü dışarıda olan azıllı komünistler asıl öldükten sonra izlenmelidir.” Burada çok saçma bir durum meşrulaştırılmıştır.

Hikâyede siyasi mizah yapılarak işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Eğer devletin çıkarları ön plandaysa çok saçma olan bir durum bile meşrulaştırılabilir; kılıfına uydurularak sunulabilir. Burada önemli olan şey yetkililerin işine neyin geldiğidir.

7. hikâye “*Kanlı Gülmece*” adlı hikâyede işkenceye uğramış bir mahkûm hapis haneye yeni gelen genç bir çocuğa işkencenin kurnazlıklarını anlatır. Genç çocuk hücreye atıldığına göre işkence görmesi kaçınılmazdır. İşkence konusunda tecrübeli mahkûm genç çocuğa işkence sırasında neler yapması gerektiğini ve canının nasıl daha az yanabileceğini anlatır fakat adam anlatırken ikisi de gülmekten katılırlar. Sonra genç

çocuğun işkence vakti gelir. İşkenceden sonra tecrübeli adam onu kanlar içinde bulduğunda genç çocuk işkence sırasında neler yaptığını anlatır ve yine gülmekten katılırlar. Ama genç çocuğun hali içler acısıdır her yeri kan revan içindedir ve dişleri dökülmüştür.

Hikâyede kara mizah yapılmıştır ve işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Hikâyede hapisanelerde yapılan insanlık dışı işkenceler anlatılır. Bu işkencelere maruz kalan iki adam gülmekten katılırlar. Yani ağlanacak hallerine gülerler. Hikâyede kara mizah unsuru da kahramanların ağlanacak hallerine gülmeleri üzerinden sunulur.

10. hikâye “*Hasta Osman Hastaneye Yattığına Pişman*” adlı hikâyede hastanelerdeki zil butonunun boşuna olduğundan çalınca kimsenin gelmemesinden bahsedilir. Osman adlı bir hasta böyle bir hastanede tam 1,5 ay yatmıştır. Osman, hemşireler hiçbir şeye gelmedikleri için birçok hastaya yardımcı olmuştur. İğne yapmayı, röntgen çekmeyi hatta diş çekmeyi bile öğrenmiştir. Hastanedeki hastalar, hemşireler, doktorlar sürekli Osman’ı yanlarına çağırırlar. Osman hasta haliyle oradan oraya koşturur; herkese yardım eder. Ama 1,5 ayın sonunda artık bu işten çok yorulduğunu fark eder ve hastaneden çıkıp gider. O gittikten sonra hastanede her şey çorba olur. Başhekim Osman’ı bulmalarını söyler ama Osman artık hastaneye geri dönmez.

Hikâyedeki mizahi unsur hastanelerin işleyiş bozukluğu üzerinden sağlanmıştır. Hastanelerdeki işleyiş bozukluğu üzerinden sağlık sektörüne bir eleştiri yapılmıştır. Özellikle devlet hastanelerinde hemşirelerin yoğunluğundan ve kalabalıktan hastaya yetişememeleri eleştirilir. Sağlık sektörü ihmali en kaldıramayacak sektör olduğu için bu konudaki düzensizlikler birçok insanın hayatına mal olur.

11. hikâye “*Ben de Senin*” adlı hikâyede bir aydınlar toplantısında bizim ulusumuzun niçin küfürbaz bir ulus olduğu üzerine konuşulur. Herkes düşüncesini söyler. İnsanların sırf altta kalmamak, aşağılanmış sayılmamak için küfür ettiklerini söyleyenler olur. Herkes görüşünü beyan eder. Kimi geri kalmış toplumlarda kadınların aşağılandığından ve bu yüzden küfürlerin kadınlar üzerinden edildiği söylenir. Bunları söyleyen insanların biri psikolog biri denetmendir yani hepsi aydındır. Denetmen ve psikolog bir konu üzerinde fikir ayrılığına düşerler ve kavgaya tutuşurlar, birbirlerine küfür etmeye başlarlar. Sonra diğer aydınlar da bu kavgaya dâhil olurlar ve herkes birbirine küfür etmeye başlar, toplantı da amacından uzaklaşarak son bulur.

Hikâyede kültürel mizah ve toplumsal eleştiri yapılmıştır. Ülkede aydın diye nitelendirilebilecek insanlar bile bir şeye çözüm bulmaktan ve o konu hakkında birbirlerinin görüşlerine saygı duymaktan acizlerdir. İnsanlara birçok konuda örnek olması beklenen aydın diye nitelendirilebilecek kişiler bile kendilerinden beklenen davranışları sergileyemezler.

16. hikâyeye “*Hamza Çavuş*” adlı hikâyede Kurtuluş Savaşı gazisi Hamza Çavuş hikâyenin başkahramanıdır. Herkese sürekli Kurtuluş Savaşı’nda nasıl savaştığını anlatır. Hamza Çavuş İzmir Bel Kahve’de düşmanı denize dökmüştür, tek hayali İzmir’e gitmektir ama yaşlı olduğu için ailesi gitmesi için ona destek olmaz. Ama Hamza Çavuş vazgeçemez ve hazırlık yaparak İzmir’e gider. Gittiğinde herkesin kendisini tanıyacağını ve el üstünde tutacağını düşünür ama yanılmıştır kimse onu tanımaz hatta onu herkes başından atmaya çalışır. Hikâyede toplumun geçmişini önemsemediğini Hamza Çavuş savaşı anlatmaya çalışırken dalga geçtikleri görülür. Hikâyenin sonunda iki genç Hamza Çavuş’un yanına yaklaşır, onun hikâyelerini istekle dinlerler. Hamza Çavuş sonunda istediği beklediği ilgiyi görmüştür. Fakat o gençler de Hamza Çavuş’un cebinden parasını alıp gitmişlerdir. Yani hırsızlık yapmak için Hamza Çavuş’a yanaşmışlardır.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Türk milleti için önem arz eden milli mücadelede gazi olan Hamza Çavuş oldukça temiz düşüncelerle ilgi bekler ama beklediği ilgiyi göremez. Yanına yaklaşan onu hevesle dinleyen iki genç ise bunu sadece onun parasını almak için yaparlar.

3.5. DEVLETİN MALI DENİZ

2. hikâyeye “*Bir Ayının Günlüğünden*” adlı hikâyede bir ayının günlüğünden kesitler sunulur. Ayının sahibi Hasan köyleri pek sevmez ama ayı köyü tertemiz havasından dolayı çok sever. Hasan ayısına çok fazla yemek vermez ayı çoğu zaman doymaz ama her akşam kendisi mutlaka şarabını içer. Hasan ayının açlığına tokluğuna bakmadan onun oynamasını ister. Ayı gittikleri restoranda bir adamı kendine benzetir. Sözde insan olduğunu ama elini, kolunu oynatışını, yemek yiyişini ayılara benzetir. Hatta kendisi ondan güzel yemek yediğini söyler. Ayı lokantada yemek yiyenlerin kabalık olarak ayıları geride bıraktığını düşünür. Bir de böyle adamların karşısında sarışın güzel kadınlar gördükçe ayının iyice morali bozulur. Ayı hatta insanın kadını

öpmesini de çok kaba bulur ve ayı gibi öptüğünü düşünür. Ayı insanları hep kendiyle kıyaslar ve insanların kendisinden daha ayı olduğunu düşünür. Canı armut çeker, tam manavın önündeysen bir insan gelip üç kilo armut alır ama ayı o insanı tavırlarından ve tipinden ötürü ayı diye niteler. Bir gün Hasan ve ayısı karşıdan karşıya geçerken bir sürücü camdan “Yuh ulan ayı!” diye bağırır. Bizim ayı sürücünün ayı gibi davrandığını düşünür aynı kendine benzetir, içinden “Bizim soyumuza benziyor, yitirdiğim kardeşim Bobo olabilir mi?” der. Ayı, sürücüyü kardeşine benzetecek kadar onu insan dışı olarak görür.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Toplumdaki insanların tavırları, yemek yiyişleri aslında hakaret olarak söyledikleri “ayı” kelimesi kendilerinin bir aynasıdır. Bu hikâyedeki ayının insanlar üzerinde yaptığı gözlemlerinin aktarılmasıyla aslında bu tablo yansıtılmak istenmiştir. Toplum ayıların kaba olduğunu düşünür ama toplumdaki insanlar da aynı şekilde kabadır.

4. hikâye “*Ahmet Bey Nerede?*” adlı hikâyede Ahmet Bey adlı bir yetkiliyi sürekli telefon aracılığıyla ararlar fakat ulaşamazlar ve Ahmet Bey’in fikrini almadan da bir şey yapamazlar. Çünkü her şeyi ona danışmaları gerekir. İş yerinde Ahmet Bey’e sormadan karar alınamaz fakat Ahmet Bey’e de ulaşmak oldukça zordur. Ahmet Bey’e ulaştıkları zaman Ahmet Bey onlara danışma kurulunda bu kararların iletildiğini belirtir ama buna rağmen Ahmet Bey’i aramaya ve ona sorular sormaya devam ederler. Ahmet Bey toplantıya katıldığında konuşmak istemediğini önceden alınan kararların uygulanması gerektiğini söylese de Ahmet Bey’i sıkıştırmaya devam ederler. İş yerindeki çalışanlar ve yetkililer Ahmet Bey’i o kadar yüceleştirirler ki ne dese sorgulamadan kabul ederler. Hiçbir dediğine itiraz etmezler ve onu sürekli pohpohlarlar.

Bu hikâyede devlet dairelerindeki ve iş yerlerindeki bazı insanların gereksiz yere bu kadar abartılması üzerinden sistem eleştirisi yapılmıştır. İş yerlerinde ve devlet dairelerinde yetkili kişilere ulaşmanın çok zor olması da işlerin halledilme süresini uzatır ve işleyiş bozukluğuna neden olur. Hikâyede eleştirilen devlet dairelerindeki bu işleyiş bozukluğudur.

5. hikâye “*İsrafil’in Düdüğü*” adlı hikâyede İsrail’in sur üflemesinden ve düdük öttürmesinden bahsedilir. İsrail’in öttürmesi gereken yedi düdük vardır. Düdük öttürme vakti geldiğinde İsrail dışarı çıkıp birinci düdük insanları uyandırmak için öttürür. Bunu yaparken oldukça heyecanlıdır. Düdük öttürdükten sonra bir grup insan İsrail’e

doğru gelir ve neden düdüğü ttrdğn sorar ve burada sadece kendi ddklerinin teceğini söylerler. Ardından İsrafil'i bir güzel döverler. İsrafil kanlı gözyaşları dökerek ağlar, her yanı ağrılı bir şekilde uyanır. Kendine geldiğinde bir ses duyar ve bu ses İsrafil'e görevinin düdük ttrmek olduğunu hatırlatır. İsrafil dayak yediğini, çok kötü olduğunu anlatsa da o ses, görevden kaşılmayacağını, eziyet çekse de bu görevi yerine getirmesi gerektiğini söyler. İsrafil bir kez daha düdüğü öttürür, tüccarlar birliğinin önünde ttrdğ için oradaki adamlar çok sinirlenir ve İsrafil'e düdüğü yutturmaya çalışırlar. İsrafil yine dayak yer. Uyandığında kendini saçı başı yolunmuş, tırnakları koparılmış halde bulur. Kendine gelir gelmez yine o sesi duyar. O ses yine ona, görevini yapmasını bu işten vazgememesini hatırlatır. İsrafil tekrar düdüğü çalar ve bir kez daha onu dövmeye gelirler. İsrafil'in insanları uyandırıp başlarına bela edeceğini söylerler.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Hikâyede toplum içinde yerini sağlama almış kişilerin sahip oldukları şeyi asla bırakmamasına vurgu yapılarak toplumda bu tarz davranan insanlar eleştirilir. Bu insanların çıkarları her şeyin nindedir. Ölüm dahi elde ettikleri şeyi ellerinden alamayacakmışasına yaşarlar. Kendi çıkarları doğrultusunda başkalarının görevlerini yerine getirmesine dahi engel olurlar. nemli olan tek şey çarklarının işlemesidir.

6. hikâye "*Sırma ve Apolet*" adlı hikâyede sürekli güzel kıyafet giyme ve dikme derdinde olan bir adam anlatılır. Bu adam bütün kumaşıları gezer ve en güzel kumaşları bulmaya çalışır. Kendine çok beğendiği portakal rengi bir kumaşı alır. İki gün içinde bir kıyafet diker. Diktiği kıyafeti çok beğenir. Kıyafette bazı eksikleri tespit ettikten sonra gidip tekrar alışveriş yapar, dğmecilerden dğme alır ve kıyafetine diker. Daha sonra kıyafetini daha çok beğenir ve kıyafeti giydike kendini çok büyük bir insan gibi hisseder. Kıyafeti çıkardığında yüzünün şeklinin, heybetinin, duruşunun, her şeyinin değiştiğini hisseder. Yine bir eksiklik fark eder ve gidip bu sefer kıyafetine sırmalar diker. Kendini daha da iyi hisseder böylece. Adama bu da yeterli gelmez ve kıyafetine apolet de takmaya karar verir. Gider apolet alır ve kıyafetini apoletlerle doldurur. Son olarak bu da yeterli gelmez ve bitpazarına gidip tam 16 tane madalya alır. Onları da kıyafetine diker. Kıyafeti giyince kendini çok zeki, akıllı, büyük bir insanmış gibi hisseder. Kıyafetini çıkardığında bu hisleri geçer. Adam kıyafetini giyince insanlar onun önünde eğilirler; ağzından çıkan sözler yasa olacak kadar güçlü biri haline gelir ama bunlar adamın sadece dşleridir. Ne sırmaları ne madalyaları ne de böyle güzel bir

kıyafeti vardır. Adam sadece lüks bir otelin önünde kapıcıdır. Zenginlerin arabalarının kapılarını açmakla görevlidir.

Bu hikâyede adamın şaşaalı kıyafet giydiğinde kendini zeki, akıllı ve önemli bir kişi gibi hissetmesiyle aslında toplumdaki bir düzen bozukluğuna işaret edilmiştir. Bu şekilde giyinen, sadece biçimce gösterişli olan insanların kıyafetlerine taktıkları apolet, madalya gibi sembollerle güç bulmalarına ve aslında olmadıkları bir insana dönüşmelerine bir eleştiri yapılmıştır.

7. hikâye “*Kimlikleriniz Lütfen*” adlı hikâyede bir kadın, takıntıları olan eşini doktora getirir ve adama doktor obsesif kompulsif nevroz teşhisi konulur. Niyazi'nin en büyük takıntısı kimliğidir. Niyazi kimliğinin her yerini ezbere bilir. Sayfa numarasını, kütük sırasını, cilt sırasını... Niyazi'nin en büyük fobisi kimliğini kaybetmek ve kimliğindeki numaraların yanlış olmasıdır. Yani sahte kimlik taşımaktır. Bu durum artık Niyazi'de ciddi sorunlar yaratmaya başlar ve bunu ciddi takıntı haline getirir. Ayten adında nüfus müdürlüğünde çalışan bir bayan vardır. Niyazi sürekli onun yanına giderek kimliğiyle ilgili sorular sorar Ayten Hanım sorun olmadığını söylese de Niyazi Bey inanmaz ve sürekli nüfus müdürlüğüne gitmeye devam eder. En büyük korkularından biri kimliğinde sorun çıkması ve hapse atılmasıdır. Karısına kimliğini koymak için bir torba diktirir ve onu boynundan asla çıkarmaz. Tuvalette otururken bile düşmemesi için kimliğini tutar vaziyette oturur. Üstelik Niyazi bu durumun ve bu takıntısının gayet normal olduğunu düşünür ama karısı onu zorla doktora götürür. Bu takıntısı yüzünden karısı Şükran Hanım'la arası bozulur. Niyazi obsefif kompulsif olduğunu düşünmez sadece yasalara uyan bir vatandaş olduğunu düşünür.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Niyazi, kimlik kaybetmenin yasalarda belirlenmiş olan sert yaptırımlarından dolayı kimliğini kaybetmekten çok korkar. Sonunda bu korkusu takıntı haline gelir. Niyazi'yi bu hale getiren yasalardır. Niyazi, yasalar yüzünden kendi kişiliği dışında davranmak zorunda kalır. Niyazi'nin kimlik konusunda bu kadar takıntılı olmasının sebebi kimlik konusunda yasaların çok sert olmasıdır.

9. hikâye “*Erkekliğini Yitiren Adam*” adlı hikâyede boşanmak için mahkemeye giden bir çift anlatılır. Yargıç Hulusi Bey'e “Karınız sizden boşanmak istiyor ne diyorsunuz?” diye sorduğunda adam cevap veremez, küçüldükçe küçülür ve duruşmanın kapalı olmasını talep eder, bunun üzerine yargıç salonu boşaltır. Hulusi Bey

yargıca iktidarsız olduğunu ve karısının bu yüzden ondan boşanmak istediğini söyler ve anlatmaya başlar. Bir yıl önce maaşını aldığı bir gün her maaş aldığı günde olduğu gibi borçlarını kapatarak ve bir şişe şarap alarak eve gider, karısıyla şarap içmeye başlarlar. Şarap içtikten sonra dans edip yatağa geçerler. Hulusi Bey salona ışığı kapatmaya geçtiğinde masanın üzerinde cüzdanının durduğunu görür. İçinden bir ses içindeki paraya bakması gerektiğini söyler ve adam karısını odada öylece bırakıp cüzdanının içindeki paraya bakar ve hesaplama yapmaya başlar. Yarın babasının dostundan aldığı borcu da ödemesi gerektiğini fark eder ve öyle olunca elinde maaştan tek kuruş kalmaz. Karısı içeriden seslenip durur fakat Hulusi Bey hesabın başından kalkıp yatağa geri dönemez. Döndüğünde karısı sarardığını söyler ve Hulusi Bey sürekli borçlarını düşündüğü için karısıyla birlikte olamaz. Her şey böylece başlamış olur. Karısı ve Hulusi Bey bu durumun geçici olduğunu düşünürler diğer gün yine denerler yine olmaz. Hulusi Bey artık bu sorunun geçici olmadığını anlar ve karısıyla her birlikte olmaya kalkıştıklarında borçlarını düşünür, icracıların geldiğini hayal eder. Hulusi Bey başına gelen bu durum üzerine doktora gider ve doktor aynı şikâyetten gelen on beşinci hasta olduğunu ve tek maaş alanların enflasyondan dolayı böyle olduğunu söyler. Doktor Hulusi Bey'e ilaç yazar ama Hulusi Bey bu ilaçları içse de fayda etmez çünkü karısıyla tam birlikte olacakları zaman demire ve çimentoya zam geldiğini öğrenir ve bu durumun ev kirasına kadar yansıtacağını düşünüp yine dertlenir. Hulusi Bey yuvasını kurtarmak için bir de hükümete mektup yazar. Yargıca anlattıklarının hepsini mektubunda da yazar. Ama hükümet Hulusi Bey'in dilekçesini fazla hakaret edici bulup işine son verirler.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. İnsanlar geçim sıkıntısı nedeniyle hayatlarını sürdürürken sıkıntı yaşamaktadır. Özellikle tek maaşla geçinmek zamlar nedeniyle iyice zor bir duruma gelmiştir. Hikâyede eleştirilen durum insanlara geçinebilecek kadar maaş verilmemesi ve tek maaşla bir ev geçindirmenin çok zor olmasıdır. Hikâyedeki Hulusi Bey adlı kahramanın borçları ve evi geçindirme telaşı onun özel hayatını da olumsuz etkiler; sonunda bu dertler yüzünden yuvası yıkılır.

10. hikâye “*Yerelmalı Sultanbeğendi*” adlı hikâyede işsiz bir adam parkta otururken yanına 55-60 yaşlarında, tertemiz giyinmiş bir başka adam oturur. Adamın adı Nuri'dir. Nuri Amca emekli olduğu için zor geçinir ve bundan dert yanar. Üç aylık aldığı maaşın hemen bittiğinden, et ve meyve alamadıklarından bahseder. Üstüne bir de baldızı onlarla kalmaktadır. Onun yediğini, içtiğini de Nuri Amca karşılar ve bu

durumdan muzdariptir. Bir de Nuri Amca'nın evde hasta annesi vardır. Onun da ilaç masraflarını Nuri Amca karşılar. Aldığı üç aylık emekli maaşı tabii ki bu kadar kişiye yetmez. Yanına oturduğu genç de işsizdir. Ne kadar arasa da iş bulamaz. Nuri Amca ve genç maddi problemlerden konuşurken birbirlerini çok iyi anlarlar. Onlar böyle konuşurken konu yemeklere gelir. Nuri Amca'nın annesi çok güzel yemekler yapan biridir. Nuri Amca, genç adama o yemekleri anlatmaya başlar hatta o kadar ayrıntılı anlatır ki resmen yemeklerin tarifini verir. Çerkez tavuğu ve hoşafın tarifini ballandıra ballandıra anlatır. Sonrasında genç adam sahanda böreğin nasıl yapıldığını anlatır. Genç adam anlatırken Nuri Amca'nın ağzı şapır şapır oynar. Birbirlerine sırayla yemek tarifleri vermeye başlarlar. Sarığiburma tatlısı, bezelyeli yörük kebabı, pastırmalı kuru fasulye... Genç adam en son yerelmalı sultanbeğendi tarifi verirken yanlarına bir adam gelir ve genç adama, Nuri Amca'ya bir şey olduğunu söyler. Nuri Amca ölmüştür. Komiser tutanağa Nuri Amca'nın fazla heyecandan kalbinin durduğunu ve hiçbir şekilde darp ve zarf olmadığını söyler.

Hikâyede sistem eleştirisi üzerinden sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Emekli maaşının 3 aylık ve yetersiz olması, işsizliğin ülkede önemli bir sorun teşkil etmesi hikâyede asıl eleştirilen ve değinilen olaylardır. Nuri Amca, maaşının azlığından et alamaz, istediklerini yiyemez, evi geçindirmekte sorun yaşar. İşsiz genç adam yemek tarifi verdikçe Nuri Amca'nın canı çeker, kalbi dayanmaz ve ölür. Hikâyede toplumdaki diğer emekli ve işsiz insanların sıkıntılarına değinilmek istenmiş, bunun üzerinden mizah yapılmıştır.

11. hikâyeye “*Bir Başka Nuri Amca*” adlı hikâyede Nuri Amca adındaki bir aile babası her akşam kendine içki sofrası kurar. İşten eve dönerken içkisini, turşusunu, ciğerini alıp evin yolunu tutar. Eşi Durdane Hanım da Nuri Amca eve gelmeden ona ne seviyorsa hazırlar. Böyle yıllar geçer. Son birkaç yıldır ise Nuri Amca'da bir sorun vardır. Hayatın pahalılığından ve yapılan zamlardan dolayı artık böyle sofraya kuramaz hale gelir. O yüzden bu sofraları hayalinde yaşatır. Hikâyeyi anlatan kahraman bir gün Nuri Amcalara gider. Nuri Amca hemen rakı masasına oturtur onu. Rakı şişesi varmış gibi yapar ve rakı doldurur. Hâlbuki ne rakı vardır ne de şişe. Sadece bir bardağa su doldurur ve onu içmeye başlarlar. Nuri Amca suyu rakı gibi içer ve bundan haz duyar. Nuri Amca misafire ciğer yahnisinden de yemesini söyler. Hâlbuki masada yahni falan yoktur. Misafir ve Nuri Amca hayali bir şekilde mezelerini, yahnilerini yiyip bardaktaki suyu rakıymış gibi içerler. Nuri Amca'nın hanımı Durdane Hanım, Nuri

Amca'nın delirdiğini düşünür ve bu durumdan çok endişelenir. Nuri Amca bardağındaki su bitince olmayan şişeyi alıp bardağına rakısını doldurur. Adeta oyun oynar gibidir. Nuri Amca suyundan yudumlar alıp rakı niyetine içerken bir yandan da misafirine Durdane Hanım'ın yaptığı güzel yemeklerden, salatalardan bahseder. Üçüncü dubleden sonra Nuri Amca'nın dili peltekleşir ve tıpkı sarhoşlar gibi konuşmaya başlar, gözleri kayar. O halinde bile misafirine yemek tarifi vermekten vazgeçmez. Nuri Amca üçüncü dubleden sonra sızar. Misafir ve Durdane Hanım onu yatağına götürürler. Nuri Amca birilerine söverek uyur. Burada sövdüğü büyük ihtimalle onu bu hallere düşüren hükümdür, zamlardır, maaşının yetmemesidir.

Hikâyede sistem eleştirisi yapılmıştır. Önceden Nuri Amca'nın maaşı, her gün rakı sofrası kurmasına yeterken hayatın pahalılığından ve zamlardan dolayı artık kurmasına imkân vermez. Zaten zar zor geçinen Nuri Amca, tek keyfi olan rakı sofralarını maddi sebeplerden ötürü artık hayatından çıkartmak zorunda kalmıştır. Ama hayallerinde bu sofrayı yaşatır. Misafir geldiğinde oturur, onunla yiyip içiyormuş gibi yapar, üstüne bir de sarhoş olur. Burada Nuri Amca üzerinden aslında işin acıklı boyutu da gözler önüne serilmiştir.

12. hikâye “*Büyük Aşk*” adlı hikâyede Hayati bir düğünde gördüğü kıza ilk görüşte âşık olur ve bu aşkı yıldırım aşkı diye tarif eder. Âşık olduğu kıza gördüğünde felç gelmiş gibi olur. Kızı incelemeye başlar. Saçlarını, elmacık kemiklerini, dudaklarını, çenesini... Sonra kendi kendine kızar. Kaşının, gözünün önemli olmadığını, sevgi denen şeyin et sevgisi olamayacağını söyler kendi kendine. Hayati, kızın ellerini tutup seni seviyorum demek ister, kızla ilgili hayaller kurar. Sonra düşünmeye başlar: “Acaba kimin kızı, okuyor mu, evli mi, nişanlı mı?” diye. O sırada yanında mahalleden Nuriye Abla vardır ve kızın kim olduğunu ona sorar. Nuriye Abla da kızın kız tarafından olduğu dışında başka bir şey bilmez ama Hayati için öğrenmeye gider, öğrenir ve gelir. Kızın adının Şencan olduğunu, babasının tutucu olduğunu, nişanlı olmadığını söyler. Daha sonra Hayati aklından Şencan'ı çıkaramaz. Balkonlarının önünden geçer durur. Hayati, günlerce Şencan'la ilgili hayaller kurar; aşkından içi içine sığmaz. Sonunda Şencan'ın oldukça tutucu olan babası nişanlanmalarına izin verir. Hayati nişanlanacaklarına inanamaz. Nişanlandıktan sonra da inanamaz, çok mutlu olur. Şencan'ın babası nişanlandıktan sonra ilk defa baş başa çıkmalarına izin verir. Hayati'nin yine aşktan ve heyecandan içi içine sığmaz. Dışarı çıktıklarında Şencan'a elini tutup tutamayacağını sorar. Şencan tutabileceğini ama önce maaşını söylemesi

gerektiğini söyler ve çantasından kalem kâğıt çıkarır. Gelirleri ve giderleri Hayati'ye sorup yazmaya başlar. Ev kirası yazıp yanına bir rakam yazar ve bundan sonra Hayati'nin elini tutar. Kasap, manav, bakkal, yol parası yazdıktan sonra Hayati'nin elini sıkıp devam eder ve giderleri yaz yaz bitiremez.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. İnsanlar evlenecekleri zaman her şeyden önce maddiyatı önemserler ve maaşı yüksek olmayan dar gelirli bir insan için evliliğe adım atmak, bir evi geçindirmek oldukça zor bir iştir. Hikâyede Hayati'nin gözleri Şencan'dan başka hiçbir şey görmezken Şencan evlilik kurumuna daha realist yaklaşip masraf tablosunu Hayati'nin önünde yazmaya başlar. Hayati o zaman gerçeklerle yüzleşir. Şencan, Hayati'nin maaşının yetmeyeceğini anlatınca onu bırakıp gider.

13. hikâyeye “*Banka Soygunu*” adlı hikâyede Halit oğluna çok istediği oyuncak tabancayı maddi zorluklar içinde zar zor alır ama bu oyuncak tabanca, ucuz olanlardan değil gerçek tabancalara benzer olanlardandır. Halit tabancayı arka cebine koyduktan sonra bankaya televizyon taksidini ödemeye gider. Bankaya gider gitmez belindeki tabancadan dolayı onun bankayı soyacağını düşünürler ve tedirgin olurlar. Halit öyle bir niyeti olmadığını televizyon taksidi ödemeye geldiğini belirtir. Bankada çalışan odacı tabancasının gerçek tabanca olduğunu söyler, oyuncak olduğuna inanmaz. Bankadakiler Halit'e tipinde tam bir soyguncu ifadesi olduğunu söylerler. Halit bunları duyduka gaza gelir, içinde bir şeyler kıpırdar. Aklına bakkalın, müdürün, karısının yanında yaşadığı eziklikler gelir. Belindeki tabanca ve insanların onu soyguncu sanıp korkması ona iyi gelir, kendini güçlü hisseder ve bankayı soymaya geldiğini söyleyiverir. Odacı, Halit'i daha da gaza getirir. Onun gibisini görmediğini söyler. Halit'in aklına karısı gelir, kasap gelir. İnsanların önündeki ezilmişliklerinin adeta hıncını alır gibi odacının da onu gaza getirmesiyle kendini iyice kaybeder. Halit her vazgeçer gibi olduğunda odacı onu gaza getirmeye devam eder, yanından ayrılmaz. Halit yaptıklarına, ağzından çıkanlara inanamaz, resmen banka soyacak duruma gelir. Müdürün yanına gider, bu işi kan dökmeden yapmasına yardımcı olmasını söyler. Halit artık dönülmez yolda olduğunun farkındadır. Bu saatten sonra soymuyorum dese bile zaten soymuş gibi ceza alacağını düşünür. Veznedeki adam paraları bir torbaya doldurur, Halit'e uzatır. Halit torbayı almaktan vazgeçer ve veznedara ödemeye geldiği televizyon taksidini vermeye çalışır. Bankayı soymaktan vazgeçmiştir ama iş işten geçer. Polis çoktan gelmiştir ve Halit'i kelepçelerler.

Bu hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Halit, karısı tarafından hor görülen, evini kıt kanaat geçinen bir aile babasıdır. Borçları yüzünden kasabından bakkalına, ev sahibine kadar hep mahcup olmuştur. Onların karşısında ezilmiştir. Bunların üstüne bir de evde karısı onu hep ezer ve emirler yağdırır. Hal böyle olunca bankadaki en ufak bir yanlış anlaşılma ve odacının gaza getirmesi Halit'in kendini kaybetmesine neden olur. Çünkü hayatında ilk defa kendini güçlü hissetmiştir. Sözünü geçirebilecek durumda olduğunu görünce de bu güce kendini kaptırmıştır.

14. hikâye “*Bin Tane Yapsak Azdır*” adlı hikâyede ufacık bir kasabada iki tane Atatürk heykeli olduğundan ve bunun fuzuli olduğundan bahsedilir. Kasabalının Atatürk'e sevgisi, saygısı çok olsa da iki heykel karışıklık yaratır. Bir de ikincisi birincisinden çok daha güzeldir. İkinci heykelin yapılması şöyle gelişir: Belediye Başkanı Mahmut Kamil, seçilirken yeni bir alan yapacağına söz vermiştir ve bu alanı yapmak için ona karşı gelen kaymakamla bir tartışma içine girmiştir. Bu sırada kasaba sakinleri belediye başkanı ve kaymakamın tartışmasını konuşur, kasabalıya eğlence çıkmıştır. Kaymakam da başkan da oldukça dişlidir. Başkanın öncülüğünde “Atatürk Heykeli Yaptırma Derneği” diye bir dernek kurulur. Başkan, belediye başkanı yardımcısı Benzinci Hacı, Zevzek Hamza, Bezzaz Osman Gözübüyük Zakir ve arkadaşları, derneğin başlıca üyeleridir. Yeni bir alanın yapılmasına Kaymakam Bey'den izin çıkmamasına rağmen o daracık yere Atatürk heykeli yapılır. Heykel yapımında en iyi ustalar, mermerciler çalışır. Heykel dikildikten sonra yanına bir sürü güzel çiçek dikilir ama Ata'nın heykeli bezlerle kaplıdır. Heykelin açılış töreni geldiğinde kaymakam, vali herkes oradadır. Kaymakam heykel açılırken valiye ayıp olmasın diye alkışlar. Törende bando takımı da vardır ve artık bando takımı her hafta bayrak indirmek bayrak çekmek için yeni Atatürk heykelinin önüne gider. Kaymakam bu duruma da çok bozulur, Başkan Mahmut Kamil'e her zaman olduğu gibi bando takımının hükümet konağı önünden geçmesini söylese de Başkan onu dinlemez. Bu şekilde sürekli aralarında bir sürtüşme yaşanır. Başkanın yaptırdığı Atatürk heykeli ufacık bir alandır, Başkan bu alanı fotoğraflayıp Ankara'ya götürür ve Ankara'dan alanın açılması için çevresinde ne varsa yıkılacaktır diye emir gelir. Çevresinde ise Bezzaz Osman'ın, Gözübüyük Zakir'in, Benzinci Hacı'nın evi vardır. Yani bu kişiler heykelin yapılmasında maddi manevi emeği geçen, her şeylerini Atatürk sevgisinden dolayı ortaya koyan kişilerdir. Evleri yıkılsa bile Atatürk için canımız kurban diyerek

üçüncü bir heykel nereye yapılabilir diye düşünürler. Bin tane Atatürk heykeli yapılırsa az derler.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Kaymakam, belediye başkanı gibi yetkili kişiler kendi hırsları ve çıkarları yüzünden masum kasabalının evlerinin yıkılmasına neden olurlar ona rağmen bu fedakârlığı yapan kişiler hala her şeylerini ortaya koymaya razıdırlar. Buna sebep olan faktör ise Atatürk sevgileridir. Hikâyede siyasilerin, halkın Atatürk'e olan sevgisini kullanması eleştirilmiştir. Hikâyede bir diğer eleştirilen nokta Ankara'nın tavrıdır. Ankara'daki yetkililer olayın aslını astarını bilmeden, ani bir kararla direkt yıkım emri verirler. Yetkililerin araştırmadan ani bir şekilde karar vermeleri hiçbir suçu olmayan kasabalıyı olumsuz etkiler yine olan kasabalıya olur.

15. hikâye “*Ahmet Ustanın Ölümü*” adlı hikâyede belediyede çalışan Ahmet Usta ölmüştür. Hikâyeyi anlatan kahraman ise belediyede yeni çalışmaya başlamıştır. Ahmet Ustanın ölümüne bütün belediye çalışanları yas tutar, herkes gereğinden fazla üzülür. Hikâyeyi anlatan kahraman ise bu duruma oldukça şaşırır, herkes çok üzülür ama neden üzüldüklerini söylemezler. Belediyeye yeni bir memur atandığında içkili bir hoş geldin şöleni düzenlemek bir ritüel haline gelmiştir, hikâyeyi anlatan kahraman ise yeni işe başladığı için ona bir parti düzenlerler. Kahraman Ahmet Usta yeni öldüğü için partiye gerek olmadığını söyler ama kabul etmezler partiyi düzenlerler, yerler içerler eğlenirler. Partide belediye başkanı, Ahmet Ustanın ölümüne babası öldüğünde bile bu kadar üzülmediğini söyler. Ahmet Usta kasabanın su şebekesini en iyi ve tek bilen insanıdır, yer altı vanaları nerede, yan bağlantılar nerede bunları bilen tek kişidir. Herkesin ölümüne çok üzülmesinin sebebi budur. Bundan sonra bir su arızası olduğunda boruların yeri bilinmediği için bütün kasaba kazılacaktır. Anlatıcı, belediyede çalışanlara Ahmet Usta yaşarken neden bir yer altı su şebekesi planı çizdirmediklerini sorar, onlar da Ahmet Ustanın öleceğini nereden bilelim diye karşılık verirler. Bu hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Devlet işlerini yürüten kişiler sadece yaşadıkları günü düşünürler, anlık çözüm üretip günü kurtarmanın peşine düşerler.

Hikâyede koca kasabanın su şebekesini bilen tek bir kişi olması nedeniyle Ahmet Ustanın ölümü herkesi olumsuz etkilemiştir. Normalde yapılması gereken şey Ahmet Usta yaşarken su şebekesi planının çizilmesiymiş kimse işini düzgün yapmadığı için bu şebeke çizilmemiş ve bu durumdan tüm kasaba olumsuz etkilenmiştir.

16. hikâye “*Balıkçı Kaymakam*” adlı hikâyede bir balıkçı kasabası anlatılır. Kasaba balıkçı kasabası olmasına rağmen kimse balığa önem vermez balık yemez. Yeni gelen kaymakam bu durumu değiştirmeye karar verir ve işe koyulur. Kaymakam Abdurrahman Bey balıkçılığı destekler ve balıkçılar kıyıya her yanaştığında halka balıkla yapılan yemeklerin tarifini verir. İlçenin kadınlarına öğrenmeleri için balık yemekleri kursu açar, ama çare olmaz insanlar balık yemeye alışmazlar. Denizden bir yığın balık tutulsa da ilçede fabrikası olmadığı için balıklar telef olmaya başlar. Ayrıca kasabada balık fiyatları çok ucuzdur öyle ki kasabanın kedileri köpekleri bile balık yemekten gelişmişlerdir. Kasabada kaymakamın sözünü dinleyen tek kişi Deli Murtaza’dır, sabah öğlen akşam balık yer ama kasabalı ne olursa olsun balık yemeye bir türlü alışamaz. Balık ne kadar ucuz olursa olsun eti tercih ederler. Kaymakam son çare kasabanın hocalarını çağırır ve balık üzerine bir vaaz vermesini söyler. Hocalar vaaz verirler, balık yemenin sevap olduğunu söylerler ama ne çare kasaba halkı yine balık yemeye yanaşmaz. Bir gün kasabaya bir adam gelir, kaymakam onu bir vali, bakan gibi ağırlar, bir hafta sonra buz dolu bir kamyon gelir ve denizden çıkan bütün balığı alıp gider. Daha sonra adam iki kamyonla gelir bütün balığı alıp giderler ondan sonra kasabada balık kıymete biner. İnsanlar, kediler, köpekler balık yüzünden birbirlerine girmeye başlarlar. Bu hikâyede toplumsal mizah ve din üzerinden bir mizah yapılmıştır. İnsanlar ellerindekileri kaybedince değerini anlarlar hikâyede değinilen nokta budur.

Hikâyede mizahi unsur siyaset ve din üzerinden sağlanmıştır. Kaymakam, kasabadaki hocalara insanların balık yemesi için vaaz verdirterek insanların dini hassasiyetlerini kullanmaya çalışır. Hocalar balık yemenin sevap olduğunu söylerler. Bu oldukça mantık dışı bir şeydir zaten insanlar da buna inanmazlar. Kaymakam kendi çıkarları için insanları sevmedikleri bir şeyi yemeye zorlar. Kaymakamın böyle bir şeye teşebbüs etmesi de aslında insanları küçük görmesindedir. İnsanları ikna edemeyince balıkları dışarıdan birine satması kaymakamın bu işten bir çıkarı var mıydı diye okuyucuyu düşündürür.

17. hikâye “*Kırbıyk Hoca*” adlı hikâyede Gökdolu isimli köyde daha önce görülmemiş bir kuraklık yaşanmaktadır. Köydeki hocalar köye yağmur yağması için sürekli dua ederler. Diğer köylerin de hocaları Gökdolu köyüne gelirler ve ağlayarak, yalvararak yağmur yağması için dua ederler. Ama çare olmaz, köye bir türlü yağmur yağmaz. Daha sonra çarenin bazı insanları köyden göndermek olduğunu düşünürler ve köyde kadına kıza bulaşan Seyit adında bir adamı köyden yollarlar. Fayda etmez yine

yağmur yağmaz. Sonra çobanla ve Hayran Emmi ile birlikte olduğu söylenen Dul Fidan adlı kadını da köyden yollarlar, yine fayda etmez. Köyde bira içen Duran adında bir adam vardır onu da köyden yollarlar yine fayda etmez yağmur yağmaz. Daha sonra köye iki adam gelir isimleri Kocabıyık ve İncekaş'tır. Bu adamlar yağmur yağdırmak için geldiklerini söylerler. Kırbıyık Hoca birden celallenir ve onlara Allah'ın işine nasıl karışabildiklerini sorar ve köylüye onları köyden kovmaları gerektiğini söyler. Ama köylülerin bir kısmı hocanın yanındadır bir kısmı adamların yağmuru yağdıracaklarına inanır. Hocanın etrafında olanlar hocayla birlikte giderler. Gelen adamlar hane başı üç bin lira alacaklarını söylerler. Köylü borç harç parayı bulur adamlara ödemeyi yapar. Adamlar çantalarından aygıtlar çıkarıp teşkilat kurarlar, köylü onları heyecanla izler. Sonra biri bir yana diğeri diğeri yana giderler ve kaybolurlar daha da geri dönmezler. Ne yağmur yağar ne adamlar geri gelir, köylü kandırılmıştır. Aradan iki sene geçtikten sonra Kırbıyık Hoca'yı jandarmalar gelir götürür. Daha sonra köylü öğrenir ki köylüyü kandıranlardan İncekaş, Kırbıyık hocanın amcasının oğludur; ona mektup yazıp köye gelip böyle bir oyun oynamasını paraları da bölüşeceklerini söyler.

Hikâyede din sömürüsü üzerinden toplumsal mizah yapılmıştır. İnsanlar hocalara oldukça inanırlar ve onların yaptıklarını sorgulamazlar. Bu yüzden hikâyede anlatılan kaymakam insanların dinî zaafalarını kullanmaya çalışır. Toplumda da bu şekilde dindar geçinen fakat dinle uzaktan yakından alakası olmayan dolandırıcılar vardır. Yazar bu hikâyede Kırbıyık Hoca ile toplumda din üzerinden sömürü yapan tüm insanları temsil ettirmek istemiştir.

3.5.1 DEVLETİN MALİ DENİZ KİTABI “MASALLAR” BÖLÜMÜ

1. masal “*Pümpürük Kocakütük Hayri Paşa*” adlı masalda Hüsnü Paşa adlı veziriazamın ölümünden sonra sultanın akıl hocası Zilli Hoca sultana yeni veziriazamın kim olacağı konusunda fikir verir. Zilli Hoca kimseyi beğenmez. Ölen veziriazam Hüsnü Paşa 96 yaşında, en kötü durumları bile dert etmeyen, padişahı sürekli rahatlatacak bir şeyler söyleyen biri olduğu için Zilli Hoca ona benzeyen birini bulmak ister çünkü işine öyle biri gelir. Hüsnü Paşa'nın devlet işlerinden çok anlayan biri değildir. Zilli Hoca yeni veziriazamın da aynısı olmasını ister. Hafız Mahmut Paşa elli beş yaşında olduğu için onu genç bulur. Sultan ona birilerini önerdikçe Zilli Hoca hep bir kusur bulur. Padişah Harun Kamil Paşa'yı önerir. Zilli Hoca altmış beş yaşında olduğu için genç olduğunu ve veziriazam olmaya uygun olmadığını söyler. Padişaha

birçok kişi önerilir fakat Padişah Zilli Hoca'ya sormadan ve onun fikrini almadan kimseyi kabul etmez. Kısır Kazım Paşa adında biri önerilir. Zilli Hoca onu da seksen yaşında diye genç bulur uygun olmayacağını söyler. Hazım Kazık Paşa diye biri önerilir. Zilli Hoca gidip adamı konağında ziyaret eder. Hazım Kazık Paşa doksan yaşındadır, ama aklı yerindedir, akıllıdır. Zilli Hoca bu yüzden Hazım Kazık Paşa'yı da uygun bulmaz. Bir türlü aranan veziriazamı bulamaz. Aradan iki ay geçer padişaha müjdeli haber gelir. Pümpürük Kocakütük Hayri Paşa adında yüz yaşında bir aday vardır. Sultan yine Zilli Hocaya sorar Zilli Hoca gidip adamı ziyaret eder. Hayri Paşa yerinden kalkamayan sağır ve bunamış bir adamdır. Zilli Hoca sonunda aradıkları veziriazamı bulduğu için mutlu bir şekilde saraya gider.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Aklı başında olan sağlığı yerinde olan insanlar sadrazam olmak için Zilli Hoca'nın kabulünü görmezler çünkü veziriazamın çok fazla söz sahibi olması ve yetkin olması Zilli Hoca'nın işine gelmez; veziriazamın gölgesinde kalmak istemez. O yüzden Zilli Hoca aklı yerinde olmayan hatta yatağından bile çıkamayan birini veziriazam olarak seçer. Böylece ön planda olan hep kendisi olacaktır.

2. masal "*İt İti Isırmaz*" adlı masalda Yahya Paşa adında bir sadrazamın it yetiştirmeye meraklı olduğu söylenir. Hatta ona bu yüzden itçi paşa denir. Söylentiye göre itçi paşanın sarayında beş bin it vardır ve en büyük zevki onlarla oynamaktır. Sarayın her yeri itlere serbesttir, istedikleri gibi dolaşırlar. Efendilerini gördükleri zaman kuyruklarını sallarlar. Yahya Paşa köpeklerinden hiçbir şeyi esirgemez, bu kadar iti beslemek için halktan vergi üstüne vergi alır. İtlerine haşlanmış koyun eti kaz kemiği yedirir. Etle beslenen köpekler giderek güçlenir. Köpekler yediklerine karşılık efendilerine karşı çok sadıklardır efendileri ne derse yaparlar. Paşa nereye giderse itleriyle gider halk bu durumdan rahatsız olsa bile itiraz edemezler çünkü itlere edilecek en küçük sözün cezası yüz değnek, itlerden birine el kaldırmanın cezası ölümdür. İtçi Yahya Paşa it aşkından yanındaki insanları da it gibi görmeye başlar. Adamlarına da it diye seslenmeye başlar. Adamları o kadar benimsemişler ki onlara it diye hitap edilmesini artık birbirlerine selam yerine hav hav derler. Hatta Yahya Paşa adamlarının boynuna bir de tasma bağlar. Halk bu durumdan oldukça rahatsız olur. Çünkü normal itlerin daha zararsız olduğunu düşünürler. Tasmalı itler efendilerinin emriyle hançer kullanır gerçek itler en azında sadece ısırırlar ve tasmalı itler gibi akılları fikirleri yoktur. Bu yüzden tasmalı itler halka daha çok zarar verir. İtçi Yahya Paşa tasmalı itleri

yani adamları bulduktan sonra artık gerçek itleriyle ilgilenmez olmuştur. Hatta gerçek itlerin tümünü salıverir aralarından on tanesini alıkoyar ve onlara eskiden olduğu gibi mükemmel bir şekilde bakmaya başlar. Tasmalı itler, paşanın gerçek itlere böyle değer vermesini kıskansalar da ağızlarını açıp tek bir şey söylemezler. Zaman içinde tasmalı itler arasında kıskançlıklar çıkar ve kendi aralarında kavga etmeye başlarlar. Bu kavgalar öyle bir duruma gelir ki Yahya Paşa kavga sesinden gece uyuyamayacak duruma gelir ve bir gün sinirlenip tasmalı itlerle gerçek itleri aynı yerde toplar. Gerçek itler boğuşur, oynar, koklaşırlar tasmalı itler ise onları izler. İtçi Paşa tasmalı itlere “İt iti ısırılmaz.” der. Tasmalı itler gerçek itlere imrenip onlar gibi koşup oynamaya başlarlar ama biraz sonra kıskançlıklarından birbirlerinin kolunu budunu koparmaya başlarlar. Gerçek itler tasmalı itlerin haline bakıp insan gibi gülerler.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. İnsanlar çıkarları uğruna ve yöneticilere yaranmak için onların her dediğini yaparlar. İt yerine konulmayı bile kabul ederler. Yine insanlar akılsız fikirsiz diye nitelendirildiğimiz itler kadar olamazlar, kendi çıkarları ve kıskançlıkları için birbirlerini parçalayacak duruma gelirler. Sözde akı olmayan hayvanlar bile insanlardan daha çıkarsız ve masumdurlar.

3. masal “*Yiğidin Malı Meydanda Olur*” adlı masal eski Mısır’da geçer. Bu ülkede Firavun, Tanrı gibi görüldüğü için elinde sonsuz bir güç vardır. İşte bu firavunlardan Amenafistos çok büyük bir piramit yapmaya karar verir ve vezir Romemes’i görevlendirir. Romemes vezirliğini yitirme korkusu ile bu işe dört elle sarılır. Önce ülkedeki seçkin alaylı memurlardan bir grup oluşturarak onları başka ülkelerden getirttiği dayak uzmanlarıyla yetiştirir. Piramit çevresinde dayakhaneler kurulur. Daha sonra beklenen gün gelir binlerce köle piramidin bulunduğu yere getirilir ve bir avuç pirinç lapası bir yudum suyla bütün gün çalışmaya başlarlar. Bir taşın altına yüzlerce köle girer ve birçoğu taşın altında kalıp ölür ama bu durum kimsenin umurunda olmaz. Köleleri kimse insan yerine koymaz. Kölelerin donları günler geçtikçe yırtılır kimse onlara don vermez; zamanla kölelerin tümünün donu yırtıldığından köleler çalışamayacak duruma gelirler. Herkes birbirlerinin önüne bakıp güler. Romemes için kölelere don almak büyük bir sorundur. Donluk bez alındığında ülkenin zenginlerinin içtiği şarap ve yediği ete para kalmayacağı için don almazlar. Romemes kölelere eski donlarının parçalarıyla önlerini sarmalarını söyler, köleler denileni yaparlar ama gün geçtikçe bu bezler de yırtılır, köleler yine sürekli gülmeye işler aksamaya başlar. Romemes günlerce düşünür bu işe bir çözüm bulmak için uğraşır.

Sonra da çok anlamlı bir söylev yaparak kölelere “Yiğidin malı meydanda olur.” der. Köleler “Sen de yiğit değil misin?” diye sorarlar ve Romemes’in elbisesini çıkartırlar ve görürler ki Romemes’in önünde hiçbir şey yoktur. Köleler Romemes’in bir kancık olduğunu öğrenirler ve bu yüzden katledilirler.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Siyasiler, devlet adamları kendi işlerinin hallolmasına o kadar odaklanırlar ki insanların yaşadıkları zorluklar umurlarında olmaz. Sömürülen işçilerin temel ihtiyaçları yani iç çamaşırları bile zenginlerin şarabından lüksünden daha az önemlidir.

4. masal “*Devletin Malı Deniz*” adlı masalda Şahin Paşa adında ülkede köprü ve su yolu yapmakla ünlü biri sadrazamlık koltuğuna oturmuştur. Vezirlerle toplantı yaparken onlara çok sevgili ve saygılı domuz kardeşlerim diye hitap eder. Vezirler şaşkınlıkla birbirlerine bakarlar. Sadrazam onlara domuz diye hitap etmeye devam eder. Herkes üzerine düşen görevi yapar, devletin parası kuruşu kuruşuna hesaplanır ama sadrazam hazretleri yine de vezirlere “domuz” diye hitap eder. Bir gün hesap işlerine bakan bir vezir diğer vezirlere bir teklifle gider, gelecek toplantıda divan odasına sekiz on tane domuz koyalım ve biz toplantıya katılmayalım. Vezirler bu öneriyi kabul edip uygularlar. Sadrazam domuzları gördükten sonra vezirlerin de oraya gelmesini söyler vezirler gelirler. Sonra Sadrazam hazinenin kapısını açar, domuzlarla ve vezirlerle birlikte hazinenin bulunduğu odaya girerler. Sadrazam odadan çıkıp vezirleri ve domuzları hazine odasından çıkarır. Sadrazam çıktıktan sonra bütün vezirler hazineden avuç avuç altın alıp ceplerine koyarlar. Hazine o kadar çoktur ki vezirler günlerce yağmalarlar. Aradan bir hafta sonra toplantıda sadrazam vezirlere “Çok sevgili vatanperver kardeşlerim” diye seslenir artık domuz diye seslenmez. Hazine boşaldıkça sadrazam vezirlere yine güzel unvanlar bulur. Sadrazam vezirlere kendi gözünü de açtıkları için teşekkür eder ve “Devletin malı deniz yemeyen domuz.”der.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Devlet düzeninde işleyiş öyle bir hale gelmiştir ki işini düzgün yapan yöneticiler kabul görmez. Sadrazam, işini çok düzgün yapan vezirlere domuz diye hitap eder, vezirler çalmaya başladıklarında kendi işine de gelen bir şey yaptıkları için onlara artık güzel unvanlar bularak hitap eder. İşini düzgün yapan yöneticiler kabul görmeyince çarka ayak uydururlar ve her şey böylece yoluna girer.

5. masal “*Su Küçüğün Sofra Büyüğün*” adlı masalda İskembetius adlı bir kişinin Açıyus adlı bir kölesi vardır. İskembetius attan düştüğü için ata binmekten korkar ve bir yere gideceği zaman kölesi Açıyus’u götürür. Açıyus’un sırtında kocaman çuval, çuvalın içinde de İskembetius’un yiyecekleri vardır. Bir gün İskembetius yanına Açıyus’u alarak Atina’dan Mora’ya gitmeye karar verir. Açıyus’un sırtında yiyecek çuvalı, çuvalın içinde sucuklar, peynirler, cevizler, meyveler vardır. Açıyus sahibiyle birlikte yürürken ona yetismekte zorlanır çünkü sırtında yüz kiloluk yük vardır. Efendisi her molada üç dört kiloluk yiyecek yiyip Açıyus’un yükünü biraz olsun azaltır. Açıyus’un yükünü hafifletirir. Ama Açıyus’a yemek vermez sadece su içmesini söyler, Açıyus zaman geçtikçe o kadar acıkir ki efendisinden biraz yemek ister ve efendisi “Sen bir kölesin istediğin kadar su içebilirsin ama su küçüğün sofraya büyüğüdür.” der o şekilde uzun bir süre yola devam ederler. Açıyus’un artık adım atacak gücü kalmaz. Efendisini öldürmeyi bile düşünür, aklından türlü türlü fikirler geçer ama hiçbirini yapamaz. Yine mola anında İskembetius yemeğini yerken bir anda tıkanır, yemek boğazında kalır su içmek ister fakat Açıyus izin vermez: “Su küçüğün sofraya büyüğü efendimiz” der. Efendisine su vermez; İskembetius boğularak ölür. Açıyus intikamını almıştır.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. İskembetius gibi kendi çıkarlarını düşünen siyasiler işlerine geldikleri gibi hareket ederler. Ama zor durumda kaldıklarında söylediklerinin tam tersinde hareket etme eğilimi gösterirler. İskembetius, çıktıkları yolculukta erzaklarını kölesine taşıtır ve molalarda onları afiyetle yer. Kölesi acıktığını söylediğinde ona su içmesini söyler ve hayatına devam eder. İskembetius kölesine her yemek istediğinde “Sofra büyüğü, su küçüğün” der ama kendisi su içmek istediğinde kölesi ondan intikam alır ve ona sürekli söylediği bu lafı hatırlatarak su vermez.

6. masal “*Tekkeyi Bekleyen Çorbayı İçer*” adlı masalda dönemin padişahı tüm işsizleri bir araya toplamak ve işsizlerin halk içinde işsizlikle ilgili sözleri önlemek için bir tekke açmaya karar verir ve onları bir çatı altında toplamanın iyi olacağını düşünür. Tekke yapımına başlanır ve ortalıkta tekkeyle ilgili sözler dönmeye başlar. Padişahın burayı yoksullar için yaptırdığı tekkede her gün üç çeşit yemek çıkacağı söylentiler arasındadır. Yoksul halk sabırsızlanır ve tekkenin bir an önce bitmesini bekler. Tekkenin avlusuna kocaman ocaklar yapılır, büyük kepçeler, kevgirler taşınır. Günler geçtikçe yoksul halkın sabırsızlığı giderek artar ve halk tekke yapımında gece gündüz çalışmaya başlar. Bazen çalışanlar binanın tepesinde yuvarlanarak düşüp ölürler ve

oradakiler onun tekkede yapılacak yemekleri yiyemeden öldüğü için üzürlüler. Günler, geceler, aylar geçer ve tekke açılışı yapılır. Halk açılışta yiyecekleri yemeği hayal ederken zaptiyeler gelip ellerinde kırbaçlarla halkı dağıtır. Halka açılıştan sonra yemekleri yiyebilecekleri söylenir. Halk geri çekilince bir yığın yönetici tekkeye gelir. İlin tüccarları, hacı hoca tayfası, ilin önemli kişileri de tekkeye gelenler arasındadır. Dualar edilir, söylevler verilir ve yiyecekler tepsi tepsi içeriye taşınır. Kuzu fırınları, helvalar, börekler... İçeriden bazen dua bazen ilahi sesleri bazen de kaşık ve ağız şıpırtıları gelir. Halk bu arada kapıda sırasını bekler fakat hiçbir zaman sıraları gelmez. Aradan beş gün, on gün, on beş gün geçer. İlahi sesi kaşık sesi sırasıyla devam eder. Sonunda içeriden yöneticiler çıkar ve halka sıra gelir. Önce ekmekler dağıtılır, sonra çorba gelir. Halk çorbanın başlangıç olduğunu düşünür, et sonradan gelecek sanar. Ama halka sadece çorba verilir. Bir rivayete göre tekkenin o açılışında tekkenin beş yıllık eti, pirinci, üzümü, balı yenilir ve halk beş yıl sonra da duru suya bulgur çorbası içer.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Bu hikâyede çıkarları uğruna halkı aylarca kandıran ve sonrasında istediğini vermeyen yöneticilerden bahsedilir. Sadece kendine Müslüman bu yöneticiler dinden imandan bahsederler ama yoksul insanları kandırmaktan onları umursamamaktan geri durmazlar. Yine hikâyede tekkenin beş yıllık erzakını yiyip bitirmeleriyle yöneticilerin açgözlü olması eleştirilmiştir.

3.6. ÇANAK ÇÖMLEK PATLADI

1. hikâye “*Merhabalar Efendim*” adlı hikâyede iki adam sabahları sürekli aynı yerde karşılaşırlar. Zaman geçtikçe birbirlerine önce kafa sallarlar sonra selamlaşırlar ama ikisinin de kafasında kırk tane tilki dolaşır. Birbirlerine neden selam verdiklerini sorgularlar. Mutlaka bir çıkar olmalı diye düşünürler. Karşıdaki insan ya borç isteyecek ya oğluna kızına iş bulmasını isteyecektir. Bu düşünceler akıllarında dolaşsa da her sabah karşılaşmaya ve birbirlerine merhaba demeye devam ederler. Günün birinde selamlaştıktan sonra kavgaya tutuşurlar. Birbirlerinin yakalarından tutar ve biri “Benden enayisini bulmadın mı?” diye diğeri “Senin oğluna kızına nereden iş bulayım” diye bağırır. Akıllarından geçen düşünceleri ortada hiçbir şey yokken birbirlerine söyleyip kavga ederler.

Bu hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. İnsanlar çıkar ilişkilerine o kadar alışmışlar ki ortada bir çıkar olmadan selamlaşmanın bile mümkün olmadığını

düşünürler. Ortada bir çıkar yoksa bile insanlar kafalarından bir şeyler üretip karşılarındaki insanı öyle yargırlar.

2. hikâye “*Aman Beyefendi*” adlı hikâyede bir beyefendi ve yazarın “öteki” diye adlandırdığı yardımcısından bahsedilir. Beyefendi ve öteki kumsaldadır denize gelmişlerdir. Öteki, beyefendinin kölesi gibi davranır sürekli beyefendiyi pohpohlar. Sırtındaki teri siler ona güneş gelmesin diye kendini siper eder. Ötekinin beyefendiye böyle davranmasının tabi ki birçok nedeni vardır. Beyefendi ona ve damadına iş vermiştir. Bu sebepten öteki beyefendiye bir padişahmış gibi kendi de bir köleymiş gibi davranır. Beyefendi yüzelim dediğinde açılmaktan korkmasına rağmen bunu beyefendiye söylemez ve yüzmeye başladıktan sonra beyefendi açılmaya başlayınca mecbur öteki de açılmaya başlar. Ötekinin gücü gittikçe azalır, kolları bacakları hareket etmez olur ama bunları beyefendiye söylemez ve sonunda onun gerisinde kalıp boğularak ölür. Beyefendi de yardım etmez çünkü onun boynuna dolanıp onu öldürmekten korkar. Öteki öldükten sonra gazeteler onun öldüğünü yazar ve şöyle bir cümle dikkat çeker: “Ötekinin cesedini denizde ilk kez bir köpek gördü.”

Bu hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Öteki adındaki kişinin gerçek adına bile hikâyede yer verilmez. Ötekinin bir değeri olmadığı için yazar bunu bilerek yapar. Yazar, öteki karakteriyle toplumdaki “yalaka” diye tabir edilen kişileri sembolize eder öteki adeta çıkarları uğruna beyefendinin kölesi gibi davranır, kendini ona adar. Çıkarları gururundan, onurundan bile daha önemlidir onun için. Hikâyenin sonundaki cümle ise okuyucuya şunu anlatır: Öteki boğulduğunda beyefendi yanına bile gitmemiştir, cesedi ilk gören bir köpek olmuştur. Bu cümle ötekinin değersizliğini gözler önüne seren bir cümledir.

3. hikâye “*Kaç Tür Kebap Olduğunu Düşünmek*” adlı hikâyede bir adam kebab düşünmekten kendini alıkoyamaz. Kendi kendine hiçbir şey düşünmemesi gerektiğini söyler. Bunu ironik bir şekilde söyler. Kaç tür kebab olduğunu düşünür, kebabın içinde kıyma, soğan tuz ve biber olduğunu düşünür. Düşünürken kendi içinde çatışmalar yaşar. Bir yandan düşünmesinin suç olduğunu söyler içinden, sonra kendine “Neden suç olsun ki?” diye kızar. Kendi işin içinden çıkamayınca gidip karşı komşusuna sorar. Komşusu bunları düşünmesinin neresinin suç olduğunu söyler. Yine de her ihtimale karşı komşu bir hocasına sormaya karar verir ve hocayı arar. Hoca da büyük hocayı arayıp gider, geri döneceğini söyler. Büyük hoca konuyu derinlemesine düşünmekte yarar olduğunu söyler. Kendisine kalsa “Kebab türlerini düşünmek suç değildir.” diye yazıp altına

imzasını atacağını ama sürüden ayrılanı kurt kapacağını düşündüğü için böyle bir şey yapamadığını söyler.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hikâyede kebab türlerini düşünmenin suç olup olmadığını sorgulayan ve bunun endişesini taşıyan adam üzerinden ironi yapılmak istenmiştir. Düşünce özgürlüğünün olmamasına parmak basılmıştır. Hikâyede kebab türlerinin örnek olarak seçilmesinin sebebi aşikârdır çünkü konu çok basit ve saçma bir konudur. Öyle zamanlar gelir ki ülkede çok basit ve komik durumları düşünmek, bunları dile getirmek bile suç sayılır.

4. hikâye “*Duvardaki Fotoğraf*” adlı hikâyede beyefendinin fotoğrafını çekmek için ülkenin en ünlü fotoğrafçısı aranır. Öyle bir fotoğrafçı aranır ki beyefendi yakışsızsa yakışıklı, suratsızsa suratlı, çıkmalıdır. Uzun araştırmalar sonucunda biri bulunur. Fotoğrafçı bulunduktan sonra çerçeve araştırmalarına girilir. Fotoğraflar çekildikten sonra seçim araştırmasına geçilir. Fotoğraflar çekildikten sonra binada bu fotoğrafların nereye asılacağı söz konusudur. Salonun en güzel yerine beyefendinin fotoğrafı asılır. Her gün bu çerçevenin tozunun alınması, cilalanması emredilir. Hatta bir adam sırf beyefendinin çerçevesini parlatması için görevlendirilir. Gel zaman git zaman beyefendinin beyefendilik süresi dolar fotoğrafı da bodruma kaldırılır.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Bir ilahmış gibi yüceltilen yöneticilerin dönemi görevleri sona erene kadardır. Sonra o kişilerin ne adı hatırlanır ne sanı, unutulmaya mahkûmlardır. Basit bir fotoğrafın çekimi bile günler haftalar sürer. Burada yazar beyefendiye verilen değer ne kadar abartılı ve gereksiz olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu kadar uğraşılan fotoğrafın bodruma kaldırılması beyefendinin beyefendi olmaktan çıktığı an gerçekleşir.

6. hikâye “*Seçimci Hüsnü Bey*” adlı hikâyede Hüsnü Bey’e neden seçimci Hüsnü Bey denilir bunun hikâyesi anlatılır. Hüsnü Bey dört yılda bir yapılan seçimlerde seçim sonuçlarını takip ederek milletvekillerinin mazbatalarını alıp Ankara’ya gittiğini duyunca milletvekillerinin yemininden üç gün önce takım elbisesini giyip kendini milletvekili olarak tanıtır. Milletvekillerinin yararlandığı tüm imkânlardan o üç gün içinde yararlanır. Meclis lokantasında her şey sudan ucuz olduğu için yiyebildiği kadar o yemeklerden yer. Telefon mecliste bedava olduğu için hısım akrabayı arar onlarla konuşur. Tıraş olmak ucuz olduğu için gider mecliste tıraş olur. İnsanlar Hüsnü Bey’i eski milletvekillerinden biri olduğunu düşünürler. Hüsnü Bey, meclise gelmişken

yeğenin, amcasının işlerini de görür. Zaten bakanlığa gittiğinde işinin hallolması için milletvekili olduğunu söylemesi yeterlidir. Hem çayını kahvesini içen hem bir yandan işlerini yaptıran Hüsnü Bey bu durumdan oldukça memnundur. Üç gün sonra Hüsnü Bey meclisten çıkarken o kadar üzgündür ki gözünden bir damla yaş süzülür çünkü bu rahatlığı bir daha ancak dört sene sonra yaşayabilecektir.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Meclisteki milletvekillerinin maaşları çok yüksek olmasına rağmen mecliste her şey sudan ucuzdur. Hüsnü Bey de her seçimde meclise giderek oradakileri milletvekiliyim diye kandırıp oranın tüm haklarından yararlanır. Halk bu kadar imkânsızlık içindeyken mecliste milletin vekillerinin bu kadar çok imkâna sahip olmaları hikâyede gözler önüne serilmiştir.

7. hikâye “*Paralar*” adlı hikâyede iş arayan bir adam anlatılmıştır. Bu adam günlerce dolaşır bir türlü iş bulamaz ve sonunda bir arkadaşı patronuyla konuşur ona iş ayarlamaya çalışır. Adam iş görüşmesine gitmek üzere evden çıkar tıraşını olur. Bir vitrinin önünde durur. Bir kendi kıyafetlerine bakar bir de vitrindekilere bakar o sırada içeriden bir adam çıkar ve onu mağazanın içine alarak bazı kıyafetler giydirip bakar. Birine hediye almakta olan adamlar onu manken gibi kullanıp sonra üstündekileri çıkarıp gitmesini söylerler. Adam giderken bir apartmanın yanından geçer. Orada da binadan buzdolabı indiren birileri taşımalarına yardım etmesini ister o da gidip yardım eder. Altıncı kata buzdolabını taşırlar. İş bittikten sonra ona kuru bir “sağ ol” derler ve giderler. Adam içinden böyle kuru kuru teşekkür olur mu çıkarıp emeğimin karşılığını verse diye düşünür ve arkadaşının patronuyla görüşmesine daha var diye oyalanmaya devam eder. Kızarmış tavuk satan bir yerin önünde tavuklara bakarken bir adam yanına gelip onu noter dairesine çıkartır ve onu bekletmeye başlar, giderek sabrı azalır, onu yukarı çıkaran adam sürekli sabretmesini söyler. Sonra gerekli kişiler gelip onu tanık olarak kullanmak ister. Adam sabahtan beri yaşadığı olaylardan sonra artık patlar ve adamlara bana ne sizin işinizden diye bağırıp orayı terk eder.

Hikâyede toplumsal ve sosyo- ekonomik mizah yapılmıştır. Bazı insanlar emeğinin karşılığını vermeden insanları kullanırlar. Çünkü bu yol para vermektan ve bir yere işçi almaktan daha basittir. Yazar, bu sorunlar bir yana bir de toplumun en önemli sorunlarından biri olan işsizliğe parmak basarak sosyo- ekonomik sorunlar üzerinden bir mizah yapar.

8. hikâye “*Boşluk Müdürü*” adlı hikâyede boşluk müdürü diye tanınan bir adam anlatılır. Bir kahvede oturan bu adam işini de oradan yürütür. Onunla işi olan yanına gelir, sorusunu sorup parayı verip gider. “Boşluk Müdürü” olmasının hikâyesi ise şöyledir. Bir gün namıdiğer boşluk müdürü Hayri Bey adlı kişiye bankanın bir milyon lira kredi verdiğini duyar ve delirir. Sabahı zor eder, banka müdürünün yanına gidip bu krediyi nasıl verdiklerini sorar. Banka müdürüyse bir ay sonra iki milyon daha vereceklerini söyler. Boşluk müdürü iyice delirir. Boşluk müdürü inanmaz ve olayı bir de şube müdüründen dinlemek ister. Şube müdürü ona bir saat anlatır, yarım saat yönetmelik okur. Üç gün boyunca şube müdürüyle yasaları tekrar tekrar okuyunca boşluk müdürü kredi işlerinde yasaların ve yönetmeliklerin bir sürü boşluğu olduğunu ve Hayri Bey’in bu boşluklardan yararlanıp kredi aldığını anlar. Daha sonra da boş durmaz ve borçlar yasası, iflas yasası bununla ilgili ne kadar yasa ve yönetmenlik varsa toplar odasına kapanır ve altı ay içinde kimsenin aklına gelmeyecek boşlukları yakalar. Aynı şekilde yeşil bir saha üzerinde sekiz katlı bir apartman inşaatına başladığını görünce imar işleri yasa boşluklarına da çalışır ve yasa boşluklarını bilmede bir numaralı adam haline gelir. Ankara’dan teşekkür mektupları alır, fen işleri müdürü boynuna sarılır teşekkür eder.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hikâyede anlatılan adam yani namı diğer boşluk müdürü, Hayri Bey gibi bir adama bankanın nasıl yüksek meblağ kredi verdiğini anlamaz ve bu durumu araştırdığında karşısına Hayri Bey’in yasalardaki boşluklardan yararlanarak kredi aldığını görür. Bu durumu o kadar çok araştırır ki yasalardaki boşlukların adeta uzmanı haline gelir. Yazar, hikâyede yasalarda bulunan boşluklara gönderme yaparak boşlukları eleştirmiştir.

9. hikâye “*Öküz Parası*” adlı hikâyede muhtar Yelli Bekir, köylünün arkasından konuşmasına sinirlenir ve bir toplantı yaparak hazırladığı kuralları okur. Kurallar şu şekildedir: Herkes, hiç kimsenin yanında muhtarın aleyhinde söz etmeyecek, derenin suyu muhtardan önce kullanılamayacak, kimse köyde yoksul çok, muhtar zengin demeyecek. Muhtar kuralları ilan ettikten sonra köylü oldukça tedirgin olur ve herkes kuralların dışına çıkmaktan korkar. Köylüler zenginin malını konuşmadan zamanın nasıl geçeceğini kara kara düşünür fakat yasak olduğu için artık konuşamazlar ve kahvede hep havadan sudan konuşmaya başlarlar. Bir ay sonra köye kaymakam gelir ve köye öküz parası dağıtacağını söyler, köylüler muhtarın korkusundan bu köyde yoksul olmadığını söylerler. Kaymakam üsteleyince kaymakamın ağızlarını aradığını

düşünürler. Hatta kaymakama öğlen yemeğinde kuzu dolması, kıymalı börek, hindi kızartması yediklerini söylerler. O sırada Kazım'ın yanına oğlu gelir annesinin akşama ne yiyeceğiz diye sorduğunu söyler. Orada muhtar ve kaymakam olduğu için korkusundan dünden kalan kuzunun bitip bitmediğini sorar. Kazım, oğluna annesine akşama tavuk, baklava, börek yapmasını akşama kaymakamın misafir olarak geleceğini söylemesini söyler. Akşam muhtar, kaymakam, jandarma kumandanı ve kooperatif müdürü Kazımlara giderler. Sofrada sadece kuru bir ekmek parçası ve kırılmış üç yumurta vardır. Kaymakam kuzu dolmasının nerede olduğunu sorar Kazım da bir parça ekmek kopararak işte burada der ekmeğin içine biraz ebegümece koyar ve yer. Çok lezzetli olduğunu söyler ve yemeğe devam eder. Kaymakam bunun kuzu dolması olmadığını söyler. Kazım muhtarın gözlerini korkuttuktan sonra ekmeği kuzu niyetine, ebegümeceyi dolma niyetine yediğini söyler. Kaymakam ve yanındakiler oradan kalkıp muhtarın odasına doğru yol alırlar.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Muhtarın tuzu kurudur, bolluk içinde hayatını geçirir. Yoksul halkın kendisi ve malları hakkında konuşmasına oldukça kızar ve kurallar koyar. Fakir halk bu kurallara korkudan uyar ama sonunda kaymakam gelip bu durumu fark eder. Hikâyede bir yöneticinin insanları baskı altına alıp susturması ve onların yaşadığı sıkıntıları görmezden gelmesi söz konusudur.

10. hikâye “*Bereketli Ürün*” adlı hikâyede bir köye ekilmesi için bedava buğday getirilir. Hikâyeyi anlatan adam buğdayı ekmek istemez fakat evlatları çok ısrar edince dayanamaz eker. Tarladan bir türlü buğday çıkmaz. Bir gübre dökülmesi gerektiği bu şekilde buğdayın çıkacağı söylenince köylü bir şekilde para bulur gübre alır. Gübre tarlaya serpilir ama yine buğday çıkmaz, yanlış gübre döküldüğü söylenir bir başka gübre alınması gerektiği söylenir. Köylü borç harç bulup bu gübreyi de alır tarlaya döker. Bir hafta sonra ekinlerin yanı sıra bir sürü ot çıkar. O otları yok etmek için de ilaç alınması gerekir. Sonra tarlayı sinekler basar. Onun için de yine ilaç alınması gerekir. Köylü sürekli olarak borç harç içinde ilaçları alır. Bu ilaçları tarla fareleri çok sevdiği için yine ekinler için çare olmaz. Köylü varını yoğunu bu tarlaya döker üstüne bir de borç yapar ama buğdaylar bir türlü çıkmaz. En sonunda anlarlar ki onlara bedava dağıtılan tohumlar buğday değil arpa tohumuymuş.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır ve işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Köylüye bedava dağıtılan tohumlar özensiz bir şekilde yanlış dağıtıldığı için köylü

perişan olmuştur. Zaten yoksul olan halk yaşadığı bu olaydan sonra daha da fakirleşmiştir. Tohumlar işlerine yarayacağına onlara daha da zarar vermiştir.

11. hikâye “*Yetimler Köyünün Yolu*” adlı hikâyede çevredeki köylerde yol olmasına rağmen yetimler köyünün yolu yoktur. Yetimler köyü sakinleri karda kışta ilçeye varabilmek için on bir kilometrelik yolu on beş saatte alırlar. Buna rağmen köylerine yol yapılmaz. Muhtarları Hophop Osman’ı kaymakama gönderirler. Kaymakam muhtara sinirlenir köyün yolunun olduğunu hatta birinci sınıf yoldan olduğunu hatta üstünde iki tane de köprü olduğunu söyler. Muhtar öyle bir yolun da köprünün de olmadığını söyler. Muhtar kaymakamı inandıramaz, mecbur çıkar köyüne geri döner. Köylüye durumu anlatır. Köylü bir kurul oluşturur ve o kurul valinin yanına gider. Valiye durumu anlatırlar ama valinin elindeki dosyada da yolların olduğu görülür. Valiye ısrarla yollarının olmadığını söylerler vali köye ziyarete geleceğini söyler ama gelmez. Zaman geçer, vali değişir kaymakam değişir diğer valinin yanına da giderler. Kaymakam köyü ziyarete gelir ve gelirken de yolun olmadığını görür. Köylüye kâğıtlarla gerçeğin uyuşmadığını, Ankara’daki kayıtlarda da durumun aynı olduğunu söyler. Bu duruma göre yolu olan bir köye yol yapılmasının mümkün olmadığını söyler. O yıl yetimler köyüne öyle bir yağmur yağar ki doksan yaşındaki insanlar hayatları boyunca böyle bir yağmur görmediklerini söylerler. Yeni muhtar ilgililere yağmurun yolu da köprüleri de götürdüğünü söyler. Bunun üzerine yol yapımı için tekrar başvuru yapılır.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirisi vardır. Olmayan yol ve köprü evraklarda var olarak gözüktüğünden gerçekte olmasa da hiçbir müdahale yapılamaz. Yetkililerin yaptığı hataların bedelini ise köylüler yıllarca yolsuz kalarak öderler.

12. hikâye “*Yoğurtlu Saldırı*” adlı hikâyede Türkiye’ye gezmeye gelen turistler anlatılır. Biri erkek biri kadın olan turistler Türkiye’de otobüse binerler. Sürücü turistleri memnun etmenin önemli olduğunu, ülkelerine gittiklerinde Türklerin aleyhine konuşmamaları için memnun olmalarının önemli olduğunu söyler. Sürekli turistlere memnun olup olmadıklarını sorarlar ama Türkçe sordukları için turistler hiçbir şey anlamaz. Otobüsteki erkekler şort giymiş olan kadın turistin bacaklarına bakmaktan kendilerini alamazlar. Yolda çalışma olduğu için trafik bir yerde tıkanır ve turistler aşağı inip yere havlularını sererek güneşlenmeye başlarlar. Otobüstekiler de peşlerinden iner. Otobüsteki adamlar turistlerin böyle güneşlenmeye devam ederlerse kavrulacaklarını düşünür, yanlarına gidip bu durumu anlatmaya çalışırlar ama Türkçe

söyledikleri için yine turistler anlamazlar. Güneşlenen turistleri bir türlü rahat bırakmaz bu adamlar. Yirmi kilometrelik bozuk yoldan sonra yemek molası verdiklerinde sürücü Rahmi'ye turistlere sırtlarına yoğurt sürmelerini söylemesini ister. Rahmi söylemeye çalışır ama turistlere bir türlü derdini anlatamaz. Sürücü baktı olmayacak bir öneride bulunur, “gâvurların” iyilikten anlamayacağını söyler ve “Bu işi zorla yapalım.” der. Turistleri bir güzel yoğurtlarlar. Sonra bir bakarlar ki herkes sadece kadın turistin her yerini yoğurtlamıştır

Hikâyede toplumsal mizah yapılarak Türklerin turizm anlayışı üzerine bir eleştiri yapılmıştır. Türk milleti ülkesine gelen turistleri rahatsız edecek biçimde davranır onları bir türlü rahat bırakmaz. Hikâyede ülkemize gelen turistlerin taciz edilmesine de gönderme yapılmıştır.

14. hikâye “*Mehmet Hergelesi*” adlı hikâyede hovardalık yapmaya karar veren birinin hikâyesi anlatılır. Halim, otobüste bileti olmayan bir kadına kendi biletinden verir ve öyle tanışırlar. Kadın çok özel bir kadındır, adı Jale'dir. Halim evli olmasına rağmen birbirlerinden çok etkilenirler ve bir pastanede buluşurlar. Halim'in karısı ona bir şeyler olduğunu anlar ama Halim kabul etmez. Adam Jale'ye bir arkadaşının dairesi olduğunu orada bir kahve içebileceklerini söyler Jale bu teklifi kabul eder ve Halim'in arkadaşı Mehmet'in evinde buluşurlar. Halim hayatında ilk defa hovardalık yapacaktır bu yüzden heyecanlıdır. Eve gelirken aldığı pizzolaları kızartır içki masasını hazırlar o sırada kapı çalar ve ev sahibi gelir Mehmet'i sorar. Ev kirasını almadan gitmeyeceğini söyler. Halim kirayı adama öder adamı yolladıktan sonra Jale için ne diyeceğini düşünür. Aradan çok vakit geçmeden kapı yine çalar bakkal gelir yine Mehmet'i sorar, borçları olduğunu söyler. Halim Mehmet'in borcunu ödeyip onu da yollar. Az sonra yine kapı çalar gelen bu sefer kasaptır. Halim kasabın borcunu verdikten sonra cebinde bir taksi parası kalır. Jale'yle birlikte evden çıkarlar. Halim, Mehmet'in kapısına dayanır. Mehmet onu uyku sersemi televizyon taksitçisi sanar, beş kuruşum kalmadı diye bağırarak kapıyı suratına kapatır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Mehmet kıt kanaat geçinen bir insandır, herkese borcu vardır. Çok fazla borcu olduğu için alacaklılar sürekli kapısına dayanır. Mehmet'in bu durum canına tak eder ve sonunda kapısına dayanan bir alacaklının yüzüne kapıyı kapatarak delirir.

15. hikâye “*Kötü Yemek Rejimi*” adlı hikâyede yedinci katta hariciye koğuşunda yatan Hasan Hüseyin’in yemek tablosunda o gün peynir vardır. Ambar memuru Şemsi, aşçı Hüsamettin peynirin tadına bakarlar. Peynir çok nefis kokar, tadı da çok lezzetlidir. Aşçı yamağı Dilaver de peynirin kokusunu alır. Dayanamayıp o da peynirin tadına bakar. Peynir sonunda servise çıkarılır ama servis görevlisi de peynirin kokusunu alır ve tadına bakar. Asansörcü Hıdır da peynirin kokusunu alıp tadına bakanlardandır. Hasan Hüseyin’in odasına ulaşana kadar birçok kişi peynirin tadına bakmış olur. Bu peynir hiçbir peynire benzemez. Peynir Hasan Hüseyin’e ulaştığında artık nohut kadar kalmıştır. Hastanelerde iyi yemek çıkmadığı söylenir ama o gün Hasan Hüseyin’in menüsünde tam yağlı lezzetli mi lezzetli bir peynir vardır.

Hikâyede işleyiş bozukluğuna vurgu yapılmıştır. Hastanelerde çıkan yemekler lezzetsizliği ile bilinir. Öyle ki o gün Hasan Hüseyin adlı hastanın peyniri normal lezzette bir peynir olmasına rağmen hastanedekiler normal lezzette bir yiyeceğe alışık olmadıkları için bu peynir onlara aşırı lezzetli gelir. İnsanlar hastanelere şifa bulmak için gelirler yemeklerin bu kadar lezzetsiz ve kötü olması insanların mideden, bağırsaktan iyi olayım derken açlıktan ölecek duruma gelmeleri tam bir çelişkidir. Hikâyede bunun tam tersi kastedilerek ironi de yapılmıştır.

16. hikâye “*Mikropçuk*” adlı hikâyede bir mikrobun hikâyesi anlatılır. Mikroba arkadaşları Türkiye’ye gitmesini söyler. Arkadaşları Türkiye için geri kalmış ülke olduğunu sucukları eşek etinden, salamların it etinden yapıldığını, yiyeceklerin hepsinin açıkta satıldığını söyler. Mikrop bir uçağa atıldığı gibi soluğu Türkiye’de alır. Gelir gelmez insanların yerlere tükürdüğünü görür ve buranın tam aradığı ülke olduğunu düşünür. Mikropçuk diğer mikropların mutsuz olduğunu görür ve bu kadar bolluk içinde nasıl mutsuz olduklarına şaşırır yağlı bir lahmacunun üzerine konar, sıska bir adam onu yer. Mikropçuk adamın vücuduna inerken perişan halde olan bir sürü mikrop görür. Mikroplar ona kaçmasını söyler. Adamın yedikleri adeta zehirli gibidir tüm mikropları etkisiz hale getirir. Mikropçuk oradan kaçınca açık duran işkembe çorbasının üstüne konar. Orda bir mikrop görür mikrop ona işkembe çorbasının sarımsaklı içildiğini ve sarımsağın onları güçten kestiğini söyler. Mikropçuk en sonunda bir kahve ocakçısının midesine uçar. Bir bakar ki üstüne atom bombası gibi pul biberle yoğurulmuş çiğköfte iner. Mikropçuk dünyanın hiçbir yerinde mikroplara böyle canice davranılmadığını düşünür ve ülkeye geldiğine pişman olur.

Hikâyede kültürel mizah yapılmıştır. Türk milletinin yemek zevki çok karakteristiktir, dünyanın hiçbir yerindeki yemekler mikropları bu kadar zorlamamıştır. Bol yağlı, sarımsaklı, acılı... Hikâyede yemeklerin pis olması, açık satılması sucuğun salamın ne etinden yapıldığı beli olmaması da eleştirilen konulardan biridir.

17. hikâye “*Hostes Kızlar*” hikâyede bir otobüs firması anlatılır. Otobüs sahibi olmanın zorluklarından bahsedilir. Şoför ayrı bir dert, yardımcısı, yazıhanesi ayrı derttir. Üç ortağın beş otobüsü vardır, şirketin başkanı ise Ökkeş Bey’dir. Bu şirket Cet şirketi adı verilen şirketle sürekli rekabet halindedir. Onlar ne yaparsa Ökkeş Bey daha fazlasının yapılmasını emreder. Cet şirketi otobüslerine sinema koyunca Ökkeş Bey de otobüslere hostes kız koymaya karar verir. Hostes kızlar da en az şoförler kadar para alırlar. Cet şirketi de onlardan görüp otobüslere hostes kızlar koyar ama kızlar en az mankenler kadar güzeldir. Ökkeş Bey, Cet şirketiyle yarış içinde olduğu için her otobüse beş hostes koymaya karar verir. O günden sonra otobüsler kızlar pansiyonuna döner. Ökkeş Bey bir gün rüyasında babasını görür ondan sonra otobüslerinde değişiklik yapmaya karar verir. Otobüslerini mevlitler, ilahiler okunan, gül suları serpiyen otobüsler haline getirir. Eğlence isteyenlere Cet şirketine gitmelerini söyler ve bu rekabetten vazgeçer. Bir hafta sonra otobüsleri türbe yeşiline boyatırlar. Otobüslerin adını “Hayrullah Otobüsleri” diye değiştirirler. O günden sonra mevlitlerle ilahilerle birlikte yola çıkarlar üstelik şoförlere, yardımcılara sakal bıraktırırlar.

Hikâyede dini mizah yapılmıştır. Bizim toplumumuzda din önemli bir etken olduğundan diğer otobüs firmalarıyla baş edemeyen Ökkeş Bey’in aklına önceden yaptığı işin tam tersi bir yöntem gelir ve bu yöntem de başarılı olur.

18. hikâye “*Sen Bunu Yiyemezsin*” adlı hikâyede emekli İdris Amca ne emekli oluncaya kadar ne de emekli olduktan sonra bir ev sahibi olamamıştır. Maddi olarak da çok sıkıntı çeken İdris Amca oldukça dertlidir. Manava gittiğinde fiyatlardan dolayı istediklerini alamaz. Bir elmaya bakar bir portakala bakar, karar veremeyince manav “Sen bunları yiyemezsin babalık” diye bağırır. İdris Amca çok sinirlenir, manava ters bakar dışarı çıkar. Sonra kasaba girer kıyma almak ister. Fiyatları görünce düşünür, karar veremez kasap ona “Sen bunu yiyemezsin yürü” diye onu kovar. İdris Amca o kadar sinirlenir ki sinirden titrer adeta. Sonra bir apartman dairesi hoşuna gider, fiyatını sormak için gittiğinde onun bu daireyi tutamayacağını söyler ve İdris Amcanın en sonunda tepesi atara Cebbar Bey’in boğazına yapışır. Cebbar Bey’i elinden zor alırlar. Sonra o sinirle bir restoranda girip garsondan ona bir kahve getirmesini söyler. Garson

ise onun buralara parasının yetmeyeceğini söyler. Sonra taksiye el kaldırır taksi sen kim özel gitmek kim der ve durmaz basar gider. İdris Amca sonunda delirir; sigarasını yakar, dertlenir.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Ülkede geçinmek oldukça zordur. Hele İdris Amca gibi emekli maaşıyla geçinmek daha da zordur. Alışveriş için gittiği her yerde İdris Amca'nın yaşlılığından dolayı emekli olduğunu anlarlar ve onun aslında bir şey almadan gideceğini tahmin ederler. Her gittiği yerde İdris Amca'ya sosyo-ekonomik durumundan dolayı kötü muamele yapmaları İdris Amca'nın sabrını taşırır ve İdris Amca sonunda delirir.

19. hikâye “*Bakan Koltuğu*” adlı hikâyede bakanların koltuk sevdasından bahsedilir. Yarısı pirinç yarısı bronz olan bu koltuk bir gün kırılıverir. Bu koltuğa pek çok kişi sevdalıdır. O yüzden hemen yenisi sipariş edilir. Daha görkemli bir koltuk getirilir ama herkesin gözü hala o eski koltuktadır. Her gören hayallerinin koltuğu olduğunu düşünüp iç geçirir. Müsteşar Bey bir köşeye atılan bu koltuğu görünce kendi odasına taşınmasını emreder. Müsteşar koltuğa oturdukça koltuktan müsteşar beyin pantolonuna boya geçmeye başlar. Müsteşar bey mecbur koltuktan ayrılmak zorunda kalır. Görevliler koltuğu taşırken genel müdür görür. Genel müdür koltuğun derisini değiştirip üzerine oturacağını hayal eder ve koltuğu kendi odasına götürmelerini emreder. Akşam eve gittiğinde karısına bakan koltuğuna oturduğunu söyleyip hava bile atar. Genel müdür böyle bir koltuğa oturunca insanın bir anda büyük olduğunu söyler. Koltukta otururken koltuk bir anda yerle bir olur. Genel müdür yere yuvarlanır ve koltuğu dışarı atar. Sonra koltuğu şube müdürü görür ve odasına getirtir. Şube müdürü de kahvesini yudumlarken tepe taklak düşüverir koltuktan. O da odasından koltuğu atınca memur Hüsnü Bey koltuğu sahiplenir ve ne olursa olsun bu koltuktan kalkmayacağını söyler. Ama en fazla bir ay oturabilir çünkü poposuna koltuğun yayı batmıştır. Bir ay poposunun üzerine oturamaz. Sonunda odacı İhsan koltuğu alır evine götürür ve oğlunu oturtur.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hikâyede koltuk ve mevki sevdalısı insanlar eleştirilmiştir. Oturulmayacak durumda olan koltuğun peşini koltuk sevdalıları bir türlü bırakmazlar. Başlarına koltuk yüzünden bir sürü iş gelmesine rağmen koltuğu bir türlü bırakamazlar. Bunun sebebi statü sevdalısı olmalarıdır. Hikâyede anlatılan koltuk, devlet dairesinde çalışanlar için sadece bir semboldür. Ona oturduklarında kendilerini çok önemli bir insanmış gibi hissederler.

21. hikâye “*Tekme*” adlı hikâyede kıt kanaat geçinen bir memurun ayakkabı alma hikâyesi anlatılır. Hulusi iki üç yılda bir ayakkabı alabildiği için aldığı ayakkabının iyice sağlam olmasına bakar, iki tekini de giyer dolaşır öyle alır. Aldıktan sonra ayakkabı sıkmaya başlar. Ayakkabıyı giymek bir işkenceye dönüşür. İşe gider gitmez ayakkabılarını çıkarıp terlik giymeye başlar. Denetmen, adamı o şekilde görünce “Bu ne rahatlık!” diye bağırır ve olaydan sonra memurun bir sene boyunca derecesi ilerlemez. Hulusi terliklerini bir gün otobüste unutunca evde hanımının terliklerini işe götürüp giymeye başlar. O şekilde de müdüre yakalanır. Aldığı ayakkabı üç yılını doldurunca artık yeni bir ayakkabı almasının vakti gelir ama bu sefer yaşadıkları ona ders olur ve ayakkabısını iki numara büyük alır. Ayakkabıcı ne kadar almamasını söylese de dinlemez ayak numarası 41 olmasına rağmen 43 numara bir ayakkabı alır. O günden sonra ayakkabısıyla herkes dalga geçmeye başlar. Ayakkabılarının kayınbabasından mı miras kaldığını soranlar olur, onu ayakkabılarının büyüklüğünden dolayı Şarlo’ya benzeten olur. Bir de boyu kısa olduğu için büyük ayakkabılar iyice herkesin dikkatini çeker. Ayakkabı gün geçtikçe büyümeye başlar. Yağmurda ıslandıkça büyür. Ama Hulusi üç yılda bir ayakkabı aldığı için yeniden bir ayakkabı alması mümkün değildir. Keşke param olsa da yeni bir ayakkabı alsam diye düşünür. Ayakkabı büyük olduğu için Hulusi’nin yürüyüşü bile değişmiştir. Hulusi bir gün sinirlenir ve bu ayakkabılarla birine tekme atmayı düşünür.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Hulusi’nin üç yılda bir ayakkabı almasının nedeni memur maaşlarının azlığıdır. Hikâyede eleştirilen memur maaşlarının düşük olmasıdır. Hulusi’nin aldığı maaş o kadar az gelir ki ayağına çok büyük gelen ve onu komik duruma düşüren bir ayakkabısı olmasına rağmen yeni ayakkabı alamaz.

22. hikâye “*Vatandaşı Bekletmesini Bilelim*” adlı hikâyede bir devlet dairesinden bahsedilir. Bu devlet dairesinde memur sayısı az olduğu için gelen vatandaşların çok beklemesi gerekir. Vatandaş çok beklettikleri için iki günde bir vali yardımcısı dairesinin müdürüne fırça atar ve Recai Bey’in memur sayısının aynı olduğunu, onların dairesinden hiç şikâyet gelmediğini söyler. Bütün memurlar canla başla çalışmalarına rağmen vatandaş çok beklediği için Ankara’ya şikâyette bulunmuştur. Asım Bey bu fırçalara dayanamaz Recai Bey’in dairesini incelemeye gider. Recai Bey, Asım Bey’e memurlarını gençleştirmelerini özellikle genç bayan elemanları çalıştırmasını söyler. Bu kızların süslenip vatandaşın görebileceği yerlere oturtmasını o zaman sorun kalmayacağını söyler. Asım Bey denileni yapar masaların

yerlerini değiştirir yeni işe aldığı memur kızları vatandaşların görebileceği yerlere oturtur. O günden sonra artık vatandaşlar bekledikleri için Şikâyet etmezler.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Devlet dairelerine gittiklerinde hep çok beklemek zorunda kalan insanlar dayanamayıp durumu Ankara'ya Şikâyet ederler. Sonunda insanların dairede beklediği süre zarfı içinde dikkatleri başka unsurlara çekilince Şikâyet etmeyi bırakmışlardır.

23. hikâye “*Sabır Bey*” adlı hikâyede Cabbar Bey adlı bir adamın çok sabırlı bir insan olduğu anlatılır. Cabbar Bey o kadar sabırlı ve yumuşak bir adamdır ki önüne dünyanın işi de konulsa sesini çıkarmaz mesai saati bittikten sonra bile sesini çıkarmadan çalışır. İzinlilerin, raporluların işleri de önüne yığılır yine sesini çıkarmaz. Bu kadar fedakârlık yapmasına rağmen ne ek ücret alır ne de övgü dolu sözler. Müdür en ufak bir hatasında onu fırçalar. Cabbar Bey hiçbir Şeye sesini çıkarmadığı için insanlar ona bunu göz önüne alarak davranırlar. Çaycı, Cabbar Bey'in sesini çıkarmayacağını bildiği için ona soğuk çay verir. Odacı tüm odaların tozunu alır ama Cabbar Bey'e bezi uzatır kendisinin almasını söyler. Cabbar Bey yine sesini çıkarmaz. Kasap etin en kemikli yerini Cabbar Bey'e verir. En çok vergiyi Cabbar Bey öder, en az maaşı o alır. Sonunda Cabbar Bey'in adı Sabır Beye çıkar. Cabbar Bey sabreder sabreder sonunda bir gün sabrı taşar. Müdürünü bir güzel döver, hastane başhekimini döver. Onunla ilişki yaşayıp daha sonra da varlıklı birine giden Sezgin Hanım'ın yüzüne tükürür. Ondan sonra da Cabbar Bey'in izi kaybolur. Gazetelerde elinde bir silahla bir fotoğrafı çıkar ve altında Şöyle yazar “Resimde Canavar Cabbar'ı görüyorsunuz.” O günden sonra bütün kent dört gözle ve korkuyla Cabbar Bey'in yakalanmasını bekler. Çünkü hepsi onun sabrından faydalanarak ona çok zarar vermiştir.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. İnsanlar iyi niyeti suiistimal etmeye ve insanların sabrını kullanmaya çok yatkınlardır. Cabbar Bey çok sabırlı olduğu için nasıl olsa bir Şey demez diye herkes onun bu sabrını kullanır. Ama bir gün Cabbar Bey'in canına tak eder, sabrı tükenir ve Şehirde terör estirir.

24. hikâye “*Fiş Şakir*” adlı hikâyede bir ilkokuldan bahsedilir. Bu okulda çocuklara her Şey öğretilir. Çocuklar dersle ilgili her Şeyi bilirler ama gündelik hayatlarını devam ettirecek bilgilerinde eksiklik vardır. Örneğin Ali buhar makinesinin volanın hangi anda ölü noktaya geldiğini çok iyi bilir ama ayakkabılarını bağlamayı bilmez. Cevdet bisikletinin lastiğinin yamamasını bilmez ama bisikletin ön dişlisiyle

arka dişlisini anlatır, bisikletin bir Fransız'ın bulduğunu bilir. Yıllar bu şekilde geçer gider. Bir gün Şakir evde kullandıkları ütüyle sınıfa gelir. Ütünün fişi kopmuştur, annesi nasıl bağlanacağını sormuştur. Öğretmen bir fişi bağlamasını bilmiyor diye Şakir'e kızar. Sınıfta kimsenin çıtı çıkmaz, öğretmen fişi bağlar denemek için prize takınca sigorta atar. Öğretmen tekrar dener bayağı uğraşır ama ütü prize takıldığında yine sigorta atar. Sınıfı bir gülme alır, öğretmen sinirlenip elindeki ütü kordonunu Şakir'in sırtına indirir. Sonunda görevli gelir kabloyu kendisinin tamir edebileceğini teklif eder öğretmen sen ne anlarsın gibilerinden ezer görevliyi. Ama görevli sorunsuz bir şekilde fişi bağlar, bu sefer sigorta atmaz. O günden sonra Şakir'in adı Fiş Şakir olarak kalır.

Hikâyede eğitsel mizah yapılarak ülkedeki eğitim sistemi eleştirilmiştir. Ülkemizdeki eğitim sistemi hayatı öğretmeye yönelik değil direkt bilgi öğretme üzerine kuruludur. Asıl olması gereken o bilgilerin hayata nasıl aktarılacağını öğretmektir. Öğretmenin siz ne anlarsınız diye küçük gördüğü görevlinin ütüyü tamir etmesi üzerinden bilgili olmanın günlük hayatta başının çaresine bakamadığında önemini yitirmesine vurgu yapılmıştır.

25. hikâye "*Okul Aile Birliği*" adlı hikâyede ilkokullarda yılda en az bir kez yapılan Okul Aile Birliği toplantısından bahsedilir. Bu toplantılara velilerin sadece yüzde beşi katılır bu yüzden de toplantılar amacına ulaşmaz. Yoksul bir semtin öğretmeni okul aile birliği toplantısı organize eder. Öğretmen gösteride görevli olan çocuklara annelerinin babalarının nerede olduğunu sorar çünkü toplantıya kimse gelmemiştir. Çocukların hepsi bir bahane sıralar. Zaman geçtikçe gelen hiçbir veli olmaz. Sınıfa kendinden önce şarap kokusu gelen bir veli sallana sallana gelir. Öğretmen, müdüre toplantıya sadece bir velinin geldiğini bu toplantının yapmamanın daha iyi olacağını söylese de müdür bunu kesinlikle kabul etmez toplantı bir veliyle başlar. Öğretmen toplantı için hazırladığı metni okurken sarhoş veli uyumaya başlar hatta horlar. Öğretmen herkes gittikten sonra toplantıyla ilgili rapor yazarken toplantıya otuz dokuz velinin katıldığını yazar. Hiç konuşulmayan şeyleri konuşulmuş gibi anlatır. Yanına gelen Salih öğretmenin sınıfından da altı kişi katılmıştır. O da raporuna kırk kişinin katıldığını yazar. Salih öğretmen bu semtte anaların babaların çalışmaktan zengin semtlerde de gezmekten kimsenin toplantılara katılmadığını söyler.

Hikâyede eğitim sistemi eleştirilmiştir. Okullarda bu tarz okul aile birliği toplantılarının bir yararı yoktur. Bu toplantılar sadece yapılmak için yapılır. Yapılması

zorunlu olduğu için de öğretmenler mecbur kalarak gerçeği yansıtmayan raporlar yazmak zorunda kalırlar.

3.7. ORTADİREĞİ YIKAN AYI

1. hikâye “*Orta Direği Yıkan Ayı*” adlı hikâyede bir ailenin evine kocaman bir ayı girer. Ayının eve nasıl girdiğini anlamazlar. Dört kişilik aile ayının evde olduğunu görünce telaşla bulgurluğun en köşesine saklanırlar. Ayı mutfağa girer ve bütün yemekleri yedikten sonra aranmaya devam eder. Annenin bin bir emekle yaptığı pekmezi bir güzel içer. Armut kuruları, elma kuruları, pestiller ne varsa yer. Ailenin bütün kışlık erzağını yer bitirir. Bunları uzaktan izleyen anne, baba ve çocuklar çok tedirgin olurlar. Kışın ne yiyeceklerini kara kara düşünürler. Ailecek ayıya sövüp beddua ederler. Ayı, ailenin bütün kışlık erzağını yedikten sonra uyuyakalır. Aile onun bu rahatlığına deli olur ama ellerinden bir şey gelmez. Ayı uyandığında evde yiyecek bir şey bulamadığı için sinirden evin orta direğini yıkar. Evdekilere bir şey olmaz ama ayı şiş karnı patlayarak ölür.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hikâyede ayı sadece bir semboldür. Ayıyla asıl anlatılmak istenen açgözlü ve doymak bilmeyen siyasilerdir. Hakkı olmayanları yerler ve yedikten sonra daha yiyecek bir şey bulamayınca sinirden her şeyi yakarlar. Ama yine olan onlara olur. Hikâyenin sonunda her şeyi yiyen ayı patlayarak ölür ama evin üyelerine hiçbir şey olmaz.

2. hikâye “*Yedi Uyurlar*” adlı hikâyede yedi arkadaş köpekleriyle birlikte yola çıkarlar. Birbirlerini koruyup kollayacaklarına, birbirlerine ne olursa olsun destek olacaklarına söz verirler. Birinin tırnağı sızlasa ötekinin de sızlar, birinin burnu aksa diğerinin de akar. Birbirlerine çok güvenirler. Yola çıkmadan önce birbirleriyle helalleşirler. Helali haramı bilirler. Yedi arkadaş yola çıkmadan önce karılarından helallik isterler. Ama bazılarının karısı hakkını helal etmez. Böyle bir yola çıktıkları için tepki gösterirler. Bu yedi arkadaş yola çıktıklarında bir yere giderler ve köpeği eşyaların başında durması için görevlendirirler. Köpek yağmurda ıslanınca bile eşyaların başında beklemeyi bırakmaz. Çok acıkır ama eşyaları parçalayıp da hiçbir şeyi yemez. Sonunda yedi arkadaş birden geri dönerler, köpek çok sevinir. Yedi arkadaşın amacı mutlu olmaktır, mutluluğu bulmaktır. Mutluluğu aramak için yola çıkarlar çünkü birbirlerine mutluluğu arayıp bulacağız diye söz vermişlerdir. Mutluluğu aradıkları için

her şeye pozitif bakarlar. Yedikleri kuru ekmek bile onlara lezzetli gelir. Bir gün bir mağarada yedisi birden uyuyakalır yedi gün yedi gece uyurlar. Köpek bu süre zarfında çok acıktığı için torbadaki bütün yiyecekleri yer bitirir ama ona kızmazlar. Çok acıkmışlardır bir bakkal bulup ekmek ve helva alırlar, fiyatlarını duyunca kulaklarına inanamazlar sanki yedi gün değil de yedi yıl uyuduklarını düşünürler. Bu kadar kısa süre içinde bile her şeyin fiyatı uçmuştur. Dolmuşa binerler şoför petrole zam geldiğini söyler. Gazeteyi görürler, gazetede “devalüasyon dolar fırladı uçtu” gibi manşetler vardır. Evlerine vardıklarında çok kötü karşılanırlar, eşleri her şeyin fiyatının fırladığından dem vurur. Hepsi 1 hafta kayboldukları için işlerinden de olurlar ama köpeğe hiçbir şey olmaz köpek yine köpektir.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Hikâyede bahsi geçen yedi arkadaş 1 haftalığına ortadan kaybolurlar. Geri döndüklerinde bakkala giderler ve gördükleri manzara karşısında şok geçirirler. 1 haftada bile her şeye çok fazla zam yapılmıştır. Yedi arkadaş bu durumu çok garipseler. Çok kısa sürede bile birçok şeye bir anda zam olması ve bu durumun insanları ekonomik yönden olumsuz etkilemesi eleştirilmiştir.

3. hikâye “*Milliyetçilik Bozgunculuğu*” adlı hikâyede bir mahallenin orta yerine kocaman bir alanı ölçüp biçmeye başlarlar mahalleli bu durumu çok merak eder. Yıllarca boş duran alan bir anda değerlendirilmiştir. Mahalleli kendi arasında bu alana ne yapılacağıyla ilgili konuşur durur. Kimi okul kimi fabrika yapılacağını iddia eder. Ölçüp biçen adamlara sorsalar da kimse o alana ne yapıldığıyla ilgili en ufak bir ipucu bile vermez, alana ne yapılacağı mahalleliden resmen gizlenir. Bir süre sonra mahallenin üzerinde bir uçak uçar durur. Mahalleli burayı uçak alanı yapacaklarını düşünür bunun üzerine muhavere ederler kimi karşı çıkar kimi yapılınsın der. Günün birinde artık bu alanın temelleri atılmaya başlanır. Fuar yapılacağına dair söylentiler dolanır durur. Bu fuar alanında birçok insan çalışacağı için mahalleli istihdam alanı olduğu için mutludur. Ama fuar yapılacağı da sadece bir söylentidir. Mahalleli her söylenti üzerine uzun uzun fikir beyan eder. Aradan iki üç ay geçer bir gece mahallede sokağa çıkma yasağı konulur. Sabah bir uyanırlar ki alandaki yapı daha da tamamlanmış bir duruma gelmiştir ve artık içinde ne olduğunu görebilirler. Bu kocaman yapının içine füzeler konulmuştur. Mahalleli yine kendi çıkarını düşünür. Biri burada çalışacaklara ev gerektiğini o yüzden evlerinin değerlendirildiğini söyler biri çalışmaya gelecek kişilerin evlerinde hizmetçilik yapabileceğini söyler. Yani herkes kendi derdindedir ama

hepsinin derdi maddidir. Bu duruma tek sevinmeyen kişi Pedro olur. Mahalleye fûze koydurmamaları gerektiğini protesto etmeleri gerektiğini söylese de kimse onu kaile almaz her gittiği yerden kovulur hatta onu polise şikâyet edip yakalattırırlar. Pedro tam yüz yıl hapis cezası alır. Bizim ülkemizde böyle milliyetçilik bozgunculuğu yapmanın cezası çok ağırdır.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. İnsanlar hep kendi çıkarlarını düşünürler ama milletin ve vatanın çıkarlarını düşündüklerini iddia ederler. Pedro, Türk olmamasına rağmen Türk'lerin hakkını onlardan çok savunur ve onların zararına bir şey yapıldığını görebilir. Ama mahalleli kendini çıkarlarına öyle kaptırmış ki bu zararı göremez. Olan doğru söyleyen Pedro'ya olur. Kendi hatalarını görmeyip onu bozgunculuk yapmakla suçlayıp hapse attırırlar.

4. hikâye “Eşek Keyfi” adlı hikâyede Villalar Tepesi'nde herkes o gün eşek anırmasıyla uyanır. Normalde Orhan Bey'in hanımı Kiti anca öğleye doğru uyanırken o gün eşek anırması yüzünden daha erken uyanmıştır. Eşek sesi o denli net gelir ki sanki eşek villanın alt salonunda anırıyor gibidir. Şadan Bey ve karısı Funda da eşek anırmasını duyan villalılardandır. Fuat Bey ve karısı Nihal Hanım'ın ise konukları vardır: İlhan Bey ve Esin Hanım. Esin Hanım ne zamandır eşek anırması duymadığını söyleyerek bu durumdan adeta memnun olur. Cebbar Bey ve karısı Hatice Hanım da eşek anırmasını duyanlardandır. Cebbar Bey'in aklına duyduğu bu eşek anırmasıyla birlikte çocukluğu gelir. Karısına çocukluk günlerini, köydeki eşeğini, değirmene nasıl un öğütmeye gittiğini anlatır ama Hatice Hanım'ın umurunda bile değildir, dinlemez. Eşek sesini duyan herkes bu eşeğin kimin olduğunu oldukça merak eder. Eşeğin boynunda uzunca bir ip vardır. Herkes eşekten ve eşek sesinden oldukça memnundur. Cebbar Bey hizmetçisine eşeğe buz gibi bir su ve kocaman bir karpuz vermesini söyler. Eşek bayram eder. Diğer gün eşeği Esin Hanım besler, eşeğin yediği önünde yemediği arkasındadır. En sonunda villadakiler ona hayvan yemi alırlar, kaşındığı için veterinerden ilaç alırlar. İki ay içinde eşeğin her yanı kalınlaşır, kilo alır. Ama bir gün eşeğin sahibi olan kara kuru bir adam gelir eşeği zorla çeke çeke götürür ve ona seneye yazın onu yine buraya getireceğine dair söz verir.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Sahibinin zar zor beslediği eşek zenginlerin semtine düştüğünde çok iyi bir şekilde beslenir. Zengin insanlar eşeği sadece beslemekle kalmayıp eşeğin bakımını da çok iyi ve özenli bir şekilde yaparlar. Eşek, sahibi geldiğinde iki ay kaldığı ve çok iyi bakıldığı bu semtten ayrılmak istemez.

Ayrılmak istememesinin sebebi ise ekonomik durumu Villalar Tepesi sakinleri kadar iyi olmayan sahibinin ona iyi bakamamasıdır.

5. hikâye “*Ne İş Olsa Yaparım*” adlı hikâyede bir adam İstanbul’a gelir. İstanbul’un çok büyük olduğundan bahseder. İstanbul’da insanların yüzü hep asıktır simit denilen yiyeceklerle karınlarını doyururlar. Adam şaşırır birçok yer gezmiştir ama böylesini görmemiştir. Bu şehirde insanlar sürekli bir yerlere yetişmeye çalışır. Adam bir yere girer girdiği yer bir fabrikadır ama hayatında hiç daha önce böyle bir yer görmemiştir. İçerideki gürültüye ve insanların robot gibi çalışmalarına şaşırır. Makinelerin elektrikle çalışıp çalışmadığını sorar evet yanıtını alır ama “Makineler elektrikle çalışıyorsa neden insanlar çarkın kollarına asılıyor?” diye sorduğunda ise “İnsan emeği daha ucuz olduğu için” cevabını alır. Sonra biraz daha ilerde bir sürü insanın kendilerini bir şeyin üstüne attıklarını görür, yaklaşınca anlar ki o bir prestir. “Motor kullanılmıyor mu insanlar neden üstüne atlıyorlar?” diye sorduğunda yine insan emeği daha ucuz olduğu için cevabını alır. O sırada bir düdük sesi duyar, artık fabrikada paydos zamanıdır. Adam fabrika kapısının tam karşısındaki büyük kapıya doğru ilerler, fabrikadan çıkan insanların oraya ilerlediğini görür. İçeriden tezahüratlar gelmektedir. Bıyıklı bir genç içeride maç olduğunu söyler. Adam aralarından zorla çıkarak maça girmeyen birkaç kişinin arasına katılır. İçlerinden biri sendikacı dediklerinin birinin patronun yeğeni, diğerinin baldızının oğlu diğerinin de metresinin babası olduğunu söyler.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. İstanbul’daki hayatın yoğunluğu ve insanların bu yoğunluk içinde kendilerini kaybetmeleri, insanlara bir robot gibi davranılması, fabrikalarda insan emeğinin sömürülmesi eleştirilmiştir.

6. hikâye “*Altın Sahillerimiz*” adlı hikâyede beş çocuklu bir aile denize girmek için sahile gitmek isterler ama nereye gitseler biletçisi ayrı para ister kapıcısı ayrı kabincisi ayrı. Yanlarına dolmalarını köftelerini alırlar yola düşerler. Ülkemize başka yerlerden gelen insanlar sahillerin güzelliğinin keyfini çıkarırken ülkede yaşayan insanlar maddi problemlerden dolayı sahillere gidemezler. Artık bu ailenin canına tak eder ne olursa olsun o sahile gidilecektir. Sahile gittiklerinde biri düdük çalarak yanlarına gelir ve oranın Fransızlara kiralandığını o yüzden girişin yasak olduğunu söyler. Her şeylerini toplarlar oradan çıkarlar, suya kavuşma hevesiyle biraz daha yürürler tam çocuklar denize kavuştu derken yine biri gelir oranın Araplara kiralandığını söyler. Çok yorulmuşlardır ama bir yandan da denize kavuşmak için

oldukça heveslilerdir o yüzden pes etmezler yürümeye devam ederler. Tam bu sefer bulduklarını düşünürken yine bir görevli yaklaşır oranın Suudilerin olduğunu söyler. Anne artık eve dönmelerini söylese de baba bunu asla kabul etmez ve yürümeye devam ederler. Bu sefer de Almanların yerine gelmişlerdir yine geri çevrilirler. Baba yorulan aile bireylerine sürekli güç vermeye çalışsa da artık herkesin gücü tükenmiştir. Öylesine bir yerde oturup evden getirdikleri yemekleri biraz atıştırırlar. İkinci olmuştur ama daha denize girememişlerdir. Emekli Sandığı Tatil Köyü diye bir yer görürler. Baba Abbas Bey, nüfus yazmanı olduğu için burada denize girebileceklerini düşünür ama yine yanılmıştır oradan da kovulurlar. Sabahtan beri tüm aileye güç vermeye çalışan Abbas Bey ev halkını eve yolladıktan sonra deniz kıyısına gidip karpuz kabukları, kavun kabukları, konserve kutuları arasında denize girer.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Hikâyede anlatılan aile bireyleri bütün gün denize girmek için çabalarlar ama kendi ülkelerinin tadını çıkaramazlar, her yerden geri çevrilirler. Ülkemizde en güzel yerler hep yabancılara kiralanmıştır. Yabancılar ülkenin güzelliklerinin tadını çıkarırken bu ülkede yaşayan insanlar en güzel yerlere giremezler. Halkın ücretsiz girebildiği sahiller ise oldukça bakımsız ve pistir.

7. hikâye “*Kendi Kendini Kredilendirme*” adlı hikâyede Ferhat nasıl intihar edeceğini düşünür, karar veremez. Karısına ve çocuklarına mektup bırakmaya karar verir ama kararsızlığından yazacaklarına da karar veremez. Bir yandan her şeyi anlatmak ister, onurlu bir insan olduğunu düşünür. Evde rahat rahat intihar edebilmek için karısını ve çocuklarını sinemaya yollamıştır. Karısı Ferhat’ın garip davranışlarından şüphelenir çünkü Ferhat evden kovar gibi hepsini yollamıştır. Ferhat zor da olsa mektubu yazar tamamlar ve yarın iş saati başladığında denetmenlerin incelemeleriyle kasadan almış olduğu paraların ortaya çıkacağını düşünür, zaten bu ortaya çıkınca kimsenin yüzüne bakamayacaktır. O yüzden ölmeye karar vermek en mantıklısıdır. Ferhat üç ay içinde milyonlarca para yemiştir, ardından onursuz diyecek olmalarını kafasına takar. Sonunda kendini asmaya karar verir. 3 ay içinde karısına çifte çifte mantolar, oğlana bisiklet alır, dışarıda lüks yemekler yerler. Yani normalde yapamadıkları şeyleri 3 ay içinde yaparlar. Bunları düşünerek ipi boğazına geçirdiği an kapı çalar, komşusu Hüsamettin Bey gelmiştir. Ferhat bu durumdan memnun olmaz. Sohbet etmeye başlarlar, sohbet koyulaşınca Ferhat kasadan birkaç milyon yediğini söyler. Hüsamettin Bey zaten bunun farkında olduğunu ve bu durumun kendini kredilendirmek olduğunu söyleyip onun içini rahatlatır. Ferhat kimsenin haberi yok

sanırken herkes onun bir işler çevirdiğinin farkındadır. Çocukları ve eşi eve geldiğinde Ferhat durumu onlara da itiraf eder ama çocukları ve karısı da zaten bu durumun farkında olduklarını dile getirirler. Ferhat sonra iş yerine gider orada da arkadaşlarına ve müdürüne durumu itiraf etmeye gittiğinde herkes zaten Ferhat'ın para çaldığını bildiklerini söylerler, Ferhat bu duruma çok şaşırır.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirisi vardır. Ferhat iş yerinin kasasından yüklü bir miktar para çalar ama bunu kimse fark etmez. Aslında çaldığı meblağ kimsenin fark etmeyeceği bir meblağ değildir. Ferhat böyle bir şey yaptığı için pişman olup müdürüne ve çalışma arkadaşlarına durumu anlatmaya gittiğinde kimse şaşırmaz çünkü herkes onun kasadan para çaldığının farkındadır. Hikâyede eleştirilen nokta insanların böyle bir durumu fark etmesine rağmen gayet normal bir şeymiş gibi karşılayıp hiçbir tepki vermemeleridir.

8. hikâyeye “*Memura Kız Verilir mi?*” adlı hikâyede bir ailenin büyük kızını istemeye gelirler. Aile bu durumdan oldukça memnundur çünkü kızlarının yaşı geçmesine rağmen isteyen olmamıştır. Kızı istemeye geldikleri gün çayın ardından konuya geçilir. Kızın evleneceği kişi Hamza'dır. Hamza içkisi, sigarası, gece dışarı çıkma huyu olmayan oldukça efendi biridir. Hamza'nın memur olması dışında hiçbir kusuru yoktur. Kızın ailesi Hamza'nın memur olmasına çok üzülür, kızı verip vermeme konusunda kararsız kalırlar. Onlar gittikten sonra günlerce düşünürler, hesap kitap yaparlar. Bir yandan kızlarının yaşı geçmektedir ama bir yandan da evlenirse çok zor geçineceği bir hayat onu beklemektedir. Bir türlü işin içinden çıkamazlar. Çevrelerindeki insanlar da fikir beyan ederler kimi kızlarını vermelerini kimi vermemelerini söyler iyice kafaları karışır. Bu süreçte Hamza kıza iyice âşık olmuştur, oldukça iyi bir çocuk olduğu için onu silip atamazlar. Çocuğun tek kusuru memur olmaktır. Bir gün eski aile dostlarından biri olan Doktor Süha Bey kızın babasını yanına çağırır. Bu kararsızlıkları onun da kulağına gitmiştir. Hamza'ya bir sürü rapor çıkardığını söyler ve babanın önüne koyar. Raporlar şu şekildedir: Sesi çok iyidir çok gürdür, ilerde çok rahat limon, yumurta satabilir, bacakları çok sağlamdır gevrek satabilir, kolları güçlüdür hamallık yapabilir. Süha Bey, kızın babasına rahat rahat kızını Hamza'ya verebileceğini söyler. Çünkü zaten çocukları olunca Hamza Bey mecbur ek işe ihtiyaç duyup yumurta, limon satacaktır, ikinci çocukları olunca bir de simit satmaya başlayacaktır; raporları hazırdır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Memur maaşlarının bir aileyi geçindiremeyecek kadar az olmasına vurgu yapılmıştır. Memurlar geçinemeyince mecbur ek işlere ihtiyaç duyarlar. Ama ek işte çalışmaları yasaktır o yüzden memur olan Hamza'nın ek işler yapabilmesi için doktor raporu çıkarılır.

9. hikâye “*Zıkkım İçsin Zıkkım Yesin*” adlı hikâyede Hüsam ve hikâyenin başkahramanı olan adam çocukluktan beri arkadaşlarıdır. Çocukluk arkadaşı olmalarının yanı sıra iş arkadaşlarıdır. Adamın en büyük keyfi işten çıkınca yürüme yolunda sigara yakmaktır. Ama Hüsam'a da ikram etmek zorunda kalır, her gün aynı durum yaşanınca adam bu durumdan oldukça rahatsız olur. Zaten karısı çocukların rızkını sigaraya verdiğini söyler bir de her gün Hüsam'a ikram edince iyice zarar ettiğini düşünür. Adamın aklına Hüsam'la geçirdiği eski günler gelir. Eskiden Hüsam da ona sigara uzatır, onu çay bahçesine götürüp çay ısmarlarmış ama artık böyle jestler yapmaz bu durum adamın çok canını sıkır. Hüsam, adamın uzattığı sigaraları aldıkça adamın her şey gözüne batmaya başlar. Geçenlerde hanımı dört tane kabak dolması yollamıştır Hüsam'lara. Adam bunu düşünür ve içinden zıkkım olsun der. Sürekli içinden bunları düşünür ve kendini doldurur. Tam bunları düşündüğü sırada Hüsam'la işten dönmektedirler. Hüsam o sırada onu eski günlerdeki gibi tutup kolundan çay bahçesine sokar ve ona sigara paketini uzatır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Yazar bu hikâyede insanların kıt kanaat geçiniyor olmasına vurgu yapar. İnsanların hayatlarında maddiyat o denli önemli bir durum haline gelir ki hikâyenin başkahramanı olan adam çocukluk arkadaşı Hüsam'ı çok sevmesine rağmen onun her gün kendi sigarasından içmesi gözüne batar ve Hüsam'a karşı kinlenir. Hüsam'a karşı bu kadar dolmasının sebebi maddidir. Hikâyenin sonunda ise Hüsam aynı eski günlerde olduğu gibi ona sigara paketini uzatır.

10. hikâye “*Ayakkabınâme*” adlı hikâyede ayakkabı takıntısı olan bir adamdan bahsedilir. Bu adam kıt kanaat geçinir, ailesiyle birlikte istediklerini yiyip içemezler, giyemezler. Adam ayakkabıların çok pahalı olmasından dert yanar ve sürekli bu ayakkabıyı almasam eve şu kadar et götürebilirim şu kadar muz götürebilirim diye hesaplar yapar. Daha maviş gözlü kızı bu yaşına kadar ya bir kere ya da iki kere muz yemiştir. Sürekli içinde ikilemler yaşar ayakkabı alsa çok pahalı olduğunu düşündüğü için o parayı vermek istemez almasa da ayakkabısız olmaz. Bir insanın ceketi olmadan, kravatu olmadan hatta donu olmadan idare edebileceğini düşünür ama ayakkabısız mümkün değil bir insan dışarı çıkamaz. Adam sadece kendi ayakkabı masrafı yoktur,

aynı zamanda karısına ve çocuklarına da ayakkabı alması gerekir. Üstelik ayakkabı almakla da masraf bitmez. Ayakkabının bakımı da zordur. Düzenli bir şekilde boyamak, ıslandıysa kurutmak, çamur olduysa silmek gerekir, yoksa çabuk eskir. Ayrıca yürürken de dikkat etmek gerekir sağa sola çarpmamaya özen göstermek gerekir. Adamın bir tespiti de şudur sinirli insanların ayakkabıları daha çabuk eskir çünkü sinirden sağa sola vururlar. O yüzden ev halkına ayakkabı nasıl kullanılır diye anlatır. Yine de her aybaşı mutlaka ev halkından birinin ayakkabı ihtiyacı olur adam bu durumdan hiç memnun değildir. Maviş gözlü kızını ayakkabısını giydikten sonra yan yan yürürken görür ve cinnet geçirerek kızını döver daha sonra da akıl hastanesine yatırılır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah ve kara mizah yapılmıştır. Ayakkabı fiyatlarının yüksek olması, dört kişilik bir ailenin zar zor geçinmesi eleştirilmiştir. Adam evi geçindirdiği için mecbur hesabını kitabını bilmek zorundadır. Ama bu durum onu o kadar zorlar ki artık delirme noktasına gelir ve ayakkabı takıntısı yüzünden akıl hastanesine yatırılır. Bu durum bizi güldürürken bir yandan adamı bu hale getiren sebepler yani geçim sıkıntısı bizi düşündürür.

11. hikâye “*Beğen Hanım Beğen*” adlı hikâyede kıt kanaat geçinen üç çocuklu bir memur anlatılır. Evde adam akıllı eşyaları bile olmadığı için karısı bir sandalye olsun almasını söyler durur bir gün bu durum memurun canına tak eder. Haydar karısına sokağın başındaki köhne evi kiraladıktan sonra her şeyin değişeceğini sabretmesini söyler. Haydar o evi kiralar ama taşınmak için değil başka planları vardır. Karısının kolundaki bilezikleri bozdurup alışverişe çıkarlar. Her şeyin en güzelini alırlar. Masa, sandalye, renkli televizyon, buzdolabı, çamaşır makinesi, koltuk takımı... Haydar her girdiği yerde senetler imzalar, karısı bu kadar borcun altından nasıl kalkacağını sorar, tedirgindir ama Haydar halledeceğini söyler. Karısının istediği, beğendiği her şeyi alır. Karısı istediklerini aldıkça mutlu olur o mutlu oldukça Haydar da mutlu olur. Alışverişleri bittikten sonra eve geçerler ev halkı bu durumdan oldukça memnundur. Yaklaşık bir ay sonra taksitler gelmeye başlar ve Haydar Bey ödeme yapmadıkça icralık olur. Ama senetlerinde adres olarak bu borçlara girmeden kiraladığı o köhne evi gösterir. O yüzden icra başlar başlamaz o eve taşınır. Bir öğle vakti icra memuru gelip de görevlilere haczedin dediğinde evde bir şey olmadığını ve Haydar’ın perişan durumda olduğunu görür. Haydar görevliler eve gelir gelmez ağlamaya, karısının ve çocuklarının onu borca soktuktan sonra terk edip gittiğini söyler. İcra memuru oldukça yufka yüreklidir Haydar’ın bu durumuna çok üzülür. Diğer gün icra durumunu öğrenen

alacaklılar Haydar'ın çalıştığı yere giderler. Haydar'ın borçları ertelenmiş ve taksitlendirilmiştir. Haydar'ın bu durumda maaşının her ay alacaklılarına ödenmek üzere maaşının dörtte birine el konulur. Sadece dörtte birine el konulabildiği için mobilyacıya tam 59 ay sonra sıra gelecektir. Haydar'ın tüm alacaklıları isyandadır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Memur maaşıyla ve üç çocukla kıt kanaat geçinen Haydar'ın evinde doğru düzgün eşya yoktur. Temel, olması gereken eşyalar bile yoktur örneğin sandalye gibi. Eş eşyaları temel bir gereksinim olmasına rağmen Haydar'ın onları bile alacak parası yoktur ve mecbur bir plan yaparak eş eşyalarını temin eder. Hikâyede memur maaşının en temel şeyleri almaya bile yetmediğine vurgu yapılmıştır.

12. hikâye “*Mestan Bey'in Arşivi*” adlı hikâyede Mestan Bey adlı adam bir devlet dairesinde arşivci olarak görev yapar. Bu işi çok iyi yaptığının farkındadır ve bundan 22 yıl öncesinde arşivin çok düzensiz olduğunu ve düzenleyenin kendisi olduğunu söyler. Mestan Bey işini büyük bir aşkla yapar hasta olduğunda rapor bile almaz işe gitmezse işlerin sarpa saracağını düşünür. O yüzden bir gün izin ve rapor almışlığı görülmemiştir. Hatta emekliliği gelmiştir ama onsuz işlerin yürümeyeceğini düşündüğü için emekli bile olmaz. Mestan Bey arşivi düşlerinde görür, işten çıktıktan sonra işi düşünmeyi bir an bile bırakmaz. Karısı bu durumdan oldukça muzdariptir, Mestan Bey'in arşivi bu kadar düşünmesi ve bu kadar fedakârlık yapmasını yanlış bulur. Bir sabah müdür Mestan Bey'i yanına çağırır ve onu görevden alacağını söyler Mestan Bey kulaklarına inanamaz, onsuz buranın yürümeyeceğini, işlerin karışacağını söyler ama hiçbiri müdürün umurunda olmaz. Müdür Erol Bey'i çağırır ve arşivi Mestan Bey'den devralmasını söyler. Mestan Bey kendini hiç iyi hissetmez, eşyalarını toplar ve oradan ayrılır. Evin kapısı her çaldığında daireden onsuz işlerin yürümediğini söylemeye geldiklerini düşünür ama gelen de giden de yoktur.

Hikâyede devlet dairelerindeki çarpıklıklar eleştirilmiştir. Mestan Bey işini çok düzgün ve özenli yapan bir insandır. Çalıştığı süre boyunca işin aksayacağını düşündüğü için hasta olsa bile rapor almamıştır. Eve gittiğinde bile işi düşünür, bu yüzden karısıyla arası bozulur. İş için her türlü özveriyi gösteren bir insan olsa bile bu durum müdürün umurunda olmaz ve müdür en ufak bir yanlış anlaşılma Mestan Bey'in emeklerini hiçe sayarak işine son verir.

13. hikâye “*İki Ruhlu Müdür*” adlı hikâyede bir adam 13 yıldır buyruğunda çalıştığı müdürünü paspal kıyafetlerle, müdürün asla gitmeyeceği fakir bir semtte görür. Adam, işe her gün bakımlı, takım elbiseli gelen müdürünü böyle paspal bir şekilde görünce gözlerine inanamaz. Ama müdürü olduğuna emindir. Yanına gidip müdür beyim diye seslendiğinde müdür bey başını bile çevirmez. Adam ısrarla seslenince ne müdür ona git işine ne müdüründen bahsediyorsun diye cevap verir. Adam o kişinin müdürü Süreyya Bey olduğuna adı gibi emindir. Adam işe gittiğinde müdür beyi paspal giysilerle normalde asla gitmeyeceği bir semtte gördüğünü söyleyince kimse ona inanmaz hatta bir daha böyle bir şey söylememesini söylerler. Adamın bu söyledikleri müdürün kulağına gider ama müdür adamı yanına çağırıp bir güzel azarlar. Adam azarı yedikten sonra müdürü gördüğüne emin de olsa kendini görmediğine inandırmaya çalışır çünkü kimse ona inanmadığı gibi üstüne bir de müdürden fırça yer. Bir gün adam yine dışarıdayken tanıdık bir ses duyar, bu ses “Allah rızası için bir sadaka!” demektedir. Dönüp baktığında müdürünü görür, yanına gider ve müdür kimseye bir şey söylememesini tembihler. Sonra konuşmaya başlarlar, müdür üç ay öncesine kadar dilenmediğini ama üç ay içinde yapılan zamlardan dolayı tek maaşla geçinmekte ve üç çocuğunu okutmakta zorlandığını ve dilenmeye başladığını anlatır. Hatta adama dilenmek isterse ona öğretebileceğini söyler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Müdür maaşı memur maaşına göre nispeten daha yüksek olmasına rağmen müdür bile zamlardan ve hayatın pahalılığından geçinemeyecek duruma gelince dilenmeye başlar ve dilenirken kimsenin onu tanımaması için yaşadığı semtten farklı semtleri tercih eder. Statüsü yüksek bir işi olmasına rağmen müdürün böyle bir yolu tercih etmesindeki en büyük etken geçim sıkıntısıdır.

14. hikâye “*Bir Türü Ölemeyen Adam*” adlı hikâyede bir adam ölüm döşeğindedir ve çocuklarına sürekli borçlu ölmek istemediğini söyler. Dört çocuğu da onun borçlu ölmesine izin vermeyeceklerini söyleseler de hepsi kıt kanaat geçindikleri için ellerini ceplerine atamazlar. Babaları memur maaşıyla dördünü de okutmuştur, hatta bunu başardığı için gazeteler onunla röportaj bile yapmışlardır. Densiz bir yazar, memur maaşıyla bu kadar çocuğu okutmanın ve geçinmenin mümkün olmadığını, bu nüfus memurunun kesinlikle rüşvet yediğini söyleyince müfettişler babalarını teftişe gitmiştir ve zor günler yaşamışlardır. Baba borçlu ölmek istemediğini söyler durur o sırada dört kardeş birbirlerine bakarlar, babalarını borçtan kurtarmak isterler ama kıt

kanaat geçindikleri için bu pek mümkün değildir. Çocuklardan birisi bakkala olan borcunu, biri ev sahibine olan borcunu, biri en yakın arkadaşına olan borcunu, birisi de kunduracıya olan borcunu öder. Babanın borçlarının ardı arkası kesilmez, borçlu ölmek istemediğini söyler durur ama bir türlü ölemez. Babası kendi babasının da gün yüzü görmediğini kendinin de görmediğini söyler şimdi baba da kendi çocuklarına bunu söylemektedir ama bu kısır bir döngüdür.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Kıt kanaat geçinen bir memur olan baba dört çocuğunu büyütüp bir şekilde okutmuştur ama uçan kuşa bile borcu vardır. Kendisine babasından hiçbir şey kalmamıştır o yüzden maddi olarak çok zorlanmıştır. Aynı şekilde o da çocuklarına hiçbir şey bırakmadığı ve bir de üstüne kendi borçlarını ödettiği için çocukları da kıt kanaat geçinirler. Çocukları da kendi çocuklarına hiçbir şey bırakamayacaktır bu böyle sürer gider.

15. hikâye “*Faruk Bey’in Gizli Aşkı*” adlı hikâyede Faruk Bey’i iş yerinde müdüre Melek Hanım sürekli azarlamaktadır. Melek Hanım, kimseyi Faruk Bey’i azarladığı kadar azarlamaz. Faruk Bey bu durumdan çok muzdariptir ama annesiyle birlikte kirada yaşadığı için işten çıkarılma korkusuyla müdüre sesini çıkarıp da bir şey diyemez. Kendisine neden böyle davrandığını düşünür ama bir türlü sebebinin bulamaz. Müdüre oldukça çirkin bir kadındır. Ağzı kocamandır, kaşları ters v şeklinde ve çenesi çıkıktır. Faruk Bey, müdirenin ona dediklerine sürekli sabreder ama ona çok sinirlenir, onu dövme hayalleri kurar. Onun hakaretlerine bazen tahammül edemez. Bir gün müdüre Faruk Bey’e bu kadar hata yapmasının sebebinin hayatındaki bir kadın mı olduğunu sorar ama öyle bir şey yoktur. Müdüre, artık Faruk Bey’le uğraşamayacağını ve bunu genel müdürlüğe iletteceğini söyler, Faruk Bey çok tedirgin olur bunu iş yerindeki Halil Bey’le paylaşır. Halil Bey, müdirenin Faruk Bey’e neden bu kadar taktığını düşünür, bunu iş yerindeki diğer arkadaşlarıyla da paylaşır ve sonuç olarak müdirenin Faruk Bey’de gözü olduğuna karar verirler. Faruk Bey müdireyle evlenirse Faruk Bey arkadaşları olduğu için bu durum onların da işte yükselmelerini sağlayacağından Faruk Bey’i içmeye götürüp düşüncelerini onunla paylaşırlar. Faruk Bey, müdüre hanımı çok çirkin bulduğunu ve böyle bir şey olamayacağını söylese de Faruk Bey’in beynini bir güzel yıkarlar çünkü kendi çıkarları her şeyden önemlidir. Faruk Bey’i arkadaşları o kadar dolduruşa getirirler ki Faruk Bey müdüre hanımın kendinden hoşlandığına emin bir şekilde odasına gidip aklında bir kadın olduğunu o kişinin de kendisi olduğunu söyler. Müdüre hanım bunu düşüneceğini söyler, diğer gün

Faruk Bey'in eline bir zarf verir, onu düşündüğü için daha uzak bir ile atamasını yaptığını söyler. Faruk Bey'in dünyası başına yıkılır kaş yapayım derken göz çıkarmıştır kara kara o uzak ve soğuk ile nasıl taşınacağını düşünür.

Hikâyede toplumsal eleştiri ve sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Faruk Bey, çalıştığı yerde müdirenden ciddi bir mobbing görmesine rağmen sesini çıkaramaz. Müdüre kimsenin üstüne Faruk Bey'in üstüne gittiği kadar gitmez. Faruk Bey'in ağzını açıp bir şey diyememesinin nedeni işten çıkarılma korkusudur çünkü annesiyle birlikte tek odalı bir evde kıt kanaat yaşamaktadır. İşsiz kalmayı tahayyül bile edemez. İş yerindeki arkadaşları kendi çıkarlarını düşündükleri için Faruk Bey'in beynini yıkayarak onun için çok kötü bir şey olmasına sebep olurlar. Burada da insanların sadece kendi çıkarlarını önemseyerek çevresindekilere zarar vermeleri eleştirilmiştir.

16. hikâye “*Köyün Namusu*” adlı hikâyede Cevizli ve Kelyazı Köyleri arasında sürekli bir rekabet vardır. Futbol turnuvası yaparlar Cevizli Köyü yener. Kelyazı köylüleri rezil olduklarını ve köyün namusunun gittiğini düşünür. Güreş yaparlar yine Cevizli Köyü yener. Köylülerle artık evde eşleri bile dalga geçer olmuştur herkes köyün erkeklerini Kelyazılıları geçemedikleri için eleştirir. Cevizli köylülerinden üç beş erkek kafa kafaya verir köyün namusunu nasıl kurtaracaklarını düşünürler, bu durumdan oldukça muzdariplerdir. Sonunda bir karar verirler, köyde Koyun Mehmet adlı biri vardır. Koyun Mehmet bir oturuşta bir koyun yediği için ona bu lakap verilmiştir. Koyun Mehmet'i Kelyazı Köyüyle yeme yarışına sokacaklardır. Çalışmalara başlarlar her gün Koyun Mehmet'e bir koyun yedirerek onu yarışa hazırlarlar. Herkes Mehmet'e köyün namusunun onun elinde olduğunu söyleyerek onun üstünde baskı kurarlar. Cevizli Köyünden Mehmet Kelyazı Köyünden Amed yarışmaya katılacaktır. Yarışma başlar, yarışmayı Mehmet kazanır. Cevizli köylüleri kazanmanın sevincini yaşarken o gece Cevizli ve Kelyazı köyleri derin uykudayken Cevizli'nin ağası Zeyno Ağa, Kelyazı'nın Ağası Şemo Ağa kasabada bir konakta içki içmektedirler. İçerken bir yandan köylülere yeni oyunlar ve yarışmalar bulmanın gerekli olduğunu konuşurlar.

Hikâyede toplumsal bir çarpıklık eleştirilmiştir. Ağalar köylüleri sürekli birbirlerine karşı kışkırtır ve onların sürekli rekabet halinde olmasına neden olurlar. Kendileri zevk ve sefa içinde yaşarken köylüler fakirlik içindedir. Ağalar, köylülerin birbirleriyle rekabet etmeye odaklanmasını sağlayıp kendi yaptıklarının dikkat çekmemesini amaçlarlar ve bunda başarılı da olurlar.

17. hikâye “*Güzellik Suyu*” adlı hikâyede bir kaymakam atandığı ilçeyi yoksulluktan kurtarıp geliştirmeye çalışacağını söyler kimse ona inanmaz hatta buna gülenler bile olur. Kaymakam ilçedeki yanyat çamurundan faydalanacaklarını söyler. İlçenin ne kadar camusu varsa bu çamurun içindedir o yüzden kimse kaymakamın ne demek istediğini anlamaz. Kaymakam onca ilçede kaymakamlık yaptığını ama bu ilçedeki gibi güzel camus görmediğini ve bu yanyat çamurunun adının artık güzellik suyu olduğunu ilçeyi bu güzellik suyuyla meşhur edeceklerini söyler. Kaymakam, ilçelilere bu çamurun reklamını iyi yaparlarsa ilçeyi yoksulluktan kurtarabileceklerini belirtir. Herkes canla başla bu çamuru meşhur etmek için çalışmalara başlar. İlçeden birçok hanımın fotoğrafı toplanır. Evlenmeden önceki halleri ve üç çocuk doğurduktan sonraki halleri “Güzellik suyuna girmezden önce böyleydi sonra böyle oldu.” şeklinde afişler basılır. O kadar reklamın sonucu olarak güzellik suyu için ilk müşteriler gelir ve büyük bir coşkuyla karşılanırlar. Gelen kadınlar güzellik suyuna girdikten sonra birbirlerine güzelleştiklerini ve kırışıklıklarının azaldığını söylerler.6 ay sonra güzellik suyu dolar taşar, ilçe kadından geçilmez bir hale gelir. İlçe bu kadar canlanınca herkes güzellik suyunun çevresine dükkân açmaya başlar. Kimi lokanta açar, kimi disko açar, kimi hotel açar. İlçe güzellik suyu sayesinde canlanır herkesin cebi para görür. İlçe beş yıl içinde değişir o yoksul ilçe gitmiş artık adım başı motel olan adım başı kafeterya olan bir yer haline gelir. İlçede yaşayanlar güzellik suyunun hiçbir zaman kadınları güzelleştirmedini bilir ama bu canlanma herkesin işine gelmiştir.

Hikâyede turizm üzerinden bir mizah yapılmıştır. Kaymakam ilçenin canlanması için aslında hiçbir özelliği olmayan bir çamurun reklamını güzellik suyu diye yapınca ilçe gerçekten tahmin ettiği gibi canlanmış başka bir yer oluvermiştir. İlçe maddi olarak canlansa da insanlara hiçbir özelliği olmayan bir çamur güzelleştirici etkisi varmış gibi lanse edilmiş ve insanlar bunun üzerinden kandırılarak rant elde edilmiştir.

18. hikâye “*Gomonis Hasan*” adlı hikâyede Hasan adlı bir adamın babasından kalma Gomonis diye bir lakabı vardır, bu lakabı başına bela olur. Babası da aslında komünist değildir, Rusya’ya okumaya gittiği için döndüğünde herkes ona Gomonis Ali demeye başlamıştır. Aslında Hasan’a da babası hayattayken Gomonis Ali’nin oğlu derler ama Hasan’ın babası ölünce Gomonis Hasan demeye başlarlar. Bu lakap Hasan’ın başına sürekli bela açar çünkü siyasi bir lakaptır ve bu durum insanlar tarafından pek de hoş karşılanan bir durum değildir. Hasan’ı okulda müdür yardımcısı yanına çağırıp ona neden gomonis dediklerini sorar ve onu bir güzel sorguya çeker en

sonunda gözdağı vererek odasından yollar. Hasan'a öğretmenleri de bir garip davranmaktadır, herkes ona lakabından dolayı önyargılı yaklaşır en ufak hareketini bile direkt komünistliğe bağlarlar. Okul müdürü işini şansa bırakmamak için Hasan'ı polise de bildirmiştir, polisler gelir Hasan'ı evinden alır götürürler. Hasan'ı sorguya çekerler Hasan bir gün karakolda kaldıktan sonra salarlar ama o günden sonra okuldakiler yetmiyormuş gibi bir de Hasan'ın peşine polisler takılır. Yıllar böyle geçer Hasan üniversiteye başlar yine lakabı yüzünden başına gelmeyen kalmaz. Okulda ufacık bir karışıklık olsa ilk Hasan alınıp karakola götürülür. Hasan'ın lakabı yüzünden kız arkadaşı bile durup dururken onu bırakır gider. Hasan üniversiteden mezun olduktan sonra yine lakabı yüzünden iş bulamaz ve çareyi serbest çalışmakta bulur. Oto elektrikçisi dükkânı açar bu sefer de herkes dükkânına Gomonis Hasan'ın dükkânı demeye başlar. Ne yaparsa yapsın lakabı bir türlü peşini bırakmaz. Bir gün Nedim Usta, Hasan'a lakabından kurtulmak istiyorsa hacca gitmesini, hacdan geldikten sonra ona Hacı Hasan diyeceklerini söyler. Hasan hacca gider gelir bu sefer de ona Hacı Gomonis Usta demeye başlarlar.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hasan'ın babası Ali, sırf Rusya'ya okumaya gitti diye ona Gomonis Ali demeye başlarlar. İnsanlar siyasi meseleler söz konusu olduğunda sorgulamadan ne duyarlarsa kabul ederler. Hasan'a babasından kalan lakap yüzünden Hasan, komünistlikle hiç alakası olmamasına rağmen zor günler yaşar.

19. hikâye “*Dul Kız*” adlı hikâyede köyün en güzel kızı olan Fidan'ı kaçırlılar. Fidan çok güzel bir kızdır, köylülerden bazıları onu kaçırlırken görmelerine rağmen müdahale etmezler. Fidan'ın annesi babası Fidan kaçırlınca perişan olurlar ama ellerinden bir şey gelmez. Fidan yaklaşık bir ay sonra kara sakallı bir adamla geri döner. Adamla birlikte Fidan'ın babası Abit'in elini öpmeye gelirler. Fidan'ı kaçıran kişi bitişik köyden Hıdır'ın oğlu Ali'dir. Ali ve Fidan Abit'in elini öperler ama bu iş böyle kapanmaz. İki köyün ağaları bir araya gelirler ve bir karar verirler Ali, Fidan'ı kaçırdığı için Fidan'ların köyünden bir erkeğin de Ali'lerin köyünden bir kızı kaçırmasına izin verirler. Çoban İsa gider komşu köyün en güzel kızını kaçıtır. İsa anlaşmada bir hafta içinde kızı getireceğini anasına babasına elini öptüreceğini söylemesine rağmen anlaşmaya uymaz ve iki ay sonra kızı getirir. İsa'nın sözünü tutmaması üzerine köylüler tekrardan konuşurlar Hıdırların köyünden bir erkeğin Fidanların köyünden birinin kaçırmaya hakkı doğduğunu söylerler. Kaçırmaya işi böyle devam ederken bir gün kaçırlılma sırası Dudu'ya gelir fakat Dudu kaçırlılacakken Dudu yerine annesi Hatça kaçırlılır.

Herkes şok geçirir çünkü Dudu'nun annesi duldur. Dudu varken dul bir kadının kaçırılması herkesi şaşırtır. Ayrıca köylüler arasındaki anlaşmada da dul bir kadını kaçırmak yoktur. Köylü hep birlikte Tufan ve Hatça'yı arar. Tufan'ı herkes dul bir kadın kaçırdığı için namussuzluk ve terbiyesizlikle suçlar. Sonunda ikisini de bir mağarada bulurlar herkes Tufan'ı dövmeğe başlar Hatça bir anda elinde taşla herkesi savurur ve Tufan'ı korur. Köylüler Hatça'dan korkup kaçarlar.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmış olup gelenekler üzerinden bir eleştiri yapılmıştır. Hikâyede kız kaçırmayı karşılıklı olarak yapan iki köy anlatılır. Fidan ve Abit birbirlerini severek kaçarlar. Kaçtıktan sonra geri dönerek Fidan'ın babasının gönlünü alırlar. Herkes hayatından memnun bir şekilde mutlu mesut yaşarken iki köyün ağası bu işin burada bitmemesi gerektiğine karar verir ve Fidan'ların köyünden bir erkeğin Abit'lerin köyünden bir kızı kaçırmasına böylece iki köyün ödeşmiş olacağına kanaat getirirler. Ağaların göz ardı ettikleri en önemli şey Abit'in ve Fidan'ın birbirlerini severek kaçmış olmalarıdır. Ağaların karar verdiği kaçırmalar ise zoraki kaçırmalar olduğu için birçok insanın bu kaçırmalar yüzünden canı yanar.

3.8. İŞTE MÜHÜR İŞTE SEN

1. hikâye "*İşte Mühür İşte Sen*" adlı hikâye hapishaneye düşen Recai'nin suçunu anlatmasıyla başlar. Sahtekârlıktan hapse düşmüştür, suçuydu daire kurmaktır. Sahte bir devlet dairesi kuran bu adam işe dairenin adını koymakla başlar. Dairenin adı "Daireler Arası Danışma Servisi Endikasyon Şube Müdürlüğü"dür. Ama aslında böyle bir daire yoktur, kağıt üzerinde olan hayali bir dairedir. Dairenin adresi de Recai'nin evinin adresidir. Kendini de dairenin başına müdür olarak atar, maaşı da okkalıdır. O günden sonra ailesiyle birlikte lüks içinde yaşamaya başlar. Her gün ziyafetler, rakılar, pizzalar... Üç ay boyunca böyle bir müdür bir mühür daireyi yönetmeye devam eder ama artık bu devler dairesine memur alma zamanı gelmiştir. Daireye iki odacı, bir müdür yardımcısı alır. Ay sonunda bunların maaşını da cebine atar. Çoluk çocuk gül gibi geçinip giderler. Eve bir maaş girerken birden dört maaş birden girmeye başlamıştır. Yine de ay sonu para suyunu çekince adamın karısı bu işi tam yapmasını söyler. Adam sonra üç stajyer memur daha atar. Ay sonunda onların maaşlarını da afiyetle yer. Hayali devlet dairesinde hayali çalışanların çocuk zamları, evlilik izinleri, vergileri hepsinin sicili titiz bir şekilde tutulur. Ama adama bunca maaş bile az gelir, paraya doymaz. Daire için onarım parası ister gönderilir ama adam o parayla evinin

üstüne üç kat daha çıkar. Karısı ve çocukları yapma diye yalvarsa da adam daireyi satar. Sattığı adam dairenin nerede olduğunu sorduğunda ve ortada bir daire olmadığını anlayınca Recai'yi yakalattır.

Hikâyede işleyiş bozukluğu üzerinde durulmuştur. Recai kâğıt üzerinde bir daire kurar, bu daireye işçiler alır, maaşlarını da bir güzel yer. İşler daireyi satma raddesine gelinceye kadar dairenin sahte olduğu anlaşılammıştır. Bu durumda bir denetim eksikliğinin olduğu aşikârdır. Hikâyede eleştirilen durum bu denetim eksikliğidir.

2. hikâye “Açomba” adlı hikâyede iki hükümdar bir ziyafet eşliğinde sohbet ederler. Hükümdarlar önce güzel bir ziyafet çekerler. Bu ziyafette yok yoktur. Yumuşacık etler, börekler, yemişler, içkiler... Bu hükümdarlar farklı ülkelerin hükümdarlarıdır ve çok yakın arkadaşlardır. Konuk ülkenin hükümdarı halkının ondan memnun olmadığından, ülkesinde her şeyin alıp başını gittiğinden dert yanar. Ev sahibi ülkenin hükümdarı onun ülkesinin de durumunun farklı olmadığını ama olan biten her şeyi Açomba'nın üstüne attığını söyler. Dışarıya satış yapamadıklarında suç Açomba'nın, işçi çıkarımı olduğunda suç Açomba'nın... Konuk ülkenin hükümdarı özel olarak sarayda yetiştirilmesine ve çağın en iyi öğretmenlerinden ders almasına rağmen ona hiçbir öğretmeni Açomba'nın devlet yönetimindeki yerini söylememiştir. Hükümdar Açomba'yı görmek ister, bu fikir onu heyecanlandırır ama onu görmesi mümkün değildir çünkü öyle biri yoktur. Açomba hayali bir kahramandır. Konuk hükümdar ülkesine dönünce artık halka her şeyin sorumlusu olarak Açomba'yı gösterir. Hatta kendisinin de Açomba'nın peşinde olduğunu söyler, onları daha da inandırır. Halk, ülkedeki işsizliğin nedeninin Açomba olduğunu düşünür. Bundan sonra ülkede olan olumsuz her şey Açomba'nın suçu olarak lanse edilir, halk da buna inanır.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hükümdarlar kendi suçları ve eksiklikleri olan hiçbir şeyi kabul etmezler, hep başkalarının üstüne atarlar. Böylece başkalarına söz hakkı doğmuş olur. Bu hikâyedeki hükümdar ise işin daha kolay yolunu bulup bu suçlamalara karşılık veremeyecek olan hayali bir kahraman yaratır ve ülkede olan olumsuz her şeyi onun üzerine atar böylece işi kolaylaşmış olur, başı ağrımaz.

3. hikâye “*Temeller Nasıl Çatırdadı?*” adlı hikâyede ülkenin birinde yaşayan bir padişah anlatılır. Bu ülkedeki mahalle bakkalı günün birinde helvayı on dirhem eksik tartar. Helvayı alan müşteri bakkalı gidip şikâyet eder. Bakkalı kadının huzuruna çıkarırlar. Kadının oturduğu saray yepyeni daha o gün teslim alınmış gibidir. Kadı,

bakkala hesap sorar ve ona çok büyük bir suç işlemiş gibi davranır. Bakkal terazinin bozuk olduğundan haberi olmadığını söyler. Kadı, bakkalı bu hareketi yapmakla manevi değerlere karşı saygısızlık yapmakla ve daha bir sürü alakasız durumlarla suçlar, bakkalın üstüne çok gider. Onu en sonunda yasalarla dalga geçmekle suçlar. Bakkal bunca suçlamanın içinde suçunun ne olduğunu anlamaz kadı en sonunda sinirinden küplere biner ve oturduğu postta zıplamaya başlar. Sinirinden hoplar, zıplar yerinde duramaz. Bina sallanmaya başlar, zaptiyeler kadıyı zor dışarı çıkarırlar. Koca kadılık binası kadının hoplamalarına dayanamaz yıkılır. Kadı bu sallanmayı deprem sanar, zaptiyeler ise binanın biraz çürük yapıldığını söylerler.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirisi vardır ve devleti yönetenlerin tavırlarına da parmak basılmıştır. Lüks içinde yaşayan, halkın vergileriyle sarayını lüks bir şekilde döşeyen kadı, bakkal yanlışlıkla helvayı on dirhem eksik tarttı diye ona etmediğini ve demediğini bırakmaz, çok büyük bir suç işlemiş gibi davranır. Hâlbuki en büyük suçları işleyen ve o suçları gizleyen kendisidir. En sonunda öfkesinden köpürüp zıplamaya başlar ve bina onun yüzünden yıkılır ama bu durumda bile suçu kendisinde değil binayı yapanlarda bulur. Hikâyede siyasilerin her olumsuz durumda suçu başkalarına atması ve adalet anlayışları eleştirilip bu durum kadının hareketleri üzerinden sembolleştirilmiştir.

4. hikâye “*Abonman Vatandaş*” adlı hikâyede Hidayet adlı bir adam yanlış lanse edilen bir haber yüzünden heyecanla atlar otobüse köprü satın almaya gider. Bu sırada hep köprüye sahip olduğu anın hayalini kurar. Bir köprünün sahibi olmak ona göre ev, araba sahibi olmaktan daha heyecan verici bir duygudur. Çıkar yüksek bir yere köprüyü izler sonra cüzdanına bakar ve batma ihtimalini düşünür. Ev kirası, bakkalın, manavın borcu aklına gelir. Sürekli gelgitler yaşar, karısının bu duruma ne diyeceğini düşünür; kaynanasını, bakkalı düşünür. Sonunda zor da olsa karar verir ve bağırır: “Köprünün sahibi kimse çıksın ortaya!” diye. Ufak tefek 1.50 boylarında bir adam çıkar. Hidayet parayı adamın eline sayar köprüyü satın aldığını düşünür. Ama adam sadece 1 yıllık geçiş ücretini ödediğini ve zamların artık onu alakadar etmeyeceğini söyler. Hidayet şaşırır, parasını geri istese de adam geri vermez ve yanına da iri yarı bir sürü adam gelir. Hidayet onları görünce mecbur kaderine razı olup oradan uzaklaşır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır ve işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Hidayet’in ne evi vardır ne arabası vardır. Zaten zar zor geçinen Hidayet için bir şeyin sahibi olmak sadece bir hayaldir. Ama gazetede gördüğü satılık köprü ilanı onu çok heveslendirir. Çünkü ev, araba alması imkânsızdır ama köprünün fiyatı bütçesine

uygundur, bu durum da sadece bir yanlış anlaşılardan ibarettir. Yanlış lanse edilen bir haber yüzünden Hidayet dolandırılır ve hem hayalleri hem de parası çöpe gider.

5. hikâye “*Yüzyıl Garantili*” adlı hikâyede kalkınmakta olan bir ülke olduğumuz için ülkemizdeki hammaddeleri çok titiz ve çok bilinçli kullanmamızın gerekliliği anlatılır. Ulusunu, ülkesini çok düşünen insanlar diyerek yazar burada ironi yapar. Bizim insanlarımız böyle insanlar oldukları için önce buzdolaplarındaki kulpları kaldırır. Bir kulp için bir kilo demir harcanır diyerekten bundan kar elde ederler. Buradan kar ettikten sonra buzdolaplarının içindeki ışıkların gereksiz olduğunu düşünüp onları da kaldırır. Sonra buzdolaplarındaki ayar sistemini kaldırır. En sonunda da buzdolaplarının içindeki rafları da kaldırır. Bunu yaparken de vatan millet aşkı dillerinden düşürmezler. Çünkü bu ülkenin savurganlığa sabrı yoktur. Buzdolaplarının buzlüğünü, makinesini kaldırır. Sonrada eski buzdolaplarının atın yerine yenisini verelim derler. Aslında buzdolaplarını kalitesizleştirmek bilinçli yapılmış bir şeydir. Vatandaş buzdolabı bozulduğu için yeni bir buzdolabı alma ihtiyacı duyunca satıcılar bundan mutluluk duyarlar.

Hikâyede toplumsal çarpıklıkların ekonomiyi etkilemesi üzerinden mizah yapılmıştır. Ülkemizde hem vatanını, milletini çok sevdiğini iddia edip bu sevgiyle uzaktan yakından ilgisi olmayan işler yapan çok insan vardır. Hikâyede bahsi geçen buzdolabı aslında sadece bir semboldür. Bilinçli olarak malların kalitesini ve özelliklerini azaltıp vatandaşı yenisini almaya zorlarlar. Böylece bir sürü hammadde çöpe gitmiş olur. Yani vatanın yararına olacağına zararına olan bir durum yaşanır.

6. hikâye “*Ensesi Kalın Beyefendi*” adlı hikâyede ensesi kalın beyefendi adlı adam kendine ait olan işyerlerinin hepsini gezmek ister. Önce inşaata giderler. Ensesi Kalın Beyefendi oradaki çalışanlara harcın içine taşlaşmış torbaları katmalarını söyler. Çalışan, her ölçüye de iki torba eksik koyduklarını dile getirir. İnşaatin arkasında da Ensesi Kalın Beyefendi’nin inekleri, ağılları vardır ve oraya giderler. Ensesi Kalın Beyefendi süt evindeki çalışanla konuşur ve geçen tattığı tereyağının tadının tereyağına çok benzediğini söyler. Çalışan ise diğer çalışanın tereyağın içine yeteri miktarda patates ezmesi katmadığını söyler. Ensesi Kalın Beyefendi dikkat etmelerini belirtip oradan ayrılır. Sonra sucuk evine geçer. Çalışan geçenlerde topal, uyuz yani hasta pek çok hayvan bulup aldıklarını belirtir. Ensesi Kalın Beyefendi sonra fırınına geçer oradaki çalışan da her ekmekten sekizer onar gram azalttıklarını söyler. Ensesi Kalın Beyefendi’de ekmeğe tuzu fazla koymalarını söyler böylece ekmeğin hem lezzetli

olacaktır hem de gram çekecektir. Ensesi Kalın Beyefendi daha sonra komiserin yanına karakola gider. Komiser onun karşısında el pençe divandır. Tam kahve söyleyip sohbet etmeye geçerler ki Ensesi Kalın Beyefendi geldiğinden beri orada dikilmekte olan üstü başı yırtık, gözlerinin ışıltısı uçmuş titreyen birini görür. Komiser acilen onun nezarete götürülmesini emreder. Ensesi Kalın Beyefendi suçu neydi diye sorduğunda komiser hırsız olduğunu ekmek çaldığını söyler. Hâlbuki komiserin karşısında oturan Ensesi Kalın Beyefendi gerçek hırsızdır.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Ensesi Kalın Beyefendi gibi zenginliğini hırsızlığına borçlu kişiler hiçbir şekilde suçlu durumuna düşmezken gerçekten ihtiyacı olup çalan çaresiz kişiler ceza alırlar. Bu durum da düzen ve işleyiş bozukluğundan kaynaklanır.

7. hikâye “*Arif Heybeye Bak*” adlı hikâyede Niyazi ve Durmuş duvar yüzünden kavga ederler. Niyazi bahçeye duvar yapınca Durmuş sınırı beğenmeyip duvarı bir güzel yıkar. Davalık olurlar ve Niyazi tanık olarak Yusuf’u yazdırır. Yusuf bu yaşına kadar mahkeme yüzü görmemiş bir adamdır o yüzden tedirgin olup Durmuş’un yanına gider. Durmuş’a tanık olacağını söyleyince Durmuş Yusuf’un orada olmadığını kendisinin de duvarı yıkmadığını iddia eder. Yusuf daha da tedirgin olur. Durmuş duvarı yıkarım derken çorabını yıkayacağını kastettiğini söyler. Yusuf, Durmuş’un duvarı yıktığını gözleriyle gördüğü için onun yalan söylediğine adı gibi emindir. Yusuf sonra Niyazi’nin yanına gider onu tanık olarak yazdırdığı için kızar. Yusuf yalancı tanıklıktan içeri girmekten korkar. Bir yandan Durmuş’un başına bela olmasından korkar arada kalır. Bu durum günlerce rüyalarına girer. Mahkeme günü gelir çatar. Yusuf mahkemeye gitmeden önce zor vakit bulup oğlu Arif’le pazara gider aldıklarını heybeye doldurur ve birlikte mahkemeye giderler. Yusuf mahkemeye girince yargıcın sorularını cevaplarırken bir yandan sürekli “Arif heybeye bak!” diye oğlunu uyarır. Yargıç da susması için Yusuf’u uyarır. Yargıç alır heybeyi boşaltır içinden iki kilo soğan, üç dört kilo patates, üç şişe pekmez çıkar, yargıç bu duruma güler. Yusuf asıl davanın ekmek davası olduğunu bu davanın da kendi için kapandığını söyler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Geçimini pazarcılık yaparak sağlayan Yusuf çok iyi niyetli ve saf bir adamdır. Hayatında mahkeme yüzü görmemiştir. Onu bu dava için o kadar uğraştırırlar ve tedirgin ederler ki artık rüyalarına girer. Oysa Yusuf’un tek derdi ekmek parası kazanmaktır. Mahkeme günü çok önemli bir gün olmasına rağmen Yusuf yine oğlunu alır pazara gider. Mahkeme için

günlerce tedirgin olmasına rağmen mahkemede pazardan aldıklarının içinde olduğu heybe aklından çıkmaz. Buradan da ekmek parasını her şeyin önünde tuttuğu anlaşılır.

8. hikâye “*Seçim Hazırlığı*” adlı hikâyede belediye başkanı Abdülfettah Felfeloğlu, cuma namazını kıldıktan sonra ellerini açıp başkanlık koltuğunu kaybetmemek için Allah’a yalvarır. Kuran kursuna para verdiğini, camiye kilim aldığını, belediyenin kesesinden bir miktar yediyse de Allah’a adadığını söyler. O sırada cemaatin arasında rakibi Murtaza’yı görür. Murtaza’yla ayaküstü atışır, Murtaza onun seçilemeyeceğini söyler. Abdülfettah’ın içine bir kurt düşer. Koltuğuna oturduğunda bu koltuğu bırakıp gitmenin ne kadar zor olacağını düşünür. O sırada onu bir kadın görmek ister, odasına girer derdini anlatmaya başlar. Kocasını Almanya’ya gitmiştir ve orada başka bir kadınla onu aldatmıştır, kadın perişan haldedir başkandan yol parası ister. Kadın anlatırken başkanın gözü kadının dizlerine, kalçalarına, göğüslerine takılır, kadına bakmaktan kendini alıkoyamaz. Kadına yemek sipariş eder, gazoz sipariş eder sürekli onunla, ilgilenir. Kadının kalacak yeri yoktur, başkan evine davet eder ama kadın, başkan ne kadar ısrar etse de kabul etmez. Odaya bir şilte atarlar orada yatar ama başkan eve gittiğinde karısıyla uyurken kadın aklından çıkmaz dayanamaz gecenin bir yarısı kadını görmeye gider. Gider gitmez kadın da onu beklediğini söyler ve yorganın altına girerler. Tam o sırada el fenerleri odayı aydınlatır. Kocaman feneri eline almış olan Murtaza kahkahalarla güler. Murtaza, Abdülfettah’a tuzak kurmuştur. Kadın ise Murtaza’dan bu iş karşılığında parasını alıp gitmiştir.

Hikâyede din üzerinden bir mizah ve siyasi mizah yapılmıştır. Sürekli camiye gidip namaz kılan Abdülfettah Bey dinine bağlı gibi gözüke de başkanlık süresi boyunca devletin hazinesinden para yer ve yine dine aykırı olacak şekilde makam ve mevki düşkünüdür. Hikâyede Murtaza Bey, sırf rakibini rezil etmek için ona hain bir tuzak kurar. Burada da siyasilerin kazanmak için her türlü kötü yolu deneyebileceği gözler önüne serilmiştir.

9. hikâye “*Turist Yasası*” adlı hikâyede muhtar, vatandaşa turistleri iyi karşılamaları, onları memnun etmeleri konusunda tembihler. Ankara’dan bu konuda buyruk geldiğini belirtir ve uymayanlara ceza kesileceğini söyler. Sonunda köye iki turist gelir, köylüler ikisinin de kadın olduğunu düşünürler ama biri erkektir. Turistler geldiği için Kasap Kadir onların önünde keçi keser. Tam o sırada iki turist de kaçmaya başlar. Köylüler, turistlerin arı soktuğu için kaçtıklarını düşünür ama kan tuttuğu için kaçmışlardır. Köylüler, turistlerin peşinden giderler ve onları ayıltırlar sonra da

muhtarın dediği gibi el üstünde tutup memnun etmeye çalışırlar. Tüm esnaf onlara bir şeyler ısmarlamak için seferber olur. Herkes muhtarın dediği cezayı ödememek için sırasını savmayı bekler. Çay, kahve ısmarlama faslı da bittikten sonra muhtarın emriyle turistlerin karşısında göbek atarlar. Günler böyle geçer gider sonra turistleri ülkelerine yolcularlar. Bir yıl sonra turistlerden biz sizden çok memnun kaldık diye mektup gelir ama kaymakamdan, jandarmadan çıt çıkmaz. Köylü ne olur ne olmaz diye o mektuba kanıt gözüyle bakar ve mektubu köyün iki kilitli dolabının içinde bekletir.

Hikâyede toplumsal mizah yapılarak turizm anlayışımız eleştirilmiştir. Hikâyede kasaba sakinleri, turistleri memnun etme olayını fazlasıyla yanlış anlar. Onları memnun edeceklerine daha da mutsuz ve rahatsız ederler. Vatandaşların turistleri memnun etmek için seferber olmasının en önemli sebeplerinden bir tanesi Ankara'dan bu konuyla ilgili buyruk gelmesi ve bu buyruğa uymayanlara ceza kesileceğinin söylenmesidir. Vatandaşlar bir şeyin yapılmaması durumunda maddi bir zarar göreceklarını bildiklerinde o konuda daha özenli davranırlar.

10. hikâye “*Şimdi Yapmasınlar da Görelim*” adlı hikâyede dağların arasında olan Çemrek adlı köyün bir türlü yolu yapılmaz. Köylüler üst makamlara yazılar, dilekçeler yazar ama fayda olmaz. Yol olmadığı için hasta olan insanlar hastaneye yetiştirilemez, ölenler olur. Köylü kara kara ne yapacağını düşünür, bu duruma çözüm bulmaya çalışır. Köyün başına gelen her muhtar yol meselesini halledeceğini vaat eder ama kimse başarılı olamaz. Köylülerden Cemal, onu muhtar yaparlarsa bu yol meselesini halledeceğini söyler ama inanmasalar da Cemal’i muhtar seçerler. Cemal köyün ortasına bir yığın taş taşır, köylü de ona yardım eder. Torba torba çimentolar, kumlar getirilir. İki taşçı usta ortaya içi taş dolu bir kümbet çıkarır. Köylü bunun yolla ne alakası olduğunu düşünür anlam veremez. Muhtar Cemal ben gidiyorum diyerek gider ve nereye gittiğini söylemez köylüler daha da merak eder. Tam 21 gün sonra gelir nereye gittiğini de söylemez. Geldiğinde aylardır uğraştıkları şeyin bir Atatürk heykeli olduğunu köylüye gösterir. Şaşgöz Osman’ı bu Atatürk heykelinin açılışına devlet büyüklerini davet edecek dilekçeyi yazması için görevlendirir. O kadar çok dilekçe yazılır ki herkes yorgun düşer. Cemal “*Şimdi yolu yapmasınlar da göreyim.*” der.

Hikâyede işleyiş bozukluğu ve sistem eleştirisi vardır. Hikâyede yolu olmayan bir köy anlatılır. Bu köyün yolu olmadığı için insanlar bu durum yüzünden birçok mağduriyet yaşarlar. Köyün başına hangi muhtar gelse bu yol sorununu halledeceğini söyler ama hiçbir muhtar da bu sorunu halledemez. Sonunda köyün başına gelen Cemal

isimli muhtar bu duruma bir çözüm bulur ve köye bir Atatürk heykeli yaptırıp heykelin açılışına da devlet büyüklerini davet eder. Devlet büyükleri gerekli gereksiz her açılışa katılıp boy göstermeyi sevdikleri için Cemal onların bu heykelin açılışına da mecbur katılacaklarını düşünür. Devlet büyükleri açılışa köyün yolu olmadığı için gelemeyince mecbur yol yaptırmak zorunda kalacaklardır. Bu durumda da Cemal amacına ulaşır ve köylüye verdiği sözü tutmuş olur.

11. hikâye “*Kazanova Kazım*” adlı hikâyede 30-35 yaşlarında hala evlenmemiş olan Kazım anlatılır. Kazım istediğiyle bir geceliğine evlendiğini, evliliğin çok da gerekli bir şey olmadığını söyler, durur ve kasabalıya sürekli çapkınlıklarını anlatır. Kasabalı onu büyük bir zevkle dinler. Kazım, kadınların saçlarını, gözlerini, kalçalarını her yerini anlatır hiçbir yerini eksik anlatmaz. Ve adı sonunda Kazanova Kazım’a çıkar. Kazım Bey maceralarını anlatır, anlattıkça coşar, maceralarına yeni maceralar ekler. Kazanova Kazım’ın o ilçeye gelmesinden üç ay sonra hükümet konağına yeni bir memur atanır adı Nursel’dir ve annesiyle birlikte yaşar. Kazım Bey, kasabalıya o kızla ilişkisi olduğunu söyler. Kasabalı buna inanıp inanmama konusunda tereddüt eder, kızın evine girerken onu izlemeye karar verirler. Kazım eve girer, çıkar ve kasabalı bunu görür artık Kazım’ın Nursel’in evine gittiğine emin olurlar. Kazım, kasabalıya Nursel’le neler yaşadığını ballandıra ballandıra anlatır. Aradan 2 hafta geçer Kazım’ın odasından kadın çılgınlıkları gelir. Nursel ve annesi Kazım’ın yakasına yapışmıştır, onun böyle dedikoduları nasıl çıkardığının hesabını sorarlar ve o gün Kazım’ın aslında tıkanan tuvaletin lağımını açmaya Nursel’lere gittiği ortaya çıkar. O günden sonra da adı Kazanova Kazım’dan Lağımcı Kazım’a çıkar. Daha sonra da atamasını isteyip başka bir ilçeye gider.

Hikâyede insan kişiliği üzerinden toplumsal mizah yapılmıştır. Hikâyede Kazanova Kazım gibi kendini olduğundan büyük ve güçlü göstermeye çalışıp farklı lanse eden ve kişiliği üzerinden dikkat çekmeye çalışan insanlar eleştirilmiştir.

12. hikâye “*Kapıcıdan Al Haberi*” adlı hikâyede bir adamın bakanlığa işi düşer. Bu adamın insanlarda dikkat ettiği en önemli unsur konuşma tarzıdır. Bakanlığa girer girmez kapıcının konuşması dikkatini çeker. İçeri girdiğinde de herkesin aynı yörenin ağızıyla konuştuğu aşikârdır. Bu durum adamın dikkatini çeker. Aradan 4 yıl geçer adam yine bakanlığa gider. Kapıcının ve çalışan insanların değiştiğini görür. Bu sefer herkes değişmiştir. Her seçilen kendi adamlarını işe alır bu yüzden tüm bakanlıkta tek bir ağız hâkim olur. Adamın bakanlığa sürekli işi düşmektedir ama her gittiğinde ağızlar ve

yüzler hep değişir. Bir gün bakanlıkta asılı duran gelmiş geçmiş bakanlar listesine bakar. Liste Adana, Trabzon diye uzar gider.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Devlet dairelerinde siyasiler değiştikçe çalışan insanlar da sürekli değişmektedir çünkü herkes kendi akrabalarını, arkadaşlarını işe alır. Başa gelen kim olursa olsun bu düzen böyle sürer gider.

13. hikâye “*Kadından Kadına*” adlı hikâyede genel müdürün karısı sabah kahvaltı yaparken onu bir güzel azarlar. Genel müdür karısının söylenmelerinden sıkılıp kahvaltısını bitirmeden evden çıkıp işe gider. İşe gidince odacıya şube müdürünü acil yanına çağırmasını söyler. Şube müdürü gelince hiçbir suçu yokken onu bir güzel azarlar. Şube müdürü o sinirle yardımcısını çağırır o da onu bir güzel azarlar adam neye uğradığını şaşırır. Herkes birbirinden sinirini çıkarmaya devam eder. Şube müdürü yardımcısı memur İsmail Beyi çağırır hiçbir suçu yokken bir sürü laf eder. İsmail Bey, odacı Hıdır’ı çağırır. Hıdır’ı bir güzel azarlar. Hıdır da eve gidip tüm sinirini karısından çıkarır, karısını döver.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. İnsanlar birbirlerini sinirlerini çıkarmak için kullanırlar. Genel müdürün sinirini şube müdüründen çıkarmasından birçok insan olumsuz etkilenir. Bir kadının başlattığı bu döngü bir kadının dayak yemesiyle son bulur. Hikâyede kadına şiddet de gözler önüne serilmiştir. Hıdır’ın karısı hiçbir suçu yokken Hıdır tarafından dövülmüştür.

14. hikâye “*Hızlı Memur*” adlı hikâyede Hayri Bey adlı memur kasaba gider. Kasap, Hayri Bey kasaptan her zaman kemikli et aldığı için kasap ona kemikli et hazırlar. Ama Hayri Bey, kasaba üç kilo pırlola, üç kilo kıyma, böbrek, ciğer vermesini söyler. Kasap şaşırır nasıl ödeyeceğini sorar. Çünkü Hayri Bey’in kıt kanaat geçinen bir memur olduğunu bilir. Hayri Bey cebindeki bir tomar parayı gösterir ve ödemesini yapar. Sonra manava geçer. Manav, Hayri Bey’e ayırdığı ucuz portakalları getirir. Hayri Bey onlardan istemediğini en kaliteli muzdan, elmadan istediğini söyler. Manav, Hayri Bey’in bunları istemesine şaşırır. Hayri Bey cebindeki paraları gösterince manav inanır ve en kaliteli meyveleri, sebzeleri tartmaya başlar. Manav, Hayri Bey’in bu kadar parayı nereden bulmuş olabileceğini düşünür. Hayri Bey daha sonra bakkala gider. Bakkaldan kaşar ister ama bakkal vermek istemez. O da Hayri Bey’in ödeyemeyeceğini düşünür. Hayri Bey paraları gösterince ona ne isterse paketler. Üç kilo pastırma, yirmi kangal sucuk, havyar, Fransız peyniri, kaz ciğeri, rakı, sekiz on şişe şarap, on beş paket sigara..

Hayri Bey bakkala da ödemesini yapar eve gitmek için taksi çağırır. Taksici de Hayri Bey'in taksiye verecek parası olduğuna inanmaz, elindeki alışveriş poşetlerini görünce de şok olur. Hayri Bey'e parayı nereden bulduğunu sorar. Hayri Bey emekli olduğunu ve ikramiyesiyle bunları aldığını söyler. Senelerce yiyemediği, giyemediği her şeyi aldığını anlatır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Memur maaşının çok az oluşuna ve insanların hep fedakârlık yaparak yaşamak zorunda olduklarına vurgu yapılmıştır. Hayri Bey senelerdir istediklerini yiyemediği için canına tak etmiş ve emekli ikramiyesinin hepsini yiyecek almaya harcamıştır.

15. hikâye "*Babamın Cenaze Töreni*" adlı hikâyede bir adamın babası vefat eder ona telgraf çekerler ve bunun üzerine adam, babasının yaşadığı kente doğru yola çıkar. Otobüste yanında oturan koltuk arkadaşıyla sohbet etmeye başlarlar. Adam cenaze kaldırma işinin çok masraflı bir iş olduğunu anlatmaya başlar. Babası ölen adamın başına ilk defa böyle bir şey gelmiştir. O yüzden bu işin masrafından haberi yoktur. Koltuk arkadaşı anlattıkça anlatır. Para olmadan mezarlıkta yer bile bulunmayacağını söyler. Yer bulduktan sonra iş kazıcılara gelir. Sonra cenaze oto sürücüsüne, hocasına, yıkayıcısına, dua okuyanına verilecek paralar vardır. Bu liste böyle sürüp gider. Adam anlattıkça babası ölen adam hesaplar yapar. Çıkan meblağ onu korkutur. Adam bir yandan babasının acısını yaşar bir yandan cebinde beş kuruş para kalmayacağını düşünür. Adam kimsesiz ölüleri belediyenin kaldırdığını söyler. Babası ölen adamın aklına hiç istemese de bir fikir gelir. Cenazeye gitmezse babasının cenazesini belediye kaldıracaktır. Sürekli gelgitler yaşar. Bir yandan yaptığının çok kötü olduğunu düşünür bir yandan babasının ölüp gittiğini evde bakması gereken çocukları ve karısı olduğunu düşünür. Cenazeye bir gitmeye karar verir bir gitmemeye. En sonunda cenazeyi uzaktan izlemeye karar verir. Cenaze bittikten sonra mezara koşar, ağlamaya başlar. Hocayla mezarıcı, adama oğlu olmadığını mezar görünce dayanamayıp ağladığını söyler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Cenaze işlemlerinin oldukça masraflı olması eleştirilmiştir. Yakınlarını kaybeden insanların sadece acılarını yaşamaları gerekirken cenaze işlemlerinin pahalılığından dolayı işin maddi durumunu da düşünmek zorunda kalırlar. Hikâyede babası ölen adam bu ikilemi yaşayıp sonunda babasının cenazesine katılamaz. Memur olduğu için bunca masrafın altından kalkamayacağını düşünür. Memur maaşlarının az oluşuna da dikkat çekilmiştir.

16. hikâye “*Bisiklet*” adlı hikâyede Nuri Bey adlı amca vitrinde kırmızı bir bisiklet görüp yıllardır böyle bir bisikletin hayalini kurduğunu düşünür. Karısına söylese bu yaştan sonra bisiklete mi binilir diyip onu engelleyeceğine adeta emindir. Nuri Bey’in çocukluğunda da bir bisikleti olmamıştır, o yüzden arzusu içinde kalmıştır. Zaten beğendiği kırmızı bisiklet çok pahalıdır o yüzden onu alamaz. Külüstür bir bisiklet bulur onu alır, karısı laf etse de bisikleti tamir etmeye başlar. Dişlisini parlatır, lastiğini yamar, en sonunda da kırmızıya boyar. Bunları yaparken içi içine sığmaz. Karısı bu yaşta bisikletle kent içinde dolaşacağına inanamaz, aklını oynattığını söyler. Nuri Bey yola çıkmadan önce yanına kırdan pişirmek için sucuk alır. Torbasına su ve elma da koyar ve bisikletiyle yola düşer. İnsanlar ona hayret içinde bakarlar. Torununun bisikletiyle gezdiğini düşünürler. Bu yaşta kendini genç sanıp bisikletle gezdiği için herkes onu yadırgar ve hor görür. Herkes Nuri Bey’le dalga geçse de Nuri Bey istifini bozmadan kaç senedir bu anı beklediğini düşünerek hayatına devam eder ama tam o sırada bir dolmuş sürücüsü arkasından bu yaşta bisiklet üstünde ne işi olduğunu sorar ve ona bağırır. Daha sonra bir kamyon sürücüsü de arkasından korna çalar ve ona laf eder. Nuri Bey’i sonra oğlu görür ve o bile yaşlı olduğunu ayakaltında dolaşmaması gerektiğini söyler. Nuri Bey kıra tam geldiğinde uzanma hayalleri kurarken arkasında bir fren sesi duyar bir araba ona çarpmıştır, gözlerini hastanede açar. Altı kaburga kemiği bir de sol bacağı kırılmıştır ama yine de iyileşip kırlara gitme hayalleri kurar.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. İnsanlar Nuri Bey’in hayallerini ve isteklerini önemsemeden onu yaşlılıkla ve kafayı sıyırmakla suçlarlar. Nuri Bey için bisiklete binmek içinde kalan bir hayali olduğu için çok önemlidir. Onu gerçekleştirmek için elinden geleni yapar. Bisikleti aldığı anda içi içine sığmaz herkesin söylediğine kulaklarını tıkamaya karar verir. İnsanlar olayın iç yüzünü bilmeden onunla dalga geçerler. İnsanlar her şeyin bir yaşı olduğu düşünür ama aslında herkes hissettiği yaştadır ve herkes yaşamak istediği gibi yaşar. İnsanlardaki en önemli eksiklik saygı duymaktır bu yüzden kimse Nuri amcanın isteklerine ve hayallerine saygı duymaz herkes onu yargılar.

17. hikâye “*Geçmiş Olsun*” adlı hikâyede Zihni Bey kalp krizi geçirir. Bir gece hastanede kaldıktan sonra eve çıkar. Oğlu, babasının çalıştığı daireye hastalandığını haber verir. Ondan sonra hasta ziyaretine gelenlerin ardı arkası kesilmez. Zihni Bey her gelene en baştan hastaneye nasıl kaldırıldığını anlatır. Makarnayı biraz fazla kaçırdığını arkasından kayısı hoşafı içtiğini ve yemek faslını kahve içerek sonlandırdığını anlatır.

Eve geçmiş olsun için gelen her misafire Zihni Bey bu hikâyeyi anlatır. Evdekiler misafirlere sürekli ikramda bulunmaktan yorgun düşerler. Ev çoluk çocuk ve insan kaynar. Giden gelen bitmez. Zihni Bey'in eşi misafirlere çay, kahve servisi yapar. Zihni Bey, kadın kahkahaları, çocuk ağlamaları eşliğinde bu dünyadan göç eder.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. İnsanlar hasta ziyaretini kısa tutmazlar ve sürekli sorular sorarak hastayı yorarlar. Zaten hastası olan yorgun ev halkı misafirlere hizmet ederek daha da yorgun bir hale gelir. İnsanlar kalp krizi geçirmiş olan birinin yanında püfür püfür sigara içecek kadar da düşüncesizdirler.

18. hikâye “İçliköfteler” adlı hikâyede adamın karısı içli köfteleri hazırlar ve adamı köfteleri pişirtmesi için fırına yollar. Ama adam köfteler yüzünden öyle bir olay yaşar ki bir daha köfte yiyemeyecek duruma gelir. Yine bir gün köfteleri fırında pişirttikten sonra tepsiyle eve dönerken bir kalabalık görür. Bu kalabalık “kahrolsunlar” “yok olsunlar” diye naralar atmaktadır. Adamı da kolundan tutup içli köfteleriyle birlikte götürürler. Adam kendini bir anda kalabalığın arasında buluverir. Adamın sepetine ne olduğunu merak ederler. Adam içli köfte yapmak çok masraflı olduğundan içli köftelerin yenilmesinden korkar o yüzden sepetinin içinde ne olduğunu söylemez. Adam mecburiyetten onlarla yürümeye devam eder zaten o kalabalıktan çıkmasına imkân yoktur. O sırada iki polis adamı gözetler adam fırsat kollayıp bu kalabalıktan çıkmayı planlar. Bir anda koşmaya başlar polisler de peşinden koşmaya başlarlar. Sepetinde bomba olduğunu düşünürler. Adam sepeti korumaya çalışır ama birileri sepetin içine elini sokar ve birbirlerine içli köfte atmaya başlarlar. Herkesin yüzü gözü yağ, kıyma olur. Adamı yaka paça karakola götürürler. Komiser kalan üç köfteyi yedikten sonra kalan iki taneyi incelemeye yollayacağını söyler. Sepette içli köfte olduğunu kendi gözleriyle görmesine rağmen adamın suçlu olduğunu düşünüp içli köfteleri delil olarak kullanırlar.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Hikâyede anlatılan adamın siyasetle ve katılmak zorunda olduğu mitingle hiçbir alakası olmamasına rağmen tesadüfen oradan geçmekte olduğu için kendini mitingin içinde bulur daha sonra da gözaltında. Gözaltındayken komiserler adamın sepetinde içli köfte olduğunu gözleriyle görmelerine rağmen içli köfteleri incelemeye yollarlar. Eleştirilen işleyiş bozukluğu da tam olarak budur. Ülkede suçlu suçsuz ayrımı sağlıklı bir şekilde yapılmamaktadır.

20. hikâye “*Gül Yoluna Gitmedi Niyazi*” adlı hikâyede Niyazi Bey’in tam tarif edemediği bir yerinde şiddetli bir ağrı başlar ve doktora gider. Doktor Niyazi Bey’i hastaneye yatırır bir sürü tahlil yapılırsa da Niyazi Bey’in hastalığının ne olduğu bir türlü anlaşılmaz. Doktor, Niyazi Bey’i hastaneye yatırdığı günden beri perhize sokar. Niyazi Bey’e lezzetsiz ve az miktarda yemek getirirler. Niyazi Bey bu durumdan memnun değildir ve bu perhizden dolayı bir deri bir kemik kalır. Hastaneye yatalı tam 38 gün olmuştur ve hala hastalığına bir tanı konulamamıştır. Niyazi Bey 38 günün sonunda tuvalete bile zor gidecek hale gelir. Yaptığı perhiz bir yandan hastalığı da canını yakar. Bir gün uyuma saatinde bir asistan yanına yaklaşır ve hiçbir şeyinin olmadığını ama açlıktan öleceğini söyler. Bir yandan hocalarına yakalanmaktan korktuğu için Niyazi Bey’i kimseye söylememesi için uyarır ve o günden sonra onu gizli gizli beslemeye kalkar. Günler geçtikçe Niyazi Bey’in yanaklarına kan gelir, kilo alır. Doktor ise Niyazi’nin tedaviye yanıt verdiğini düşünür. Bir yandan Niyazi’yi asistan besler bir yandan Niyazi nerede bir yiyecek görse hemen alır yer. Bunca yiyeceği azıcık maaşıyla nasıl bulacağını düşünüp taburcu olmak da istemez. 80 gün 80 kilo olarak hastaneden taburcu olur. İmdatına asistan yetişmeseydi kurtulamayacağını farkındadır.

Hikâyede hastaneler üzerinden mizah yapılmıştır. Hastanelerde uzun süre bir hastalığın teşhis edilememesi ve hastanede çıkan yemeklerin lezzetsizliği eleştirilmiştir.

21. hikâye “*Dilsiz Oyunu*” adlı hikâyede ehliyet sınavını geçip bir türlü ehliyet alamayan bir adam anlatılır. Adamın sınava on ikinci girişidir ve bir türlü sınavı geçip ehliyet alamaz. Bir adam Terzi Mustafa’ya gitmesini ve Terzi Mustafa’yı görünce kollarını öne doğru uzatıp direksiyon salları gibi sağa sola kıvrmasını söyler. Adam gider Terzi Mustafa’yı bulur. Adamın dediklerini yaptıktan sonra Terzi Mustafa’dan üç bin lira ister. Adam hiç sesini çıkarmadan verir çünkü Terzi Mustafa’yı ona öneren adamın dilsiz olmasını söylemiştir. Parayı aldıktan sonra Terzi Mustafa adamı elbiseci Salih’in yanına yollar. Salih de adamdan üç bin lira ister adam verdikten sonra bu sefer sigortacı Osman’a yönlendirirler. Osman çekmecedan bir kart çıkarır ve o kartı Rıdvan Bey’e götürmesini söyler ve yedi bin lira ister. Adam parayı ödedikten sonra Rıdvan Bey’i bulur. Rıdvan Bey sivil bir vatandaşa adamın deli olduğunu ve aklını arabalarla bozduğunu söyler ve adam ilk girdiği sınavda geçer.

Hikâyede sistem eleştirisi yapılmıştır. İnsanlar böyle bir ülkede bir şeyleri elde edebilmek ve kazanmak için paraya ve tanıdığı ihtiyaç duyarlar. İşlerin çoğu bu şekilde yürür. Hikâyede bir türlü ehliyet alamayan adam araya birilerini sokarak ehliyetine

kavuşur. Kendi hakkıyla ve emeğiyle alamadığı ehliyeti araya birileri girince ve o insanların da istedikleri parayı verince ehliyet almaya hak kazanır. Normal şartlarda sınavı geçemeyen birinin ehliyet almaması gerekirken ülkede işler tam tersi bir şekilde ilerler.

22. hikâye “*Göreysun Daa Gözünne*” İstanbul’da yaşayan adama arkadaşı Anadolu’dan mektup yazar ve İstanbul’dan daire satın almak istediğini ve onun için daire bakmasını rica eder. Adam eski arkadaşı olduğu için yollara düşer, ev aramaya başlar. Bir adam boş bir arsa gösterir. Ona hayal ettirerek burası salon burası tuvalet der. Ama adamın bu durum içine sinmez, arkadaşının hazır daire istediğini söyler ve gider. Sonra Temel adlı müteahhitle görüşür. Adam Temel’le birlikte ev bakmaya giderken adamın tuttuğu demir elinde kalır. Temel suçu ustalara atar. Temel göstereceği evin kapısını tam açarken kapı rezesinden çıkar. Temel yine suçu ustalara atar. Temel eve girince evin çok aydınlık olduğunu iddia eder ama ev zifiri karanlıktır, adama evi gezdirirken bir anda tuvalette kilitli kalır. Adam ne yaparsa yapsın onu tuvaletten çıkaramaz gidip birilerinden yardım ister bir şekilde Temel’i çıkarırlar. Temel ve adam mutfağa girer ama ikisi birden sığamazlar. Temel ona rağmen mutfakın çok geniş ve ferah olduğunu iddia eder. Adam musluğu çevirir, musluk elinde kalır. Temel’in anlata anlata bitiremediği ev tam bir fiyaskodur. Adam neye dokunsa elinde kalır, dışarı çıktığında ise bakkal ona bu evi almamasını, temelinin toz toprak olduğunu söyler. Adam, Temel’e bunu söylediğinde Temel Müslüman olduğunu o yüzden yalan söylemeyeceğini evin temelinin gerçekten de olmadığını söyler. Adam olası bir depremde ne yapacağını sorduğunda Temel, Kızılay’ın olduğunu ve olası bir zelzelede aş, ekme verip yaralarını saracağını söyler.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Toplumdaki insanlar özellikle müteahhitler ev yaparken sadece ceplerini ve kar etmeyi düşünürler, insan hayatını hiçe sayarlar. Temel’in olası bir depremde Kızılay’ın varlığını hatırlatması oldukça manidardır. Kendi böyle bir doğal afet için hiçbir önlem almaz ama başka bir kurumdan yardım bekler. Hikâyede Temel’in cahilliğine de vurgu yapılmıştır.

23. hikâye “*Durali*” adlı hikâyede bir kasaba yaşayan Durali adlı bir adam anlatılır. Adı Durali olmasına rağmen hiç yerinde duramayan Durali kasabaya çok şey getirmiştir. Kasabaya motorla çalışan değirmeni o getirmiştir ve bunun için dükkân dükkân, ev ev dolaşır para toplar ondan sonra değirmeni getirtebilir. Yine yerinde duramadığı için kasabaya futbol takımı kazandırır, ilden antrenör getirir. Kasabaya

itfaiyeyi de Durali getirmiştir. Bir gün kasabaya polis örgütü gelir ama kasabada karakol yoktur. Kasabadan İçişleri Bakanlığına karakol yapılması için yazıları yazarlar ama ödenek yok diye olumsuz yanıt alırlar. Komiser bir gün dayanamaz ve Durali'ye bir karakol yaptırmasını söyler. Durali ne evet der ne hayır der. Durali'den ses çıkmayınca onu işe zorla sokarlar. Durali'yi "Karakol Yaptırma ve Yaşatma Derneği" başkanı olarak seçerler. Durali neye elini atsa başardığı için bunu da başaracağını düşünürler. Durali sokak sokak, ev ev gezip para toplar. Caminin önüne oturur para toplar. Tuğla ocaklarıyla konuşup indirim yaptırır. İşine kendini öyle kaptırır ki bazı günler eve yemeğe bile gitmez, karısı günlerce yolunu gözler. Ama Durali yorgun ve dalgındır, eski neşesi yoktur. Ne olursa olsun çalışır çabalar ve karakolu kaymakama teslim eder. Ama ortalıkta komiser yoktur çünkü komiserin başka bir ilçeye ataması çıkmıştır. Diğer akşam yeni komiser gelir, karakol gayet güzel olmuştur ama yeni gelen komiserin karısı tuvalete gittiğinde tuvaletin çağlayanı kapının biraz hızlı çarpmasıyla kadının kafasına düşer. Komiser, bu karakolu kimin yaptığını sorar ve küplere biner. Durali'yi bulur tam 1 saat döver. Durali kasabalıya neden durgun olduğumu şimdi anladınız mı diye sorar. Durali'nin o kadar emeğini gelen komiser hiçe saymıştır, üstüne bir de Durali'yi saatlerce dövmüştür.

Hikâyede sistem eleştirisi yapılmıştır. Hikâyede anlatılan kasabada bir karakol yoktur ve karakolu asıl yaptırması gerekenler yaptırmayınca Durali isimli vatandaş onca emek vererek bu karakolu bir şekilde yaptırır. Durali'nin bu özverisinden dolayı ona teşekkür edileceğine teşekkür etmek şöyle dursun karakol binasında çıkan aksaklıklar yüzünden bir de üstüne komiser tarafından dövülür.

3.9. SEN KİM HOVARDALIK KİM?

1. hikâye "*Sen Kim Hovardalık Kim?*" adlı hikâyede hikâyenin başkahramanı olan adam evleneli yıllar olmasına rağmen karısını bir kere aldatmamıştır ama sahil gazinolarının birinde otururken bir kadın görür. Bu kadın çok güzel bir kadındır adı Nesrin'dir ona bakmaktan kendini alıkoyamaz. Nesrin adamın yanına gelir ve onu birine benzettiğini söyler böylece sohbet etmeye başlarlar. Adam yazardır, Nesrin adamın hayranı olduğunu yazılarını okuduğunu söyler ve kendini bir dulmuş gibi lanse eder. Nesrin adamı evine davet eder, adamın aklına karısı gelir yapmaması gerektiğini düşünür ama Nesrin o kadar güzeldir ki sonunda kendine hâkim olamaz ve kadının evine giderler. Nesrin eve gidince üstüne ince bir şeyler giyer ve adama rakı masası

hazırlar. Tam o sırada kapı çalar Nesrin kocasının geldiğini söyler ve telaşa kapılır, adam neye uğradığını şaşırmıştır çünkü kadın ona kendini dul olarak tanıtır. Nesrin adama yatağın altına girmesini söyler. Adam girer ama korkudan ölmektedir. Bir yandan içeriden gelen sesleri duyar. Adam gelir gelmez Nesrin'e tokat atar hesap sorar üstelik adamın bir de silahı vardır adam silahı görünce iyice korkmaya başlar. Sonra Nesrin'i yatağa götürür. Yatağın altındaki adam yataktan bir el uzandığını görünce Nesrin'in ona bir şey uzattığını düşünüp eli tutar ama el adamın elidir adam çıldırır silahı adamın alnına dayar. Adam karısına dokunmadığına yeminler etse de Nesrin'in kocası çok sinirlidir adamın önüne boş bir senet koyar ve imzalamasını söyler, adam canını kurtarmak için imzalar. Aradan on gün geçtikten sonra bankadan üzerinde on bin lira yazılı bir senet gelir, adam canını kurtardığına şükreder bu parayı canına karşılık ödeyeceğini düşünür. Üç ay sonra adam arkadaşlarıyla gazinoda içerken Nesrin ve kocasını görür, yanındaki arkadaşına onları tanıyıp tanımadığını sorar arkadaşı da adamın Nesrin'in kocası değil satıcısı olduğunu ve bazen enayi bulduklarında dolandırdıklarını söyler.'in kocası değil satıcısı olduğunu ve bazen enayi bulduklarında dolandırdıklarını söyler.

Hikâyede kendi halinde yaşayıp giden mesleği ve düzgün bir evliliği olan bir adam güzel bir kadın tarafından tuzağa düşürülüp dolandırılır. Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. İnsanların duygularını kullanarak dolandıran insanlar eleştirilmiştir.

2. hikâye "*Lüküs Aygıt*" adlı hikâyede 65 yaşındaki İbrahim adlı amcanın özel bölgesinde bir yara çıkar, acıdan ağrıdan duramaz ama çekindiğinden doktora da gitmek istemez. Karısı onu zorla doktora götürür, doktor ucundan bir parça alacaklarını söyler amca çok tedirgin olur ama el mahkûmdur mecbur kabul eder ve parça alınır. Amcanın canı o kadar yanar ki hastaneden eve döndüğünde yeni sünnet olmuş çocuklar gibi yürümeye başlar, hatta karısının fistanını giyer. Köylüler onun arkasından yeni sünnet oldu, çocuklarının hepsi zinaymış gibi laflar ederler. Amcanın hastalığı kimsenin umurunda değildir. Amca 20 gün sonra alınan parçanın sonuçlarını almak için doktora gittiğinde doktor durumların iyi olmadığını ve azıcık daha kesilmesinin gerektiğini söyler. Amca mırın kırın edince doktor zaten bu yaştan sonra lüks olduğunu kesilmese de bir şey değişmeyeceğini söyler ama amca tekrardan ameliyat edilir. Amca 18 gün hastanede yattıktan sonra taburcu olur, ağrılardan kurtulduğunu düşünür ama üç ay sonra yine ağrıları başlar. Amca bu sefer özel hastaneye gitmeye karar verir, orada da tekrar ameliyat olmasını söylerler ve beş bin lira isterler. Amca el mahkûm parayı bir

şekilde denkleştirir verir yine ameliyat olur aradan iki ay geçtikten sonra ağrıları tekrar eder. Başka bir doktora gider, doktor kökünü kuruttuklarını ilk ona gelse başka bir tedavi uygulayıp onu kesmeden kurtarabileceğini söyleyince amca hüngür hüngür ağlamaya başlar ama iş işten geçmiştir. Bu doktor da on bin lira verirse yerine yenisini takabileceğini söyler, amca tarlasını satar bir şekilde para bulur ve ameliyat olur. Tam dört kere tekrar dikerler takmaya çalışırlar ama tutmaz, amcanın bir on bini daha gider. Amca bu yaşadığı mağduriyetlerden sonra bir avukat bulur ona da bir sürü para verir.

Hikâyede sağlık sektörü üzerinden bir eleştiri yapılmıştır. Hastanelerin ve doktorların güvenilir olmaması da hikâyede parmak basılan noktalardan biridir. Hikâyedeki amca devlet hastanesinde tedavi olamayınca çözümünü özel hastaneye gitmekte bulur. Maddi olarak durumu iyi olmamasına rağmen kendini zorlar ve bir şekilde para bularak ameliyat olur. Orada da amcaı tedavi edemezler. Amca küçük bir kızarıklık için doktora gider ama yanlış tedavi yüzünden hem sağlığından hem de parasından olur. Çünkü özel hastaneler de işi ticarete dökmüşlerdir. Ticarete dökülecek en son şeyin insan sağlığı olması gerekirken maalesef özel hastanelerde durum böyle değildir. Devlet hastanelerindeki doktorlar da ilgisizdir. O yüzden insanlar bu konuda ne yapacaklarını şaşırırlar.

3. hikâye “*Ev Alma Komşu Al*” adlı hikâyede bekâr bir adam kiralık ev bakarken bir ev bulur, evin fiyatı biraz pahalıdır. Dairenin sahibi manzarasından dolayı evin pahalı olduğunu söylese de adam manzara falan göremez. Dairenin sahibi bu fiyata degeceğini ve oturmaya başlayınca da değdiğini göreceğini söyler ve gider. Adam bavulunu açar, elbiselerini yerleştirir, dışarı çıkar kendine bir küçük rakı alır ve oturur yeni evinde içmeye başlar. O sırada kapı çalar, bitişik dairede oturan Tahsin gelmiştir. Tahsin, Fahri Bey’e bu evi iyi ki tuttuğunu, bundan güzel ev bulamayacağını söyler. Binada oturanların hepsi neredeyse bekâr erkektir. Yine kapı çalar bu sefer gelen kişi üst katta oturan Feyzullah Bey’dir. Üçü oturup sohbet etmeye ve içmeye başlarlar, Fahri Bey buraya taşındığı için çok mutludur, komşuları yönünden çok şanslı olduğunu düşünür. Tahsin Bey birden elektriği söndürüp pencerenin perdesini açar. Biraz sonra karşıdaki odanın elektriği yanar ve içeriye taş bebek gibi bir kadın girer, üstündeki her şeyi çıkarır. Tahsin Bey, bu kadının Kulüp 101’de çalıştığını ve onu böyle görebilmek için beş yüzlüğü gözden çıkarmak gerektiğini söyler. Sonra Keklik Suzan’ı kaçırmamak için koşa koşa Sami Bey’in dairesine giderler. Fahri olanlar karşısında şaşkındır, onu da kolundan tutup götürürler. Striptizci Keklik Suzan gelince onu da bedavaya izlerler ve

sonra da Fethi Bey'in dairesine gidip başka bir kadını röntgenlerler. Tahsin Bey, Fahri Bey'e kendine bir dürbün almasını söyler. Fahri Bey dairesinden çok memnundur. Bir gün daire sahibi gelir ve binadaki herkesle bir toplantı yapmak istediğini, kiralara zam yapacağını söyler. Maliyeciler bu apartmanı manzaralı ev sınıfına sokarlar ve daire sahibi de bu vergiyi verebilmek için kiralari yükseltmek zorunda kalir. Kiracılar itiraz edecek gibi olunca ev sahibi işletme vergisi keserek zararlarını kapatmalarını söyler. O günden sonra kiracılar manzarayı seyretmeye gelen arkadaşlarından on lira işletme vergisi alırlar.

Hikâyede sistem eleştirisi yapılmıştır. Ülkede güzel olan ve rağbet gören her şey üzerinden insanlar bir rant sağlamaya çalışırlar. Manzarasından dolayı dairelerine rağbet artınca ev sahibi de bunun üzerine kiraya zam yapmaya karar verir.

4. hikâye "*Aman Tek İyi Geçinsinler De...*" adlı hikâyede iki arkadaş sohbet ederken birisi maaşının yetmediğinden evde iki çocuk bir baldız olduğundan dert yanar. Diğer arkadaş da aynı dereceden memur olduğunu ama gül gibi geçinip gittiğini söyleyince arkadaşısı bunun nasıl olduğuna şaşırır. Adam eskiden çok zor geçindiğini ama bir yöntem bulduğunu anlatmaya başlar. Okullar tatil olmaya yakın karısını döver ve karısı da çocukları toplar babasının evine gider. Onlar evden gidince adam güllük güllüstanlık yaşar çünkü üzerinden üç dört boğaz kalkar. Adam bir yandan hayatını yaşar; bir yandan para biriktirir. Okulların açılmasına on beş gün kala biriyle kayınpederine pişman olduğuna dair mektup yazar. Okulların açılmasına bir gün kala da gider çocuklarını ve karısını alır gelir. Çocukları ve karısı kayınpederin evinde iyi beslendikleri için kilo almışlardır. Onlar eve geri dönerken kayınpederi yanlarına tarhanalar, salçalar, kavurmalar, pekmezler koyar ve onları yollar. Yani kışlıkları doldurup evlerine dönerler, adam zaten onlar yokken bir güzel para biriktirmiştir, güllük güllüstanlık yaşayıp giderler. Adam okulların kapanmasına yakın karısını yine döver ve karısı yine çocukları alıp babasının yanına gider. Bu döngü böyle devam eder, adam bu sayede geçimini çok güzel bir şekilde sağlar.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılarak memur maaşlarının azlığına dikkat çekilmiştir. Memur maaşıyla evi geçindirmekte zorlanan adam çözümü karısını dövüp babasının evine göndermekte bulur. Ekonomik olarak düzelen ailede bu sefer şiddet sorunu başlar ve adamın karısıyla olan ilişkisi zedelenir.

5. hikâye “*Hüsamettin Bey Niye Fıydırttı?*” adlı hikâyede Hüsamettin Bey bir sabah şemsiyesini alır karısıyla vedalaşır evden çıkar. Otobüs durağına gelir, gazetesini açar ne bir trafik kazası ne herhangi bir şeye zam haberi görür. O sırada bomboş ve pırl pırl bir otobüs gelir. Otobüs Beşiktaş’ı geçer ve trafik tıkanmaz. Oysa Hüsamettin Bey işyerine varmak için evinden iki saat önce çıkmıştır. Otobüsten indiğinde daha iş saatinin başlamasına bir buçuk saat vardır. Hüsamettin Bey’in mutlu olmaması için hiçbir neden yoktur, her şey yolundadır. Dolmuşçular arabadan inip Hüsamettin Bey’e kapıyı buyurun efendim diye açarlar. On dakika sonra Hüsamettin Bey dolmuştan indiğinde daha iş saatinin başlamasına bir saat vardır. Daha zaman var diye kömür ve kıyma almaya gider. Çok ilginç bir şekilde hiç sıra beklemesine gerek kalmadan alır ve çıkar. Hüsamettin Bey işten eve döndüğünde ev sahibi gelir ve oturduğu evin kirasını yüz lira indirdiğini söyler. Hüsamettin Bey ondan sonra delirir ve akıl hastanesine kaldırılır.

Hikâyede ironi yapılmıştır. Hikâyenin başından beri anlatılan her şeyin tam tersi kastedilmiştir. Hüsamettin Bey aslında her sabah işe çok zor yetişir, çünkü trafikten gitmek mümkün değildir. Her sabah gazete okurken zam haberleri ve trafik kazası haberleri içini karartır. Zaten zar zor geçinen Hüsamettin Bey’e bir de ev sahibi zam yapınca Hüsamettin Bey delirir. Yazar, hikâyede Hüsamettin Bey’i bir sembol olarak kullanır ve aslında her gün onlarca insanın bu sorunları yaşadığını anlatmak ister.

6. hikâye “*Evlen Gitsin, Boşan Gitsin*” adlı hikâyede nüfus memuru Emin’e bakarak çok fazla evlenip boşandığını söyler. Emin, geçim derdinden ve çocuklarını düşündüğünden bu kadar fazla evlenip boşandığını söyler ve anlatmaya başlar. Emin, yıllar önce Almanya’ya kaçak işçi olarak gitmiştir. Ama o kadar kötü koşullar altında çalışır ki o koşullara çocukları için zar zor dayanır. Bir yandan Türkiye’de eşi ve çocukları ondan para beklemektedir. O yüzden bir süre o koşullara dayanır. Bir gün işçi başı, kaçak işçiye yer olmadığını ve kısa bir zaman sonra kaçak işçileri kapı dışarı edeceklerini ve gönderilmemenin tek yolunun buradan biriyle evlenmek olduğunu söyler. Oradaki tüm kaçak işçiler kara kara düşünürler sonunda geçim derdinden dolayı evlenmenin daha mantıklı olduğuna karar verirler. Şöyle bir sorun vardır, Emin zaten evlidir o yüzden patrandan memleket izni alır Türkiye’ye gider, karısına durumu anlatır ve karısını boşar. Karısının gözyaşları içinde Almanya’ya geri döner ve oradan birini bulup evlenir. Evlendiği kadının adı Reneta’dır. Reneta çok iri bir kadındır neredeyse Emin’in iki katı cüssesindedir. Emin, Reneta’ya çok zor tahammül eder. Bir gün kaçak

işçiler de çalışabilir diye ilan çıkar ama Emin Reneta'yı boşamaya karar verir ama cüssesinden dolayı ondan korkar. Bir gün eve gelince Reneta'yı seviyormuş gibi yapıp her yerini ısırır, morartır. O sırada Reneta'nın çığlıklarını duyanlar eve gelir sonra da polis gelir. Böylece Emin ve Reneta boşanır. Emin tekrar Türkiye'ye döner ve karısıyla tekrar evlenir. Almanya'ya geri döndüğünde patronu bu kanunun oturma izni bitenleri kapsadığını söyler, Emin karısıyla tekrar evlendiğine pişman olur ve gidip tekrar karısını boşar, sonra Almanya'ya geri döner yine birini bulup evlenir. Bu sefer bulduğu kadın tüy gibi hafif bir kadındır ama bu kadın da çok geveze bir kadındır bir konuşmaya başlayınca susmaz. Emin kadını dövdukçe kadın dövölmekten hoşlanır ve daha fazla dövmesini ister. Ama Emin ona kocalık yapmayınca kadın gider mahkemeye başvurur ve boşanırlar. Sonradan Emin yeni bir yasa olduğunu öğrenir. Almanya'dan Alman karısıyla Türkiye'ye dönerse bir yığın eşyayı gümrüksüz bir şekilde Türkiye'ye sokabileceğini öğrenir. Emin'in karısı yeniden evlenmemelerini, bu kadar çile çekmişken son olarak şu işi de halletmesini söyleyince Emin yine birini bulur evlenir, bu sefer minyon iyi birine denk gelir. Evlendikten 1 ay sonra Emin, evlendiği kadını Türkiye'ye gitmek için ikna eder ve eşyalarla birlikte gelirler. Son olarak Emin ve karısı kanundan yararlanmak için Almanya'ya evli gidip orada boşanır ve Türkiye'ye ikisi ayrı ayrı iki arabayla dönerler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Emin Almanya'da çok zor koşullarda çalışan bir işçidir, kaçak işçilerin Almanya'dan gönderileceğini duyunca mecbur karısını boşayarak Alman biriyle evlenir. Emin istemeye istemeye karısını boşar, onun bu kadar evlenip boşanmasındaki sebep geçim derdidir.

7. hikâyeye “Çıplaklar Koşusu” adlı hikâyede Amerika'da yapılan bir çıplaklar koşusundan bahsedilir. Bu yarışmayı kazanan koşucuya çeşitli firmalar çeşitli armağanlar verecektir. O yüzden yarışmayı düzenleyen firmaya yüzlerce kişi başvurur. Yarışma günü geldiğinde koşucuların üstlerinde elbiseleri olmadığı için sırtlarına siyah boyayla numaraları yazılır. Yarışma başladığında on iki numaralı koşucu canını dişine takmış bir şekilde koşarak öne geçer hemen arkasında on üç numaralı koşucu vardır. On iki numaralı koşucu, on üç numaralı koşucuya baktıkça sanki gizli bir güç alıyor gibidir. On üç numara, on iki numarayı geçmek istemez bilerek arasına mesafe koyar. Yarışmanın sonunda on iki numara birinci olur, on üç numara ikinci olur. Spiker on iki ve on üç numaralı yarışmacılarla röportaj yaparken İngilizce bilmediklerini ve ikisinin de Türk olduğunu öğrenir. Ne iş yaptıklarını sorunca on iki numaranın simitçi, on üç

numaranın zabıta memuru olduğunu öğrenir. Spiker yarışma boyunca on üç numaranın on iki numaraya yaklaşip ne söylediğini sorduğunda on üç numara ulan yakalarım seni, alırım simitlerini dediğini ve onun moral hocası olarak yarışmaya geldiğini söyler.

Hikâyede zabıta ve sokak satıcılarının kedi köpek gibi olması üzerinden toplumsal mizah yapılmıştır.

8. hikâye “*Milli Cephe Sucukları*” adlı hikâyede hapse düşen Cebbar neden hapse girdiğini anlatmaya başlar. Vatan millet Sakarya uğruna hapse girdiğini söyler ve koğuştaki herkes hikâyesini merakla bekler. Cebbar işinin parti büyüklerine kurban kesmek olduğunu ve bunun zor bir iş olduğunu zamanı iyi ayarlamak gerektiğini anlatır. Bir gün Cebbar on sekiz yaşındaki öküzü yere yatırır, parti başkanı beş metre yaklaşınca öküzü kesecektir. Başkan tam yaklaşınca bıçağı öküzün boğazına dayar o sırada öküz bağlı olduğu ipi koparır ve kaçar. Beş bin kişi öküzün arkasından koşar yaralı öküzü yakalarlar ama Cebbar işinden olur. Ondan sonra Cebbar bu işi kendi başına yürütmeye karar verir gazeteleri takip etmeye başlar hangi parti büyüğü hangi şehre giderse peşinden gider ve onlar için kurban keseceğini, masrafın ona ait olduğunu söyler onlar da kabul ederler. Koğuştakiler bu işten karının ne olduğunu sorduğunda vergiden kurtulmak olduğunu söyler. Cebbar kurban kestikten sonra kimse kurbanla ilgilenmez herkes parti büyüğünün arkasından gider Cebbar o sırada kestiği inekler, öküzleri kamyonete doldurur ve sucuk yapmaya götürür. Yani kaçak sucuk yapar. Hatta işleri iyice ilerletir, kamyonetin içine et kıyma makinesi, jeneratör alır. Cebbar, belediyelere vereceği vergiyi kaçırmanın yolunu böylece bulmuş olur. Cebbar’ın yakalanması ise sucukların üzerine bastığı bandroller yüzünden olur. Cebbar, inekleri Süleyman Bey’in önünde kestiye sucukları Adalet Partisi sucukları diye çıkarır, Ecevit’in önünde kestiye Halk Partisi sucukları diye çıkarır. Bir gün kıymacıbaşı Cebbar’a Milli Cephe sucukları diye bandrol hazırlamasını söyler. Bir gün Milli Cephe büyüklerinden biri konuşma yapınca Cebbar gider yirmi inek yirmi öküz keser sonra da Milli Cephe sucukları bandrolüyle satışa çıkarır. Kestiği en yaşlı inekler, öküzler Milli Cephe sucuklarının içine düşmüştür. Bu laf memlekette yayılır ve halk Milli Cephe sucuklarının bozuk olduğunu söyler. Ondan sonra da milli Cephe partileri ajanları Cebbar’ı bulurlar ve vatan hainliğiyle suçlayıp içeri atırırlar.

Hikâyede siyasi mizah ve sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Hikâyenin başkahramanı olan Cebbar hangi parti büyüğü şehre gelirse onun için kurban kestiğini söyleyip hayvanları parti büyükleri şehre geldiğinde keser ve daha sonra etleri sucuk

haline getirip satar. Cebbar kendine bir yer açsa vergi verecektir ama böyle uyanıklık yaparak vergiden kurtulmuş olur. Yakalandığında ise hapsi boylar.

9. hikâye “*O Söyler, Biz Uyurduk*” adlı hikâyede çeşmesi olmayan yolu olmayan bir köy anlatılır. Bu köyde bir çoban attan düşüp kafasını parçalar, herkes çobanın beyni olmadığını görünce kendilerinin de beyni olmadığına kanaat getirirler. Bu köye bir gün bir gezgin gelir ve bir bakar herkes köy meydanında toplanmış, bir kişi damdan kendini yere atar alttakiler de pantolonu tutarlar. Gezgin, adamlara ne yaptıklarını sorunca damdaki muhtara pantolon giydirmeye çalıştıklarını söylerler. Gezgin kulaklarına inanamaz ve alır muhtarın pantolonunu kolay bir şekilde giydirir, köylü ağzı açık bir şekilde onları izler. Sonra gezgini altın beşik yaparak evlerine yemeğe götürürler. Sofra kurulunca ortaya ıspanak konulur. Köylüler bir kaşık ıspanaktan aldıktan sonra koşa koşa diğer odaya gidip yoğurt alır öyle yerler ve bunu her kaşıklarında tekrarlarlar. Gezgin yine köylünün yaptıklarına hayret eder ve yoğurdu ıspanağın üzerine döküp yiyebileceklerini söyler. Köylüler gezgine ne kadar akıllı bir adam olduğunu söylerler, onu gözlerinde yüceltirler. Uyku zamanı gelince gezgine yatak hazırlarlar ama yatak hazırlarken yorganı alta serip yatağı üste koyarlar. Gezgin neden böyle yaptıklarını sorup yatağı düzeltir, köylü yine şaşkınca yıllardır bu şekilde yattıklarını söylerler. Gezgin bir gün köy odasında otururken muhtarın konuşmasına kulak kesilir. Muhtar saatlerce boş boş konuşur, gezgin sabrederek onu dinler ama sabrı tükenir muhtarı susturur ve kendi güzel bir şekilde konuşmaya başlar. Sonra köylüler gelip gezginin elini öperler ve çok güzel konuştuğunu söylerler. Muhtar odadan çıkınca da gezginin yanına gidip onun muhtar olmasını söylerler. Gezgin olmayacağını köylünün hemen eski muhtarı özledik diye konuşmaya başlayacağını söyler. Gezgin, köylülerin işsiz oldukları, yatakla yorganı ayırt edemedikleri, bir lokma ıspanak bir yoğurt için dört döndükleri günleri özleyeceğini söyler ve o köyden çıkar gider.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hikâyede anlatılan köyde, köylüler hiçbir şeyin farkında değildir. Hatta beyinlerinin olduğunun bile farkında değildir, köyün muhtarı onları bu hale getirmiştir, hiçbir şeyi sorgulamazlar. Günlük hayatlarını normal bir şekilde devam ettirecek bilgiye bile sahip değildirler. Ama bu hayata alıştıkları için de başlarına onların düşüncelerini sağlayacak biri gelse de eski günleri özleyeceklerdir çünkü halk kandırılmaya alışmıştır.

10. hikâye “*Sağ Olsun Atalarımız*” adlı hikâyede üç bin yıl önce dikilmiş mermer bir sütunun çevresinde bir yazı vardır: “Atalarımız buraya beş yüz milyon lira

gömmüşlerdir.” Anıt dikildiğinden bu yana çok vakit geçmiştir ve kimse neden buraya beş yüz milyon lira gömüldüğünü bilmez. O yıllarda devletin dış ödemelerinde büyük bir açık meydana gelir o yüzden bu beş yüz milyonun derdine düşerler. Başbakan atalarımızın çok düşünceli insanlar olduğunu ve bakanlar kurulundan olumlu bir karar çıkarsa bu anıtın altını kazacaklarını söyler. Başbakan konuştuğundan sonra bakanlar başka çare olmadığını düşünüp oybirliğiyle anıtın altının kazılmasına, kamuoyuna da restore yapılacağını söylemeye karar verirler. Bir gün sonra kazma işine başlarlar. Kazma işi kamuoyundan saklandığı için anıtın çevresi kocaman bir tahta perdeyle kapatılır. Kazı ilerler ama bir türlü paraya ulaşamaz. Kazının dördüncü gününde küçük çelik bir sandık çıkar. Bakanlar heyecanla birbirlerinin gözlerinin içine bakarlar. Sandık büyük bir itinayla başbakanın yanına getirilir. Açıldığında içinde bir kitaptan başka bir şey çıkmaz. Başbakan üzgün bir şekilde kitabı okumaya başlar. Kitapta bir hikâye anlatılmaktadır. Seneler önce bu şehirde at partisinden olan bir şehir emini vardır. Bu emin memleketin otomobilli insanlarını çok sever ve halkın daha rahat geçmesi için bu abidenin olduğu yere altı milyon liraya bir yeraltı geçidi yaptırılmasına karar verir ve burayı kazdırır ama emniyetin parası biter ve kazılan yer öylece kalır. Daha sonra yeni bir seçim olur eve at partisi emininin yerine altıoklu şehir emini geçer ve fazla masraf etmeden o kazılan çukuru kapatır. Bu sırada çukuru açtıran at partisi emini sinirden küplere biner ve kendi başa geçince tekrar o çukuru kazdırır ama yine para yetmediği için bir şey yaptıramaz. Sonra tekrar altıoklu şehir emini başa geçer çukuru kapatır. Bu kısır döngü böyle devam ederken toprak artık açılıp kapanmaktan laçka bir hale gelir. O çukura çok fazla masraf yapılmış ama hiçbir şey elde edilememiştir. Başbakan kitabı okuduktan sonra kazdıklarını çukuru kapatır ve üstüne bu sefer şöyle bir yazı yazar: “Atalarımız buraya beş yüz on milyon lira gömmüşlerdir.”

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Belediye başkanları değiştikçe yaptıkları uygulamalar da değişmektedir ve birbirleriyle sürekli inatlaşırlar, yarış halindedirler. Bu da devlet hazinesine zarar vermektense başka bir işe yaramaz. Hikâyede bahsi geçen çukur seneler boyunca bir açılır bir kapanır, hiçbir işe yaramayan bir çukur için sırf inat uğruna bir sürü masraf edilir. Hikâyedeki başbakan da bu çukuru masraf ederek kazar ama çukurdan çıkan kitabı okuyunca başına geleceklerden korkup çukuru geri kapatır.

12. hikâye “*Kaymakam Beyimizi Vermeyiz*” adlı hikâyede genç, tecrübesiz, içinde yurda hizmet etmek aşkı olan bir kasabaya atanır. Kasabalılar onu büyük bir coşkuyla karşılar. Kaymakam beyin kasabada bir ayı geçer o bir ay boyunca boş durmaz

çalışır. Bir ayı dolunca tahribat kâtibi onu yanına çağırır ve kasabanın eşraflarından olan Zeynep Bey'in kaymakamı hoş geldin yemeğine çağırıldığını söyler. Kaymakam böyle bir davete gerek olmadığını söylese de tahribat kâtibi gitmesi gerektiğini belirtince davete gider. Davette kaymakama bir aydır burada olduğunu ama şehir kulübüne hiç uğramadığını, konken ve poker partilerine katılmadığını söyleyip sitem ederler. Kaymakam boş zamanlarında kitap okuduğunu ve kasabayı dolaştığını söyler. Davetten sonra da birçok kişi kaymakama bu partilere neden katılmadığını sorar ve kaymakam sinirlenip buraya konken oynamaya gelmediğini söyler. Kaymakam, kasabaya yol yapmaya karar verir ama iki ağa makamına gelerek onun yolu yapmamasını söylerler çünkü o yol yapılırsa Ferhat Ağa'nın tarlası ikiye bölünür bu durum işine gelmez. Kaymakama herkes yol yapmaktan daha doğrusu kasaba için bir şeyler yapmaktan vazgeçmesini gidip şehir kulübünde vakit geçirip eğlenmesini söylerler. Kaymakam idealist bir kişidir vazgeçmez ama bir gün biri arar ve ona bu işlerden vazgeçmesini sonunun çok kötü olacağını söyler, sonra bakanlıktan bir mektup alır ve mektupta da görevinden başka işlere karışmaması gerektiği yazmaktadır. O günden sonra kaymakam her şeyden elini eteğini çeker ve şehir kulübüne gitmeye başlar.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Vatana hizmet etme aşkıyla tutuşan kaymakam kasabaya atandığında herkes onun idealistliğini ve çalışma aşkını garipser çünkü bu daha önce görmedikleri bir durumdur. Başlarına kim geldiyse sadece şehir kulübünde takılıp hiçbir hizmet yapmamıştır o yüzden kaymakamın bu çalışma aşkı kasabalıya anormal gelir. Kaymakam kolay olanı tercih edip gününü gün edebilecekken o zor olanı tercih edip kasaba için bir şeyler yapmaya çalışır ama kasabada ağaların sözü daha çok geçtiği için tehditler alır. Durum böyle olunca kaymakam da elini eteğini her şeyden çekip o da önceki kaymakamlar gibi her gün şehir kulübünde takılmaya başlar.

13. hikâye “*Şeytanın Telefonu*” adlı hikâyede kasabaya çok büyük bir umutla gelen idealist bir doktor anlatılır. Doktor, kasabaya geldiğinde hiç düşündüğü gibi karşılanmaz hayal kırıklığına uğrar. Doktor günlerce muayenehanesine hasta gelmesini bekler ama gelen giden yoktur. Artık bunun nedenini merak edip tahribat kâtibine bu insanlar hiç hasta olmazlar mı diye sorar. Tahribat kâtibi burada insanların hasta olunca Hacı Muhittin'e gittiğini söyler. Hacı Muhittin bir şeyhtir ve suya okuyup, meşe yaprağına okuyup hastalara verir ve onların iyileşeceğini söyler. Doktor, Hacı Muhittin'i iş üstüne yakalatır ve içeri attırır. Ondan sonra hastaların artık ona geleceğini

düşünmüştür ama yanılır. Çünkü Hacı Muhittin'in oğlu ve karısı onun işini devam ettirirler bu sefer de insanlar onların yanına gider. Tahribat kâtibi, doktora hastaların ona gelmesini istiyorsa şeyh gibi davranmasını söyler. O günden sonra doktor, kâtibin sözünü dinler ve öyle davranır. Bir gün kasabalının birini bir sancı tutar doktor okunmuş bir su olduğunu ve hastaya içirilmesi gerektiğini söyler. Arka tarafa geçerek suyun içine ağrı kesici damlatır, hastanın yanına gider ve kibleye doğru dönüp içmesini söyler. Doktor, hasta yakınlarına hastanın ağzını açmasını içinden o şekilde şeytanın çıkacağını söyleyip boğazını kontrol eder sonra da hastanın içinde şeytan olduğunu söyleyip şeytanı çıkarma bahanesiyle hastayı yatırıp midesini dalağını kontrol eder. Dinleme aletini kulağına taktığında hasta yakınları onun ne olduğunu sorarlar. Doktor da onun şeytan telefonu olduğunu söyler. Hasta üçüncü gün iyileşir, hasta yakınları doktora elleri kolları dolu bir şekilde gelip teşekkür ederler. Doktor her şeye bir kulp bulmuş ama iğneye bulamamıştır. Sonunda ona da bir çözüm bulur; şeytanın etin dibine denk geldiğini ve oradaki şeytanı dürtmek gerektiğini söyleyerek hastalarına iğne yapar. Hastalar, doktorun reçetelerini muska diye boyunlarında gezdirir ve aradan yıllar geçer herkes doktoru şeyh diye hatırlar.

Hikâyede din üzerinden kara mizah yapılmıştır. Kasabaya büyük bir hevesle giden doktora hiçbir hasta muayene olmaya gelmez çünkü bugüne kadar doktor görmemiş işlerini hep Hacı Muhittin denen şeyhle halletmişlerdir. Doktor bu durumdan oldukça muzdariptir ve hastaların güvenini kazanmak için yaptığı işlemleri din üzerinden bir kılıf uydurarak yapar. Ondan sonra da hastalar doktora güvenmeye başlarlar. Yazar bu durumla okuyucuyu güldürür ama bir yandan da Türkiye'nin acı bir gerçeğine de parmak basar.

15. hikâye “*Memurlar Kırıstırıyorlar*” adlı hikâyede memur çift aynı iş yerinde çalışmaktadır. Birbirlerine çok âşık oldukları için evlenmeyi düşünürler. İkisinin aldığı toplam maaşı hesaplarlar ve ev bakmaya giderler. İkisi de ailelerine para yollamak zorunda oldukları için zaten bütçeleri oldukça azdır. En kötü ev bile iki bin liradan başladığı için bir türlü bütçelerine göre bir ev bulamazlar. Başka şeyler için çarşı pazar dolaşmaya başlarlar mutfak aygıtları satan bir dükkâna girerler, her şey ateş pahasıdır. Koltuk takımı bakarlar halı bakarlar sadece bakmakla yetinirler çünkü her şey ateş pahasıdır ve memur maaşıyla bunları karşılamaya imkân yoktur. Gezme işini bitirdikten sonra birbirlerinin gözlerinin içine bakarlar ve en gerekli eşyalara bakmaya karar verirler. İki kişilik bir karyola ve iki kişilik yatak yorgan bakarlar ama onlar bile o kadar

pahalıdır ki alamazlar. En sonunda önce düğün yapmaya eşyaları sonra halletmeye karar verirler. Gidip bir düğün salonuyla konuşurlar ama durum burada da aynıdır hatta daha da beterdir çünkü düğün parası peşin istenir, en azından ev eşyalarında taksit imkânı vardır. Evlenmeleri için en az beş yüz bin lira gereklidir, bu para da onlarda olmadığı için en sonunda evlenmekten vazgeçerler. Vazgeçerler vazgeçmesine ama sevgileri gün geçtikçe büyür, katlanarak artar. O yüzden aynı iş yerinde oldukları için bol bol vakit geçirip her fırsatta el ele tutuşurlar ve memur evliliği yaptıklarını, insanların onları el ele görünce mazur görmesini söylerler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Memur maaşlarının azlığına dikkat çekilmiştir. Hikâyede anlatılan çift evlenmeyi planlar ama hem her şeyin çok pahalı oluşu hem de maaşlarının yetersizliği evlenmelerine mani olur. Memur maaşları bir yuva kurmaya yetmeyecek kadar azdır.

16. hikâye “*Şenlik Var*” adlı hikâyede bir aileye Alman bir damat gelir. Damadın adı Hans’tır. Aile ilk başta bu evliliğe pek sıcak bakmasa da Hans’ı tanıdıktan sonra çok severler. Hans ve eşi evleneli yaklaşık sekiz ay olmuştur, Türkiye’ye ziyarete, kızın ailesini görmeye gelirler. Evin geleni gideni bitmez. Arka arkaya kapı çalar, neredeyse tüm mahalleli eve toplanmıştır. O kadar çok misafir gelir ki evdeki sandalyeler, bardaklar yetmez olur. Mecbur komşulardan ödünç sandalye, bardak, çanak alırlar. Üstelik bir de pazar günüdür. Ev halkı bu kadar misafirin gelmesine şaşırır da onlara bir şey diyemezler. Hans ise bu kalabalığa oldukça şaşkındır. İlginç bir durum da eve gelen tüm misafirlerin erkek olmasıdır. Gelen kimse hanımını yanına getirmemiştir. Ev halkı olanı biteni anlayamaz, iki tane adam gelir ses cihazı yerleştirip hoparlörler takarlar ve mevlit okumaya başlarlar. Ev halkı hayretler içinde onları izler ve olana bitene anlam veremezler. Mevlit bitince herkes “Allah kabul etsin.” der. Ev halkı mevlitin kime okunduğunu ve neden okunduğunu anlayamaz. Sonra eve çantalı biri gelir ve sünnet için geldiğini söyler. Ev halkı yanlış geldiğini söylese de adam elindeki davetiyeyi uzatır, davetiyede gerçekten de evin adresi yazmaktadır ve davetiye Hans’ın sünnet davetiyesidir. Kızın babası ne yapacağını şaşırır, ev o kadar kalabalıktır ki şerefini düşünür. Baba, Hans’ı karşısına alır konuşur, birinin onlara oyun oynadığını ve evdeki insanlara rezil olmamak için sünnet olmasını rica eder. Hans çok korksa da mecbur sünnet olur.

Hikâyede kültürel ve dini mizah yapılmıştır. Hikâyede ev halkının hiçbir şeyden haberi olmamasına rağmen onların evinde olacak bir sünnet merasimi için davetiye

dağıtılır. Bunu yapan da evin babasıdır ama kimseye kendi yaptığını söylemez çünkü böyle bir talebi olsa ev halkı tepkiyle karşılayacaktır o da çareyi başkasının üzerine atmakta bulur ve işi hengâmeye getirerek halleder, başarılı da olur. İnsanlarda kendi dini inancı dışında başka dini inancı olan biriyle evlendiğinde saygı minimum düzeydedir, genelde insanlar diğer dini inançlardan birine sahip biriyle evlendiğinde onu değiştirmek ve kendi dinine çekmek için elinden geleni yapar. Hikâyede eleştirilen nokta insanların kendi dini inancı dışında başka dini inançlara saygının az olması ve sürekli başkalarını kendi inancına çekmeye çalışma eğilimidir.

17. hikâyeye “*Cinsisapık Hüsni Bey*” adlı hikâyede Hüsni Bey adlı bir memur, beyefendinin doğum gününü kutlamak için bir tebrik kartı gönderir fakat kartta kendisinin anadan doğma bir fotoğrafı vardır ve üzerinde ‘Şu hale bakın’ yazmaktadır. Bunun üzerine kaymakamdan bu durumu araştırmasını talep ederler. Kaymakam yıllardır emrinde çalışan Hüsni Yapmaz adlı memuru bu halde görünce inanmaz. Hüsni Bey yaşını başını almış, çoluğu çocuğu olan bir adamdır. O yüzden kaymakam birinin ona oyun oynadığını ve Hüsni Bey’in başının başka bir fotoğrafa montaj yapıldığını düşünür. Kaymakam bunu kesinlikle Hüsni Bey’in yaptığına inanmaz ve Hüsni Bey’i yakından tanıyanları yanına çağırıp onu nasıl bildiklerini sorar. Herkes Hüsni Bey’i çok düzgün biri olarak anlatır. Kaymakam Hüsni Bey’i de yanına çağırır onunla da konuşur, durumu açık açık sormasa da sorularıyla anlamaya çalışır bir kez daha onun yapmadığına emin olur çünkü Hüsni Bey o kadar edeplidir ki kaymakamın uzattığı sigarayı bile saygısızlık olmasın diye içmez. Kaymakam bir türlü ne yapacağını bilemez ama bir yandan da kaymakamı Ankara’dan sıkıştırırlar. Kaymakam durumu polise anlatır ve yardım ister, polis ise ilçede uyuz salgını olduğundan tüm memur arkadaşların kontrol edileceğini söyler. Bunun üzerine Hüsni Bey çıplak bir şekilde kontrol edilir ve beyefendiye gönderdiği tebrik kartında da gözükken kalçasındaki ben tespit edilir. Böylece herkes tebrik kartını gönderenin Hüsni Bey olduğuna emin olur. Zaten Hüsni Bey’e sorduklarında Hüsni Bey de kendi gönderdiğini kabul eder ama neden böyle bir şey yaptığını söylemez sadece mahkemenin son gününde memur olduğu için yıllardır ağzını açmasına izin vermediklerini ve sonunda kıcını açarak üstünde donu olmadığını anlatmak istediğini ama kimsenin kendisini anlamadığını belirtir.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Hüsni Bey oldukça edepli, işinde gücünde olan bir aile babası olmasına rağmen geçim sıkıntısı canına tak eder ve böyle bir şey yapar ama tabi ki kimse onu anlamaz.

19. hikâye “*Sayın Başkan*” adlı hikâyede Ahmet Nuri Şamdancıoğlu Beyefendi vefat etmiştir ve herkes son görevini yerine getirmek için cenaze töreninde buluşur. Herkes Ahmet Bey’in ne kadar çalışkan bir insan olduğunu anlata anlata bitiremez. Biri Ahmet Bey’in dernek başkanı olduğunu, biri yönetim kurulu başkanı olduğunu, biri partinin ilçe başkanı olduğunu, biri de spor kulübünün asbaşkanı olduğunu söyler ama kimse Ahmet Bey’in mesleğinin ne olduğunu söylemez. Herkes hiç durmadan onun yaptıklarından ve ne kadar önemli bir insan olduğundan bahseder durur ama aslında Ahmet Bey’in tek yaptığı başkanı olduğu kurumların toplantılarına katılıp son sözü söylemesi ve imza yetkisidir onun dışında çok da vasfı yoktur ama insanlar ‘başkan’ sıfatından dolayı Ahmet Bey’i yücelte yücelte bitiremezler. Topluluğun yanında yarın gömülecek bir mezarı kazmakta olan işçi Ahmet Bey’in mesleğini merak edip topluluğa sorar ama topluluktakiler net bir cevap veremez sadece Ahmet Bey’in çok güzel konuştuğunu söyleyebilirler. İşçi de ironik bir şekilde Ahmet Bey’in gerçekten de çok çalışkan olduğunu söyler.

Hikâyede sistem eleştirisi yapılmıştır. Toplumda Ahmet Bey gibi ne yaptığı belli olmayan herhangi bir alanda yetkinliği olmayan sadece unvanına güç yüklenmiş olan çok kişi vardır. Ahmet Bey’in derneklerde, kulüplerde karar verme ve imza yetkisi vardır ama mesleğinin ne olduğunu kimse bilmez.

3.10. YIL SIFIR DARBE HAZIR

1. hikâye “*Ya Öyle mi Evladım?*” adlı hikâyede bir baba oğluna hapse girmesi için ısrar eder. Baba yakın zamanda hapisten çıkmıştır ve orada koşulların çok kötü olduğunu oğluna anlatır durur ama bir yandan da bu koşulları insanın gençken daha kolay kaldırabileceğini söyler. Oğlu, babasının bu düşüncelerine anlam veremez ama baba ısrarla nasıl olsa bir gün hapse gireceğini o yüzden genç yaşında girip kurtulmasını belirtir. Baba, tam üç yıl yaşlı haliyle boşu boşuna hapis yatmıştır. Tek suçu ise düşünmektir başka suçu yoktur. Baba ısrarla oğlunu hapse girmesi için ikna etmeye çalışır ama oğluna bu durum çok saçma gelir tabi ki gidip hapse girmek istemez ama bir gün babası babalık görevini yaptığını ve onu ihbar ettiğini söyler, oğlunun evine üç yıl önce onun yakalanmasına sebep olan bildirileri koyar. Oğlu bir türlü bildirileri evde bulamaz ama babası onu ihbar ettiği için polisler gelir ve onu götürürler. Adam hapisanede dayak yer, işkence görür. Tam üç buçuk yılın sonunda babası hapisteki

oğluna artık vaktin geldiğini söyleyip avukat aracılığıyla dilekçe verir. Adam 1 hafta sonra mahkemeye çağrılır ve suçsuz olduğu anlaşılır. Yargıca tam 3 yıl 8 aydır boş yere yattığını söyler yargıç ise sadece geçmiş olsun demekle yetinir.

Hikâyede yazar işleyiş bozukluğu üzerinde durmuştur. İnsanlar suçları tam olarak kanıtlanmadan çok kolay bir şekilde hapse atılabilmektedir. İnsanların hapiste geçirdiği ve maddi manevi kayıp yaşadıkları yılların hesabını verecek kimse yoktur. Olan insanların boş yere geçen yıllarına olur.

2. hikâye “*Küm*” adlı hikâyede üç arkadaş bir araya gelir ve “*Küm*” adlı bir şirket kurarlar. Kurulanların biri emeklidir, biri işçi emeklisidir, biri de memurdur. Bu üç arkadaş bir gün kahvede otururken akıllarına böyle bir şirket kurmak gelir. Kahvede oturma oturma işsizlerin, dar gelirlilerin çok sıkıntı çektiğini, her gün aynı küfürlerin edildiğini görürler ve “*Küfür Üretim Merkezi*” adlı şirketlerini kurarlar. Bu üç arkadaşın amacı halk arasındaki küfürleri toplayıp o küfürlere bir biçim verip satmaktır. İlgili mercilerden izin alarak şirketlerini kurup işlerini yapmaya başlarlar. Küfürleri bölüm bölüm ayırırlar; politik küfürler, pahalılık küfürler, ev sahibi kiracı küfürleri, memur amir küfürleri, kuyruk otobüs küfürleri, tatlı küfürler... Küfürleri derledikten sonra gelen müşteri ne için sövmek istediğini söyler ve ilgili küfür derlemesini satın alır. Müşteri küfür paketi bittiğinde bir rahatlamaya bir gevşemeye başlar. Bu üç arkadaşın işleri son zamanlarda çok yolunda gitmektedir, millete küfür yetiştirmekte zorlanırlar.

Hikâyede insanların günlük hayatta yaşadıkları sorunlar üstüne küfür edip rahatlamaları üzerinden bir mizah yapılmıştır. İnsanlar günlük hayatlarını devam ettirirken maddi manevi pek çok sorunla boğuşurlar ve bu sorunlardan doğan stresi bir nebze atmak için küfür ederler. Hikâyede üç arkadaş her gün kahvede oturdukları ve insanların dertlerini dinledikleri için “*Küfür Üretim Merkezi*” adlı bir şirket kurmaya karar verirler ve tahmin ettikleri gibi bu işten iyi para kazanırlar çünkü herkesin bir sorunu vardır, insanlar küfür edince rahatlarlar.

3. hikâye “*Dikkat Dikkat Karakollar Denetleniyor*” adlı hikâyede karakolu denetlemeye Avrupa’dan bir heyet gelecektir. O yüzden Bekçi Fettah ve karısı Zülfü karakolda temizlik yapmaya başlarlar. İnsanlara işkence yapılan bütün delilleri ortadan kaldırmaları gerekmektedir. Zülfü, Fettah’a karakolda adam dövüp dövmediklerini sorduğunda Fettah dövdüklerini, komiser emir verince kendisinin de dövdüğünü söyler. Zülfü yerleri zar zor temizler çünkü karakola gelenler o kadar dövülür ki dövülmekten

yerlere tuvaletlerini yaparlar. Yerler temizlendikten sonra Zülfü ve Fettah adamların asıldığı halkaları söker, badana yapar. Fettah bunları yaparken bir yandan Avrupalıların bizi denetlemeye ne hakkı varmış diye söylenir. Temizlik biter, badana biter. Avrupa'dan heyet gelir, komiserle birlikte karakolu gezerler. Her şey temizlenmiştir ama Fettah ve karısının bir yazı gözlerinden kaçmıştır. “Burada Allah yoktur.” adlı yazı Avrupalının dikkatini çeker ve yazının anlamını sorar. Komiser, bunun üzerine Fettah'a çok kızar.

Hikâyede insanlara karakollarda yapılan işkenceler üzerinde durulmuştur. Karakollarda işlenen insanlık suçudur, karakoldakiler de böyle bir şeyin yapılmaması gerektiğini bildikleri için yaptıklarını kapatmaya çalışırlar ama bir yazı dikkatlerinden kaçır. Bu yazı da aslında karakolda neler olduğunu anlatmaya yeterlidir. Burada Allah yoktur yazısından çıkarılacak nokta karakola düşen insanlara işkence edenlerin Allah korkuları olmadığı ve burada işkence görenlerin sığınacak kimsesi hatta bir Allah'ı bile olmadığıdır.

6. hikâye “*Fısıltı*” adlı hikâyede bahsi geçen adamın kardeşi dokuz yıldır yurt dışında yaşamaktadır ve bu dokuz yılın sonunda Türkiye'ye ziyarete gelir ve geldiğinde büyük büyük apartmanları görünce ülkenin o görmeyeli çok geliştiğini dile getirir. Adam ve kardeşi sabah gazete almaya giderler ve adam kardeşine bu gazete satıcısının polis olduğunu, kimlerin hangi gazeteyi aldığını raporladığını söyler. Sonra kasaba giderler adam yine kardeşine eğilip kasabın polis olduğunu ve etin pahalılığında kim bahsediyorsa onları not aldığını, rapor hazırladığını söyler. Kasap fısıltıyla polis olduğunu söyler ama fısıltıyla söylemesine gerek yoktur zaten herkes onun polis olduğunu bilmektedir. Sonra çay bahçesine giderler ve oradaki garson da polistir. Adam kardeşine en çok solcunun bu çay bahçesine geldiğini ondan burada da sivil polis olduğunu söyler. Hatta adamı her zaman takip eden daimi bir polisi bile vardır. En alakasız yeri bile polisler sarmıştır.

Hikâyede toplumsal ve siyasi mizah yapılmıştır. Dokuz yıldır Türkiye'de olmayan bir adam dokuz yılın sonunda Türkiye'ye geldiğinde kocaman binaları görür ve ülkenin çok geliştiğini sanır ama durum aslında öyle değildir. Ülkenin her yerini sivil polis sarmıştır. Bunun sebebi ise iktidarın yanında olmayan ve arkasından konuşanları tespit etmektir. Polisler olası bir olayda hemen müdahale etmek için özellikle solcuların olduğu çay bahçesinde garsonluk yaparlar. Gazete satıcısı olan polis ise iktidarın

tarafında olmayan gazeteleri okuyanları tespit etmek için bu işi yapmaktadır. Hikâyedeki polislerin temel amacı muhalif olanları tespit ve kontrol etmektir.

9. hikâyeye “*Çağ Atlayan Gecekondu Mahallesi*” adlı hikâyede fakir bir gecekondu mahallesine iş makineleri gelir bir çukur açar. Mahalle sakinleri sonunda mahalleye su geliyor diye sevinir çünkü bu mahallenin ne suyu vardır ne de elektriği. İş makinesini kullanan işçi elektrik telleri için bu çukurun kazıldığını söyler, dört gün boyunca boydan boya sokağı kazar ve beşinci gün bir daha gelmez çukur olduğu gibi kalır. Mahalleliler çukura düşmekten tedirgin olurlar bu yüzden sorup soruştururlar elektrik tellerinin döşenmesi ve çukurun kapanması için bakanlıktan para beklendiğini öğrenirler. Günler böyle geçer bir gün korkulan olur, Gülcan ve oğlu Mahmut çukura düşerler. Gülcan’ın kolu Mahmut’un da bacağı kırılır. Mahalleliler bunu gazeteye yetiştirirler, gazete de bir avukat yollar, bu avukat aracılığıyla Gülcan ve Mahmut’un kırılan uzuvları için tazminat davası açılır. Gülcan tazminat davasını kazanır ve yüklü bir meblağ para alır. Mahalleli şaşkınlık içindedir, ertesi gün tam on kişi kendini çukura atar. Herkes bir yerini kırıp avukatın yanına gider ve hepsi de açtıkları davayı kazanır, herkesin eli para görür. O günden sonra mahalleli kendini bir bir çukura atar. Bir gün iş makinesi çukuru kapatmaya gelir ve kapatır, mahalleli bu durumdan hiç memnun olmaz.

Hikâyede yazar bir işleyiş bozukluğu üzerinde durmuştur. Mahalleye açılan çukur haftalarda o şekilde açık durur ve bu hiçbir yetkilinin umurunda olmaz yani insanların hayatları hiçe sayılmıştır denilebilir. Burada insan hayatına verilen değer ne kadar az olduğu gözler önüne serilmiştir. Mahallede su ve elektrik olmaması ise diğer bir işleyiş bozukluğudur. Günümüzde hala suyu ve elektriği olmayan yerler vardır. Bu durum yine insanların hayatını oldukça sınırlayan ve zorlaştıran bir durumdur. Mahalledeki insanlar hayatlarını hiçe sayacak kadar maddi olarak zor durumdadır sırf para alabilmek için çukura kendilerini bilerek atarlar.

10. hikâyeye “*Hakkıhuzur Bulunmalık Parası*” adlı hikâyede bir belediye meclis üyesi olan Hasan Pekrahvan arkadaşları tarafından komalık olana kadar dövülür. Bunun sebebi ise Hasan’ın her toplantıda bir bahane bularak meclis üyelerinden bulunmalık paralarını almasıdır. Belediye meclis üyeleri Hasan ne derse desin inanın her ay bulunmalık paralarını ellerini sürmeden Hasan’a verirler. Hasan bulunmalık parasını kimi zaman depremzedelere yardım için kimi zaman ağaç dikmek için kimi zaman korumaya muhtaç çocuklar için ister belediye meclis üyeleri de verirler ve her gece

başlarını yastığa rahat bir şekilde koyarlar. Hasan her ay para istemeye devam ettikçe üyeler artık bu durumu sorgulamaya, rahatsız olmaya başlarlar ama toplum baskısından dolayı Hasan'a her seferinde para vermeyi kabul ederler. Hasan bir gün o ay bulunmalık paralarının Cami Yaptırma Derneği'ne verilmesini önerir ve ondan sonra olanlar olur. Herkes Hasan'ın üstüne gelir ve onu bir güzel döverler. Hasan'ın bu sefer dövülmesinin sebebi bulunmalık parasını başkandan da istemesidir. Bundan önce istediği paraların hepsini üyelere istemiştir ve ilk defa başkandan da bulunmalık parası talep edince dayak yer.

Hikâyede yazar belediyelerdeki bir işleyiş bozukluğu üzerinde durmuştur. Huzur hakkı denilen para belli bir konuyu görüşmek üzere toplanan bir kurulun üyelerine ödenen bir paradır. Üyeler sadece toplantıya katılıp oturarak bu parayı alırlar. Hasan aslında yok yere verilen bu parayı her ay yararlı işler yapmak için üyelere alır. Üyeler en başta bu durumdan mutlu ve huzurlu olsalar da zaman geçtikçe bu parayı vermek onlara zor gelir. Yine de seslerini çıkarmazlar ama bir gün Hasan, başkandan da para talep edince olanlar olur, dayak yer çünkü o parayı vermek başkanın işine gelmez ama şimdiye kadar da bu durumla ilgili hiç sesi çıkmamıştır. Başkan bana dokunmayan yılan bin yaşasın görüşüne sahiptir, o yılan kendine dokununca ortalığı ayağa kaldırır.

11. hikâye “İğde Güzeli” adlı hikâyede belediye başkan yardımcısı Mustafa, belediye başkanı Recep'i ‘İğde Güzeli Festivali’ konusunda ikna etmeye çalışır ama başkan rahatlığa alışmıştır. Belediye başkanı olmak ona göre çok kolaydır, her sabah evinden çıkınca esnafa selam verir, onların halini hatırlar ve belediye konağına gelip koltuğuna oturur. Başkan bu şekilde rahata alıştığı için bir festival düzenlemek ve festivali organize etmek ona oldukça zor gelir ama yardımcısı ısrar ettiği için mecbur kabul eder. Mustafa tüm sorumluluğu üzerine aldığı söyleyerek başkanı ‘İğde Güzeli Festivali’ yapmaya ikna eder. Mustafa yatar kalkar bu festivali düşünür, bu festivalden sonra kasabanın adının duyulacağına ve kalkınacaklarına inanır fakat şöyle bir sorun vardır Mustafa yarışmaya katılacak kız bulamaz çünkü bu kasabada kızının yarışmaya katılmasına izin verecek kimse yoktur. Mustafa festivali düzenlemek için uğraşsa da hem para yoktur hem de kız. Başkan gün geçtikçe stres olur, festivali ellerine yüzlerine buluşturacaklarını düşünür. Mustafa son dakika Almanya'dan kasabalarına gelmiş olan Helga adlı turisti yarışmaya katılması için ikna eder ama Helga o kadar pistir ki başkan görünce böyle bir kadının güzellik yarışmasına katılamayacağını söyler onun üzerine Helga'yı hamama sokarlar, Helga bir güzel yıkanır ve tanınamayacak duruma gelir.

Üstelik Helga ne bulduysa yediği için ishal olmuştur yarışmayı zar zor tamamlar. Bu sırada başkan stresten kalp krizi geçirir. Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Başkanın ve yardımcısının kasabanın sorunlarıyla ilgilenmesi gerekirken pek de önemli olmayan “İğde Güzeli Festivali” düzenlemeye karar verirler. Ama bu kasabalı için çok da gerekli bir şey değildir. Kasabada içme suyu ve sağlık ocağı yoktur. Festivale maddi bir bütçe de ayrılır ve günlerce bu festivali organize etmek için uğraşırlar. Hâlbuki kasabalının en temel ihtiyacı olan içme suyu ve sağlıkla ilgili çok önemli problemleri vardır. Belediye başkanı o kadar rahata alışmıştır ki bu festivalle bile ilgilenmek istemez sırf yardımcısı ısrar etti diye böyle bir festival düzenlemeyi kabul eder.

Hikâyede siyaset üzerinden bir mizah yapılmıştır. Bu şekilde rahata alışmış, kasabanın ve kasabalının sorunlarıyla ilgilenmektense gereksiz aktivitelerle ilgilenen belediye başkanı Recep üzerinden onun gibi olan tüm belediye başkanlarına gönderme yapılmıştır.

15. hikâye “*Mafya Vedat*” adlı hikâyede buzdolabı satıcısı, Vedat Amcayı taksidi ödemediği için silahla tehdit eder, ödemezse canını alacağını söyler. Vedat Amca çok sinirlenir. Oysa 25-30 yıllık buzdolapları bozulunca yeni bir buzdolabı satın almak zorunda kalmıştır. Üniversiteden yeni mezun olan oğulları işe girince taksitlerini daha rahat ödeyeceğini düşünür ama oğulları iş bulamaz, Vedat Amca da maaşını yetiştiremediği için taksitlerini ödeyemez. Vedat amca buzdolabı satıcısına bu durumları anlatır ama satıcı bu sebepleri önemsemez ve anlayışlı davranmaz. Vedat Amca bunun üzerine daha da sinirlenir ve vali yardımcısının yanına giderek başına böyle bir şeyin geldiğini ve canıyla tehdit edildiğini anlatır. Vali yardımcısı onu başından atar. Vedat Amca daha sonra asayiş şubesine gider oradakiler de Vedat Amcayla ilgilenmezler. Vedat Amca canıyla tehdit edilmesine rağmen bunu kimse umursamaz ve o da bu ülkede kendi canına kendin sahip çıkacaksın diyerek kolları sıvar. Vedat Amca, oğullarına çok az günü kaldığını çünkü satıcı tarafından öldürüleceğini söyler durur. Vedat Amcanın oğulları spor akademisinden yeni mezun olmuşlardır bu yüzden ikisi de çok çevik ve güçlüdürler. Vedat Amca ve oğulları satıcının yanına gittiklerinde oğlanlar satıcıyı o kadar sıkıştırırlar ki adam ürker ve yazıhaneyi gösterip konuşmak istediğini söyler. Satıcı, Vedat Amca ve oğullarına iş teklif eder. Tahsil şubesinin müdürü Vedat Amca, yardımcıları da oğulları olur. Ondan sonra üçü mafya gibi gezerler. Üçünün de yürüyüşleri, davranışları, konuşmaları her

şeyleri değişir ama ilginç bir durum vardır Vedat Amca mafya olduktan sonra beş vakit namaza başlar.

Hikâyede yazar ülkemizde yaşanan bir işleyiş bozukluğuna parmak basarak din üzerinden bir mizah yapar. Satıcı, Vedat Amcayı canını almakla tehdit eder. Vedat Amca, polisten ve yetkililerden yardım istese de kimse ona yardım etmez. Yazar burada insanın canının ne kadar değersiz olduğuna değinir. Vedat Amca oldukça tedirgin olur ama kimse ona yardım etmediği için kendi canını kendi kurtarmak zorunda kalır ve en sonunda da hiç tasvip etmediği yolun yolcusu olur kendi tehdit edildiği gibi başkalarını ödeme yapmaları için tehdit eder. Vedat Amca mafya olduktan sonra namaza başlar bu da oldukça ironik bir durumdur.

16. hikâye “*Beş Memur İhtilal Yapmışlar*” adlı hikâyede Nüfus Memuru Hikmet, Sağlık Memuru Nusret, Tapu Memuru Fikret, Demiryolcu Şevket ve Posta Memuru Saffet ihtilal yapmaya karar verirler. Bu ihtilalin fikir babası Posta Memuru Saffet’tir. Saffet’in beş çocuğu vardır. Saffet geçimini sağlamakta çok zorlanır. Hem evdeki nüfus fazladır hem de aldığı memur maaşı yeterli değildir. Saffet ihtilal yapmaya karar verdiğini söyleyince arkadaşları da ona katılır çünkü hepsi kıt kanaat geçinen, karınlarını kuru ekmek ve soğanla doyuran insanlardır. Tam beş kişi ihtilal yapmaya karar verirler. Hepsinin de bu yola baş koymasının sebebi sosyo-ekonomiktir. Hiçbirinin maaşı bir ev geçindirmeye yetmez. Bu beş arkadaş toplantı yaparlar, toplantıda Fikret anayasayı didik didik incelediğini ve memurların ihtilal yapmasında bir sıkıntı olmadığını söyler. Memurlar bir yandan ihtilal yapmak isterler ama bir yandan da başlarına bir şey gelir diye tedirgin olurlar. Saffet tüm saflığıyla valilik makamına dilekçe yazarak tüm arkadaşlarının ve kendi adını vererek ihtilal yapmayı düşündüklerini böyle bir hakları olup olmadığını sorar. Arkadaşlarını da kendini de böylece yakar. Devlet memuru oldukları için beşi de kendini hapiste bulur.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Kıt kanaat geçinen devlet memurları ihtilal yapmaya karar verirler. Hepsi çok iyi niyetli ve temiz kalpli insanlar olmalarına rağmen geçimlerini sağlayamadıkları için ihtilal yapma fikri onlara cazip gelir. Bu işin fikir babası olan Saffet o kadar saf ve iyi niyetlidir ki ihtilal yapmak için dilekçe yazıp izin ister ama hepsi onun yüzünden hapsi boylarlar.

17. hikâye “*Onuncu Derecenin Dördüncü Kademesi*” adlı hikâyede onuncu derecenin dördüncü kademesinden olan üç çocuklu Fadıl Toparlık pazar günü çarşıya

alışverişe çıktığında sebze meyve fiyatlarını görünce öylece dona kalır. Çocuklarının eriğin tadını unuttuğu aklına gelir ve çarşıdaki bu pahalılığa isyan ederek bağırır, olduğu yerden onu kimsenin kıpırdatamayacağını söyler. Fadıl yaptığı şeyi protesto gibi lanse etse de gerçek tamamen farklıdır. Fadıl'ın ayağının altında ikiye katlanmış bir şekilde tam on bin lira vardır, parayı kimseye çaktırmadan alamayacağını düşündüğü için kendince böyle bir plan yapar. Bu parayı ayağının altından nasıl alacağını düşünür durur bir yandan da eylem yapıyormuş gibi davranmaya devam eder. Bu parayı alınca içeceği rakıyı düşünür, en son dört sene önce rakı içmiştir. Fadıl, ayağını çektiği an paranın hemen alınacağını biliyordur o yüzden yorulsa da o para için savaşımaya devam eder. O sırada çocukluk arkadaşı Murat gelir ve onu çeke çeke götürmeye çalışır. Fadıl, Murat'a birini izlediğini bunu siyasi sebeplerden dolayı yaptığını söyleyince Murat hemen onun yanından ayrılır. Şanssızlıklar Fadıl'ın peşini bırakmaz bir anda yağmur yağmaya başlar ama Fadıl altında paranın olduğu ayağını yere daha sert basar, vazgeçmez ve içeceği rakıyı düşünür.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Fadıl geçimini kıt kanaat sağlayan üç çocuklu bir aile babasıdır. Çarşıya alışverişe çıktığında fiyatlar ona çok fazla gelir ve Fadıl hiçbir şey alamaz. Evine götüremeyeceği meyve sebzeler için üzüldürken bir anda yerde yüklü bir meblağ para görür. Paraya o kadar hasrettir ki hemen kafasından bir plan yapar ve ne pahasına olursa olsun ayağının altındaki paranın peşini bırakmaz. Yazar birçok hikâyesinde olduğu gibi bu hikâyesinde de geçim sıkıntısı üzerinde durmuştur.

18. hikâye “Baş Pezo” adlı hikâyede bir vatandaş birine gönderdiği zarfin üzerine “Başpezevenk... Ankara” yazıp yollar. Zarfin üzerinde başka bir bilgi yoktur. Postacılar dağıtım merkezinde bu baş pezevenğin kim olduğu hakkında istişare ederler ama kimsenin bununla ilgili bir bilgisi yoktur. Herkes, birçok pezevenk tanıdığını ama hiçbirinin baş pezevenk olmadığını dile getirir. Herkes bu baş pezevenğin kim olduğunu merak etmektedir. Sonra dağıtıcılardan biri bu baş pezevenğin bakanlıkta çalıştığını duyduğunu söyler ve Dağıtıcı Abbas bu mektubu bakanlık mektuplarının arasına koyar. Bakanlığa götürür, oradaki memura zarfin baş pezevenge olduğunu söyleyince memur anlamaz ve başka bir bakanlık ismi söyleyip oradaki pezevenğin baş pezevenk olabileceğini belirtir. Abbas, Zeynel, Hıdır... Birçok farklı dağıtıcı zarfi ulaştırmaya çalışırlar ama ulaştıramazlar. Nereye gitseler orası farklı bir bakanlığa yönlendirir ve baş pezevenğin orada olduğunu söylerler. Bir gün dağıtıcı Hurşit zarfi bir iş sarayına

götürür, zarfın baş pezevenge geldiğini söyler ve dayak yer, o günden sonra da hiçbir posta dağıtıcısı bu mektubu çantasının içine koyup bir yere götürmeye cesaret edemez.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Mektubu gönderen kişi Ankara'ya göndermiştir ve muhtemelen buradaki “pezevenk” kelimesi oradaki tüm siyasileri sembolize etmek için kullanılmıştır. Postacılar bu zarfı teslim etmek için kapı kapı dolaşırlar ama gittikleri hiçbir yer baş pezevenğin orada olduğunu kabul etmez üstüne bir de postacıları döverler. Bir dağıtıcı mektubu bakanlığa yönlendirse de dağıtıcıların gittiği her bakanlık baş pezevenğin onlarda değil diğer bakanlıkta olduğunu söylerler yani kimse çuvaldızı kendine batırmaz, sadece durumu inkâr ederler.

19. hikâye “*Sövülecek Adam*” adlı hikâyede devlet dairesinin koridorlarında bir adam gezer durur ve günlerdir derdini kimseye anlatamaz. Haksızlığa uğradığını düşündüğü için koridorlarda ileri geri haktan hukuktan bahseder, o sırada bir yığın insan başına toplanmıştır. Biri gelir adamın boynundan tutar ve bu dairenin başkanına sövdüğü için onu götürmeye çalışır, adam sövmediğini söylese de söylediğini belirten kişi çoktan tutanak tuttuklarını ve başkanın da birazdan geleceğini söyler. Adam sövmediğini sadece haksızlığa uğradığını anlatmak için laf ettiğini söylese de dinlemezler. Adamın boynundan tutan kişi bu dairede aslında herkesin başkana sövdüğünü ama bunu sessizce yaptıklarını dile getirir. Adamı zorla polisin yanına götürürler, adam hala sövmediğini söyler kendini anlatmaya çalışır ama nafile kimse ona inanmaz. Adam sonunda delirerek bağırır ve başkanın anasına avradına sövdüğünü söyler. Adam söverken polis “Oh aman ne iyi” diyerek adamı dinler.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Bu devlet dairesinde aslında herkes başkana söver ama başlarına bela olmasın diye herkes bunu sessiz sedasız yapar. Hikâyede bahsi geçen adam günlerdir devlet dairesinde işini halledememiş ve sonra da sinirlenip laf etmiştir. Adam başkana söverken polis bile aslında onun yanındadır çünkü başkan tam sövülecek bir başkandır bu konuda herkes hemfikirdir ama herkes işinden olma korkusuyla çok fazla ses çıkaramaz. Yazar burada devlet dairelerinde işlerin yavaş işlemesine yani işleyiş bozukluğuna vurgu yapmıştır.

20. hikâye “*Dondaki Enflasyon*” adlı hikâyede yıllardır süren enflasyondan en çok etkilenen şeyin don olduğundan bahsedilir. Hikâyenin başkahramanı Hayati adlı aile babasının her zaman don aldığı bir dükkân vardır. Don satıcısı da don fiyatlarının bu kadar artmasından muzdariptir ama onun da elinde olan bir şey yoktur. Hayati her ay

don almaya gittiğinde don fiyatlarının biraz daha pahalandığını görür ve bu durum canını oldukça sıkır. Üstelik Hayati sadece kendisine değil çocuklarına da don almaktadır o yüzden dona yapılan zamlardan oldukça etkilenmiştir. Hayati bir bez parçası olan donlara bu kadar para verdiği için üzülür durur ama yapacak bir şey yoktur, donsuz gezemeyeceği için her ay mutlaka kendine ve çocuklarına don alır. Hayati her ayın başında bu ay dona ne kadar zam gelecek diye tahmin yürütür ve bir gün o tahmin ettiği zammın çok üstünde bir zamlarla karşılaştığı için don almaktan vazgeçer ve donsuz gezmeye karar verir. Don satıcısı Hayati'ye, bu hafta donsuz gezmeye karar veren üçüncü müşterisi olduğunu söyler. Hayati sadece kendine değil çocuklarına da don almaktan vazgeçer. Hayati Bey'in daire arkadaşı Hayrullah Bey tam dört yıldır don giymemektedir Hayati de onun izinden gitmeye karar verir. Hayrullah Bey bir gün işyerinde bir eylem yaparken pantolonunu indirir içinde don yoktur ve onu bu hareketinin üzerine çok uzak bir ile tayin ederler. İşyerinde donsuzluk eylemini Hayrullah Bey'den sonra devam ettiren kişi Hayati'dir. İşyerinde fısır fısır Hayati'nin arkasından konuşurlar, onun köklerinin dışarıda olduğunu ve Amerika'dan yönetildiğini söylerler. İnsanlar kaybedecek bir şeyleri olmamasına rağmen haksızlığa karşı ses çıkarmazlar.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Yazar çok sık yapılan zamlara çok basit bir örnek olarak donu vermiştir. Hikâyedeki 'don' sadece bir sembol olarak kullanılmıştır insanların ekonomik olarak ne kadar zor durumda oldukları anlatılmak istenmiştir. İnsanlar zor durumda olmalarına rağmen seslerini çıkarmazlar çünkü sesini çıkaran Hayrullah Bey uzak bir ile gönderilir.

21. hikâye "*Geçim Meçim*" adlı hikâyede öğretmen öğrencilerden bir anılarını yazmalarını ister. Bunun üzerine sınıftaki bir öğrenci yazmaya başlar. Bu öğrencinin babası memurdur, bu çocuğun dört kişilik çekirdek bir ailesi vardır. Her ayın on altısında çocuğun annesiyle babası bütçe planlaması yapmak için hummalı bir çalışma içine girerler. Maaşın zaten büyük bir kısmı ev sahibine gider. Ödemeleri yaptıktan sonra kıt kanaat yaşamaya başlarlar. Çocuğun annesi hesaplı olsun diye tarhana çorbası yapar, makarna döker, çocuklara soğanı elma gibi beyaz turpu muz diye soyar yedirir. Aile on beş gün bu şekilde idare ettikten sonra para suyunu çeker ve geriye geçinmeleri gereken bir on beş gün daha kalır bunun için de her ay uyguladıkları bir yöntemi uygularlar. Bu on beş günün on beş günü de akşam yemeğine misafirlığe giderler ve misafirlikte kendi evlerinde yiyemedikleri şeyleri yerler. Zihni Dedeye giderler, Zihni

Dede onlara ızgara köfte yapar. Diğer gün Fuat Dedeye giderler orada da taskebabı yerler. Diğer gün Suat amcaya giderler Suat amca da onlara ciğer, pırzola hazırlar. Aile ayın sonunu getirmek için on beş gün boyunca her akşam yemeğe bir tanıdıklarına ya da akrabalarına giderler ve normalde yiyemedikleri kadar et, meyve, kuru yemiş yerler. Berk, öğretmenin bir anınızı yazın demesinin üzerine bunları yazar ve ayın yarısından fazlasında evde oturamadıklarını ama onun evde oturmak istediğini, kendi büyüyünce babası gibi kapı kapı gezmeyeceğini anlatır. Berk sınıf birincisi seçilir çünkü öğretmen de zar zor geçinen, ayda bir kez et yiyebilen bir devlet memurudur.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır, memur maaşıyla geçinmeye çalışan bir aile anlatılır. Dört kişilik bu aile memur maaşıyla ayın sonunu göremeyince çar eyi her gün bir yakınlarına gidip yemek yemekte bulurlar. Bunları anlatan Berk ise bu durumdan hiç memnun değildir çünkü ayın yarısı evde oturamaz.

22. hikâye “*Ağlama Birincisi*” adlı hikâyede bir bankada genel müdür olan bir adamın annesi vefat eder, cenaze töreni videoya alınmaktadır. Hikâyeyi anlatan kahraman bu videonun neden çekildiğine anlam veremez Genel müdür annesine çok düşkündür, annesi onun için biriciktir. Kahraman, genel müdürün acısı içinde böyle bir şeyi düşünmesine ihtimal vermez ama genel müdür acısının biraz dinmesinden sonra video bandını ister ve videoyu izlemeye başlar. Herkes acısının taze olduğunu sonra izlemesini söylese de dinlemez ve videoyu izler. Genel müdür, çelenklerin görüldüğü bölümde videoyu duraklatıp çelenk yollayanların not alınmasını ister. Videoyu izlerken tanımadığı kişileri yanındakilere sorarak öğrenir. Sonra videoda bir adam ortaya çıkar bu genel müdürün tanımadığı biridir. Bu adam kendini kaldırıldı kaldırıp gömütün içine atar ve ah annem sen ölecek insan mıydın beni de onunla gömün diye hüngür hüngür ağlar. Genel müdür ve yanındakiler bu adamın kim olduğunu çıkarmaya çalışırlar ama çıkaramazlar. Bir gün sonra müdür işe gidince diğer müdürlere videoyu izletip bu adamın kim olduğunu sorar ve aralarından biri bu adamı hatırlar, bankaya kredi için on kez gelmiş olan Kemal Bey olduğunu söyler. Bunun üstüne genel müdür Kemal Bey’e istediği kredinin verilmesini emreder.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Genel müdür annesini kaybetmesine ve acısı büyük olmasına rağmen cenaze törenine gelenleri tespit etmek için töreni videoya çekirtmeye karar verir. Videoyu izlediğinde ise kendini mezara atarak ağlayan bir adam görür. Bu adam defalarca bankaya kredi istemeye gelen biridir, her seferinde uygun görülmediği için adama kredi verilmez. Kemal isimli bu adam genel müdürün annesi

vefat edince fırsattan istifade cenaze törenine katılarak hüngür hüngür ağlar kendini mezara atar ve genel müdür bunun üstüne Kemal Bey'e istediği kredinin verilmesini söyler. Genel müdür annesine çok düşkün olmasına ve onun ölümünden sonra çok acı çekmesine rağmen cenazenin videoya alınmasını ister bu noktada okuyucu genel müdürün annesine olan sevgisini sorgular. Normal şartlarda insan bir yakını öldüğünde acısından dolayı başka bir şey düşünemez.

23. hikâye “*Ayrılma Şöleni*” adlı hikâyede bir devlet dairesinde tam 29 yıl çalışmış olan müdür emekli olmaya karar verir. Bu müdür çok iyi bir insandır, bir gün olsun kimseyi kırmışlığı yoktur o yüzden çalışanlar müdürün emekli olacağını duyunca çok üzülürler. Müdüre bir veda partisi planlamaya karar verirler. Dairede çalışanlar eşleriyle birlikte belirlenen gazinoda toplanırlar. Müdür de planlanan yere gelir, herkes müdürün emekli olmasından dolayı oldukça üzgün görünür ama bu üzümlük çok da uzun sürmez. İnsanların toplanma amaçları müdürün emekliliği olsa da bir süre sonra bu unutulur ve herkes başka konulardan bahsetmeye başlar. Kimi futboldan, kimi sağlıktan, kimi yemeklerden konuşmaya başlar. Kimse müdürle sohbet etmez, herkes orada olma amaçlarının müdür beyin emekliliği olduğunu unutmuştur. Hatta müdür beyin emekliliği değil komple kendi unutulur, müdür saat bir gibi aralarından ayrılmıştır ama kimse onu görmemiştir, yokluğu bile fark edilmemiştir.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır, insanlar müdürlerini o kadar sevmelerine ve müdürlerinin emekli olmasına çok üzülmesine rağmen kendilerini sohbet ederken kaybederler ve sözde o kadar sevdikleri müdürlerinin varlığını bile unuturlar. Bu da bizim o insanların müdüre olan sevgisini ve emekli olmasından dolayı duyduğu üzüntüyü sorgulamamıza sebep olur.

3.11. DEVLET BABANIN TONTON ÇOCUĞU

1. hikâye “*Sen Benim Kim Olduğumu Biliyor Musun?*” adlı hikâyede mahalleye yeni taşınan tıknaz, yaşlıca bir adam anlatılır. Bu adam mahalleye taşınalı bir ay olmasına rağmen karısı evine hiçbir konuk kabul etmemiştir hatta evlerinin perdesi bile hep kapalıdır. Bir gün bu adam bakkal ona pirinç fiyatını yanlışlıkla beş lira fazla söyleyince adam ‘sen benim kim olduğumu biliyor musun?’ diye yanıt verir bunun üzerine Bakkal Hamdi korkarak bir şey diyemez ve o beş lirayı ondan almaz. Başka bir gün bu esrarengiz adam kasaba gittiğinde etin kemikli olmasına kızarak ‘sen benim kim

olduğumu biliyor musun?’ diye laf eder. Adam herkese böyle dediği için herkes onun çok büyük biri olduğuna âdeta emin olur. Adam o mahalleye taşınalı üç ay olmasına rağmen mahalleli hala hakkında bir bilgiye sahip değildir. Sadece adamın yüzüne baktıklarında kötü biri olmadığını düşünürler, herkes onu önemli ve yetkili bir insan sandığı için saygıda kusur etmez ve ondan çekinir. Bir gün mahallenin serserisi Mehmet bu adamın yolunu çevirir ve adamdan para ister. Mehmet adamdan şarap parası ister, esrar içtiği için gözü dönmüştür. Mahalleli, adam Mehmet’e nasıl bir tepki verecek diye beklerken adam ağlamaya başlar emekli bir memur olduğunu, evde yatalak bir oğlu olduğunu, evde karısının annesi olduğunu, yarı aç yarı tok yaşadıkları için kimseyi evlerine davet edemediklerini, on gündür soba yakmadıklarını anlatır. Mehmet de bunun üzerine ağlamaya başlar, birbirlerine sarılıp ağlarlar.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Mahalleye taşınan esrarengiz adamın kim olduğunu herkes çok merak eder. Adam bir gün bakkal ona fazla fiyat söyleyince ‘sen benim kim olduğumu biliyor musun?’ diye cevap verir ve ondan sonra olanlar olur. Aslında adam orada fakir olduğunu o ücreti ödemeyeceğini anlatmak istemiştir ama bakkal onu yanlış anlar çünkü bu cümle genelde yetkili ve güçlü insanların söylediği bir cümledir. Adam emekli bir memurdur, aldığı emekli maaşı yetmeyince evde soba bile yakamazlar, insanlara mahcup olmamak için de ne karısı ne de kendi dışarı çıkıp insanlarla iletişime geçmezler çünkü insanları evlerinde ağırlayacak durumları yoktur. Ekonomik nedenlerden ötürü kendilerini eve kapatırlar.

2. hikâye “*Kıtçıyos*” adlı hikâyede Orhan adlı bir memurun atanması üzerinden iki gün geçmiştir ki Süreyya Bey masasının üzerine bir zarf koyar. Zarfın içinde yüklü bir miktar para vardır. Orhan Bey bu paranın ne olduğunu sorunca Süreyya Bey dairede rüşvet aldıklarında odadaki herkese bölüştürdüklerini onun da payına düşenin bu para olduğunu söyler. Orhan Bey katiyen rüşvet kabul etmeyeceğini ve memurluk yaptığı dairede rüşvete izin vermeyeceğini söyler. Bir gün sonra şef, Orhan Bey’i yanına çağırır ve bu dairede işlerin rüşvetle ilerlediğini kendisinin beş yüz bin lira borca rüşvete güvenerek girdiğini anlatır ve sadece kendini değil buradaki herkesi düşünerek hareket etmesini söyler. Orhan Bey kararından geri dönmez ve rüşvet almayacağını ve buna göz yummayacağını belirtir. O akşam ne Orhan Bey’e hoş geldin partisi düzenlerler. Masada yok yoktur; en pahalı içkiler,mezeler.. Orhan hayatında böyle şeyler yememiş ve içmemiştir, bunların üstüne bir de dairedeki arkadaşları ona hediyeler almışlardır. Müdür Bey altın kaplama bir çakmak, müdür yardımcısı pahalı bir kol saati ve karısına

bir bilezik almıştır. Orhan Bey bunlar karşısında şaşırır ve mahcup olur, yanı yöresi bir sürü hediyeyle dolmuştur. Daha sonraki günlerde müdür Orhan Bey'e para dolu bir zarf verir ve Orhan Bey yine kabul etmez. Müdür bunun üzerine tehdit eder gibi buranın düzenini bozmaya hakkı olmadığını dile getirir. Bunun üstüne Orhan Bey sinirlenip dürüst ve namuslu bir insan olduğunu söyler. Herkes Orhan Bey'in üstüne gelir çünkü hayatlarını bu rüşvete bağlı bir şekilde planlamışlardır. Rüşvet olmazsa kimi onun yüzünden metresinden olacağını kimi aldığı kamyonun taksidini ödemeyeceğini söyler. Orhan Bey önüne gelen işlemleri 'olmaz' diye reddedince herkes Orhan Bey'e tavır alır. Orhan Bey üst mevkilere bu dairede rüşvet alınıyor diye ihbar mektubu yazınca olanlar olur, polis gelip Orhan Bey'i götürür ve diğer gün gazetelerde Orhan Bey'in boy boy resimleri çıkar, altında ise şöyle yazıyordu: 'Rüşvet alan bir ahlaksız memur yakalandı.' Bir gün Orhan Bey hapisteyken gazetede müdürünün resmini görür altında şöyle yazıyordu: 'Başarılı Müdür Recai Tok, Başarı Ödülünü Alırken'.

Hikâyede yazar bir işleyiş bozukluğu üzerinde durmuştur. Oldukça dürüst ve namuslu bir devlet memuru olan Orhan Bey, çalıştığı devlet dairesinde doğru olanı yapıp rüşvet almayı reddedince herkes tarafından tepkiyle karşılaşır çünkü orada çalışanlar rüşvet sayesinde zevk ve sefa içinde yaşarlar. Orhan Bey'in hiç suçu olmamasına ve dürüst bir insan olmasına rağmen hikâyenin sonunda hapse atılan o olur. Asıl ceza alması gereken rüşvet yiyenler ise hayatlarına hiçbir şey olmamış gibi devam ederler. Hapiste yatması gerekenler dışarıdayken suçsuz olanlar ise hapistedir.

3. hikâye "*Altı Çocuklu Muhsin Bey*" adlı hikâyede altı yıldır bir devlet dairesinde memur olarak çalışan Muhsin Bey anlatılır. Muhsin Bey altı yıldır yaz kış aynı ayakkabıyı giymektedir. Ayakkabısında bir delinme veya ezilme olduğu zaman eskiciye koşup ayakkabıya yama yaptırır. Aynı şekilde kıyafetlerini de senelerce giyer. Tıraşını bile evde kendisi yapar. Muhsin Bey hayatında iki ya da üç kez içki içmiştir. Muhsin Bey'in tam altı tane çocuğu vardır. Sabahleyin üç numara bakkala gidip tam yedi tane ekmek alır çünkü çocukların canı sıkıldıkça ekmeğe yumulurlar. Bir gün Muhsin Bey'in çalıştığı daireye müfettiş gelir ve Muhsin Bey'in ailevi durumunu sorgular, Muhsin Bey'in altı çocuğu olduğunu ve kirada oturduğunu öğrenir. Müfettiş, Muhsin Bey'in aldığı maaşla tüm bunları yaptığını inanmadığı için onun mutlaka rüşvet alarak geçimini sağladığını düşünür ve bunun üstüne bakanlığa dilekçe yazar. Bakanlıktan da bu maaşla geçinilmeyeceğine dair onay gelir. Muhsin Bey'in müdürü onunla ilgili bugüne kadar hiç şikâyet almadıklarını söylese de müfettiş Nuh der

peygamber demez. Müdür ve müfettiş, Muhsin Bey'in maaşını yazarlar, altı çocuğunu, kirasını düşünerek hesaplama yaparlar ve tekrar bu maaşla bu evin asla geçindirilemeyeceğine kanaat getirirler. Bunun üzerine müdür de müfettişle artık hemfikirdir ve yanlarına Muhsin Bey'i çağırarak sorguya çekerler. Muhsin Bey kesinlikle rüşvet yemediğini belirtir ama ne derse desin müfettiş ona inanmaz ve bakanlığa onu şikâyet edeceğini söyler. Bunun üzerine Muhsin Bey'in gözü döner ve müfettişi altına alarak öldüresiye döver. Döerken de hem insanca yaşaması için para alamadığını hem de o karcık parayla bir ev geçindirip mucize gösterirken bir de üstüne suçlandığını dile getirir.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Muhsin Bey, memur maaşıyla ve altı çocuğuyla geçimini o kadar zor sağlar ki kendi hayatından tümüyle fedakârlık yapar, altı sene bir ayakkabıyla idare eder, eski kıyafetlerini giyer. Bu kadar zorluk içinde yaşamasına rağmen hiç rüşvet almaz dürüst bir şekilde çalışır. Muhsin Bey'in memur maaşıyla altı çocuklu bir evi geçindirmesi mucize gibi olduğu için gelen müfettiş onun rüşvet yediğine adeta emindir. Muhsin Bey'in yaşadığı zorluklar ve geçim sıkıntısı kendine yeterken bir de müfettişin onunla ilgili tutanak tutması başına bela olur en sonunda dayanamaz ve müfettişi öldüresiye döver.

4. hikâye "*Ense Kulak Milyoneri*" adlı hikâyede hayatı boyunca binliği bir arada görmemiş Naci anlatılır. Naci, hayatı boyunca kıt kanaat geçindiği için düzgün beslenemez ona boyu posu, sıhhati yerindedir. Bir gün takım elbisesini giyer ve çocuğunun deri çantasını alıp hangi bankaya gideceğini düşünür. Karısı yapmamasını söylese de Naci hayatı boyunca adam yerine konulmadığını artık konulmak istediğini söyler. Naci çanta elinde kasıla kasıla otobüse binip banka müdürünün yanına gider. Gittiğinde elindeki çantayı görenler Naci'nin çok parası olduğunu düşünür ve karşısında el pençe divan olurlar. Naci'ye önce gazoz ardından kahve ikram ederler. Naci, bunları içerken müdüre on milyonunun olduğunu ve istedikleri faizi verirlerse parasını bu bankaya yatıracağını belirtir. Müdür, Naci'nin adeta emrindedir. Naci, müdüre bir lokantaya gidip konuşmalarına devam etmeyi teklif eder ve müdür de dünden razıymışçasına kabul eder. Lokantaya gittiklerinde Naci balık, salata, kavun yer üstüne bir de rakı içer. Ama karısı Naciye aklından çıkmaz onsuz boğazından geçmez. Naci, banka müdürü hemen kabul etmesin diye bilerek çok yüksek bir faiz oranı söyler. Müdür, bölge müdürüne danışacağını söyler, Naci'nin numarasını alır ve ayrılırlar. Naci her gün başka bir bankaya giderek aynı şeyleri uygulamaya devam eder.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Naci kıt kanaat geçinen bir devlet memurudur, hayatı boyunca hep harcamalarından kısarak yaşamış, istediği yemekleri karnı doyasıya yiyememiştir. Bu durum bir gün Naci'nin canına tak eder ve aklına bir gün böyle bir fikir gelir. Fikrini uygulamaya koyduğunda ise durumdan gayet memnundur çünkü her gün istediği kadar sevdiği yiyeceklerden yiyebilmektedir. Hikâyede yazar geçim sıkıntısı çeken bir memurun sabrının bittiğini, fedakârlık yapmaktan yorulunca başka yollara başvurup resmen dolandırıcı haline gelmesine parmak basar.

5. hikâye “*Resmi Hizmete Mahsustur*” adlı hikâyede resmi hizmete mahsus olan bir aracın içinde devlet mallarını koruma dairesi müdürünün ailesi vardır. Normal şartlarda resmi hizmete mahsus olan bir aracın içine aile üyeleri binemese de bu aile kuralları hiçe sayarak biner bir de üstüne gezmeye çıkar. Direksiyonun başında dairenin resmi sürücüsü ve onun yanında da müdür Cafer, karısı Vasfiye Hanım, çocukları; pikabın arka tarafında müdürün kayınbabası, kaynanası, iki baldızı ve kayınbiraderi vardır. Kısaca Cafer Bey resmi hizmete mahsus olan bir aracın içine tüm ailesini doldurmuştur ve onları denize götürmektedir. Ama bir sorun vardır Cafer'in kaynanası Vedia Hanım hiçbir şeyden memnun değildir, resmi hizmete mahsus araca binmesine rağmen bir de damadını aracın üstünü kapattırmamakla suçlar. Arabanın içi o kadar sıcaktır ki Vedia Hanım fenalaşır aracı durdurur ve arkada piştiğini önde oturmak istediğini söyler. Aracı Cafer kullanmaya başlar, Vedia Hanım bu sefer de Cafer'in araba kullanmasını beğenmez ve direksiyona kendisi geçer. Vedia Hanım da arabayı güzel kullanamaz ve karşıdan gelen bir araca çarpar. Tesadüf çarptıkları araç da resmi hizmete mahsus bir araçtır ve içindeki aile de aynı Cafer Bey'in ailesi gibi keşfe çıkmıştır.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Devletin malını kendi malı gibi kullanıp buna bir kılıf uyduran çalışanlar eleştirilmiştir. Hikâyede bahsedilen araçlar, çalışanlara sadece iş için kullanmaları için verilmişken çalışanlar bunu suiistimal ederek araçları keyfi bir şekilde istedikleri gibi kullanırlar.

6. hikâye “*Mahallenin Sevgilisi*” adlı hikâyede bir gün bakkal Mustafa Amca dükkânını açmaz. Bütün mahalleli onun neden dükkânını açmadığını merak eder çünkü adeta bakkal Mustafa'ya bağlı yaşadıklarını o gün anlarlar. Herkes bakkal Mustafa'nın dükkânının önünde onu beklemeye başlar, herkes sigarasız ve ekmezsiz kalmıştır. Mahalleli alışveriş yapmak için başka bir yere gidemez çünkü bakkal Mustafa gibi

kimse veresiye kabul etmez. Herkes kara kara ne yapacaklarını düşünür ve sonra bakkal Mustafa'dan haber alabilmek için mahallelinin bir kısmı hastaneye bir kısmı karakola dağılır. Mahallelinin bakkal Mustafa için bu kadar telaş etmesinin sebebi bakkal Mustafa'nın veresiye kabul etmesidir. Herkes bütçesini bakkal Mustafa'nın veresiye vermesine göre ayarlamıştır. Şimdi başka bir bakkala gitseler o bakkal veresiye kabul etmeyecektir. Mustafa'dan üç gün boyunca haber alınamaz herkes merak içindedir hatta mahalleli, Mustafa'nın bulunması için başbakanı ve işleri bakanlığını bile ararlar ama sonra öğrenirler ki bakkal Mustafa bir pavyon kadının arkasından Konya'ya gitmiştir. Herkes Mustafa'ya çok sinirlenir, Mustafa bir kadın uğruna tüm mahalleliyi rezil etmiştir. Mahalleden seçilen birkaç kişi Konya'ya gidip bir şekilde Mustafa'yı alıp gelirler.

Hikâyede sosyo-ekonomik ve toplumsal mizah yapılmıştır. Mahalleli kıt kanat geçindiği için bakkal Mustafa'nın veresiye kabul etmesi ve bu konuda herkese çok toleranslı davranması işlerine gelir. Mustafa bir gün ortadan kaybolunca insanların onu çok merak etmesinin ve günlerce onu aramasının sebebi insanların çıkarlarıdır. Bakkal Mustafa veresiye kabul ettiği için herkes o kaybolunca zor duruma düşer ve onu bulmak için ellerinden geleni yaparlar. Mustafa veresiye kabul eden bir bakkal olmasaydı belki de kimse onu bulmak için uğraşmayacak kaybolmasından üzüntü duymayacaktı.

7. hikâye “*Memurun Ölümü*” adlı hikâyede Nuri Bey adlı bir memurun ölümünden sonra herkes Nuri Bey'in neden öldüğüyle ilgili fikir yürütür. Kimi paltosunun çok ağır olduğunu ve onu taşımaktan, kimi oğlunun masrafı yüzünden, kimi bakkala olan borcu yüzünden, kimi kirayı bir anda beş binden sekiz bine çıkartan ev sahibi yüzünden, kimi evde kalmış ve iş bulamamış kızı yüzünden Nuri Bey'in öldüğünü söyler. Herkesin söylediği sebeplerin hepsi ekonomik sebeplerdir. Nuri Bey geçimini zar zor sağlayan bir memurdur. Kendine yeni bir mont alamaz, oğlunu üniversiteye bin bir güçlkle yollar, bakkaldan veresiye alışveriş yapar, kirasını zor denkleştirir. Bu sorunlarının üstüne bir de karısı onu evleri olmadığı için azarlar durur. Nuri Bey bu dertler içinde ölür gider.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Yazar birçok hikâyesinde olduğu gibi bu hikâyesinde de geçimini zor sağlayan bir memuru anlatır. Nuri Bey hemen hemen her memurun yaşadığı sorunları yaşar ve Nuri Bey'in yaşamını idame ettirebilmesi için çok fazla fedakârlık yapması gerekir. Nuri Bey hayatını yaşayamadan bu dertler arasında ölür gider.

8. hikâye “*Alaman*” adlı hikâyede Alman cinsi çok iyi koku alan kurt köpeği Almanya’da bir törenle Türkiye’den köpeği almaya gelen bir ekibe teslim edilir. Ekibe köpekle birlikte bir broşür verilir bu broşürde köpeğin bakımı, beslenmesi, uyku düzeni kısaca her şeyi yazmaktadır. Broşürde köpeğin günde bir kez bebek suyu ılıkliğında suda banyo yaptırılması ve köpeğe yiyeceği etin haşlanarak temiz bir tabağın içine konulması gerektiği yazar. Broşürün sonunda ise köpeğin fiyatı yazmaktadır, bu fiyat öyle yüksektir ki ekiptekilerin tümünün emekli ikramiyesi bile köpeği almaya yetmez. Alman cinsi köpek Türkiye’ye geldiğinde köpeğe ayrılan bir ödenek olmadığı için ekip köpeğin kalacağı yeri ayarlamakta güçlük çeker. Sonunda emniyet müdürü ekibin başındaki Necmi’ye köpeği evine götürmesini söyler. Necmi köpeği eve götürür ve eşi köpeği kabul etmese de onu zar zor ikna eder. Necmi köpeğin önüne ekmek koyar, etle beslenmesi gereken köpeği ekmele besler, köpek ekmeğin yüzüne bile bakmaz. Necmi’nin karısı köpeği balkonda kalması şartıyla kabul etmiştir ama aradan birkaç gün geçince balkona da izin vermez ve köpek aşağıdaki avluya bağlanır. Daha sonra köpek avluda bağlı bir şekilde günler geçirir ve sokak hayatına alışır. Köpek için bir türlü bir ödenek ayarlanamaz ve köpek aç susuz bir şekilde sokakta yaşamaya devam eder. Her yanı pire ve kene dolmuştur, cinsine uygun beslenemediği için elden ayaktan kesilmiştir. Müdür, Necmi Bey’e arada köpeğin nasıl olduğunu sorar Necmi her seferinde köpeğin çok iyi olduğunu söyler. Necmi’nin karısı mahalleliyle arası bozulduğu için köpeği artık istemez bunun üzerine Necmi amirinin yanına çıkarak köpeğe gidecek başka bir yer bulmasını söyler ve köpeği mahalleden alıp karakolun bekçisi Hamdi’ye teslim ederler. Hamdi köpeği kömürlüğe bağlar, önüne bayat ekmek koyar. Köpek kömürlükte günden güne solar gider. Aradan beş ay geçtikten sonra köpeğin uyuşturucu tespit edip edemeyeceğini denerler ve köpek başarılı olamaz, Hamdi bunun üstüne köpeğin iki kulağını da dibinden keser üstüne bir de boynunu jiletle tarar ve kuyruğunu keser. Köpek bunun üstüne delirir ve herkesin üstüne atlar. Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra Almanlar köpeği ziyarete gelirler ve köpeğin halini görünce dehşete düşerler.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Çok değerli bir köpek Türklere armağan edilmiştir ama Türkler bu köpeğin kıymetini bilmeyerek köpeğe cinsine uygun bir şekilde bakmamışlardır.

10. hikâye “*Pis İşlerin Adamı*” adlı hikâyede hayatın her yerinde olan pis işlerin adamı anlatılır. Kentte bir gün bir trafik kazası olur, kazada on kişiden fazla insan ölür.

Kazaya özel bir arabanın zengin sürücüsü sebep olmasına rağmen sürücü ceza almaz. Adamın ceza almamasının nedeni ise pis işlerin adamından yardım almasıdır. Bu pis işlerin adamı kente bir parti büyüğü geldiğinde hep parti liderlerinin yanındadır. Bu adam sadece parti büyüklerinin değil valinin, müdürlerin hep yanında olan bir adamdır ve eli kolu çok uzundur; emniyet müdürünü, sağlık müdürünü, tapu müdürünü hemen hemen herkesi tanır. Bir seferinde yeşil saha içine sekiz katlı kaçak bir apartman yapılırken inşaat mühürlenir, aradan çok fazla zaman geçmeden mühür çözülür. Bu işi de halleden yine pis işlerin adamıdır. Kentte bir gün bir kamyon kahve kaçakçılığı olur. Herkes kamyon sürücüsünün ceza almasını beklerken adam elini kolunu sallayarak gezer tabi ki bu da pis işlerin adamının işidir. Kentte ceza alması gereken kim varsa hiç kimse pis işlerin adamı sayesinde ceza almaz. Pis işlerin adamının eli kolu o kadar uzundur ki herkesi beladan bir şekilde kurtarır. Yazar hikâyeyi pis işlerin adamını merak ediyorsanız çevrenize bakmanız yeterli diyerek bitirir. Çünkü her ilde, ilçede, bucakta mutlaka bir pis işlerin adamı vardır.

Yazar hikâyede bir işleyiş bozukluğu üzerinde durmuştur. Hikâyede yazar pis işlerin adamıyla toplumda onun gibi olan birçok insanı sembolize etmiştir. Yani hikâyede pis işlerin adamı bir tip olarak işlenmiştir. Pis işlerin adamı her yerde adamı, tanıdığı olan tuzu kuru biridir. Ceza alması gereken insanlar onun yardımı sayesinde ceza almazlar.

11. hikâye “*Elli Dördünde Çok Yaşlı Bir Adam*” adlı hikâyede 54 yaşında bir adam doktora gider ve doktora ölüp ölmeyeceğini sorar. Doktor elli dört yaşına gelmişsin utanmadan nasıl böyle bir soru sorarsın bu yaşına kadar yaşadığına dua et diye cevap verir ve bunun üzerine adam elli dört yılını düşünmeye başlar gerçekten de böyle bir ülkede bu yaşına kadar iyi yaşadığını düşünür. Adam sekiz yaşındayken hastalandığını ama eczane bedava ilaç vermediği için ilaç alamadığını o sırada yaşlı bir adamın ilaçların parasını çıkarıp vermesiyle ilaçları alabildiğini hatırlar. O yaşlı adam karşısına çıkmasaydı belki de şu an hayatta olmayacağını düşünür. Adamın okuduğu ilkokulu devlet yaptırmış ve okul yapılabilecek iki ay geçmeden bir pazar günü paldır küldür çökmüştür. Adam, okulun çöküşü pazar gününe denk gelmeseydi şu an hayatta olmayacağını düşünür. Doktor adama düşünmeye devam etmesini söyler adam da devam eder ve aklına atlattığı başka bir tehlike gelir. Bir gün sokakta yürürken adamın önünde yürüyen bir adam çukura düşer ve ölür. Adam kıl payı bu tehlikeyi de atlattır. Yine geçmiş günlerden birinde adam ameliyat olur ve ameliyat sırasında

adamın vücudunda naylon torba unutulur ancak altı ay sonra çıkarılan bu torba yüzünden adam yine ölüm tehlikesi atlatır. Adam eskiden yaşadıklarını aklına getirince doktora elli dört yaşına geldiği için utandığını ve eve gidip ölümünü bekleyeceğini söyler.

Yazar hikâyede toplumsal mizah üzerinden günlük hayatta karşımıza çıkan işleyiş bozukluklarına değinmiştir. Hikâyenin başkahramanı olan adamın yaşadığı toplumda insan hayatına verilen değer çok azdır. Okul yapımında malzemelerin kalitesiz kullanılması, sokak ortasında çukurların açık bir şekilde bırakılması, sağlık sektöründe yaşanan ihmaller gibi insanlar günlük hayatlarını idame ettirirken farkında olmadan birçok hayati tehlike atlatırlar. 54 yaşındaki adam ölmekten korkar fakat geçmişe dönüp baktığında yaşadığı tehlikeleri fark edince bugüne kadar yaşadığına şükreder.

12. hikâye “*Rüşvet Listesi*” adlı hikâyede Zeynel Efendi kulüpçülük işini bırakmaya karar verir. Bir adam bunu duyunca kulübü devralmak için Zeynel Efendi’nin yanına gider ve Zeynel Efendi devretme ücreti olarak yirmi bin lira ister. Adama bu meblağ çok fazla gelir ama Zeynel Efendi şehrin kalbinin burada attığını söyleyip meblağın normal olduğunu söyler. Zeynel Efendi aslında yaptığı işten gayet memnundur ama daha büyük bir kentte daha büyük işler yapmaya gideceğini, adamın burayı devralmasının çok işine geleceğini ve bu işin garantisini verdiğini söyler. Adam diğer gün Zeynel Efendi’yi iş başında izlemeye gider. Zeynel Efendi buradan kazandığı parayla bir dükkân bir apartman katı aldığını söyler. Adam çay, kahve satmakla bu paranın kazanılmayacağını belirtir. Onlar konuşurken bir anda içeriye bir köylü vatandaş girip tapu işi için geldiğini söyler. Zeynel Efendi, köylünün elindeki kâğıdı alıp bakar tapucuyu arayacağını onun bir gidip dolanıp gelmesini söyler ama tapucuyu aramaz. Zeynel Efendi köylüden tapu için para ister, tapucunun yanına köylüyle birlikte gider ve köylünün akrabası olduğunu ve işini halletmesini rica eder. Tapucu işi hallederse Zeynel Efendi köylüden aldığı parayı cebe indirir tapucu işi halletmezse de aldığı parayı köylüye geri verir. Diğer köylü gider gitmez içeriye başka bir köylü girer.

Hikâyede toplumsal mizah yapılarak bir iş işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Zeynel Efendi’nin genelde memurların geldiği bir kulübü vardır ama bundan çok para kazanamaz asıl kazandığı parayı devlet dairelerinde işleri olan köylülerden kazanır. Köylüler, devlet dairelerinde işlerini pratik bir şekilde halledemedikleri için çareyi

Zeynel Efendi'nin yanına gelmekte bulurlar. Zeynel Efendi ise köylülerden rüşvet alarak işlerini halleder.

13. hikâye “*Uzun Eşkîya*” adlı hikâyede boyuyla kilosunda fark olan bir genci askere almazlar. Gencin babası bu duruma çok üzülür köylünün yüzüne nasıl bakacağını düşünür. Gencin akranları davulla zurnayla askere gidince ondan sonra herkes onun askere gidemediği için üstüne gitmeye başlar. Genç, bu sözlere çok içerler ilçeye gidip onu askere almaları için bir şeyler yapmaya çalışır ama bunun mümkünatı yoktur. Köye geri döndüğünde herkes onu görür görmez ne zaman askere gideceğini sorar, genç bu soruları duydukça boynu bükülür cevap veremez. Gencin herkes üzerine gelir; annesi, babası, köylüler ve yavuklusu. Her şeyden çok yavuklusunun onu bırakıp gitmesine üzülür. Yavuklusu askere gitmemiş erkeği ben napayım diyerek onu bırakır gider. Genç suçun kendinde olmadığını kendi de gitmek istediğini ama göndermediklerini anlatmaya çalışsa da kız arkasına bakmadan gider. Genç, kahveye gittiğinde bile kahveci erkek safına katılması için önce askere gitmesi gerektiğini söyler. Gün geçtikçe gencin gururu daha çok kırılır ne yapsa kar olmaz askerlik lafından kurtulamaz. Herkes onu erkek olmamakla ve karı gibi evde oturmakla suçlar. Artık onu kahveye bile karı milletinin kahvede işi olmaz diye almazlar. Bu baskılar üzerine genç köyden giderek uzaklaşır alır başını dağlara çıkar. Dağda silahlı iki kişiyle karşılaşır genç kendini bu kişilere uzun eşkıya olarak tanıtır. Bu lakap bir anda aklına gelmiştir. Bu iki kişi hapisane kaçkını olduklarını, iyi ki ona rastladıklarını söyleyip artık onu ağa kabul ettiklerini ve emrinde olduklarını söylerler. O günden sonra genç, eşkıya olur ve köyde canını yakan kim varsa hepsinden intikamını alır. Askere alınmayan genç, eşkıya olduktan sonra babası gidemediği kahveye böbürlene böbürlene gider çünkü artık o bir eşkıya babasıdır. Hatta köylüler bile uzun eşkıya bizim köylümüz olur diye onunla hava atarlar. Genç üç ay boyunca köylülerden intikam almak için onlara dayak atar sonunda hapse düşer.

Hikâyede toplumsal eleştiri yapılmıştır. Hikâyenin başkahramanı olan genç askere gitmek istemesine rağmen uygun görülmediği için askere alınmaz. Bu genç herkesin birbirini tanıdığı küçük bir kasabada yaşamaktadır o yüzden herkes onun askere gidemediğini öğrenir ve en başta ailesi olmak üzere onun gururunu kırıcı laflar edip üstüne gitmeye başlarlar. Halk arasında askere gitmemiş erkek, erkek sayılmaz o yüzden köylüler gence sürekli kadın muamelesi yaparlar. Toplum içinde askere gitmemiş olmak güçsüzlük sembolüdür hâlbuki gencin elinde olan hiçbir durum yoktur.

Genç baskılara dayanamayıp dağa çıkar, eşkıya olur ondan sonra hem ailesi hem köylüler onunla övünürler çünkü eşkıya olmak onlara göre güç timsalidir. Hikâyede eleştirilen nokta toplumun davranışlarının karşısındaki insanın gücüne göre değişiklik göstermesidir.

14. hikâye “Çözülme Problem” adlı hikâyede orta ikiye giden bir çocuk bir gün şehir kulübüne gider ve orada kaymakamı bulup önüne bir problem koyar, problemi kimsenin çözemediğini söyleyip kaymakamdan yardım ister. Kaymakam problemi dört beş defa baştan yazar ama bir türlü problemi çözemez. Bu sırada tüm şehir kulübü kaymakamın başına toplanır. Ondan sonra kulüpte mal müdürü ayrı meteorolojisi ayrı tapucusu ayrı problemi çözmeye çalışırlar. Tarımcı İhsan Bey problemi çözer ama söyleyemez çünkü kaymakamın çözemediği bir problemi çözerek kaymakamın gururunu zedeleyeceğini ve kaymakamın da ondan mutlaka intikam alacağını düşünür o yüzden kaymakama problemin çözülemediğini söylemek zorunda kalır. Mal müdürü Necati Bey de problemi çözer ama o da söyleyemez çünkü yakında baldızının düğünü vardır kaymakamdan izin alması gerekecektir. Kaymakam ona problemi çözdüğü için sinirlenip izin vermez diye düşünür o yüzden o da problemi çözemediğini söylemek zorunda kalır. Tapucu ise bir kıyıda problemi çözmüştür neredeyse çözdüm diye bağırarakken aklına hakkında bir soruşturma olduğu ve bu soruşturmanın da kaymakamın elinden geçeceği gelir o yüzden o da susar. Çözen herkes kendi çıkarları için çözdüklerini söyleyemezler ama hepsinin içinde kalır hepsi eve gidince kaymakamın çözemediği bir problemi kendilerinin çözdüğünü eşlerine anlatır. Kaymakam ise karısına hiçbir şey anlatmaz çünkü ona göre kimsenin çözemediği bir problemi anlatmanın anlamı yoktur. Ama karısının kulağına kaymakamın problemi çözemediği gelir ve bunun üstüne kadın orta ikinin problemini çözemedi diye kaymakamı bir güzel azarlar. Kaymakam bunun üstüne çok sinirlenip işe gidince herkesi tek tek yanına çağırır ve problemi çözüp çözmediklerini sorar; kimse çözdüğünü kabul etmez. Kaymakam bir suçlu bulamaz ve sonunda bu ödevi çocuğa veren öğretmeni suçlar ve onu birlik bütünlüğü bozmaktan sürgün eder.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Problemi çözen çalışanlar kendileriyle övünürken çözemeyen kaymakam bunun bahsinin geçmesini bile istemez. İnsanlar bir şey başarınca bunu konuşmaktan hoşlanmalarına rağmen başarısızlıkla karşılaşınca bunun duyulmasından, konuşulmasından hoşlanmazlar ve başarısızlıklarını sahiplenmeyip mutlaka bir suçlu ararlar. Normal şartlarda insanların problemi çözünce

söylemeleri gerekirken bunun kaymakamı güçsüz hissettireceğini düşünüp söyleyemezler. Hikâyede anlatılan olayda aslında hiç kimsenin suçu olmamasına rağmen kaymakam hıncını tamamen masum olan öğretmenden çıkarır.

15. hikâye “*Hafize Kız*” adlı hikâyede bir köyde Hafize adlı bir kızı Köse adında bir adam köye gelin getirir evlenirler. Mutlu mesut yaşarken Köse sözde iş için çeker gider bir daha da geri dönmez Hafize bunun üzerine tek kalır. Köy yerinde dul bir kadının böyle yalnız kalması uygun görülen bir şey değildir. Çaparların Hasan, herkesin içinde Hafize’ye sahip olduğunu söyleyince olanlar olur Hafize’nin adı çıkar. Sonra Duran adlı bir adam da Hafize’yle birlikte olduğunu söyler. Köydeki kadınlar eşleri Hafize’nin yanına gidecek diye tedirgin olurlar ve Hafize’den nefret ederler. Köyün kadınları, gece dama çıkıp Hafize’nin evini gözetlerler ve kendi kocalarının Hafize’nin evine girmesinden oldukça korkarlar. Köyün muhtarı bu işe el atmaya karar verir ve bir gece kendisi Hafize’nin evine gitmeye karar verir. Eve gittiğinde o da Hafize’nin güzelliğine kendini kaptırır ve onunla birlikte olur. Tabi ki bunu köylüye söyleyemez. Köyde yönetim kurulu Hafize’yi konuşmak için toplanır, muhtar iki gündür Hafize’nin evinin çevresinde nöbet tuttuğunu ve eve giren çıkan olmadığını söyler. Köyün erkekleri de muhtar destekler çünkü hepsi Hafize’yle birlikte olmaktadır o yüzden onun köyden gitmesini istemezler. İmama sorduklarında imam Hafize’nin yaptıklarının günah ve kötü olduğunu söyler, bunun üstüne muhtar tarafından toplantıdan kovulur. Toplantıdan sonra da dedikodunun ardı arkası kesilmez özellikle köyün kadınları Hafize’nin köyden defolup gitmesini isterler. Kadınlar, Hafize’nin köye uğursuzluk getirdiğine inanırlar imam da onları destekleyip Hafize köyde olduğunu müddetçe köydeki hayvanların sütünden içmenin bile bereketi olmayacağını söyler. Dedikoduların ve kadınların isyanlarının ardı arkası kesilmeyince muhtar onları başından savmak için gece yarısı Hafize’nin evine baskın düzenleyeceklerini söyler ve gidip Hafize’ye baskın olacağını haber verir. Baskın yapıldığında Hafize elinde Köse’nin resmi ağlar bir şekilde yakalanır çünkü baskın olacağından haberi vardır. Bir gün Hafize’nin köyden gitmesini isteyen ırz ehli köylüler muhtar ve imam olmadan Hafize’nin evine baskın yapmaya giderler ve imamı anadan doğma bir şekilde evde yakalarlar imam bunun üzerine mevlit okuduklarını söyleyerek komik bir duruma düşer.

Hikâyede dini mizah ve toplumsal bir mizah yapılmıştır. Köyün erkekleri Hafize’nin köyden gitmesini istemezler çünkü Hafize hem genç hem güzeldir bir de köyün hiçbir erkeğini geri çevirmez hepsiyle birlikte olur. Muhtar ilk başlarda bu

duruma karşı çıksa da Hafize kendiyile de birlikte olunca karşı çıkmaktan vazgeçer ve Hafize'nin köyden gitmesini istemez. İmam ise yine en başlarda Hafize'nin köyden gitmesini, köylünün ahlakını bozduğunu söylese de o da Hafize'nin güzelliğine kendini kaptırır ve onun evinde çırılçıplak yakalanır. Yakalanınca da mevlit okuduklarını söyleyip dini bir sebep bulur ama bu sebebin gerçekle asla alakası yoktur insanlar da zaten ona inanmazlar. Hikâyede imamın anadan doğma bir şekilde Hafize'nin evinde yakalanıp hala dini ağzına alması onu oldukça komik bir duruma düşürür. Hikâyede yetki sahibi kişilerin karşı çıktıkları durumların kendi işlerine de gelince karşı çıkmaktan vazgeçmeleri ve karaktersizlikleri eleştirilmiştir.

16. hikâye “*Öyle Bir Adam*” adlı hikâyede her sabah aynada kendine hayran hayran bakan bir adam anlatılır. Bu adam yere bakmayı sevmez, ayakkabısının ipini bağlarken bile yere yukarı bakarak bağlar. Değerli bir insanın en değerli yerinin başı olduğunu düşündüğü için şapka takar. Adam apartmandan çıkarken kapıcıyı azarlayıcı bir şekilde süzer ve başı dik bir şekilde sokağa çıkar. Kaldırımlar sanki kendisi için yapılmış gibi yürür göğsünü öne çıkarıp kimseye yol vermez. Ona göre tüm insanlar kendisinden küçüktür. Adam boyca kendisinden büyük olanlara bile tepeden bakar, kadınların güzel olduğunu düşünür ama onun gibi değerli bir insanın dönüp kadınlara bakması söz konusu bile olamaz. Adam otobüsten iner inmez kaldırımında paltosunun kollarını üfler çünkü otobüsteki insanlardan koluna, yakasına yapışmış bir ip parçası onu çok rahatsız eder. Adam, odacıların saygılı selamını görmez sadece odacının kapıyı açıp açmamasıyla ilgilenir. Odacıyı çağırarak sadece “Çay” der. Çayı gelince içmeye başlar ve önündeki mektuplardan en üsttekini açacakla açıp okumaya başlar, mektupta şunlar yazmaktadır: “Senin aklın bir boka yetmez, sen bir bok fabrikasıdır.”

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Hikâyede anlatılan adam aslında toplumda onun gibi olan birçok kişiyi temsil eder. Bu adam oldukça kibirli, insanlara saygısı olmayan ve küçük dağları ben yarattım havasında olup burnundan kıl aldırmayan bir adamdır. Aslında böyle olmasına sebep olan hiçbir vasfı yoktur, hikâyenin sonundaki mektuptan bu anlaşılır.

17. hikâye “*Çıldıratan Kutu*” adlı hikâyede Fadıl Bey adlı adam balkonda bozuk radyosunu dinlerken radyoyu sesi sonuna kadar açık bir şekilde bırakıp kızına gider. Mahalleli radyo sesinden çok rahatsız olur ama radyo bozuk olduğu için bir türlü kapanmaz. Remzi Bey, Fadıl Bey'in kızından üç gün sonra döneceğini söyleyince mahalleli oldukça tedirgin olur çünkü radyonun sesi çok rahatsız edicidir, insanlar gece

sesten uyuyamazlar. Mahallede her kafadan bir ses çıkar, Abdullah Bey radyonun altı pilli radyo olduğunu ve pilin kolay kolay bitmeyeceğini söyler. Radyonun yüksek sesinden mahalleli o kadar rahatsızdır ki herkes sinirli ve gergindir, radyo sesinin yarattığı gerginlik yüzünden herkes evde eşiyile, çocuğuyla tartışır. Hatta mahalledekiler bile bu radyo yüzünden birbirlerine girerler. Mahalleli gece hiç uyuyamadığı için işe giderken zorluk çekerler. İşten döndüklerinde radyonun sesinin ta uzaklardan duyarlar. Fahri Bey'in radyonun susturulmasıyla ilgili bir fikri vardır, radyonun taşlanmasını önerir. Bunun üzerine çocuklar gidip taş toplarlar ve radyo taşlanır ama radyonun sesi çıkmaya devam eder. Asım Bey, radyoyu taşlarken denk getiremeyince daha çok sinirlenir, eline ne geçerse radyoya fırlatmaya başlar ama radyo bana mısın demez. Sonra radyonun olduğu balkonun üstündeki balkondan radyonun üstüne su dökmeye karar verirler ve suyu dökerler ama radyo bir süreliğine sussa da yine sesi kesilmez. Bir inşaat işçisi çıkagelir ve radyonun sesini kesebileceğini söyler. Yarım kilo harç ve bir kürek alıp gelen işçi radyonun bulunduğu balkonun üst balkonuna çıkarak harcı radyonun üstüne boca eder ve radyonun sesi sonunda kesilir. Tüm sokak işçinin arkasından bakakalır.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Mahallede o kadar okumuş insan vardır ama kimse bir inşaat işçisinin radyoyu susturmak için yaptığı şeyi yapmayı akıl edemez. İşçi bir anda çıkagelir ve çok pratik bir şekilde radyoyu susturmayı başarır. Mahallelinin günlerdir beceremediğini işçi çok kısa bir sürede başarır. Hikâyede insanların okuduğu okulun, eğitim seviyesinin günlük hayatta karşısına çıkan sorunları çözmeye yetmeyeceği üzerinde durulmuştur.

18. hikâye “*Futbol Yıldızı*” adlı hikâyede bir çocuğun futbolcu olma hayali anlatılır. Bu çocuk küçüklüğünden beri toplara düşkündür. Küçükken babasının aldığı topa uyuyan bu çocuğun top sevdasını ailesi engellemeye çalışsa da bunda başarılı olamazlar. Öğretmen ders anlatırken çocuk mahalle takımının kurucusu olduğu için hangi çocuğu nereye yerleştireceğini düşünür. Çocuk futbol sevdası yüzünden derste bile “Top at” cümlesinden başka bir şey yazmaz ve sınıfta kaldığı için sonunda okuldan atılır. Babası çocuğunun derslere kafasının basmadığını düşünüp dövünür ve bir gün çocuğunun futbolcu olup aç kalacağını söyler. Çocuk okuldan atılınca babası onu bir zanaat öğrensini diye terzinin yanına verir. Çocuk yanında çalıştığı terzinin futbol hastası olduğunu öğrendikten sonra onun da kanına girer, bunun üstüne çocuğun babası bu ustanın yanında da adam olamayacağını düşünür ve çocuğu bu sefer bir

berberin yanına verir. Çocuk berberin yanında çalıştığı bir gün dayanamaz ve kafası bilardo topuna benzeyen bir müşterinin kafasını topmuş gibi düşünüp vurur. O günden sonra berberde çalıştığı günler de biter. Aradan yıllar geçmesine rağmen çocuk futbol sevdasından vazgeçmez ve hep ayağını çalıştırır, sonunda mahalle takımından İzmir'e İstanbul'a atlar. Çocuk bir anda en fazla transfer ücretini alan futbol yıldızı haline gelir. Bunun üzerine çocuğun babası annesine sana kalsa çocuğun kafasını çalıştırıp acından öldürecektin, çocuk kafasını değil bacağını çalıştırdı da şimdi saray gibi evlerde oturup bir elin yağda bir elin balda yaşayabiliyorsun der.

Hikâyede eğitim sistemi eleştirilmiştir. Eğitim sistemi çocukları yeteneklerine göre yönlendirmeye elverişli bir sistem değildir. Bu sistem çocukları aynılaştırıp farklılıkları yok etme üzerine kuruludur. Hikâyede futbol dalında çok yetenekli olan bir çocuk anlatılır. Toplumda bu tarz spor ve bir sanat dalıyla ilgilenenlerin aç kalacağı algısı vardır o yüzden çocuğun babası çocuğu okutmaya çalışır, olmayınca bir meslek öğrenmesi için terzinin, berberin yanına verir. Çocuk hiçbirinde başarılı olamaz çünkü akli futboldadır. Bu sevdasından vazgeçmez ve bir gün çok ünlü bir futbolcu olur. Futbolla ilgilenmesini hiç istemeyen, desteklemeyen annesi ve babası ise çocuğun onlara sağladığı maddi imkânlardan yararlanırken onu desteklemedikleri günleri unuturlar. Çocuk eğer futbol sevdasından vazgeçseydi çok yetenekli olmasına rağmen hiçbir zaman keşfedilemeyecekti.

20. hikâye “*Kahkahalı Masalı*” adlı hikâyede bir ülkenin insanların yüzü ülkede her şeyin fiyatı arttığı için gülmez olmuştur. Et, benzin, ekmek, tuz her şeye zam gelmiştir ve insanlar maddi olarak sıkıntı yaşarlar. Bu da tüm hayatlarını etkilediği için gülünecek bir şey bulamazlar. Bu ülkenin hükümdarının babası tahtı oğluna bırakmadan önce onu halkın yüzü gülmüyorsa işinin biteceği konusunda uyarır ve korkacağı en önemli şeyin bu olmasını söyler. Hükümdar, babasının dediklerini hatırlayıp o günden itibaren ülkenin bütün komiklerini halkı güldürmek için görevlendiğini söyler ve onlara yüksek maaşlar verileceğini belirtir. Hükümdarın buyruğu hemen yerine getirilir, komikler ülkenin her yerinde hanlarda, pazaryerlerinde, alanlarda halkı güldürmek için uğraşırlar ama başarılı olamazlar. Zamlardan dolayı halkı komikler bile güldüremez. Bu haber hükümdara ulaşınca hükümdarın gözüne o gece uyku girmez ve uyandığında yeni bir buyruk verir: Her kim sokakta sırtarak dolaşmazsa o kişi yakalanıp zindana atılacaktır. Buyruğu duyanlar pişmiş kelle gibi sırtmaya başlar. Hükümdar bir süre rahat eder çünkü herkes gülmektedir, üstelik yakalanan da olmaz. Dışarıda sürekli

sırıtarak dolaşan halk bu sefer de eve gidince öyle bir surat asar ki geceleri kent bir ölü sessizliğine bürünür. Bunun üzerine hükümdar başka bir buyruk verir: Kolcular geceleri mahalle mahalle dolaşıp kakhaha sesi gelmeyen evi tespit edip o evin üyelerini zindana atacaktır. Buyruk üzerine her evden geceleri kakhaha sesi gelmeye başlar. İnsanlar akşamları bugün de ağız diyerek gülmeye başlarlar. Bir gece tüm halk sözleşmiş gibi sarayın yöresine toplanırlar ve kakhaha atarak ortalığı inletirler. Hükümdar bu durumdan çok hoşnut olmuştur kendi de onlara eşlik edip kakhaha atar. Halk yedi gün boyunca her gece sarayın önüne gelip kakhaha atmayı sürdürür, yedinci gün hükümdar mutluluktan dayanamaz ve aşağı inip halkın arasına karışır. O günden sonra da hükümdarı gören olmaz.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Hükümdarın, halkın gülmemesinin asıl sebebini tespit edip bunu ortadan kaldırması gerekirken onları zorla güldürecek buyruklar verir. Halk, zindana atılma korkusuyla bu buyruklara uyar, evlerine zor ekmek götürmelerine hatta bazı günler aç uyumalarına rağmen gülmeye devam ederler ama sonunda herkesin canına tak eder ve hep birlikte gülerek bir eylem başlatırlar. Bunun bir eylem olduğunu hükümdar anlamaz, aksine halkı güldürebildiği için mutlu olur. Halkın canına bu durum o kadar tak eder ki sarayın önünde kakhaha atarak eylem yaptıkları son gün mutluluktan yanlarına gelen hükümdarı bir daha gören olmaz.

21. hikâye “*Müze*” adlı hikâyede her şeyi olan bir ülkenin bir tek müzesi yoktur. Hükümdar, komşu ülkeye gittiğinde ona bir müze gezdirip ülkenin tarihini anlatılırlar Hükümdar bunun üzerine kendi ülkesindeki eksikliği fark edip ülkeye tez vakitte çok büyük bir müze yapılmasını emreder. Bunun üstüne hummalı bir çalışma başlatılır. Yüzlerce işçi, yüzlerce usta harıl harıl çalışırlar. Hükümdar üç günde bir müze daha bitmedi mi diye köpürüp ustabaşının kellesinin vurulmasını emreder. Ustabaşının kellesi vurulup yerine yeni ustabaşı gelince bu sefer kelle vurulma sırası mimarbaşına gelir. Hükümdar her yerde müzeyi düşünür, müzeyi konuşur. Müze adeta onun takıntısı haline gelir öyle ki sonunda müze inşaatının yanından hiç ayrılmaz olur, uykusu gelinceye kadar başında bekler. Sadrazamlar ve vezirler kelle korkusundan, hükümdarı müze bir haftaya biter, iki haftaya biter diye oyalarlar. Müze yüzünden beş ayda beş vezirin iki sadrazamın kellesi vurulur. Müze sonunda biter ve hükümdar mutluluktan havalara uçar, yaptırdığı müzeyle övünür ama bir sorun vardır müzenin içine ne konulacağını kimse bilmez çünkü bugüne kadar ne sadrazamlar ne vezirler bunu düşünmemişlerdir. Hükümdar bu duruma sinirlenip çevresindekilere müzeye ne

konulacağını sorar ve başvezir müzeye ünlü şeyler koymak gerektiğini hükümdarın rahmetli babasının kadınlara düşkünlüğüyle bilindiğini bu yüzden onun leğen kemiğinin konulabileceğini söyler. Hükümdar bunu hakaret olarak kabul edip başvezirin boynunu vurdurur. Hükümdar sağ vezire müzeye ne koyabileceklerini sorduğunda sağ vezir de hükümdarın dedesinin boğazına çok düşkün olduğunu o yüzden ondan kalan bir çorba tasının konulabileceğini söyler. Hükümdar soyuna hakaret edildiğini düşünüp onun da kellesini vurdurur. Sarayda artık hükümdarın vurdurabileceği bir kelle kalmamıştır. Vurdurulan kelleler müzeye konulur altına da kellenin kime ait olduğu yazılır ama hükümdar bundan da tatmin olmaz müzeye daha önemli şeylerin konulmasını ister. Hükümdarın oğlu ve karısı bu duruma çok üzürlüler ve oraya en çok onun yakışacağını söyleyip hükümdarı boğdururlar ondan kalan kaftanı, tacı, kılıcı müzeye koyarlar. Yıllar sonra bu müzeyi gezen bir bilgin kapıdaki deftere bu müzede kandan başka bir şey görmediğini yazar.

Hikâyede şekilci bir toplum olmamız üzerinden siyasi mizah yapılmıştır. Hikâyenin başkahramanı olan hükümdar başka ülkelerde görüp özendiği müzeyi yaptırırken o müzede neyin sergileneceğini umursamadan bu müzeyi yaptırır çünkü ona göre ülkesinde müze olması yeterlidir, müzenin içi önemli değildir. Müze yapımına kendini öyle bir kaptırır ki birçok insan bu süreçte canından olur. Buna da hükümdarın hırsları sebep olur çünkü onun gibi bir hükümdarın ülkesinde müze olmaması mümkün değildir. Müzenin yapımı bittiğinde ise içinde sergilenecek bir şey bulamazlar, müze sadece görünüş olarak vardır. Normalde müzelerin yapılma nedeni sanat ve bilim yapıtlarının sergilenmesiyken hikâyede bahsi geçen müze böyle bir müze olamamıştır çünkü bilinçsizce sadece gösteriş için yapılmıştır.

22. hikâye “*Devlet Babanın Tonton Çocuğu*” adlı hikâyede bir iş yerinin altıncı katından atlamak üzere olan Hayrullah Bey anlatılır. Adamı görenler hemen nüfus müdürü Sezai Bey’e haber verirler. Sezai Bey, Hayrullah Bey’e yaşını başını aldığını oradan inip masasının başına geçmesini söyler. Hayrullah Bey ise kararını verdiğini ve kimseyi takmayacağını söyler. Hayrullah Bey’in arkadaşları da ona yalvarır, yakarır ama çare olmaz, Hayrullah Bey kararından geri dönmez. Bu sırada bir adamın intihar etmek üzere olduğunu gören insanlar binanın altına toplanırlar. O sırada Hayrullah Bey katsayı elli olmazsa kendimi atarım der ve bunu bir gazeteci duyup yetkililere iletir. Sonra polis gelip Hayrullah Bey’e devletin onu feda etmediğini ve katsayıyı elliye çıkardıklarını artık oradan inmesi gerektiğini söylese de Hayrullah Bey’in bu sefer de

başka bir isteği vardır, devletten vergi iadesi istemektedir. Hayrullah Bey, memur olduğu için kendinden kesilen vergi kesilmektedir bu verginin iki mislinin kendisine geri verilmesini talep eder bir de üstüne bir milyon kredi ister. Hayrullah Bey'in isteklerini değerlendirmek üzere bakanlar kurulu toplanır. Gecenin bir yarısı bakanlar kurulu Hayrullah Bey'in isteklerini kabul etme kararı alır. Hayrullah Bey bununla da yetinmez, iki banka yetkilisinin oraya gelmesini ister ve eline mikrofonu alıp verilen bir milyon kredinin beş yüz bininin sırdaş hesabına yatırılmasını, beş yüz bininin de aylık gelire bağlanmasını ister. Hayrullah Bey'in bu isteği de kabul edilir ama oradan inmeye niyeti yoktur bir de devletten ona bir konut vermelerini talep eder. Bunun üzerine Hayrullah Bey'e üç odalı, iki balkonlu bir konut da verilir. Hayrullah Bey bir de kızına iş bulunmasını, oğlunun üniversiteye yerleştirilmesini talep eder. Yetkililer bunu da kabul ederler. Hikâyeyi anlatan kişi olayların aslında böyle gelişmediğini Hayrullah Bey'in binanın tepesine çıkıp şunları şunları isterim dediğini yetkililerin de kendini isterse atacağını hiçbir isteğinin yerine getirilmeyeceğini, iki milyon memurdan bir kişi eksilirse kimseye bir şey olmayacağını belirttiklerini anlatır.

Hikâyede sosyo-ekonomik ve toplumsal mizah yapılmıştır. Hikâyede anlatılan her şey aslında bir ütopyadır. Bakanlar kurulunun gecenin bir yarısı toplanması, Hayrullah Bey ne isterse kabul etmeleri aslında yaşanmamış olaylardır. Yazar hikâyede ironik bir anlatımı benimseyerek insan hayatına verilmeyen önemi gözler önüne sermiştir. Hikâyenin sonundaki cümle aslında her şeyi açıklar mahiyettedir. Hayrullah Bey geçimini zor sağlayan bir memur olduğu için geçim sıkıntısı canına tak eder ve çalıştığı iş yerinde intihar etme girişiminde bulunur. Bunu yaptığında yetkililerin atlamaması için bir şeyler yapacağını düşünür ama tam tersi onun oradan atlayıp ölecek olması bile kimsenin umurunda olmaz.

23. hikâye "*İnek Kadrolu Montafon Ahmet*" adlı hikâyede Ahmet adlı bir adam çalıştığı iş yerinin müdürlüğüne ailesinin ve onun bir inekten daha değersiz olduğunu, bir montafon ineğin ayda on iki bin lira yediğini kendi beş kişilik ailesini ise altı bin beş yüz bin liraya geçindirdiğini bu sebeple memurluk kadrosundan kaldırılıp inek kadrosuna geçmek istediğini belirten bir dilekçe yazar. Ahmet bu dilekçeyi müdürlüğe verip vermeme konusunda günlerce düşünür ve karısının ısrarları üzerine dilekçeyi müdürüne verir ve sandığı gibi bir tepkiyle karşılaşmaz, müdürü dilekçenin altını imzalayıp dilekçeyi bakanlığa yollamasını söyler. Ahmet dilekçesini bakanlığa yolladıktan sonra evde adeta bayram havası vardır, çocuklar sürekli Ahmet'e ineklik

kadrosunun ne zaman geleceğini sorar, ev halkı gelecek haber için oldukça sabırsızdır. Bir gün bakanlıktan dilekçeye cevap gelir, cevapta Montafon Ahmet'in kadrosunun ilişkide olduğu, ineklere bir ad koymalarının bakanlık tarafından çok olumlu karşılandığı yazmaktadır. Hatta bakanlık bir ineğe değil her ineğe ad konulmasını talep eder. o günden sonra Ahmet her ineğe bir ad koymaya başlar; çocuklarının adını, karısının adını ineklere verir. O günden sonra Ahmet otuz beş numaralı montafon inek olarak on iki bin lirayı cebe indirmeye başlar. Ondan sonra montafon ineklerin aylığına bin lira zam gelir. Ahmet, memurlukta kalsa bu zam oranının sekiz yüz lira olacağını düşünüp bir kez daha inek olmakla çok doğru bir karar verdiğini düşünür. Ahmet aldığı para br yana kendini çok güvende hisseder, Ankara'ya Montafon Ahmet çok hasta diye haber gitse Ankara inekleri çok önemseydiği için oradan baytarlar onu tedavi etmeye gelirler. Ahmet, memurken göremediği maddi manevi değeri inekken gördüğü için halinden gayet memmudur. Ama Ahmet'in montafonluğu çok uzun sürmez, bir gün daireye müfettiş gelir ve inekleri saydığına otuz dört inek çıkar ama kadroya baktığında otuz beş inek görüldüğünü, kayıp ineğin başına bir şey geldiyse hepsini mahvedeceğini söyleyerek onları tehdit eder. Bunun üzerine Ahmet otuz beşinci ineğin kendisi olduğunu söyler. Müfettiş şaşırır ve bu duruma inanmaz, odadan herkesi çıkarıp Ahmet'le baş başa kalmak ister ve Ahmet'e onu da inek yapması için dilekçe yazmasını söyler. Ahmet, o zaman inek Hicri Bey olacaksınız der ama müfettiş o maaşı alınca ne olursa olabileceğini söyler.

Hikâyede sosyo-ekonomik ve kara mizah yapılmıştır. Hikâyede insanlara verilmeyen değerler hayvanlara verilmesi gözler önüne serilmiştir. Ahmet'in aklına beş kişilik bir aileyi geçindirmekte zorlanınca ve bir montafona da aylık on iki bin lira verildiğini öğrenince bir dilekçe yazarak inek olmak gelir, bunda başarılı da olur. Ahmet inek olduktan sonra kendini değersiz hissedeceğine aksine değerli hisseder çünkü verilmesi gereken değerler tam tersi bir şekilde verilmektedir. Ahmet bir gün müfettişe yakalandığında inek olma fikri müfettişe bile cazip gelir çünkü ne müfettiş ne de Ahmet bir ineğe bağlanan aylık kadar bile maaş almazlar. Bu hikâyeye bizi hem güldürür ama güldürürken düşündürür çünkü normal bir insan için adının başına "Montafon" lakabı gelmesi gurur kırıcıyken Ahmet ve müfettiş bundan hiç rahatsız olmazlar çünkü ikisi de geçim derdindedir onlar için önemli olan ineğin aylığının kendi maaşlarından çok daha fazla olmasıdır.

3.12. AZRAİL NASIL RÜŞVET YEDİ?

5. hikâyede “Azrail Nasıl Rüşvet Yedi?” adlı hikâyede Azrail her zamanki gibi günlük işlerini yapar yani can almakla meşguldür. Azrail çok değişik yörelerden canlar aldığı için durmadan koşturur ama bu görev kendisine verildiği için yapmak zorundadır. Azrail; çocuk, genç, yeni evli demez durmadan can alır. Hatta yeni doğum yapan annelerin canını alıp çocuklarını öksüz bırakır. Azrail zaman zaman bu işten yorulduğunu düşünür ama görevi olduğu için yapmaya devam eder. Bir gün, ceylan gibi bir genç kızın canını almak zorunda kalır üstelik bu kızın üç gün sonra düğünü olacaktır. Azrail kızın canını alır ama çok üzülür bu görevin çekilecek yanının olmadığını düşünmeye başlar ve sonunda yaptığı işten bıkar. Azrail işinden bıksa da işini yapmaya devam eder ve can almaya bir konağa gider. Canını alacağı adam konağın beyefendisidir, adam grip olmuştur. Azrail konağa girer girmez onu bir sürü görevli karşılar, onu beklediklerini ve pazarlama müdürünün yola çıktığını söylerler. Beyefendi bir anda Azrail’in boynuna yapışır ve onu şapur şapur öpmeye başlar, iş âleminin ona hayran olduğunu söyler. Azrail hiç böyle karşılanmaya alışık olmadığı için şaşırır. Beyefendi, Azrail’in boynuna doladığı kollarını pazarlama, rüşvet ve inandırma müdürü geldiği zaman çözer. İnandırma müdürü Azrail’in kalacağı beş yıldızlı oteli anlatır. Rüşvet müdürü ödemenin nerede yapılacağını sorar. Pazarlık müdürü Azrail’e elini uzatır ve pazarlığa hazır olduklarını, beyefendinin canına karşılık istediği paranın ne kadar olduğunu sorar. Eğer bunları kabul etmezse beyefendinin fabrikasını da verebileceklerini söylerler. Azrail bunlara karşılık iş adamı olunca adının sevilmeceğini söyler. Adamların ona da bir çözümü vardır Azrail’in adını Erzail Bey olarak değiştirebileceğini söylerler. Azrail can almadan duramayacağını buna alıştığını söyler, müdürlerin ona da bir diyeceği vardır. Azrail’in fabrikalarında grev yaptırmamasını, toplu sözleşme yapmayıp ücret arttırmamasını bunun can almakla eşdeğer olduğunu söylerler.

Hikâyede işleyiş bozukluğu ve işçi hakları üzerinde durulmuştur. Hikâyede Azrail’in rüşveti kabul etmesi, hayatın diğer alanlarında da olan rüşvete göndermedir. Azrail gencecik insanların, yeni doğum yapmış annelerin, yeni evlilerin canını bir bir alırken sıra zengin bir beyefendiye geldiği zaman diğerlerine yaptığı gibi hızlı davranamaz çünkü reddedemeyeceği şeyler teklif ederler. Hayatın her alanında olduğu gibi yine parayı veren düdüğü çalmıştır. Hikâyenin sonunda Azrail can almaya alıştığını ve can almadan duramayacağını söyler ama müdürler ona fabrikalarında ücret

arttırmamasının, toplu sözleşme yapmamasının ve greve izin vermemesinin can almakla eşdeğer olduğunu söyler.

7. hikâye “*Apollon’un Şeyi*” adlı hikâyede komiser Zihni’nin emekli olmasına iki yıl kala bir sahil kasabasında çalışırken ve tam huzura erdim derken aldığı telefon her şeyi değiştirir. Arayan validir ve Vali Apollon’un şeyinin bulmasını emreder. Ramazan Kaytan adlı bir eski eser kaçakçısı yakalandığında onun evinde bir adet çok değerli olduğu anlaşılan Apollon heykeli bulunmuştur ama bir sorun vardır heykelde Apollon’un erkeklik organı koparılmıştır. Vali, Zihni’den bu organın bulunmasını ister. Zihni birkaç evi arar ama bulamaz, vali bir yandan onu sıkıştırır. Zihni daha çok strese girer ama elinden gelen bir şey de yoktur. Zihni, Apollon’un şeyini bulamayınca Vali tüm örgütü görevlendirmesini söyler. Ondan sonra herkes seferber olup Apollon’un erkeklik organını aramaya koyulur. Zihni bir gün eve gittiğinde dertli dertli otururken karısı ne olduğunu sorar, Zihni normalde işle ilgili sorunları karısıyla paylaşmamasına rağmen bu sefer anlatır ve Apollon’un erkeklik organını bulamadıklarını eğer bulamazsa bu ilçeden başka bir ilçeye sürülme ihtimalinin olduğunu söyler. Günler böyle geçer ve ne yaparlarsa yapsınlar Apollon’un erkeklik organını bulamazlar. O sıra Zihni’nin karısının aklına bir fikir gelir, Apollon’un organını yapacaklarını söyler ve Zihni’yi karşısına model alarak bir mermer parçasına şekil verir. Sonra da Komiser Zihni eski bir antikacıdan öğrendiği şekilde mermeri toza çamura boyar, toprak altında uzun yıllar kalmış görünümü verir, Vali’yi arayarak Apollon’un organını bulduğunu söyler. Vali, Zihni’yi kutlar ve Zihni bir hafta sonra gazetelerde şöyle bir yazıyla karşılaşır: Yeni bulunan Apollon heykelinin sünnetli oluşu, arkeologları derin derin düşündürmektedir.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Oldukça önemli olan bir eseri kaçakçılar kaçıır, üstüne bir de esere zarar verirler. Vali, Komiser Zihni’den Apollon’un erkeklik organının bulunmasını ister, bu oldukça zor ve komik bir görevdir. Zihni evlere arama için gittiğinde durumu anlatırken oldukça zorlanır çünkü bizim kültürümüzde bu tarz durumlar çok rahat konuşulmaz ve ayıp kabul edilir. Apollon’un organının bulunamamasının üzerine Zihni’nin karısı bir şey teklif eder. Bulduğu bir mermer parçasıyla Zihni’yi model alarak bir erkeklik organı oluşturur ama Zihni’yi model aldığı için bu organ sünnetli bir organdır. Burada da yazar din üzerinden bir mizah kurmuştur denilebilir.

8. hikâye “*Vatandaşlık Onayı*” adlı hikâyede çok partili hayata geçildiğinde Osman’ı bir sevinç kaplar çünkü köyde sürekli nutuklar çekilir, insanlara “vatandaş” denilir. Bu durum insanların alışık olmadığı bir durumdur. Köye her gelen parti başkanı köylüye bu ülkenin gerçek sahibinin köylü olduğunu söyler. Osman ilk başta bu denilenlere inanmasa da içten içe inanmak ister ve bir gün karısı Elif’e biz vatandaşmışız; gazı, tuzu, ekmeği artık düşünmeyecekmışız der. Sadece Osman değil o günlerden sonra köylüye bir şeyler olur, hepsi umut dolmuştur. Köylüler öküz sahibi olacaklarına, çocuklarının okuyacaklarına, iyi giysiler giyeceklerine inanırlar daha doğrusu köye gelen parti başkanları tarafından inandırılırlar. Kahvede bunlar konuşulurken, parti başkanlarına tek inanmayan kişi Musa’dır ve diğer insanların bu boş vaatlere inanmasıyla dalga geçer. Kahvedekiler Musa’yı onların inandıklarına inanmadığı için hain olarak suçlarlar. Daha sonra seçimler olur, Osman’ın oy verdiği parti kazanır. Osman bunun üzerine vatandaş olmak için sabırsızlıkla bekler, karısı Elif’le gözlerine uyku girmez o gece bir çocuk sahibi daha olurlar nasıl olsa artık bez parası düşünmeyeceklerdir. Osman günlerce bekler ama ona vatandaşlık veren yoktur, eski hayatı devam etmektedir. Musa, Osman’a ve kahvede oturanlara bakıp sırtır. Sonra devrim olur, Osman yine vatandaş olmak için umutlanır çünkü mevcut hükümetin vatandaşı vatandaş yapmadığı için aşağı indirildiğine inanmaktadır. Bu düşüncesini Elif’le paylaşır ve Elif de sevincinden yerinde duramaz ve o gece bir çocuk sahibi daha olurlar. Musa hala Osman’ların vatandaş olacağına inanmamaktadır. Osman bekler bekler yine vatandaş olamaz. Her seçim zamanı geldiğinde umutlanır, yine bir seçim zamanı köye gelirler, Osman’ın çapa tutan nasırlı ellerine sarılıp kameralara Osman bu ülkenin gerçek sahibi diyerek şov yaparlar ama seçimden sonra Osman’ı ve Osman gibileri hatırlayan kimse olmaz. Musa her seferinde haklı çıkar ama Osman ve Osman gibiler hep verilen vaatlere inanır.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Sadece seçim zamanı hatırlanan köylülere verilen vaatler hiçbir zaman yerine getirilmez. Senelerce köylüyü kandırmaktan geri durmayan siyasiler sadece oy alabilmek için köylüyü kullanır. Osman’ın nasırlı ellerini kendi yumuşacık elleriyle tutanlar hiçbir zaman Osman gibilerin neler çektiğini anlamaz. Yazar hikâyede Osman ve Osman gibilerle saf, temiz köylüyü temsil ettirmek istemiştir. Osman her seçimden sonra vatandaş olmayı ve vaatlerin yerine getirilmesini beklese de hiçbir zaman yerine getirilmez ama Osman buna rağmen her seçim zamanı siyasilere inanmaya devam eder.

9. hikâye “*Sarı İsmail*” adlı hikâyede tepelerin ardındaki bir köy anlatılır. Bu köyde Kara Hasan adlı biri vardır. Kara Hasan adam dövme bayılan, köylülerin sürekli parasına el koyan bir adamdır. Köylüler ilk başta Kara Hasan’ın bu hareketlerine ses çıkarmaz ama gün geçtikçe ve Kara Hasan’ın onlardan para isteme sıklığı artınca isyan etmeye başlarlar. Yine de korkularından çok fazla bir şey yapamazlar. Köylüler kafa kafaya verip Kara Hasan’dan nasıl kurtulacaklarını düşünürler ama bir çözüm bulamazlar. Sonraki günlerde sanki köylülerin isteğini duymuş gibi biri çıkıp köye gelir. Gelen adam uzun boylu, iri yarı bir adamdır. Köylüler bu adamın köye gelmesine çok sevinirler. Adamın adı Sarı İsmail’dir. Köylüler Sarı İsmail’e onları Kara Hasan’dan kurtarması için yalvarır bunun üzerine Sarı İsmail, Kara Hasan’ı bir güzel döver ve köyden yollar. Köylüler kurtulduklarını düşünürler ama yanılırlar çünkü Sarı İsmail her fırsatta onları kurtardığını söyleyerek her şeyin üzerine konar. Sürekli köylülerden yemek ister, koyun kestirir, tavuk kestirir. Köylüler en başta Sarı İsmail ne derse yaparlar ve bundan gocunmazlar ama Sarı İsmail köyün en güzel kadını istediğinde işler değişir. Köylüler başka seçenekleri olmadıkları için Sarı İsmail’in bu isteğini de yerine getirirler ve kendi aralarında Kara Hasan zamanında en azından gavat değildik diye konuşurlar Kara Hasan’ı özleyecekleri akıllarına bile gelmemiştir ama onu mumla ararlar. Köylüler yeni bir kurtarıcı bulmayı düşünürler ama köyün ağırbaşlısı çıkıp yeni kurtarıcının elinden sizi kim kurtaracak diye sorar ve kendinizi kendiniz kurtaracaksınız der. Bunu duyan Sarı İsmail köyün ağırbaşlısını köyden atar.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır. Köylüler sürekli birinin emrinde olmaya ve onlardan daha güçlü birinin himayesinde yaşamaya o kadar alışmışlardır ki kendilerini kurtarmak akıllarına bile gelmez. Köyün ağırbaşlısı köylülere kendi kendilerini kurtarmalarını söyleyince doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar hesabı onu köyden yollarlar. Köylüler ise bu kısır döngü içinde yaşamaya devam eder.

10. hikâye “*Temel Atma*” adlı hikâyede bir gazeteci yolsuz unutulmuş bir köye gider. Köyün muhtarıyla konuştuğu zaman bucağa bir sürü temel atıldığını ama bu temellerin üzerine hiçbir şey yapılmadığını tespit eder. Gazeteci, muhtara bu temellerin neden böyle kaldığını sorunca muhtar temellerin babasının zamanından kaldığını söyler. Muhtar bu temellerin hikâyesini anlatmaya başlar; İsmet Paşa zamanında bir büyük gelip ilk temeli atıp gider ve daha da kimseden ses çıkmaz. Aradan uzun yıllar geçince köylüler yetkililerin bu temeli unuttuğunu düşünüp yetkililere haber salarlar. Yetkililer de başka bir temel atmaya geleceklerini belirtirler ve yolu olmayan bu köye yetkililerin

ulaşım sağlayabilmesi için yoldüzerler dağı taşı düz edip yolu açarlar. Yetkililer köye gelip şeker fabrikası temeli atarlar. Köylüler temelden ziyade yollarının bu vesileyle açılmış olmasına sevinirler. Aradan yıllar geçer atılan temel için kimse bir daha gelmez ve köyün yolu da yine eskisi gibi kambur kambur olur. Köylüler temelin ne olacağıyla ilgili Ankara'ya mektup yollarlar Ankara ise böyle bir temelin kayıtlarda olmadığını ama başka bir temel atmaya geleceklerini söyler. Daha sonra yetkililer köye dokuma temeli atmaya gelirler ve onlar geldikleri için yine köyün yolları düzenlenir. Köylüler yine birkaç yıl bu yol düzenlemesi sayesinde rahat ederler. Bu döngü yıllarca devam eder, köylüler yolları bozuldukça Ankara'ya temel için mektup yazarlar ve yetkililer köye gelince de yıllarca yol konusunda rahat ederler.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirisi vardır. Hikâyede anlatılan köy; yolsuz ve unutulmuş bir köydür. Köylüler yolları olmadığı için çok sıkıntı çekerler ama kimsenin onlarla ilgilendiği yoktur. Köye temel atmaya yetkililer geldiğinde ve yolların onlar için açıldığını fark ettiklerinde artık hep bu yola başvurup yollarını açtırlar. Hikâyede düzensiz bir şekilde ve kayıtlara geçmeden atılan temeller de eleştirilmiştir. Sırf temel atmak için atılan ve hiçbir dayanağı olmayan bu temeller yetkililer tarafından sadece gösteriş için atılır ve köye bir sürü temel atılmasına rağmen hiçbirisi tamamlanmaz.

12. hikâye “*Benim Sevgili Öğretmenim*” adlı hikâyede veliler, okul müdürünün yanına gidip Veli Öğretmeni şikâyet ederler, böyle çocuk yetiştirmenin olmayacağını, müdürün de bir gün dersine girip görmesi gerektiğini söylerler. Veliler, Veli Öğretmenin fittirmiş olduğunu ve kesinlikle çocuklarının onun tarafından okutulmasını istemediğini belirtirler. Müdürün yanına her gün farklı bir veli gelip Veli Öğretmeni şikâyet eder ve öğretmenin dersine girmesini söylerler. Müdür Bey çok iyi bir insan olduğu için dersine gireceği zaman Veli Öğretmene haber verir, denetmen ve müdür Veli Öğretmenin dersine girerler. Öğretmenin dersine girdikleri zaman işlediği konu Fatih'in İstanbul'u alışdır. Tahtada harita hazır bir şekilde beklerken haritanın yanında da öğretmenin çizdiği Haliç ve Anadoluhisarı krokileri vardır. Çocukların önünde de tarih atlasları vardır. Öğretmenin bu kadar ayrıntılı düşünmesi denetmenin çok hoşuna gider. Veli Öğretmenin ders anlatmasında da ilk on beş dakika bir sorun yok gibi durur ama daha sonra gemiler Haliç'teki zincirleri kırarken öğretmen “Haliç, Haliç, Haliç” diye bağırmaya başlar daha sonra da “Hayde balık, derya kuzusu bunlar” der. Denetmen ve okul müdürü birbirlerinin yüzüne bakarlar. Öğrenciler hiç tepki vermezler çünkü öğretmenlerinin tarzına alıştırlar. Gemiler Galata yanlarından kalasların üzerindeki

zeytinyağı sayesinde denize inerken öğretmen yine bağırmağa başlar: “Zeytinyağının halisi burada, koş vatandaş koş...” Tarih dersi bittiğinde ne müdür ne de denetmen bir şey söylemez ve Matematik dersinde de öğretmeni izlemeye devam ederler. Veli Öğretmen, Matematik dersinde de sağ elini terazi tutar gibi havaya kaldırır ve bağırmağa başlar: “Hayde domatese gel, kaya gibi domat, tencereyi boyayan domat!” Öğretmen tahtada manav hesabı yapar, plana ve dersin akışına uygun bir şekilde ders işler. Veli Öğretmen Türkçe dersinde ise zarfları anlatırken yine bir anda bağırmağa başlar: “Yılbaşı kartları, zarfı bizden, yılbaşı kartlarına gel!” Sonraki ders beden eğitimi dersidir ve denetmen bahçeye indiğinde öğretmenin sınıfın başında olmadığını görür. Biraz sonra Veli Öğretmen eskimiş eşofmanıyla geldiğinde denetmeni görmez, onun gidip gitmediğini sorar ve “Taze simiiiiit” diye bağırarak bir köşeye doğru ilerler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Hikâyede anlatılan Veli Öğretmen’e memur maaşı yetmediği için ek iş olarak pazarcılık yapar yani Veli Öğretmen için iki farklı mesleği vardır denilebilir. Öğretmenlik yaparken de kendine hâkim olamaz ve öğretmenlikten arta kalan vakitlerinde pazarcılık yaparken bağıracağı gibi bağırır bunun üzerine velilerden şikâyet alır.

13. hikâye “*Öğretmenler Günü*” adlı hikâyede her sene yılın öğretmeni ve yılın öğrencisi seçilmesinden bahsedilir. Hikâyenin anlatıldığı yıl bu seçilenlere ek olarak yılın sınıfı da seçilmiştir. Yılın sınıfı 4-A o yıl yaptıkları şeyle yılın sınıfı seçileceklerini akıllarından bile geçirmezler. Bu sınıfın yılın sınıfı seçilmesinin hikâyesi ise şöyledir: Her şey 24 Kasım Öğretmenler Günü’nden 1 hafta önce başlar. 4-A sınıfının başkanı İnci, 44 kişilik sınıfa Öğretmenler Günü için öğretmenlerine hediye alınacağı duyurusunu yapar. İnci, Hüsam öğretmenlerine geçen sene dolmakalem ondan önceki sene kol saati aldıklarını ama öğretmenlerini ikisini de kullanırken görmediğini belirtir. İnci bu sebepten bu sene öğretmenlerine başka bir hediye almaları gerektiğini söyler ve cebinden bir liste çıkarır, listedekileri okuyacağını ve okunan şeyin karşısına da isteyen arkadaşın adını yazdırabileceğini söyler. İnci okumaya başlar: “On kilo pirinç.” Arkadaşları ne olduğunu anlamazlar İnci bunun üstüne açıklama yapar ve listede yiyecek adlarının yazılı olduğunu, bu yiyeceklerin alındıktan sonra en yakın evde toplanacağını ve 24 Kasım’da bir arabayla öğretmenlerinin evine götürüleceğini söyler. Listede olan yiyecekler ise şöyledir: Bulgur, pirinç, kuru fasulye, toz şeker, un, kıyma, kuzu pırlola. Listede yok yoktur ama çocuklar bir de listede olanlara ek olarak öğretmenlerinin canının ne çekeceğini düşünüyorlarsa onları da listeye eklerler. Listede

olan yiyeceklerin ve erzaklarına yanına bir bir öğrenci adları yazılır ve bütün öğrenciler söz verdikleri yiyecekleri alıp Öğretmenler Günü'nde bir kamyonetle öğretmenlerinin evine götürürler. Hüsam Öğretmen, öğrencilerin yaptığı bu düşünceli hareket karşısında duygulanır ve ağlamaya başlar. Daha sonra ilkokul müdürlüğüne kendi okulunu kendin yap kampanyasından sonra kendi öğretmenini kendin doyur kampanyası başlatan 4-A sınıfının yılın sınıfı seçildiğine dair bir yazı gelir.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılarak bir öğretmenin yaşadığı geçim sıkıntısı üzerinde durulmuştur. 9 yıldır aynı paltoyu giyen Hüsam Öğretmen kıt kanaat geçinmektedir. Öğrencileri de bunu fark edince ona Öğretmenler Günü'nde kullanmayacağı bir hediye almaktansa memur maaşıyla zar zor yiyebildiği ya da hiç yiyemediği yiyecekleri almaya karar verirler ve bu davranışlarıyla da yılın sınıfı seçilirler. Bakanlık, 4-A sınıfının bu davranışının üzerine yazdığı yazıda ise 4-A sınıfının kendi öğretmenini kendin doyur kampanyasını başlattığını belirtir. Öğretmenine onun geçimini sağlayacak kadar maaş vermek kendi görevleriyken bunu bir kampanya başlığı altında sunmak ve diğer öğrencileri de bu davranışa teşvik etmek bakanlığın işine gelir.

15. hikâye “*Ne Sihirdir Ne Keramet*” adlı hikâyede yıllarını sihirbazlığa vermiş olan bir ünlü bir sihirbaz vefat eder. Ölümüne en çok yanında yetiştirdiği çırağı üzülür, sürekli gidip ustasının mezarı başında ağlar onunla konuşur. Çırak, ustasına sihirbazlık mesleğinin öldüğünü anlatır ve sadece sihirbazlık değil ülkede birçok mesleğin öldüğünden bahseder. Ustası onu sinemada gazoz satarken bulup yanına almıştır ve yetiştirmiştir. Çırak, ustasının sayesinde çok paralar kazanır ama zaman içinde sihirbazlık mesleği çekilmez bir hale gelir çünkü eskisi gibi insanları şaşırtamaz ve güldüremezler. Çırağın eskiden beri yaptığı ve ustasından öğrendiği bir numara vardır. Çırak bu numarayı elindeki sihirbazlık değneğiyle karşısındaki kişiye değneği uzatıp bir şeyler söyleyerek onu uyutarak yapar. İnsanlar bu numarayı eskiden severek izlerler ama şimdi yaptığında insanların ona domates atıp biz o numarayı her ay televizyondan izliyoruz dediklerini ustasına anlatır. Çırak yaptığı diğer bir numaradan bahseder, bu numarada ise bir kutunun içine on para koyup kutuyu salladıktan sonra içi açıldığında on paranın yüz para olarak çıktığını anlatır. Çırak eskiden bu numarayı yaptığında çok alkış almasına rağmen artık insanlar alkışlamak şöyle dursun çırağa ülkedeki ekonomi kurallarından ve zamlardan bahsedip onu bir güzel döverler. Çırak bunları ustasına ağlaya ağlaya anlatır, mesleğinin bu hale geldiğini görmek onun için çok zordur.

Mesleğin bu hale gelmesinin sebebi ona göre piyasanın hokkabazlarla ve sihirbazlarla dolmasıdır ama bu sihirbazlar normal sihirbazlar gibi değil de numaralarını kara kaplı kitaplara uydurarak yaparlar.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Halk eskiden sihirbazların yaptığı gösterilerle eğlenmekteyken zaman geçtikçe yaşadıkları ekonomik sorunlar ve yapılan zamlar yüzünden eğlenceyi bile bu sorunlar çerçevesinde görmeye başlarlar. Hal böyle olunca sihirbaz hangi numarayı yaparsa yapsın halk bunu yaşadığı ekonomik sorunlara yorar ve gösterilerin de sihirbazlık mesleğinin de eski tadı artık kalmaz. Yani insanların ekonomik sıkıntılar yaşamaları mizah anlayışlarını değiştirmiştir.

16. hikâye “*Kaç Deli İstersin*” adlı hikâyede mahallenin delisi olan Deli Sadullah anlatılır. Mahalleli Deli Sadullah’a çok değer verir, o hangi kapıyı çalarsa çalsın o kapı ona ardına kadar açılır ve her zaman en değerli konuk odur. Mahalleli bir gün bile Deli Sadullah’ı görmeden yapamaz, herkesin gözleri onu arar. Yıllar böyle Deli Sadullah’la geçer ama bir gün Deli Sadullah çaptan düşer, mahallede onun pabucunu dama attıracak deliler çıkar. Emekli Hulusi Bey, uzun zamandır o mahallede yaşayan bir adamdır ve sonunda yaşadığı sorunlar yüzünden delirir. Kimi kızı evde kaldığı için delirdiğini söyler kimi yaşam pahalılığından. Emekli Hulusi Bey’in de delirmesinden sonra mahalledeki deli sayısı ikiye çıkar ve Deli Sadullah, Emekli Hulusi Bey’in gölgesinde kalır. Hulusi Bey’den sonra Nimet Abla’nın üniversiteyi bitirmiş oğlu da bir gün delirir. Onun delirme sebebiyle ilgili de çeşitli söylentiler dolanır durur. Kimi iş bulamadığı için delirdiğini söyler kimi kara sevdadan. Ama Okan’ın delirmesinin asıl nedeni iş bulamamasıdır. Bu gencecik oğlanın delirmesine mahalleli çok üzülür. Deli Okan her gün evine doğru koşup “İş buldum anne, iş buldum anne” diye bağırır. Aradan biraz daha zaman geçince delilerin arasına bir yeni deli daha karışır. Bu sefer deliren Gülten adlı bir kadındır. Gülten kırk yaşlarında, akli başında, üç çocuk annesi bir kadındır. Gülten’in delirmesi ise ev sahibinin gelip “ya istediğim parayı verin ya da evden çıkın”demesiyle başlar. Gülten’in kocası memurdur bu yüzden kıt kanaat geçinirler. Aradan altı ay sonra Manav Hilmi delirir. Onun delirmesinin sebebi ise borçlarıdır, gırtlığına kadar borç içindedir bu durum canına tak eder. Daha sonra Melek Abla’nın kızı Şencan delirir. Onun delirme sebebi de evleneli dört ay olmasına rağmen eşiyle ona buna para yetiştiremedikleri için kavga etmeye başlamaları ve sonunda boşanmalarıdır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır ve işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Yazarın hikâyede anlattığı mahalle sadece bir örnektir. Yazar bu hikâyede çoğu

insanın yaşadığı ortak problemlere parmak basmıştır. İnsanların delirmesindeki en büyük pay ekonomik sıkıntılara aittir. Üniversite mezunu olan Okan'la yazar bütün iş bulamayan gençleri sembolize etmiştir. Üniversiteye alınan fakat üniversiteyi bitirdikten sonra iş bulamayan gençlerle bir işleyiş bozukluğuna değinilmiştir. Gençlere istihdam alanının sağlanamaması ve gencecik bir delikanlının bu yüzde delirmesi gözler önüne serilmiştir. Hikâyede yaşanan durumlar günlük hayatta da karşılaşılabilecek durumlardır.

17. hikâye “*Hovarda Memur*” adlı hikâyede bir adam bir gün ilkokuldan arkadaşı olan Kaçak Bekir'le karşılaşır. Adam, Bekir'in yaşadığı şehre bir bankayı denetlemeye gelmiştir. Adam okuyup bir bankada denetmen olmuştur ama Bekir üniversite okumamıştır. Hatta Bekir ortaokulu bile zor bitirmiş tembel bir öğrencidir. Eski bir arkadaşları ona Bekir'in sıtma savaşta memur olarak çalıştığını söylemiştir. Adam, Bekir'in bu durumuna üzülür onun kıt kanaat geçindiğini düşünür. İki eski arkadaş ayaküstü sohbet ederken Bekir bir lokantaya gitmeyi teklif eder ve adamı çok lüks bir lokantaya götürür. Adam nasıl olsa yemeğin parasını kendi ödeyeceğini düşünür çünkü Bekir memur maaşıyla geçinirken o ise bir bankada denetmendir tabi ki o ödeyecektir. Garson gelince masayı donatırlar bir güzel yemek yerler ama hesap gelince adam hesabı ödemek için ısrar etse de Bekir kabul etmez ve hesabı o öder. Adam, Bekir bu yüklü hesabı ödediği için ayın sonunu zor getireceğini düşünür ve onun için üzülür. Adam akşama gidecekleri yerde Bekir'i ağırlayacağını söyler ve Bekir akşam onu bir restorana götürür. Yine masayı donatırlar ama Bekir tuvalete gitme bahanesiyle yine gidip hesabı öder. Bekir sonra adamı pavyona götürür, adam bu sefer kararlıdır buradaki hesabı ödeyecektir. Bekir'in bütün hesapları ödeyip kendini zora sokmasından rahatsız olur. Pavyon ne kadar pahalı olursa olsun hesabı ödemeyi kafasına koyar. Pavyona girer girmez masalarına iki kadın gelir sonra viski ve şampanya içerler. Adam bu arada ödeyeceği hesabı, cüzdanındaki parayı düşünür ve soğuk soğuk terler dökerler. Gecenin yarısı geldiğinde Bekir garsonu çağırıp hesabı öder. Adam bir yandan sevinir bir yandan da memur maaşıyla Bekir'in bu kadar parayı nasıl ödediğini düşünür. İkisi de sarhoş olur ve kadınlarla birlikte eve giderler. Bekir'in oturduğu apartmanın adı “Bekir Apartmanı”dır. Çok lüks ve güzel bir dairesi vardır, adam bu eve geldiğinde ağzı açık kalır, Bekir'in memur maaşıyla bunları yapmasının imkânı yoktur. Adam sonunda Bekir'e ne iş yaptığını sorar ve Bekir pezevenk olduğunu söyler. Adam şaşırınca da

Bekir: “Beğenemedin mi senin o kocaman bildiğin adamlar oralara pezevenklikle gelmişlerdir.” diye cevap verir.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirisi vardır. Ortaokuldan bile zar zor mezun olan Bekir, pezevenklik yaparak zevk ve sefa içinde bir hayat sürerken üniversiteyi başarıyla bitiren çocukluk arkadaşı bankada denetmen olmasına rağmen ayın sonunu zor getirir. Hikâyede üniversite okuyan, emek veren insanların önüne hak etmedikleri yerlerde olan insanlar geçer ve bu insanlar okumuş, emek vermiş insanlardan daha çok para kazanırlar.

19. hikâye “*Uyku İlacı*” adlı hikâyede geceleri uyuyamayan Basri adında bir adam anlatılır. Basri ne yaparsa yapsın geceleri uyuyamaz ve uyuyamadığı için de gündüzleri adeta ölü gibi gezer. Basri’ye sürekli birileri uyuması için tavsiye verir hemen hemen hepsini uygular ama hiçbir çare olmaz. Kimi yattığı yerin yumuşak olmasını söyler kimi sert olmasını. Kimi yeniden evlenmesini söyler kimi uyumadan önce kendisine dayak attırmasını söyler. Basri bunların bazılarını uygular hiçbir fayda etmez sonunda karısını dinleyip doktora gitmeye karar verir. Doktor, Basri’ye kafasına hiçbir şey takmamasını söyler ve ilaç yazar. Adam o ilaçları içer ama yine de uyku sorunu geçmez. Sonra bir gün Necati isimli bir arkadaşına rastlar ve ona uyku problemi yaşadığını anlatır, bunun üzerine Necati ona kendisinin de uyku sorunu yaşadığını ama bir yöntem bularak bu hastalığından kurtulduğunu anlatır ve hemen bu yöntemden bahseder. Necati, adama gece yatağa yattığında aklına o günkü olayları getirince uykusunun kaçtığını söyler ve böyle olmasının tanısını koyar. Zaten elektrik parasını, su parasını düşünmekten uyumak mümkün değildir. Necati, yatağa yattığında bunlar aklına gelince bir o yana döner bir bu yana döner verip veriştirir içi rahat edene kadar söver. Aynı yöntemi adamın da uygulamasını önerir. Hatta Necati sadece sövmekle kalmaz gecenin bir yarısı evden çıkar ve manavı dövmeye gider çünkü manav Necati’nin kesekâğdının içine çürük domates koymuştur. Necati manavı bir güzel dövdükten sonra evine gider ve bir güzel uyku çeker. Aylardır uykusuz olduğu için sabah uyuyakalır ve müdürü tarafından azarlanır. Her gün uyuyamadığı için işe 1 saat erken gider ve ilk defa geç kalmasına rağmen müdür onu azarlar. Necati o gece de müdürüne sinirlendiği için uyuyamaz, karısı onu tutmaya çalışsa da gecenin bir yarısı gider müdürün kapısına dayanır ve onun Ayten Hanım’la ve Filiz Hanım’la kırıtırırken utanmadığını üstelik Ayten Hanım’ın evli olduğunu söyler. Üstelik müdür de evlidir ve Necati’nin dediklerini kimsenin duymasını istemediği için ona sessiz olmasını söyler. Necati eve

döndüğünde rahatladığı için mışıl mışıl uyar. Diğer gün müdür onu odasına çağırır ve dairelerin birer aile gibi olduklarını ve kendi aralarında bazı sırların olabileceğini söyler. Necati kim canını sıkıyorsa gece kapısına dayanır, ondan hıncını alır ve sonra da bir güzel uyar. Basri, Necati'nin bu anlattıklarını dinledikten sonra manavın, bakkalın kapısına dayanmanın kolay olduğunu ama asıl sövmeleri ve dövmeleri gerekenlere nasıl ulaşacağını sorgular.

Hikâyede siyasi ve toplumsal mizah yapılmıştır. Necati'nin müdürü çalıştığı dairede hiç etik olmayan davranışlar sergilemesine rağmen çalıştığı süre boyunca bir defa geç kalan Necati'yi azarlar. Necati onun yüzüne karşı evli olmasına rağmen dairede birçok kadınla ilişkisi olduğunu söylediğinde ise o müdürlük tavırlarından arınıp Necati'yi yanına çağırır ve bazı şeylerin gizli kalması gerektiğini söyler. Geceleri uyuyamayan Necati'nin ve Basri'nin uyuyamama nedenleri günlük hayatta karşılaştıkları sorunlardır. Bu sorunların çoğu ekonomiktir. Kafalarına taktıkları şeylere söverek uyumayı denerler ama Basri asıl sövmeleri ve kapılarına dayanmaları gereken kişilerin nasıl kapısına dayanacaklarını sorgular.

20. hikâye “Zam Falı” adlı hikâyede bir adamın babası neye zam yapılacağını söylese zam yapılır. İlk başta ona kimse inanmasa da dedikleri çıktıkça inanmaya başlarlar. Adamın elinde Arapça yazılmış kara kaplı bir kitap vardır o kitabı okurken bir anda çocuklarına dönüp bu sıralar gaza ve benzine zam yapılacağını söyler. Çocukları nereden bildiğini sorunca fal baktığını söyler. Kimse ona inanmaz, herkes onun yaşını başını aldığı için o yüzden böyle saçmaladığını düşünür ama gerçekten de diğer gün akaryakıt maddelerine yüzde yirmi beş zam olur. O gece adamın havasından geçilmez çünkü kimse ona inanmamıştır ama öngördüğü zam yapılmıştır ve herkes onu dinleyip bidonlarla benzin almadıklarına pişman olmuştur. Adam diğer günlerde şekere zam yapılacağını söyler ve yine evdekiler ona inanmazlar. Bunun üzerine şekere de yüzde yirmi oranında zam yapılır, evdekiler yine şaşkınlık içindedir. Artık evdekiler adamın baktığı zam falına inanırlar ve onun neye zam yapılacağını söylemesini beklerler yani ağzının içine bakarlar. Evdekiler bu fala nasıl baktığını sorduklarında adam net bir cevap veremez sadece Arapça yazıları olan kara kaplı defterden yararlandığını söyler. Adamın oğlu ve gelini çalıştıkları işyerlerindeki arkadaşlarına evde babalarının zam falı baktığını ve olası bir zam haberinde onlara da haber vereceklerini söylerler. Sonunda zam haberi gelir adam çimentoya zam yapılacağını söyler. Evdekiler hemen işyerindekilere haber verirler ama onlar da zam falına inanmadıkları için herhangi bir

önlem almazlar. İlerleyen günlerde çimentoya da yüzde otuz iki oranında zam olur. Sonra adam rakı ve sigaraya zam yapılacağını söyler tabi evdekiler de işyerindeki arkadaşlarına haber verir ve herkes sigara, rakı depolar. O akşam gerçekten de tek el ürünlerine zam olur. Adamın ünü artık her yere yayılmıştır mahalleli her sabah ellerine torbalarını, filelerini alarak adamın penceresinin önünde adamdan haber gelmesini beklerler ve o neye zam yapılacağını söylerse gidip onu hemen satın alırlar. Sonunda adamın adı Zam Falcısı Zihni Baba'ya çıkar ve adam oldukça ünlenir, gazeteler onunla röportaj yapmaya gelirler. Zam Falcısı Zihni Baba bir gün ekmeğe zam yapılacağını söyler ve ardından da ekmeğe zam yapılırca polisler evi basarlar. Zihni Baba gözaltına alınır, halk bu duruma oldukça tepki gösterir. Zihni Baba mahkemede yetkililere IMF'ye güçlerinin yetmediğini ama ona güçlerinin yettiğini söyler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah üzerinden ülkede sürekli yapılan zamlara bir gönderme yapılmıştır. Zihni Baba, zam falı baktığını söylese de aslında zamları tahmin etmek çok zor değildir çünkü ülkede çok sık zam yapılır. Zihni Baba'nın neye zam yapılacağını sürekli tahmin edip insanları ona göre yönlendirmesi yetkililerin işine gelmez çünkü zamdan haberdar olan halk zam yapılmadan zam yapılacak maddeyi depolarlar. Hikâyenin sonunda Zihni Baba mahkemeye çıkar ve zamları tahmin etmenin suç sayılmayacağını asıl suçlunun zamları yapan kişiler olduğunu belirtir.

21. hikâye “*İş Buldum*” adlı hikâyede işsiz olan Bülent adlı bir adam anlatılır. Bülent aylardır iş bulamaz ve bu durum özel hayatını, psikolojisini, geçimini kısaca her şeyini etkiler. İş bulamadığı için karısı Saime'nin sürekli yüzü asıktır. Bülent'in iş bulamadığı ilk zamanlarda Bülent'e iyi davranırken bu süreç uzadıkça geçinmek için bileziklerini bozduması ve babasından borç almasıyla işler değişir o da Bülent'in iş bulamamasına yakınır duruma gelir ve bu duruma tahammülü giderek azalır. Evde Bülent'in işsizliği yüzünden bir huzursuzluk havası hâkimdir. Bülent hep iş bulduğunu ve eve “İş buldum” diye gideceği, neşe dolacağı günlerin hayaliyle yaşar. Bülent sigara ve otobüs parasını Saime'den aldığı için çok mahçuptur. Çocuklar da babalarının annelerinden para aldığını görürler bu durum Bülent'in gururunu zedelese de elinden bir şey gelmez. Her gün iş bakmak için sabahtan evden çıksa da iş bulamaz. Bülent kendi evinde kendini adeta bir yabancı gibi hisseder. Elektrik parası fazla gelmesin diye televizyonu açmaz, parasızlıktan sigara alamaz Saime'den para istemeye artık utanır hale gelir. Çünkü Saime de kendindeki parayı babasından borç almıştır Saime'nin bir gün babamın parasıyla sigara içemezsin diyeceğini düşünür. Saime uzun zamandır

Bülent'e ne sarılır ne ona bir çift güzel laf eder. Bülent eski günleri öyle özler ki bazen Saime'ye iş buldum diye yalan söylemeyi bile düşünür çünkü sadece o zaman eski mutlu günlerine geri dönebilecektir. Bülent hem karısına hem de çocuklarına çok bağlı bir aile babasıdır ama işsizlik onu ve ailesini o kadar mutsuz eder ki evde eski huzurları kalmaz. Bülent'in artık karısının ondan uzaklaşmasına ve evdeki bu huzursuzluğa tahammülü kalmamıştır iş buldum diye yalan söylemeye karar verir. Sonra başına gelecekler daha beterdir ama artık böyle yaşamaya dayanamaz. Bir gün akşam eve döndüğünde karısına dolgun maaşlı bir iş bulduğunu söyler karısı mutluluktan havalara uçar. Hatta yarın maaşın yarısını avans olarak alacağını söyler bunun üzerine Saime bakkala gidip et, rakı, turşu alır Bülent'le karşılıklı içerler aynı eski günlerdeki gibi. Bülent bu sırada yalanı ortaya çıkınca ne yapacağını düşünür o anların bile tadını doğru düzgün çıkaramaz.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. İşsizlik ülkenin kanayan yarasıdır ve birçok insanı sadece ekonomik anlamda değil ruhsal anlamda da çok olumsuz etkileyen bir olaydır. Hikâyede başkahraman olan ve bir türlü iş bulamayan Bülent aslında toplumdaki tüm işsiz insanları temsil eder. Bülent artık işsizlikten ve işsizliğin yarattığı huzursuzluktan o kadar bunalır ki eşine yalan söyleyerek en azından ailecek mutlu oldukları bir gün geçirmek ister.

22. hikâye “*Pastırma*” adlı hikâyede Necati adlı bir adam dükkânların önünden geçerken pastırmanın kokusunu alır, canı pastırma çeker ama pastırma alacak kadar parası yoktur. Memur bütçesi pastırma almaya yetmez ama canı o kadar çeker ki midesinden sesler gelir. Pastırmayı yediğini hayal eder bu sırada pastırmanın etiketine bakmaz çünkü bakarsa bu hayalleri bile kuramayacağını düşünür. Almaya yeltense de kaçınıcı derece memur olduğunu aklına getirir ve pastırma almak benim gibi bir memurun neyine der. Almaktan vazgeçip gitmeye karar verdiğinde ayakları geri geri gider ve pastırma almak için geri döner. İki yüz elli gram almayı düşünür ama evdeki nüfusu aklına getirir; evde baldızı, üç çocuğu ve bir de karısı vardır. Altı kişiye iki yüz elli gram pastırmanın yetmeyeceğini düşünür ama yıllardır da pastırma yememiştir hatta pastırmanın tadını bile unutmuştur. Pastırmanın önünde tekrar hayallere dalar. Karısı Neriman'a pastırmalı yumurta mı yapmasını söylese yoksa pastırmalı kuru fasulye mi karar veremez. En sonunda dayanamaz ve dükkâna girip satıcıya ona yüz gram pastırma vermesini söyler ama ödeme yapacağı zaman cüzdanının çalındığını fark eder.

Dükkânın önünde dakikalarca hayal kurarken kendini o kadar kaptırmıştır ki cüzdanının çalındığını bile fark etmez.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Memur maaşıyla altı kişiyi geçindirmeye çalışan Necati çok sevdiği bir yiyecek olan pastırmayı yıllardır yiyemez. Bir gün gezerken burnuna pastırma kokusu gelir ve dayanamaz dakikalarca dükkânın önünde pastırma yediğini hayal eder, pastırma alıp almamak konusunda bir türlü karar veremez çünkü çok zor geçinir ve harcayacağı her kuruş onun için önemlidir. Dükkânın önünde hayaller kurarken kendini o denli kaptırır ki cüzdanının çalındığını fark etmez.

23. hikâye “*En İyi İlaç*” adlı hikâyede bir adamın kalbinin üzerinde bir sancı vardır. Bu sancının nedenin tespit edilememesi yüzünden adam yıllarını hastanelerde ve doktorlarda geçirir üstüne bir de ilaçlara verdiği paranın haddi hesabı yoktur. Hatta bu uğurda annesinden kalma evi bile satmak zorunda kalır. Adamın kalbi ağrımaya başlayınca çevresindeki insanlar kalp ağrısının şakaya gelmediğini bunun ciddi durumlara neden olabileceğini bir doktora görünmesi gerektiğini söylerler ve adamın doktor macerası böylece başlamış olur. İlk gittiği doktor çok önemli bir şeyi olmadığını söyleyip birkaç ilaç yazar ve onu yollar, hastalığının ne olduğuyla ilgili açıklama bile yapmaz; adam bu duruma sinir olur. Sonra doktorun verdiği iğneleri vurulur, şurupları içer, hapları yutar ama ağrısı geçmez. Tekrar aynı doktora gittiğinde doktor bu sefer röntgen çekirtmesini ister. Adamın çektireceği röntgenler çok pahalıdır ve doktor bu röntgenlerden üç tane birden çekirtmesini ister. Doktor röntgen sonuçlarına baktığında adama perhiz yapması gerektiğini söyler, adam sevdiği hiçbir şeyi yiyemez ve 1 ay içinde iğne ipliğe döner ama yine de kalbindeki sancı bir türlü geçmez. Adam sonra doktora kontrole gider ve doktor, adamın ağrısının devam ettiğini öğrenince onu başka bir yere yönlendirir; bir arkadaşının yeni bir aygıt aldığını ve o aygıtın hastalığına tanıyı koyacağını söyler. Adam onca para verip bu aygıtle da bir film çekilir ve orada diğer doktorun arkadaşı olan doktor onu muayene ettiğinde perhizi bozmamasını söyleyip bir sürü ilaç yazar yani diğer doktordan farklı bir şey söylemez. Adam ne yaparsa yapsın ağrısı geçmez ve çareyi başka bir doktora gitmekte bulur. O doktor da perhizi hemen bırakmasını yoksa öleceğini söyler ve yine bir sürü ilaç yazıp adamı yollar. Adam hemen aylardır hasret kaldığı ne varsa alır ve bir güzel yer. Aradan biraz zaman geçtikten sonra son gittiği doktora kontrole gider ve doktor perhiz yapmaktan bağırsaklarının büzüldüğünü söyler. Adam bu doktoru da bırakır başka bir doktor bulur. Bu doktor da adamda çok inatçı bir gaz olduğunu ağrıların sebebinin bu gaz olduğunu

söyler. Adama beş tane film çekilir; bu filmlerin sonucunda doktor adamda mide sarkması ve ülser olduğunu söyler. Adam kısır bir döngü içindedir hangi doktora giderse gitsin ağrısına teşhis konulamaz ve her doktor farklı bir şey söyler. Adam sonunda hastanelere gidip gelmekten bir hemşireyle evlenir ve bu sürecin ona kazandırdığı tek güzel nokta olarak evliliğini görür.

Hikâyede sağlık sektörünün, hastanelerin ve doktorların geldiği vaziyet üzerinden bir mizah ve eleştiri yapılmıştır. İnsan hayatından daha önemli bir şey olmamasına rağmen sağlık sektörü de işi ticarete dökmüştür, gerekli gereksiz demeden sırf insanların parasını almak için insanlara türlü türlü tahliller yaptırtıp filmler çektirirler. Sağlık söz konusu olduğunda ise insanların gözü para görmediği için insanlar her türlü maddi kaybı göze alarak doktorların dediği her şeyi yaptıırırlar. İnsanların bu zaafını kullanan hastaneler ise bu sayede bir güzel para kazanır. Hikâyede hastalığına tanı konulması için oradan oraya koşturarak bir adam anlatılmıştır, adamın hastalığına tanı konulamaması aslında hastanelerde sürekli yaşanan ve insanları maddi manevi zor durumda bırakan bir durumdur.

24. hikâye “*Ülke Yürüyor*” adlı hikâyede on iki kişilik bir aile anlatılır. Bu eve tek bir maaş girer. Evi geçindirmeye çalışan adamın maaşına arada zam yapılırsa da maaşıyla birlikte her şeye zam geldiği için maaşı yerinde sayar. Evde beş çocuk, adamın annesi ve babası, hanımının annesi ve babası birlikte yaşarlar. Herkes on iki kişinin tek maaşla geçinmesine mucize gözüyle bakar. Bir gün adamın karısı mantosunun ayakkabısının olmadığını söyler adam ise koca kışı yazlık pantolonla geçirdiğini söyler. Evde maddi nedenlerden dolayı karı koca sürekli kavga ederler. Sonunda karısı adama bir şeyler yapmasını gerektiğini söyleyince adam bunu rüşvet almak olarak anlar ama karısı ona sadece yürümesini söyler. Adam önce karısının ne demek istediğini anlamaz sonradan bunun çok mantıklı bir eylem olduğuna karar verir ama tek kişinin yürümesiyle kimsenin ilgilenmeyeceğini söyleyince adamın annesi babası onunla katılabileceklerini belirtirler. Daha sonra kaynanası ve kayınbabası da bu yürüyüşe katılacaklarını belirtirler. En son on iki kişi tüm aile yürümeye karar verirler ve birlik olurlar. Sabah olunca adam gazete bürolarına gidip ailecek yürümeye karar verdiklerini söyler. Gazeteci niçin yürüyeceklerini sorduklarında adam aç olduklarını bu yüzden yürüyeceklerini belirtir ve bu haber gazetecinin ilgisini çeker. Adam niyetlerinin tüm ülkeyi dolaşmak olduğunu söyler. Gazeteciler bu yürüyüşle çok ilgilenir bu ailenin

yanına bir de muhabir koyacaklarını söylerler. Bir gün sonra gazete başlıkları şu şekildedir: “Açlar kafilesi yola çıktı. Bu maaşla bunca insan geçinebilir mi? Yok mu bunlara acıyan?” Aile ilk gecelerini bir benzinlikte peynir ekmek yiyerek geçirir. Basın sayesinde herkesin onlardan haberi vardır ve mola verdikleri her yerde halk onları bir güzel doyurur. Hatta yürüyüşleri sırasında hiç yemedikleri kadar yemek yerler, her geçtikleri köyden ellerine ayranlar, içi peynirli dürümler tutuştururlar. Bu durumdan oldukça memnunnlardır çünkü halk aileyi benimsemiş ve onları sonuna kadar desteklemiştir. Aile yürüyüş halindeyken her gün gazetelerde boy boy resimleri çıkar. Artık onları tanımayan yoktur. Hatta hiç arayıp sormayan akrabaları bile arabaya atlayıp yanlarına gelir ve onlarla birlikte yürüyüşe katılırlar. Aile onların yürüyüşüne değil de yürüyüş esnasında verilen yemekler için geldiklerine adeta eminlerdir. Tam 1 ay boyunca aralıksız yürüyen aileye 2.aydan itibaren geçtikleri köylerden insanlar da katılmaya başlamıştır giderek çoğalırlar. Gazeteler bu sefer “Ülke Yürüyor” diye manşet atar. Yürüyüşü başlatan adam karısına Ankara’ya varduktan sonra Avrupa’ya devam edeceklerini çünkü artık bu ülkede onlara ekmek kalmadığını söyler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. On iki kişilik bir ailenin tek maaşla geçinmesi adeta mucizeyken bunu bir şekilde başaran aile üyelerinin canına artık bu durum tak eder ve buna bir çözüm bularak eyleme geçerler. Buldukları çözüm ise sadece yürümektir, bu eylem basit ama oldukça etkili bir eylemdir. Yaptıkları bu eylem etkili de olur geçim derdinden kurtulurlar ve hiç yemedikleri kadar yemek yerler. Yürüyen aileyi gören halk da geçim sıkıntısı içinde olduğu için onlar da ailenin bu yürüyüşüne katılmaya karar verirler.

3.13. HER EVE BİR KARAKOL

1. hikâye “*Her Eve Bir Karakol*” adlı hikâyede can güvenliği olmayan bir adamın karakola gitmesi anlatılır. Bu adam karakola can güvenliğim yok diye gidince yanına onu koruması için bir polis verirler. Adamı korumaya gelen polisin adı Rıza’dır ve oldukça babacan ve güleç bir polistir. Adam ve ailesi öğlen yemeklerini yiyecekleri zaman Polis Rıza yanına aldığı peynir ekmeği yemeye yeltenince adamın buna gönlü razı olmaz ve ailecek yedikleri yemeğe davet ederler. Polis Rıza artık bu aileyi koruyacağı için evde hemen onun için bir oda boşaltıp onun yatması için hazırlarlar. Polis Rıza’dan görevi devralan polis de bu odayı kullanır. Günler böyle geçer. Aile, her gün Polis Rıza’yı da yemeklerine davet eder çünkü onun kuru ekmek yemesine

gönülleri razı olmaz. Bu devirde bir kişinin yemek masrafı da az değildir ve eve gelen polisler de çok yemek yiyen insanlardır. Evin hanımı artık polislere göre yemek yapmaya başlamıştır. Polis Rıza geldikten 20 gün sonra evi koruması için bir polis daha atanır. Artık ailenin bakması gereken iki polis vardır onu da mecbur yemeğe davet ederler. Aile bu iki polisin ve barınma ihtiyacını karşılamaya tam alışmıştır ki eve üçüncü bir polis daha atanır. Adam artık maddi olarak zorlanır; üç ay boyunca kendilerinden başka bir de üç boğaza daha bakar ama artık dayanamaz ve Polis Rıza'ya neden üç polis atandığını sorar, polis de amirlerinin böyle uygun gördüğünü söyler. Aradan bir süre geçtikten sonra eve dördüncü polis atanır. Ev resmen karakola döner ve bu karakolun tüm giderleri evi geçindiren adama aittir. Mahalleli de bu evde bir sürü polis olduğunu bildiğinden artık herhangi bir polislik durumda hemen bu evin zilini çalar olmuştur. Polisin yemesi, içmesi, barınması hepsi evin sahibinden ama maaşları devlettendir. Polisler bu evdeki görevleri bitince on kilo almış bir şekilde giderler. Evin sahibi olan adam açlıktan zafiyet geçiren ve aldıkları maaşla geçinemeyen polisleri devletin bilerek onun evine birer ikişer yolladığını düşünür.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır ve ülkede olan bir işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Can güvenliği için karakola başvuran adama hemen bir polis tahsis edilir. Bu durum adamın iyiliğine gibi gözükse de aslında onu maddi olarak çok zor duruma sokan bir durumdur. Zaten kıt kanaat geçinen eve bir de sürekli polis atanınca ve bu polislerin masrafı ev sahibine ait olunca adam ayın sonunu zor geçirir bir hale gelir. Hatta durum öyle bir hal alır ki ev karakol görevi görmeye başlar. Evde çok fazla polis olduğunu bilen mahalleli polise ihtiyaç duyunca karakola gitmek yerine bu eve gelirler.

2. hikâye "*Hidayet'in Durumu*" adlı hikâyede Hidayet adlı bir adam işe alınacaktır. Başvuru belgesi, sağlık raporu gibi işe girerken lazım olan evraklarının hepsi tamdı. Elindeki bir tomar evrakı yöneticiye uzattığında yönetici soruşturacaklarını, 1 ay sonra gelmesini söyleyip Hidayet'i yollar. Hidayet neyi soruşturacaklarını anlamaz ve yöneticiye tüm belgelerinin zaten ellerinde olduğunu daha neyi sorgulayacaklarını sorduğunda yönetici yeterli olmadığını söyler. Hidayet mecbur oradan ayrılır ve beklemeye başlar. Yönetici ise yanına memuru çağırıp soruşturma işini halletmesini söyler. Memur, Hidayet'in bağlı olduğu ilin valiliğine bir dilekçe yazarak Hidayet'i soruşturmalarını ister ama valinin Hidayet'le ilgili yeteri kadar bilgisi olmadığı için kaymakamlığa yazı yazılmasını söyler. Kaymakamlığın da Hidayet'le ilgili bilgisi yoktur o yüzden ilçe komiserliğine bu konuyla ilgili dilekçe

yazar. Komiser yardımcısının da Hidayet Cevahirtaşı ile ilgili yeteri kadar bilgisi yoktur çünkü zaten bu kasabaya geleli daha iki ay olmuştur. Komiser yardımcısı bunun üzerine Bekçi Bayram'dan yardım almaya karar verir. Bayram kasabanın yerlisidir ve herkesi de iyi tanıyan biridir. Komiser yardımcısı ona Hidayet'i tanıyor musun diye sorar ve o da tanıdığını belirtir. Komiser yardımcısı bunun üzerine Bekçi Bayram'dan Hidayet'in durumunu araştırmasını ister. Bayram bu duruma oldukça sevinir çünkü Hidayet'i hiç sevmez ve bu durumda eline düştüğünü düşünür. İlkokuldayken Hidayet, Bayram'ı dövmüştür. Bayram bunun intikamını almak için komisere vereceği kâğıdın en üstüne "Solcudur" yazar. Yine ilkokuldayken Hidayet ve Bayram parasız yatılı sınavına girdiklerinde bu sınavı Hidayet kazanmış ama Bayram kazanamamıştır. Bayram bunun da intikamını almak için kâğıda "Azılıdır" yazar. Yine eski günlerde Bayram'ın sevdiği kızın Hidayet'i sevmesi de Bayram'ın içinde bir yaradır ve bunun üstüne de kâğıda "Kökü dışarıdadır" yazar. Bayram'ın aklına Hidayet'lerin köpeğinin onların köpeğini ısıracağı gelir, kâğıda "Dinsiz aynı zamanda imansızdır" yazar. Bayram bu şekilde eski olayları aklına getirerek Hidayet'le ilgili milliyetsizdir, eski mimlilerdendir, sol propaganda yapar gibi ifadeler de ekler ve bunları yazdığı kâğıdı polise götürür. Polis de soruşturmayı yapan kuruma bu kâğıdı iletir ve bunun üstüne on beş gün sonra kaymakamlığa Hidayet'in çok sıkı izlenerek hakkında düzenlenecek raporun her ay Ankara'ya iletilmesine karar verildiği yazar. Hidayet işsizliğinin üzerine bir de her ay hakkında uzunca bir rapor düzenlenip bu raporun Ankara'ya gönderilmesiyle uğraşır. Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır ve ülkede olan bir işleyiş bozukluğuna değinilmiştir. Bekçi Bayram, Hidayet'ten intikam almak için aslına uygun olmayan rapor düzenlerken bu rapora Hidayet'in solcu olduğunu yazar çünkü ülkede solculara iyi gözle bakılmamaktır.

Hikâyede üzerinde durulan işleyiş bozukluğu ise işe alımlarda yapılan soruşturmaların ne kadar sağlıksız olduğudur. Birçok kuruma ulaştırılan bu soruşturmayı herkes başka bir birime sevk eder ve sonunda Hidayet'i hiç sevmeyen birinin yani Bayram'ın bu soruşturmayı yapması istenir. Bekçi Bayram soruşturma yapacak kadar yetkili biri olmamasına rağmen soruşturmayı o yapar ve Hidayet'in çocukken ona yaptıklarını bir bir aklına getirip Hidayet'le alakası olmayan bir rapor hazırlar. Bunun üzerine objektif bir şekilde yapılması gereken soruşturma oldukça sübjektif bir şekilde yapılır ve bu da Hidayet'in işe alınmak şöyle dursun başına başka belalar açar.

3. hikâye “*İşkenceciler*” adlı hikâyede bir adamı öldüresiye döverler. Adam, onu döven adamlardan birinin holding sahibi olduğunu hatta onu sürekli gazetelerde gördüğüne adeta emindir. Gazetede ki resimlerinde çok kibar ve beyefendi görünen bu adam şimdi elinde kırbaçla küfür ede ede adamı dövmektedir. Adam, onu döven diğer bir adamın birçok ülkede fabrikası olan büyük bir iş adamı olduğunu fark eder. Adama onu tanıdığını söyler ama adam o zannettiği kişi olmadığını söyler. Bu arada adamlar, adamı dövmeye devam ederler. İki adam da adamın zannettikleri kişi olmadıklarını söylerler adamın delirdiğini dile getirirler. Adam holding sahibinin daha yeni ülkenin gidişatı hakkında toplantı yaptığını ve bu toplantıyı gazetelere ilan vererek yayımladığını söyler. Holding sahibi böyle bir şey yapmadığını söyler. Adam sonra fabrikacıya döner ve her şeye çok fazla zam yaptığını ve her şeyi çok pahalıya sattığını söyler. Fabrikacı da bu suçlamayı kabul etmez. Adam onları bu şekilde suçladıkça onlar adama daha çok işkence ederler. Adama işkence ederek onu konuşturmaya çalışırlar ama adamın konuşacak bir şeyi yoktur o yüzden bir şey söyleyemez işkence böylece devam eder. İşkenceden sonra adamı baygın bir şekilde iki mezarın arasına atarlar. Adam işkence gördükten iki gün sonra televizyonda bir açık oturum izlerken ona işkence eden adamları görür. Adamlar kibar ve küfürsüz bir şekilde aynı bir beyefendi gibi konuşurken adamın aklına ona bu adamların işkence ederken büründükleri hal gelir. Adam hızlı bir şekilde giyinir ve adamların takıldığı televizyon kanalının önünde onların çıkmasını bekler. Çıktıkları zaman onlara “Dört gün önce bana işkence etmeye utanmadınız mı?” diye sorar. Adamlar “Biz mi?” diye cevap verip adamın suçlamalarını kabul etmezler. O sırada adamı güvenlik görevlileri yakalayıp adamlardan uzaklaştırır.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir ve toplumsal mizah yapılmıştır. Adama işkence yapanlar televizyona çıktıklarında adeta bir maske takarak insanların gözlerini boyar ve olmadıkları bir insan gibi görünmeye çalışırlar. Toplumda da bu şekilde insanlara sıklıkla rastlanır. Aslında kimse görüldüğü gibi değildir. Televizyonda iş adamını, fabrikatörü izleyen insanlar ne kadar beyefendi olduklarını düşünür ama adamlar gerçekte korkunç ve kötü insanlardır. Kabadayı gibi davranıp bir adama saatlerce işkence ederler.

4. hikâye “*Biz İşimizi Biliriz*” adlı hikâyede bir yazarın evine polisler arama yapmak için gelirler. Polisler birkaç dolabı karıştırdıktan sonra yazarın kitaplığının önünde dururlar ve kitapları incelemeye başlarlar. İnceledikleri kitaplardan bazılarını ayırırlar ve yazar o kitapları ne yapacaklarını sorduğunda biz işimizi biliriz diye cevap

verirler. Polisler yazarların adlarına göre kitapları ayırmaya başlarlar. Özellikle yazarların soyadında “of” veya “ov” varsa o kitapları ayırırlar. Polisler kitapları ayırırken bir mektup düşer; yazar o mektubun bir dosttan gelen özel bir mektup olduğunu söylese de polisler hemen açıp mektubu okumaya başlarlar. Mektup yurt dışında yaşayan Nazım Hikmet’tendir. Yazar bu sırada aklından ülke ne zaman darboğaza girse olan kitaplara oluyor diye düşünür. sanki döviz yokluğu, ülkedeki pahalılık, enflasyon, devalüasyon hep kitapların suçu. Yazar bunları aklından geçirirken iki çuval kitap ayırmış polisler kitapları da alıp evden çıkarlar, polis arabasına gittiklerinde akünün bittiğini ve arabanın çalışmadığını fark ederler. İki çuval kitabı karakola nasıl götüreceklerini düşünürken akıllarına kitapların nasıl olsa yazarın olduğu ve onun sırtına yükleyip götürmelerinin mantıklı olduğuna karar verirler. Yazar, iki çuval kitabı taşıırken o yük ona hiç ağır gelmez hatta tüy gibi hafif gelir. Çünkü insanın beyindekiler insana ağır gelmez.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır ve düşünce özgürlüğünün olmayışı eleştirilmiştir. Hikâyedeki yazarın okuduğu kitaplar tek tek incelenmiş ve kitapların içinden özellikle sol bir görüşle yazılmış olanlar ve Rus yazarların kitapları ayrılıp çuvalara konulmuştur. Yazar, ülkenin zor zamanlarında neden hemen arama yapıp evlerdeki kitapların incelendiğine bir türlü anlam veremez. Ülkede enflasyon, devalüasyon vardır ve kitaplarla bunların hiçbir alakası olmamasına rağmen bu şekilde ülke darboğaza girince ilk incelenen yazarların evleri ve kitapları olur.

5. hikâye “*Şakacı Polis*” adlı hikâyede bir adam yabancı bir arkadaşını gezdirmek için Türkiye’ye çağırır. Arkadaşı gelir ve Türkiye’de bir hafta kalacağını söyler. Adam ve arkadaşısı gece dışarı çıktıklarında daha evin olduğu sokaktan çıkmadan polislerle karşılaşır. Polisler ikisinin de üstünü arar. Yabancı adam bu duruma oldukça şaşırır çünkü arama yaparken polisler her yerini ellerler. Bu durum kendi ülkesinde yaşamadığı bir durumdur. Yabancı adam arkadaşısına dönerek polislerin çok şakacı olduğunu her yerini ellediklerini söyler. Arkadaşı da polisin çok şakacı olduğunu söyler. İki arkadaş gezmeye giderler ve yine orada da polisler üstlerini arar, ellerindeki çantaları yere boşaltır. Yine polisler her yerini elleyerek arama yapar. Yabancı adama bu durum çok komik gelir ve yine katıla katıla güler bu polisin de çok şakacı olduğunu düşünür. İki arkadaş daha sonra minibüse binerler. Yolda giderken polisler minibüsü durdururlar ve herkesi indirip duvara yüzlerini döndürüp kollarını kaldırmalarını söylerler. İki arkadaş polisin dediklerini yaparlar, yabancı adam neden böyle

durduklarına anlam veremez. Arkadaşı polislerin yine onlara şaka yaptıklarını söyler. Arama bittikten sonra yabancı adam, arkadaşına polislerin onu homoseksüel sandığını göğüslerini okşadığını söyler. Minibüs giderken polisler yine minibüsü durdururlar. Minibüs şoförü bu durumdan oldukça muzdariptir çünkü bu durum günde defalarca yaşanır. Polisler yine arama yaparlar, yabancı adam bu sefer polislerin göbeğini okşadığını söyler. İki arkadaş, o gece evlerine dört sularında varmışlardır ve gece boyunca üstleri tam on dokuz kere aranmıştır. Yabancı adam, arkadaşına bu ülkedeki polisler gibi polis görmediğini söyler. Adam, arkadaşına mahcup olmamak için bugünün polis günü olduğunu, aramaların ondan çok olduğunu söyler ve arkadaşının Türkiye’de kaldığı 1 hafta boyunca her gün polislerle ilgili farklı bir yalan uydurur çünkü her gün defalarca üstleri aranır. Adam, arkadaşına bir gün polis örgütünün kurulduğu gün olduğu için bir gün ilk polis okulunun açıldığı gün olduğu için, bir gün toplum polisinin kurulduğu gün olduğu için bu kadar çok arama yapıldığını söyler. İki arkadaş her gün en az on dokuz yirmi kere aranır. Adam, yabancı arkadaşını ülkesine yolladıktan 1 hafta sonra bir mektup alır. Yabancı adam, Türkiye’den geldikten sonra bu polis aramaları yüzünden homoseksüel derneğine kaydolduğunu, 1 hafta içinde Türkiye’de onu polislerin değiştirdiğini yazar.

Hikâyede bir işleyiş bozukluğu üzerinde durulmuştur. Polislerin arama yapması gerekli durumlarda toplumun yararına olurken bu kadar fazla yapılması insanları bıktırıp onların huzurunu bozan bir durum haline gelir yani amacından sapar. Türkiye’ye gelen turistler kendi ülkelerinde bu kadar aranmadıkları için bu durum onlara oldukça değişik gelir. Hikâyede anlatılan yabancı adamı polisler öyle bir ararlar ki adamın her yerini ellerler ve adam kendi ülkesine gittiğinde cinsel tercihlerini değiştirmeye karar verir. Cinsel tercihlerini değiştirmesine sebep olan şeyin Türkiye’de tatile geldiği o 1 hafta olduğunu söyler.

6. hikâye “*Tam Siper*” adlı hikâyede bir adam arkadaşıyla birlikte içkievinde oturmuş içki içerken Cebbar Bey’in öldüğünü anlatır bir anda yanlarında şarap içmekte olan bir adam Cebbar Bey’in kesin anarşik bir olayda öldüğünü söyler. Adama Cebbar Bey’i tanıyıp tanımadığını sorduklarında adam tanımadığını söyler. İki arkadaştan biri ona nereden bildiğini sorar ve adam kendinden emin bir şekilde Cebbar Bey’in vurulduğunu söyler. İki arkadaş Cebbar Bey’in dün cenazesinde olduklarını ve kurşun yarası olmadığını söyleseler de adam Cebbar Bey’in anarşik bir olayda vurulmuş olduğu konusunda ısrarcıdır. İki arkadaş sinirlenirler ve adama kendi işine bakması gerektiğini,

Cebbar Bey'in eceliyle ölmüş olduklarını söylerler. Adam ısrarla "Eceliyle ölemez, bu ülkede kendi ecelinle ölebilir misin?" diye yanıt verir. Sonunda adamlardan biri dayanamaz ve bu adamın boğazına yapışır. İçkievinin sahibi Necmi onları zor ayırır. Tam her şey durulmuşken adam yine Cebbar Bey'i arabayla ıssız bir yere götürüp orada öldürmüş olabileceklerini söyler. Yine diğer adamla boğaz boğaza girerler ve şarap içen adam ısrarla "Bu ülkede eceliyle ölünmez." diye bağırır. O sırada polis gelir ve hepsini karakola götürür. Adam Cebbar Bey'in öldürüldüğünü polislere de söyler. Diğer adam ise kendi eceliyle öldüğünü söyler. İki de sabaha kadar polis işkencesine maruz kalırlar. Sabah üçü de karakoldan çıktıklarında yaptıklarından utanırlar. Tam karakoldan iki yüz metre uzaklaşmışlardır ki başlarının üzerinden bir kurşun geçer hepsi yere yatıp siper alırlar. Bu sırada ısrarla Cebbar Bey'in öldürüldüğünü belirten adam Cebbar Bey de böyle siper alsaydı ölmezdi diye söylenir.

Hikâyede sistem eleştirisi yapılmıştır. Hikâyede ısrarla Cebbar Bey'in öldürüldüğünü söyleyen adam bu ülkede bir insanın eceliyle ölmesinin mümkün olmadığını söyler çünkü bu ülke çok fazla olayın yaşandığı çoğu insanın kim vurduya gittiği bir ülkedir.

7. hikâye "*Demokrasiyi Kim Ş'aptı*" adlı hikâyede ülkenin birinde demokrasi vardır. Demokrasi o kadar güzeldir ki gülünce yüzünde güller açar. Demokrasinin topuğuna kadar saçları, yontu gibi kaşları, sütun gibi bacakları vardır. Herkesin dilinde demokrasinin güzelliği vardır. Herkes onun incinmesinden kırılmasından çok korkar. İnsanlar demokrasinin sayesinde gezmekte ve çalışmakta özgür olduklarının farkındalardır. Bir gün bu ülkede işsizlik baş gösterir. İşsizim diyen insanlar susturulur ve yine o insanlara demokrasinin varlığı hatırlatılır. Zar zor geçinen insanlar grev yapmak istedikleri zaman onlara demokrasinin bu duruma alınacağını söyleyip insanları durdururlar. Bir adam çocuklarının altında don olmadığını ne yapacağını söylediğinde ona çocukları donsuz geziyorsa demokrasinin sayesinde diye cevap verirler. İnsanların başına gelen her olumsuz durumda demokrasinin varlığı ve buna şükretmelerinin gerekliliği hatırlatılır. Memurlar aç olduklarını söylediklerinde demokrasinin bu duruma çok alınacağını söyleyip onları sustururlar. Demokrasinin olduğu ülkenin diğer ülkelere çok fazla borcu olsa da siyasetler nasıl olsa demokrasimiz var diyerekten durumu geçirirler. Ülkede olan bütün olumsuz durumlarda insanlara demokrasinin varlığı hatırlatılıp insanların buna şükretmesi beklenir. Üniversiteye giremeyen gence diğer yıl demokrasinin sayesinde sınava yine girebileceği söylenir. Evde on bir nüfus kıt kanaat

yaşayanlara demokrasinin varlığı hatırlatılır. Günler böyle geçerken ülkede demokrasinin gebe kaldığı haberi dolaşmaya başlar ve herkes demokrasiyi gebe bırakanın kim olduğunu merak eder, birbirlerini suçlarlar.

Hikâyede siyasi mizah yapılmıştır. Hikâyede bahsi geçen ülkede herkesin ağzında bir “demokrasi” kelimesi vardır. Sözde demokrasi olan bu ülkede memurlar açtır, işsizlik sorunu almış başını gitmektedir, gençler üniversiteye yerleşemez. Yani insanlar pek çok olumsuz durumla mücadele etmek zorunda kalır ama ağızlarını açıp bir şey demeye kalktıklarında demokrasinin varlığı hatırlatılıp susturulurlar. Demokrasinin ırzına geçildiği zaman ise demokrasinin varlığına sürekli şükretmesi beklenen insanlar demokrasinin ırzına geçmekle suçlanırlar. Bu ülkede olmayan bir demokrasinin ırzına geçmek zaten mümkün değildir.

9. hikâye “*Babaya Bak, Babaya...*” adlı hikâyede Dilaver Karışmaz adlı adamdan karısı boşanmak istemektedir. Dilaver, mahkemede memur olduğunu belirtir. Yargıç memur olmasıyla boşanmasının ne bağlantısı olduğunu sorduğunda Dilaver her şeyi anlatmaya başlar. Ev sahibinin kızı Neriman evde kalmış bir kızdır ve Dilaver’lerin eviyle balkonları bitişiktir. Dilaver, Neriman’la balkondan balkona konuşur ve sonunda onu ayartır her akşam balkondan Neriman’ların evine geçer ve Neriman’la birlikte olur. Dilaver bunları itiraf ederken karısı ve kaynanası ona “Alçak” diye bağırırlar. Dilaver, ev sahibinin onlara zam yapmaması için Neriman’la ilişki kurduğunu söyler ve gerçekten de Dilaver’lerin evine Neriman’la olan ilişkisi sayesinde ev sahibi zam yapmaz. Çünkü Neriman babasını Dilaver’lere zam yapmaması için ikna eder. Dilaver yaptıklarını itiraf etmeye devam eder. Haftanın iki günü de Şadiye isimli bir kadına gittiğini söyler. Şadiye bakkalın baldızıdır. Dilaver’in onunla ilişki kurma sebebi de bakkaldan bedava alışveriş yapabilmektir. Dilaver devam eder ve Münevver isimli 60 yaşındaki bir kadınla ilişki kurduğunu anlatır. Münevver çarşıda büyük bir giysi mağazasının patroniçesidir. Bir manto bin lira bir bluz beş yüz lira olduğu için Dilaver fedakârlık yaparak istemeye istemeye 60 yaşındaki bir kadınla da ilişki kurar. Münevver’in evine gittiğinde Münevver ona balların böreklerin olduğu sofralar hazırlar. Dilaver bu sofralar sayesinde ayakta kaldığını belirtir. Mahkemede bu sırada Dilaver’in karısı ve kaynanası onun yaptığı fedakârlıklar karşısında duygulanıp ağlamaya başlarlar. Hatta kaynanası “Allah herkese böyle damatlar nasip etsin.” der. Karısı da Dilaver’i affettiğini söyler hatta çocukları Dilaver’e bir tane de kasap bulmasını söylerler.

Mahkeme böylece kapanır, Dilaver yargıca yıllık izin alarak Ankara'ya gideceğini ve oradakilerin karısını, kızını ayartarak maaşına zam isteyeceğini söyler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Kıt kanaat geçinen Dilaver maddi sorunları yüzünden planlı bir şekilde ev sahibinin kızıyla, bakkalın baldızıyla ilişki kurar. Aslında evine ve çocuklarına çok bağlı bir adamdır ve bu kadar fazla kadına vakit ayırmak onu çok yorar ama hayatın pahalılığı yüzünden mecbur böyle bir yola başvurur. Karısı Dilaver'in yaptığı bu fedakârlıkları duyunca ondan boşanmaktan vazgeçer ve onu affeder. Dilaver, maaşı yetmediği için Ankara'ya gidip oradakilerin karısını, kızını ayartarak zam isteyeceğini söyler. Çünkü normal bir şekilde zam istemesi hiçbir anlam ifade etmez.

10. hikâye “*Yarım Milyonluk Kazım Bey*” adlı hikâyede beşinci derece bir memur olan Kazım'ın aklına birden maaşını hesaplamak gelir ve alır eline kalemi kâğıdı hesaplamaya başlar. Önce evdeki televizyona bakar, bu televizyonu otuz beş bin liraya almıştır ve memur maaşıyla alabildiği için de kendiyle gurur duyar. Televizyonun durduğu sehpanın da değeri üç bin liradır. Onu da otuz beş bin liranın üstüne ekler. Kazım evdeki yatakların ederini hesaplamaya başlar ve hesabına on yedi bin lirayı daha ekler. Yataklardan sonra yatakların üzerindeki yorganların, battaniyelerin, çarşafların fiyatını hesaplar. Onlar da yirmi bin tutar. Kazım'ın yaptığı hesap kabarmaya başlamıştır. Evdeki koltuk takımının da ederi elli iki bindir. Mutfaktaki eşyaların tümü ise elli bin lira tutar. Kazım son olarak evdeki tüm mantoların, paltoların, giysilerin, ayakkabıların ederini hesaplar ve yaptığı tüm hesapları toplar. Evdeki her şeyin toplam ederi 497 bin lira çıkar. Kazım resmen yarım milyonluk servetinin olduğunu düşünür ve koltukları kabırır. Kazım bu hesaptan sonra otobüs parasının olmadığını fark eder ve karısından yirmi lira ister. Karısı da onda da olmadığı için annesinden kocasına yirmi lira vermesini söyler ve böylece yarım milyonu olan Kazım Bey, kaynanasından yirmi lira alarak evden çıkar.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Kazım Bey maaşıyla ev kirasını verdikten sonra kalan para boğazlarına yeterse öpüp başına koyar. Yani kenara bir para ayırması mümkün değildir. Bir gün oturup evdeki eşyaların ederini hesaplamaya başlar. Bu eşyaları da zar zor almıştır ve eşyalar toplam yarım milyon eder. Memur haliyle nasıl bu kadar parayı ödeyebildiğine şaşırır. Oysa evde olanlar normal bir evde olması gereken temel eşyalardır.

11. hikâye “*Modern Nuh*” adlı hikâyede Nuh’un kulağına bir gemi yapmasını ve içine temiz hayvanlardan yedişer çift, temiz olmayanlardan ikişer çift alıp yola çıkmasını ondan sonra da kırk gün kırk gün kırk gece yağmur yağacağını söylerler. Nuh büyük bir hevesle gemi yapmaya koyulur. Tüm malzemeyi borç ederek alır. Kırk gün kırk gece yağmur yağacağı için nasıl olsa herkesin boğulacağını bu yüzden borç ödemeyeceğine güvenerek borç almaya devam eder. Çiviciden, demirciden, motorcudan borç alarak geminin yapımını tamamlar. Nasıl olsa tufandan sonra kimse kalmayacaktır o yüzden borç almaktan çekinmez. Nuh, çok büyük bir gemi yapmıştır. Her hayvandan bir çift alacağına gemi büyük olduğu için gemiye yüzlerce tavuk ve koyun alır. Nuh bütün hazırlıklarını bitirdikten sonra yağmurun yağmasını beklemeye başlar. Yağmur bir türlü yağmayınca alacaklıları Nuh’tan borcunu istemeye başlarlar. Haftaya ödeyeceğini söyleyerek hepsini erteler. Nuh yağmurun yağmasını beklerken gemideki tavuklar her gün yumurtlar ve geminin günlük ihtiyacını karşılar. Gemideki koyunlar doğurur ve Nuh yaptığı yoğurtları, peynirleri yakındaki kentlere satar. Aradan 1 hafta geçer yağmur yağmaz ve ülkede devalüasyon olur; paranın değeri yüzde yüz oranında düşer. Nuh bu duruma şükreder ve geminin motorunu motorcuya satar, borç ödeyeceğine bir de eline para geçer. O günden sonra Nuh bu işin çok karlı olduğunu görür. Ülkede bir devalüasyon daha meydana gelir ve Nuh elindeki buğdayı, arpayı zamlı fiyata satar. Eline geçen parayla da borçlarını kapatır. Yağmur yağmamış olsa da Nuh devalüasyon sayesinde kâr eder hale gelir. Kazandığı paranın yarısıyla geminin yanına bir çarşı yaptırır. Bu çarşının içine kasap dükkânları açar ve burada koyun eti, tavuk eti satar. Nuh, kazandığı paraları koyacak yer bulamadığı için aklına çok parlak bir fikir gelir ve geminin yanına bir banka açar. Yağmur bir türlü yağmayınca Nuh gemideki bütün hayvanları satar. Gemiye de kiraya vererek değerlendirir. Bir gün Nuh’un hiç beklemediği bir anda yağmur yağar. Tufanın onuncu gününde Nuh’un gemisi, bankası, dükkânları suyun yüzünde yüzmeye başlamıştır. Geminin yanında her şey olduğu için geminin içindekiler yeryüzünün sularla kaplandığını anlamazlar ve kendi âlemlerinde hayatlarına devam ederler. Gemi bir gün karaya oturduğunda ise değişen bir şey yine olmaz. Nuh yine Nuh’tur etrafındakiler de yine aynı insanlardır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Nuh bir sürü borç alarak gemisini yapar ama devalüasyonla birlikte aldığı borçların hiçbiri ödemez hatta borç ödeyeceğine bir de para kazanır yazar burada bir işleyiş bozukluğuna değinmiştir. Nuh geminin yanında adeta kendine ait bir dünya kurar. Bu dünyayı hiçbir doğal afet bozamaz çünkü

bu dünya diğerk dünyadan tamamen izole olmuş bir dünyadır. Nuh, geminin yanına bir insanın gitmeye ihtiyaç duyduğu tüm dükkânları kurduğu için insanlar tufan çıktığını bile anlamazlar.

12. hikâye “*Deveden Büyük Fil Var*” adlı hikâyede bir adam tam evine gireceği sırada bir kurşun saçlarını yalayıp geçer. Etrafına baktığında tüm evlerin ışıklarının sönmüş olduğunu görür ve insanlara onu kurşunlamaya çalıştıklarını söylediğinde insanlar kurşun sesi bile duymadıklarını söylerler. Adam, polisler kurşunlandığını söylediğinde polisler yaralanmadıysa sorun olmadığını söylerler ve bu durumun hiç üzerinde durmazlar. Polisler bir de gecenin bir yarısı sokakta olduğu için adamı suçlarlar. Gece gece dışarı çıkarsa tabi kurşunlanacağını söylerler. Karısı ve adam ifadelerini verirler, sonra durumun sonuçlanmasını beklerler ama kimseden ses çıkmaz. Adam tekrar karakola gider çözüm olmaz valiye çıkar. Valiye çıktığı gün evini polisler basar ve tüm evi didik didik ararlar. Adam, polisler kurşunlanan kişi olduğunu, yanlış evi aradıklarını söyler, polisler ise neden onu kurşunlamak istediklerini sorguladıkları için evi aradıklarını söylerler. Polis, adamı kurşunladıkları için onun bir örgütün lideri olabileceğini düşünür. Adamın karısı sonunda isyan ederek hem kurşunlandıklarını hem de kurşunlanmalarına rağmen evleri arandığı için isyan eder. Polisler giderler gitmesine ama gece yarısı tekrar gelir evi tekrar ararlar, bu sefer çamaşır makinesinin motorunun altına bile bakarlar ama bir şey bulamazlar. Her geldiklerinde evi darmadağın edip giderler. Karı koca bu durumdan oldukça muzdariptir, pes etmezler ve başbakana durumu açıklayan bir telgraf gönderirler. Ama hiçbir şey fayda etmez o hafta yine polisler evlerini basar. Bu sefer gelenler başka polislerdir. Adam ve karısı bu sefer en büyük başkana mağduriyetlerini anlatan bir telgraf çekerler ama fayda etmez polisler evlerini basmaya devam ederler. Döşemeleri sökerler, lavaboları indirirler, küveti çıkarırlar ama bir şey bulamazlar. Polisler artık eve maddi zarar da vermeye başlamışlardır. Adam ve karısı çabalasa da ellerinden hiçbir şey gelmez, polis aramalarına engel olamazlar. Artık şikâyet edebilecekleri bir yer kalmaz adamın da can güvenliği olmadığı için bir gün kurşunlanıp ölür. Adam öldükten sonra başbakan televizyona çıkıp “Devlet güçlüdür” diye açıklama yapar.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Can güvenliği olmayan ve sokak ortasında alenen kurşunlanan adam güvenliğinin sağlanması için polisler durumu açıkladığında kimse onunla ilgilenmez bir de üstüne gece dışarıda olduğu için polisler tarafından suçlanır. Adamın sokak ortasında kurşunlanmasını umursamayan polisler bir

de üstüne adam kurşunlandığı için kesin bir örgütle bağlantısı vardır diye rutin olarak evine baskın düzenlerler ve her baskında evin altını üstüne getirirler. Adam ve karısı seslerini devlet büyüklerine duyurmaya çalışsalar da kimse onları umursamaz ve kaçınılmaz son gerçekleşir; adam sokak ortasında vurularak öldürülür. Adamın öldürüldüğü gün başbakanın televizyona çıkıp devletin büyüklüğünden bahsetmesi ise oldukça manidardır. Sözde çok güçlü (!) olan devlet bir vatandaşını bile koruyamamıştır. Yazar, bu hikâyede insan canına verilen değer az olmasını da eleştirmiştir.

13. hikâye “*Sekiz Çadır Kabilesi*” adlı hikâyede uluslararası bir konferansta konuşma sırası Türk üyeye gelir. Eline mikrofonu alır ve ülkesindeki memurların sarı zarfa olan alerjisinden bahseder. Memurların sarı zarf gördüklerinde koşarak uzaklaştıklarını anlatır. Üye, ülkesinde “Danıştay’da Kazananlar Derneği” adlı bir dernekten bahseder. Sarı zarftan kaçan memurlara bu dernektekiler yardım eder. Konferansta Türk üyeye ülkede Danıştay olup olmadığını sorarlar o da olduğunu hatta nüfusun dörtte birinden fazlasının Danıştay’da davası olduğunu belirtir. Hatta okulların açılmasına bile Danıştay’ın karar verdiğini söyler. Bunun üzerine “Milli Eğitim Bakanlığı yok mu?” diye sorarlar. Çünkü onların ülkesinde okulların açılmasına kapanmasına Milli Eğitim Bakanlığı karar verir. Bu sefer Türk üyeye ülkesinde öğretmen olup olmadığını sorarlar. O da olduğunu ama kimilerinin soruları sattığından kimilerinin de kafasına uymayanları kasıtlı olarak sınıfta bıraktığını söyler. Konferanstakiler haktan hukuktan bahsedince Türk üye ülkesinde hukukun üstünlüğünün yerine göre olduğunu yerine göre olmadığını söyler. Türk üye, ülkesindeki çarpıklıkları anlatırken konferansta bulunan Afrika kabile üyesi ona Sekiz Çadır Kabilesi olarak ülkesiyle ticari ilişkiler kurmak istediğini onlara inci boncuk satacağını söyler.

Hikâyede işleyiş bozukluğu eleştirisi vardır. Konferansta Türk üyenin bahsettiği sorunlar ülkede gerçekten yaşanan sorunlardır. Üye, bu işleyiş bozukluklarından bahsettikçe konferansta bulunanlar şaşırır çünkü kendi ülkelerinde bu anlatılanları görmemişlerdir o yüzden bu durum onlara garip gelir. Konferansın sonunda ise onca devlet dururken Afrika kabilesinin başkanının Türkiye’yle ticari ilişkiler kurmak istemesi oldukça manidardır.

14. hikâye “*Kendin Et, Kendin Yak*” adlı hikâyede hikâyeyi anlatan kahraman Hüsamettin Amcalara gider. Hüsamettin Amca’nın çok kalabalık bir ailesi vardır.

Adam, Hüsamettin Amca'nın tığ örgüsü yaptığını görür. Daha önce hiç onu örgü örerken görmemiştir. Neden örgü ördüğünü sorduğunda Hüsamettin Amca kravat fiyatları çok pahalı olduğu için kendine kravat ördüğünü söyler. Hüsamettin Amca'nın oğlu Nuri ise elindeki örsle ayakkabının altına çivi çakıp durmaktadır. Adam ona ne yaptığını sorduğunda ayakkabı dikmeye çalıştığını, ayakkabı fiyatlarını çok pahalı olduğu için mecbur kaldığını söyler. Diğer bir tarafta Davut Dede elinde bir torba sallayıp durmaktadır. Adam ona ne yaptığını sorduğunda Davut Dede yağ çıkarmaya çalıştığını söyler. Hüsamettin Amca'ların evine çarşıdan hiçbir şey alınmaz çünkü inek alıp bir odayı ineğe ayırırlar ve yedikleri içtikleri her şeyi kendileri üretir. Hüsamettin Amca'nın kardeşi İhsan Amca ise ampul fiyatları çok pahalı olduğu için evde kendi imkânlarıyla ampul yapmaya çalışmaktadır. Selim Dayı ise kocaman bir küfenin başında bir toprağa patates ekmektedir. Recai Bey tüp gazın yerini tutacak bir tür gaz bulmaya çalışmaktadır. Ayten ise ev halkının çorap ihtiyacını karşılamak için çorap örmektedir. Başka bir tarafta Suat elektriğe yapılan zamlardan sonra elektriği kendisi üretmeye çalışır. Necibe teyze bir köşede sabun üretmektedir. Ev nüfusunun kalabalık olması işlerine gelir çünkü herkes evde bir işin ucundan tutar ve bir şeyler üretir.

Hikâyede sosyo-ekonomik ve kara mizah yapılmıştır. Hayatın pahalılığı yüzünden Hüsamettin Amca'ların evindeki üyelerin her biri bir şey üretmektedir çünkü geçinmek çok zordur. Hatta evin bir odasında inek bile beslerler. Hikâye, okuru bir yandan güldürürken bir yandan düşündürmektedir.

15. hikâye “*Kendi Kendine Konuşanlar Ülkesi*” adlı hikâyede hikâyeyi anlatan kahraman bakkaldan çıkarken emekli Süreyya Bey'i görür. Süreyya Bey kendi kendine konuşarak yürümektedir. Kahraman ona “Merhaba” demesine rağmen Süreyya Bey onu duymaz bile. Kahraman daha sonra postaneye gider, posta memuru da kendi kendine konuşmaktadır ve içeriye giren adamı görmez. Memur, adama pulları uzattıktan sonra “inek oğlu inek” diyerek kendi kendine konuşmasına devam eder. Adam, otobüse binmek için durağa gelir ve orada da işine yetişmek için koşturmakta olan bir bayanla karşılaşır. Otobüs gelmedikçe bayanın dudakları kıpırdar. Otobüs bekleyen yaşlı bir adam da sövmektedir. Hikâyeyi anlatan kahraman otobüse bindiğinde biletçi de kendi kendine konuşmaktadır. Adam birinin yanına oturur. Yanına oturduğu kişi elini cebine atıp çıkarır ve “Niye evlendirdiniz beni?” diye söylenir. Adam otobüsten iner çalıştığı yere doğru ilerlerken bir gezgin satıcıya rastlar bu satıcı da bir yandan portakalları dizer bir yandan kendi kendine konuşur. Adam biraz daha ilerler ve bir adamla çarpışır bu

adam da “Bir makara yüz lira olur mu lan?” diye söylenmektedir. Adam nihayet işine varınca ilk önce çay ocağına uğrar, çaycıdan çay istediğinde çaycı onu duymaz çünkü kendi kendine konuşmaktadır. Adam yukarı çıkar, çalışma arkadaşı Cemil Bey’e selam verir ama Cemil Bey kendi kendine konuştuğu için onu duymaz. Cemil Bey delirmiş gibi konuşmaya devam eder. Adam kendi masasına oturduğunda cebinden eşinin verdiği alışveriş listesini çıkarır, liste kabarıktır ve adamın bu listedeki her şeyi alacak durumu olmadığı için aralarından eleme yapmak zorunda kalır. Cemil Bey o sırada onu duyup onun da kendi kendine konuştuğunu söyler ama adam kabul etmez. Cemil Bey, “Bir ülkede insanlar kendi kendine konuşmaya başladıysa korkmak gerek.” der.

Hikâyede toplumsal mizah ve sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Günlük hayatta pek çok dertle uğraşan insanlar stresten kendi kendilerine konuşurlar. Çoğu konuştuğunun farkında bile değildir. İnsanların kendi kendilerine söylenme sebepleri çoğu zaman maddi sorunlar ve geçim sıkıntısıdır.

16. hikâye “*Mektuplar*” adlı hikâye bir baba oğulun mektuplaşmaları üzerine kurulmuştur. Hikâye babanın oğluna mektup yazmasıyla başlar. Baba mektubunda oğluna “Seni okutacağım parayı mala yatırırdım şimdi bir sürümüz olurdu, beyler gibi yaşardık.” yazar. Oğlu memurdur ve oğlunun memur olmasını babası istemiştir. Adamın iki oğlu da memurdur ve ikisi de çoluğa çocuğa karışmıştır ama memur maaşıyla geçinemedikleri için babaları onlara maddi olarak sürekli destek olmaktadır. Baba mektubunda oğulları için öküzü sattığını söyler. O parayla birlikte oğluna bir çuval bulgur ve nohut yollar. Oğlu mektuba cevap yazdığında ev sahibinin kiraya zam yapmasından yakınır ve geçim sıkıntısından bahseder. Babasına eğer kömür alamazsa torunlarının donacağını söyler. Maaştan eline çok az bir para kaldığını ve bu parayla açlıktan ölmezsek iyi diye de ekler. Oğlu babasından açık açık maddi yardım istemese de babasına geçim sıkıntısından ve parasızlığından bahsettiğinde babası ona kıyamaz ve elindekileri bir bir satıp para yollar. Babası iki oğlunu da memur olması için yönlendirmiştir ve şimdi ikisi de onun desteği olmadan geçinecek durumda değildir. Bu yüzden onları memurluğa yönlendirdiği için çok pişman olur. Baba oğul bu şekilde sürekli mektuplaşır ve oğlu hep geçim sıkıntısından bahseder. Baba sürekli çocuklarına erzak ve para yollar. Para yollayabilmek için de elindeki hayvanları satar ve sonunda satacak bir şeyi kalmaz çocuklarına “Bir evimiz bir de ananız kaldı. Bu saatten sonra ananızı kimse almaz.” diye mektup yazar ve onlara Ankara’ya gidip orada bir devlet büyüğüyle görüşmelerini söyler.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır ve memur maaşlarının bir evi geçindirmeye yetmemesi eleştirilmiştir. Hikâyede anlatılan baba, ellerine her ay düzenli maaşlarını alsınlar diye iki oğlunun da memur olmasına sebep olur. Oğulları memur olur maaşlarını da almasına alırlar ama geçinemezler, babalarından yardım istediklerinde ise babaları onlara para yollayabilmek için elinde avucunda ne varsa yollar.

17. hikâye “*Doğal Kalorifer*” adlı hikâyede Asım Bey’ler evde kalorifer yanmadığından her akşam ısınmak için başka bir komşularına giderler. Kaloriferin yanmama sebebi ise fueloilin bulunamamasıdır. O akşam Asım Bey, hanımı ve iki çocuğu ısınmak için komşularına giderler. Çocuklar bir haftadır soğuktan ders çalışmadıkları için sınavlarından da düşük almışlardır. Asım Bey’in karısı Necmiye Hanım kaloriferli eve taşınmak için kocasının başının etini yemiştir. Taşındıktan sonra da bütün komşularına kaloriferli evde oturduğu için hava atmıştır ama şimdi kaloriferleri yanmadığı için böyle bir eve taşınmak istediği için pişman olmuştur. Hatta Asım Bey’lerin oturduğu kaloriferli apartmandaki herkes gaz sobalı birer ahbab bulurlar ve ısınmak için onlara giderler. Asım Bey, her akşam ısınmaya gittiği komşusunun gaz parasına ortak olur. Ama bir sorun vardır nasıl ki kalorifer için fueloil bulunamadıysa artık gaz da tükenir ve insanlar gaz bulmakta zorlanırlar. Herkes kara kara ne yapacaklarını düşünür. Asım Bey’in aklına bir fikir gelir, iş yerinde Osman adında bir adam vardır ve evde kömür sobasıyla ısınmaktadır. Asım Bey, Osman Bey’e durumu anlatır ve Osman Bey de onları ısınmaları için evine davet eder. Isınmak için günlerce Osman Bey’in evine giderler ama sonunda Osman Bey’in kömürleri de tükenir. Asım Bey’in bu sefer aklına evinde odun sobası olan asker arkadaşı Hıdır gelir. Hıdır’a durumu anlatınca Hıdır, Asım ve ailesini evine davet eder biraz da Hıdır’ların evine giderler ama bu mutlulukları da çok uzun sürmez çünkü odunlar tükenir. Hıdır, annesinin evinde mangal kömürüyle ısındığını ona gidebileceklerini söyler ve hep birlikte Hıdır’ın annesinin evine giderler. Ülkede ekonomik kriz olduğu için okullar ve hastanelerde de kaloriferler aylarca yanmaz ve insanlar bu durumdan çok mağdur olurlar. Hıdır’ın annesinin de kömürü bitince kara kara ne yapacaklarını düşünürler. Hıdır’ın annesi Atiye Hanım’ın aklına komşunun ahırına yerleşmek gelir. Komşusundan izin alında hep birlikte ahıra yerleşirler. Artık uyumak için bile evlerine gitmezler

koyunlarla birlikte sıcacık yaşarlar. Bu durumdan herkes oldukça memnundur, tek sorun herkesin koyun kokmasıdır.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Kışın ortasında ülkede yaşanan ekonomik kriz herkesi olumsuz etkilemiştir. İnsanların hayatlarını devam ettirebilmesi için ısınmaları gerekir. Ama ülkede fueloil, gaz, kömür, odun her şey hemen hemen tükenmiştir. Parası olan bile bunları alamaz çünkü hepsi kara borsadır. Mağdur olan halk Asım Bey'in ailesi üzerinden anlatılmaya çalışılmıştır. Asım Bey, ısınıp hayatlarını devam ettirebilmek için türlü çözümler bulmaya çalışır ve ailesiyle birlikte göçebe gibi yaşar. Sonları ise ahırda yaşamak olur. Hikâyede Asım Bey ve ailesinin ısınmak için mecburiyetten ahıra yerleşmesiyle insana verilen değer gözler önüne serilmiştir.

18. hikâye "*Babanızın Evi Gibi Oturun*" adlı hikâyede Almanya'da on altı yıl kaldıktan sonra Türkiye'ye dönen Rüştü Bey anlatılır. Rüştü Bey'in Türkiye'de bir evi vardır ve ülkesine döndüğünde mecbur kiracılarını evden çıkarmak zorunda kalacaktır. Rüştü Bey geldiğinde kiracısına uğrar ve onlara Türkiye'ye dönmeye karar verdiğini üç ay sonra temelli döneceğini o yüzden şimdiden ev bakmaya başlamalarını söyler. Kiracılar bu evde mahalledeki diğer evlere kıyasla daha uyguna oturmaktadır normalde Rüştü Bey üç ay sonra döneceği için ev bakmaları gerekirken bakmazlar çünkü Rüştü Bey'in bu ülkede yaşamaktan vazgeçeceğini düşünürler. Aradan üç ay geçtikten sonra Rüştü Bey kiracısının evine gider. Onlarla oturup sohbet muhabbet ederken kiracı kaynanasının bacağını iki yerden kırdığını ve her gün en az sekiz on saat elektrik kesintisi olduğu için kaynanasının asansör kullanmadığını, merdivenleri kullanmak zorunda kalıp ayağını kırdığını anlatır. Rüştü Bey her gün sekiz on saat elektrik kesintisi olduğunu duyunca dehşete düşer. Ayrıca ev çok soğuktur, Rüştü Bey'i bir üşüme alır. Rüştü Bey, kiracısına evin neden soğuk olduğunu sorduğunda kiracı on beş gündür yakıt olmadığını ve tir tir titrediklerini hatta yakıtsızlıktan okulların açılmadığını söyler. Rüştü Bey duydukları karşısında şaşkındır. Rüştü Bey, Bursa'daki akrabalarının yanına gideceğini söyleyince ev sahibi mazot olmadığı için otobüs seferlerinin iptal edildiğini bu yüzden gidemeyeceğini söyler. Kiracı anlatmaya devam eder, yaklaşık bit haftadır tüp olmadığı için ailecek soğuk yemekler yemek zorunda kaldıklarından, dört gündür suların kesik olduğundan bahseder. Sucuğun kilosunun dört yüz lira, pastırmanın yedi yüz lira olduğunu ve hayatın pahalılığını anlatır. Kiracı, bunları anlatırken birden dışarıdan bir gümbürtü gelir, kiracının eşi önemli bir şey olmadığını bomba atıldığını söyler. Ev halkı bunu gayet normal karşılarlar çünkü daha geçen gün

atılan bombada evin bütün camları kırılmıştır. Rüştü Bey duydukları, gördükleri karşısında şok geçirir ve Türkiye'ye geri dönmekten vazgeçer ve kiracıya “Ev senin, babanın malı gibi otur!” diyerek çeker gider.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır ve işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Rüştü Bey, Almanya'dan bir heves ülkesine dönmeye karar vermiştir ama kiracının anlattıkları karşısında dehşete düşer. Ülkede insanların can güvenliğinin olmadığını, insana değer verilmediğini ve insanların su sıkıntısı, elektrik sıkıntısı ve en önemlisi geçim sıkıntısı çektiğini görür. Geri dönmekten vazgeçmesinin en önemli sebeplerinden biri de kendi ülkesinde bu tarz sorunlarla karşılaşmamasıdır. İnsanlar en temel ihtiyaçlarını bile bu ülkede karşılayamazlar. Su, mazot gibi insan hayatını temelden etkileyen maddelere insanların istedikleri zaman ulaşması adeta imkânsızdır. Elektriksiz yaşam oldukça zorken her gün sekiz on saatlik elektrik kesintisi de insanların hayatını felç eden önemli sorunlardan biridir.

20. hikâyeye “*Dükkânlar*” adlı hikâyede devlet dairelerinde yaşanan işleyiş bozuklukları anlatılır. Tapu almak için bir kimlik ve iki fotoğraf yeterken bizim ülkemizde bu durum böyle değildir. İnsanlardan para koparmak için çeşit çeşit dükkânlar vardır. Bu dükkânların her birinin alanı farklıdır. Örneğin bir dükkânın tabelasında “Tapu işleri izlenir.” yazmaktadır. Diğer bir dükkânda “Pasaport çıkarılır.” yazmaktadır. İnsanlar devlet dairelerinde günlerce bekleyip halledemedikleri işleri bu dükkânlar sayesinde şipşak hallederler. O yüzden bu dükkânlar insanların işlerine gelir. İnsanların acil sağlık raporu alması gerekse bile hastane altı ay sonrasına randevu verir bir de randevu gününde doktorlar olmazsa insanların işleri aylarca halledilemez. Bu sebeplerden dolayı hikâyede anlatılan minik dükkânlar türemiştir. İnsanların işlerinin asıl halledilmesi gereken yerde halledilemeyince insanlar bu dükkânlara rağbet etmeye başlarlar. İnsanlar ehliyet alacakları zaman sınavlarla uğraşmaktansa dükkâna gidip parasını verirler ve anında ehliyetleri ellerine verilir. Diğer türlü aylarca uğraşacakları işleri hemen hallolur bu durum insanların da işlerine gelir. O yüzden ülkede ne kadar devlet dairesi varsa o kadar da bu dükkânlardan vardır. Hatta dükkânla daireler sıkı fikirdir, dükkânlar dairelerin hemen yakınındadır.

Hikâyede devlet dairelerinde olan bir işleyiş bozukluğu eleştirilmiştir. Devlet dairelerinin asıl görevlerinden biri vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamaktır ama devlet dairelerinde işler çok yavaş ilerler ve süreç içinde de insanlar birçok zorlukla karşılaşır. Vatandaşın zamanı ise kısıtlıdır, acil bir iş olduğunda bu işin bir devlet dairesinde pratik

bir şekilde halledilmesi adeta imkânsızdır. Hal böyle olunca insanlar dükkânlara gider ve parasını verip işlerini pratik bir şekilde hallederler.

21. hikâye “*Musluk*” adlı hikâyede bir evin musluğu bozulur ve evin babası bir muslukçuya giderek musluk almak ister ama muslukçu iki yüz lira fiyat verince almaktan vazgeçer. Adam eve gidip bel kemerinin ucundan bir parça keser ve musluğa geçirir. Adam musluk aktıkça kemerinden bir parça keserek musluğu onarmaya çalışır. Musluk, on beş gün içinde adamın kemerinin yarısını yer. Adam bu işin böyle olmayacağını anlar ve on beş gün sonra muslukçuya gidip musluk almaya karar verir. Muslukçu bu sefer üç yüz lira ister. Adam on beş gün içinde musluğa bu kadar zam gelmesine inanmaz ve yine musluğu almaktan vazgeçer. Eve gittiğinde yarım kemerini kullanarak musluğu tekrar tamir eder. Musluğu açmak zor olduğu için ev halkı musluğu açmak için hep adamı çağırırlar. Adam bu şekilde devam edemeyeceğini anlayınca tekrar muslukçuya gider ve muslukçu bu sefer musluğun dört yüz lira olduğunu söyler. Adam bunun üzerine sinirlenip bir hışım dükkândan çıkar. Artık evde hep muslukla uğraşır olmuştur. Adamın karısı ve çocukları bu durumdan oldukça muzdariptir. Hatta karısı eve bir musluk almayan adamla yaşayamam diyerekten annesinin yanına gitmeye karar verince adam tutuşur ve tekrar musluk almaya gider. Muslukçu beş yüz lira fiyat verince adam şok olur çünkü musluğun fiyatı bir buçuk ayda tam beş yüz liraya çıkmıştır. Adam sinirlenip söverek yine muslukçudan çıkarak evin yolunu tutar.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Akıtan musluğu değiştirmek bir ev için lüks değil gerekliliktir. Ona rağmen adam bir musluk alamaz kendince çözümler bulmaya çalışır çünkü bir musluk için fiyat ona çok fazla gelir. Adam 1-2 haftada bir muslukçuya gider ve fiyatı karşısında şoka uğrar çünkü musluk bir buçuk ay içinde neredeyse iki katına çıkar. Hikâyede kontrolsüzce yapılan zamlara da bir eleştiri söz konusudur.

22. hikâye “*Bize Yakışmaz*” adlı hikâyede Kel Naci adlı bir adam komişere ülkeye gelen turistlere nasıl davrandıklarını anlatmaktadır. Naci, Türk demenin konuksever demek olduğunu söyler ve bu yüzden ülkeye gelen turistlere çok iyi davrandıklarını anlatır. bir gün Kel Naci meyhanede otururken yan masadaki çiftin turist olması dikkatini çeker ve onlara bir jest yapar hesaplarını öder. Ama turist çift Naci'nin hesabı ödemesini kabul etmez. Naci dil bilmediği için turistlerle garsonlar aracılığıyla anlaşır. Naci kabul etmezlerse bunun Türklüğe hakaret olduğunu söyleyip inatla kabul ettirmeye çalışır. Naci eğer bu davranışı yapmazsa turistlerin ülkelerine

döndüklerinde Türkiye'yi kötüleyeceklerini düşünür. Turistler sonunda Naci'nin hesabı ödemesini kabul ederler ama Naci bundan da tatmin olmaz turistleri zorla oturtup bir sürü meze bir de rakı sipariş eder. Turistler yemek içmek istemese de onlara ısrar ede ede piyaz, köfte ve Arnavut ciğeri yedirir. İçkiden sonra bir de meyve sipariş eder meyveleri de zorla yedirir. Meyveleri soyup turistlerin ağzına zorla sokar. Turistler bu durumdan hiç memnun değillerdir. Artık bir şey yiyecek halleri kalmamıştır. Turist kadın bir anda titremeye başlar, zafiyet geçirir. Ona rağmen Naci durmaz bir de işkembe çorbası sipariş eder ve onu da zorla onlara içirir. Turistler Naci'nin elinden kurtulduktan sonra soluğu poliste alırlar onu şikâyet ederler ve meyhaneyi polisler basar, Naci'yi alıp karakola götürürler. Naci'nin ifadesini alırken Naci tüm bunların hepsini konukseverlikten yaptığını söyler ama polis onu dinlemez ve Naci'yi içeri atarlar.

Hikâyede toplumsal mizah yapılmıştır Naci iyi niyetli davranıp turistlerin ülkelerine gittiklerinde Türklerin konukseverliğinden bahsetmesi için cebindeki parayı bile düşünmeden turistlerin hesaplarını öder. Turistler bu durumdan rahatsız olsa da Naci onların rahatsızlığını anlamaz ve ısrarla kabul ettirir. Naci daha sonra zorla onlara bir sürü yemek yedirir. Turistler bu durumdan da hiç memnun olmasalar da Naci'nin ısrarlarından dolayı onun dediklerini yapmak zorunda kalırlar. Turistler Naci'den kurtulur kurtulmaz da soluğu polislerin yanında alırlar ve Naci'yi şikâyet ederler. Naci iyilik yapmaya çalışırken kötülük yapmıştır. Tüm yaptıkları ters tepmiştir ve turistleri memnun ettireceğine onları ülkeden de kendinden de nefret ettirmiştir. Ülkedeki insanların önemli sorunlarından biri herkesin kendileri gibi olduğunu düşünmeleridir. Naci de böyle düşündüğü için turistlerin istemediği şeylere saygı duymaz ve onları zorlar.

23. hikâyeye “*Mazotlu Yolculuklar*” adlı hikâyede ülkede yaşanan mazot kıtlığı anlatılır. Ülkede mazot kara borsa olduğu için otobüsler kaldırılamaz ve insanlar istedikleri yerlere gidemezler. Bir otobüs sürücüsünün bu durum canına tak eder ve yolcuları otobüsüne alıp mazot onları nereye kadar götürürse gitmeye karar verir. Mazotsuzluk insanları mağdur eder, ulaşım adeta felç olur. Devlet bu duruma karşı herhangi bir önlem almamıştır. Bir adamın canına tak eder ve adam iki tane bidon alarak benzin istasyonlarında mazot kuyruklarına girerek saatlerce bekler ve bidonlarına mazot doldurtur. Yalanı da hazırdır, kamyon sürücüsü olduğunu ve yolda kaldığını söyler. Adam, iki bidonunu da doldurduktan sonra dinlene dinlene evine gider. Artık içi rahattır çünkü artık bilet kaygısı olmadan Adana'ya gidebilecektir. Adam yazıhaneye

gider ve Adana'ya gitmek istediğini söyler ve elindeki mazotları gösterir. Otobüs şoförü durumdan oldukça memnundur çünkü mazot olmadığı için yapamadığı seferi adamın getirdiği mazotlar sayesinde artık yapabilecektir. Adam akıllılık eder ve bidonlardan birini şoföre verirken diğerini bagaja koydurup içinde zeytinyağı olduğunu söyler çünkü dönüşünü de o bidondaki mazotla yapacaktır. Adam hostes koltuğuna kurulur ve yol boyu şoförle sohbet ederler. Şoför her yolcunun bu adam gibi kendi mazotunu getirmesini o zaman bu sorunların yaşanmayacağını dile getirir. Adam Adana'ya varır ve orada bir hafta kaldıktan sonra diğer bidondaki mazotunu kullanarak memleketine geri dönecektir ki otobüse bindiğinde artık herkesin mazotunu alıp otobüslere binmeye çalıştığını fark eder ve bu işin kurucusu olduğu için kendini tebrik eder.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır. Ülkede mazot kara borsadır; bu durum insanların hayatını ve seyahat etmelerini engelleyen bir durumdur. İnsanlar otobüslerde mazot olmadığı için istedikleri yere gidemezler. Sonunda bir vatandaş kendi imkânlarını kendisi yaratır ve saatlerce sıra bekleyerek bidonlarını mazotla doldurtur. Otogara giderek gitmek istediği yeri söyler, oradakiler mazot olmadığı için hiçbir yere gidemeyeceğini söylediğinde adam elindeki bidonları gösterir ve parayı veren düdüğü çalar hesabı istediği yere gider. Adamın yaptığı bu davranıştan sonra artık herkes kendi mazotunu alıp otobüse binerek seyahat etmeye başlar. Devletin çözüm bulması gereken bir duruma vatandaşlar kendileri çözüm bulup hayatlarına devam etmeye çalışmışlardır. Hikâyede eleştirilen durum devletin hayatı felç edecek ihtiyaç maddelerinin yokluğuna karşı önlem almamasıdır.

24. hikâyeye “*Dayı Metoduyla Isınma*” adlı hikâyede soğuk bir kış günü anlatılır. Hikâyeyi anlatan kahramanın dayısı bir kış günü onlara gelir. Evde herkes o kadar üşümektedir ki evin bazı üyeleri battaniyeleri sarınmıştır bazıları yorganlara. Ev sanki dokuzuncu hariciye koğuşu gibidir. Ailenin bu kadar üşümesinin sebebi ise kömürsüz kalmalarıdır. Kömür piyasada olmadığı için aile kömürü temin edemez ve sonuç olarak soğuk bir kış gününde tir tir titreyerek evde otururlar. Ev o kadar soğuktur ki bu soğukta evin annesinin mutfığa girip yemek yapması bile imkânsızdır. Evde nüfus yeterince kalabalıkken bir de adamın dayısı gelir. Dayı, ev halkının bu durumuna çok üzülür herkes bir köşede titremektedir. Bunun üzerine evden çıkıp gider bu duruma biz çözüm bulmaya çalışır. Dayı kısa bir zaman sonra elinde ufak bir paketle eve gelir ve onları ısıtacağını söyler. Herkes dayının ne yapacağını merak etmektedir. Dayı, adamdan bir rakı şişesi ister ve getirdiği bir şişeyi rakı şişesinin içine biraz boşaltır. Boşalttığı şey

kâfuruyla ispirotodur. Dayı, bu işlemi yaptıktan sonra yeğenine soyunup uzanmasını söyler, hazırladığı karışımı ve kekik yağını yeğenin orasına burasına sürer. Dayı, kırmızı Maraş biberini de bir suyun içinde ezerek bu karışımı da yeğenin kollarına sürer. Bunun üzerine adam yanmaya başlar, acıdan evde hoplayıp zıplayarak gezer ama bir yandan da ısınmıştır. Adamın ısındığını gören kaynanası bu karışımların kendisine de sürülmesini ister ve ona da bu karışımı sürerler. Daha sonra sırayla evdeki herkese bu karışım sürülür. Artık herkes dayının duacıdır, onu Allah'ın gönderdiğine inanırlar. Adam artık sabah işe giderken dayısının hazırladığı bu karışımları her yerine sürerek evden çıkar ve öyle bir yanar ki otobüsleri de geçerek on beş dakikada işinin başında olur.

Hikâyede sosyo-ekonomik mizah yapılmıştır ve ülkede olan bir işleyiş eleştirilmiştir. İnsanların temel ihtiyaçlarından biri olan "ısınma" ihtiyacını insanlar yakacak maddelerinin piyasada olmamasından dolayı karşılayamazlar. Bunun üzerine mağduriyet yaşarlar ve hikâyedeki dayının bulduğu gibi farklı çözümler bulmaya çalışırlar. Dayının bulduğu çözüm sağlığa oldukça zararlı olmasına ve insanların canını yakmasına rağmen insanlar ısınmak için bu yöntemi denemek zorunda kalırlar.

25. hikâye "*Resim Sergisi*" adlı hikâyede anlatılan adam bir çağrı alır ve bu çağrı hiç tanımadığı bir ressam tarafından gönderilmiştir. Çağrıda "Kokteylli açılışa onur vermenizi dilerim." yazmaktadır. Adam bir sanat sergisi için kokteylin gereksiz olduğunu düşünür ama çağrıda bildirilen saatte galeriye gider. Gider gitmez eski bir arkadaşıyla karşılaşır, arkadaşı resimden pek anlamadığını ama arkadaşının davetini kırmamak için geldiğini söyler ve adamı kolundan çekiştirerek onu kokteyle götürür. İki arkadaş sohbet etmeye başlarlar. Adam, çağrıyı aldığı anda düşündüğü şeyi arkadaşıyla paylaşır ve sanat sergisi için kokteylin gereksiz olduğunu söyler. Arkadaşı da kokteyl olmazsa insanların bu sergiye gelmeyeceğini belirtir. Adam onca insanın kokteyl için geldiğine arkadaşının bu lafından sonra adeta emin olmuştur. İnsanların sanat umurunda değildir asıl umurlarında olan kokteyl sırasında yiyip içtikleridir. İki arkadaş içkilerini yudumlarırken yanında kuruyemişlerinden de atıştırırlar. Adam arkadaşına ressamın ne tür resimler yaptığını sorar ve arkadaşısı da bunları boş vermesini, keyfine bakmasını söyler. Ressam bu adamın arkadaşı olmasına rağmen adamın daha ressamın ne tarz resimler yaptığını bile bilmez çünkü umurunda değildir. O sırada galeriden içeriye çok süslü hanımlar ve koyu giysili beyler girer. Galeriye yeni gelen kadınlar ve erkekler de hemen içkilerini alarak resimler dışında herhangi bir konudan konuşmaya başlarlar.

Kimse ne ressamdan ne de yaptığı resimlerden konu açmaz. Herkes havadan sudan muhabbet eder ve içki içer, kısacası herkes keyif yapar. Kimse oraya resimler için gelmemiştir. Bedava içki ve yemek; hoş sohbet için gelmişlerdir. Zaten gelenler sergiyi merak edip gezmezler bile. Sergiye bir çağrı üzerine gelen adam da bu toplulukla bir sohbeta dalar, biraz zaman geçtikten sonra onlara sergiyi gezmeyi teklif eder ama herkes serginin nasıl olsa on beş gün açık olacağını herhangi bir gün gelip gezebileceklerini söylerler ve böylece sergiye önem veren, sergiyi gezmek isteyen adam da asimile olur, hep birlikte galeriden çıkıp giderler.

Hikâyede kültürel mizah yapılmıştır. Serginin sahibi olan ressam sırf insanlar sergisine gelsin diye sergiyi kokteyli düzenler ve düşündüğü gibi de olur gelen herkes neredeyse sadece kokteyl için sergiye gelir. Çünkü kokteyl insanlar için bedava içki ve yiyecek demektir. Hikâyede çok acı ama gerçek olan bir durum gözler önüne serilmiştir. İnsanların sanata ve emeğe değer vermemesi içler acısıdır. İnsanların bu tarz sergilerde tek dertleri içki eşliğinde sohbet edip gitmektir.

SONUÇ

Bu çalışmada 1960 kuşağı yazarlarından Muzaffer İzgü'nün on üç öykü kitabı olay örgüsü ve mizahi unsurlar yönünden incelenmiştir. Yazmaya Aydın'da öğretmenlik yaptığı sırada başlayan Muzaffer İzgü çok sayıda eser veren üretken bir yazardır. Yazmak onun hayatının olmazsa olmazıdır. Yaşadıklarını, gözlemlediklerini anlatan yazar kurgularının gücünü realizmden alır. Onun kitaplarında herkes kendi hayatından bir şeyler bulur, kendi hayatından bir şeyler bulamayanlar bile tanık oldukları olayları İzgü'nün kitaplarında adeta yeniden yaşarlar. İzgü'nün eserleri başarısını halkla ve halkın sorunlarıyla sıkı sıkıya bağlı olmasıyla kazanır. Emekli olunca yerleştiği İzmir'de de yazmayı sürdüren yazar; roman, öykü, çocuk kitapları, gençlik romanları gibi farklı türlerde eserler kaleme almıştır ve ölümüne kadar yazın hayatından kopmamıştır.

İzgü'nün öykülerinde şahıs kadrosu oldukça geniştir ve hemen hemen hepsi günlük hayatın içinden insanlardır. Polisler, memurlar, esnaf halkı, devlet büyükleri, işsiz insanlar, ev hanımları, öğretmenler onun öykülerinin şahıs kadrosunu oluşturur. Özellikle memurlar İzgü'nün öykülerinde en sık bahsi geçen kişilerdir. Memur maaşlarının bir aileyi geçindirmeye yetmemesi; bunun üzerine rüşvet almak zorunda kalan, intihara sürüklenen, geçinmek için türlü türlü yöntemler arayan memurların hayatını yazar kara mizah üzerinden okuyucuya aktarır. İzgü, memurların geçim derdi yüzünden başlarına gelenleri anlatırken kara mizahı sadece bir araç olarak kullanır, asıl amacı memurların sorunlarına parmak basmaktır. Yazar, memurlar üzerinden yaptığı mizahın gücünü ironiden ve hicivden alır çünkü memurlar toplumun büyük bir kesimini oluşturur; bu kesimin yaşadığı geçim derdi oldukça önemli bir sorundur. Yazar, memurların geçim derdi ve maaşlarının az olması üzerinden mizah yapar ama asıl amacı toplumun büyük bir kesimini ilgilendiren bu sorunu hicvetmektir.

Muzaffer İzgü'nün öykülerinde en sık kullandığı mizah türlerinin başında ekonomik mizah gelmektedir. Yoksul bir ailede büyüyen İzgü, geçim sıkıntısının ve yoksulluğun ne demek olduğunu çok iyi bilen bir yazardır. Yazar, kendisi de öğretmen olduğu için memurların ve öğretmenlerin yaşadıkları sorunları, geçim sıkıntılarını öykülerinde gerçekçi bir şekilde yansıtmıştır. Öykülerinde sıklıkla yer verdiği memurların geçim derdi konusu onun sadece gözlemlediği değil aynı zamanda bizzat

yaşadığı bir sorundur. Bu nedenle öykülerinde geçim sıkıntısını mizah unsuru olarak merkeze aldığı çok gerçekçi bir anlatımla bu sıkıntıları okuyucuya aktarır. İzgü'nün realist bir yazar olmasını sağlayan en önemli unsur halkın içinden bir insan olması ve halkın yaşadığı sorunları kendisinin de yaşamasıdır. O, gözlemlediklerinden ve yaşadıklarından başka bir şey anlatmadığı için insanların benimsediği, kendilerinden biri gibi gördükleri bir yazardır. *İşte Mühür İşte Sen* kitabında “*Hızlı Memur*” adlı hikâyede başkahraman olan Hayri Bey emekli olunca eline geçen bütün ikramiyeyi istediklerini alarak harcar. Tüm esnaf halkı, Hayri Bey'in aldıklarına şaşırır çünkü senelerdir onun böyle alışveriş yaptığını görmemişlerdir. Hayri Bey memur olduğu için hayatı boyunca her şeyden fedakârlık yapmak zorunda kalmıştır ama ikramiyesini aldığı gün canına tak eder ve bunun acısını çıkarır. “*Babamın Cenaze Töreni*” adlı hikâyede bir adamın babası vefat eder ve adam apar topar babasının vefat ettiği şehre gider. Cenaze kaldırmak o kadar masraflı bir iştir ki adam çocuklarını ve ayın sonunu nasıl getireceğini düşünüp babasının cenazesini almaz. Bunun üzerine cenazeyi belediye kaldırır. Adam ekonomik sorunlardan dolayı babasının cenazesini bile kaldıramaz. Bu hikâyelerde yazar güldürü ögesini sosyo-ekonomik sorunlar üzerinden sağlamıştır.

Yazarın öykülerinde en sık yer verdiği bir diğer mizah türü siyasi mizahtır. Siyasilerin koltuk sevdası, seçim zamanı halkın gözlerini boyamaları ve kendi çıkarlarını her şeyin önünde tutmaları yazarın siyaseti merkez alarak yazdığı hikayelerin genel olarak konusunu oluşturur. İzgü, siyaseti ve siyasileri merkeze aldığı öykülerinde muhalif bir tavır sergiler. Bu yüzden siyasi mizah unsuruna yer verdiği öykülerinde bu mizah türü çoğunlukla beraberinde eleştiri ve ironiyi de getirir. Yazar “*Çanak Çömlek Patladı*” adlı kitabındaki “*Bakan Koltuğu*” adlı hikâyede ve “*Ortadireği Yıkan Ayı*” adlı kitabındaki “*Gomonis Hasan*” adlı hikâyede siyaseti mizah unsuru olarak kullanmıştır. “*Bakan Koltuğu*” adlı hikâyede yazar, bakanların koltuk sevdalarından dolayı komik duruma düşmelerini anlatarak bunun üzerinden siyasi mizah yapar. Bu koltuk oturulmayacak durumda olmasına rağmen koltuk sevdalıları koltuğun peşini bir türlü bırakmazlar. Çünkü bu koltuğa oturduklarında kendilerini çok büyük biriymiş gibi hissedip egolarını tatmin ederler. “*Gomonis Hasan*” adlı hikâyede ise Hasan'ın babası Ali'nin adı sırf Rusya'ya okumaya gitti diye komüniste çıkar. Hasan'a babasından miras kalan bu lakap Hasan'ın hayatını oldukça zorlaştırır. Hasan ne yaparsa yapsın insanlar ona komünist demeye devam eder. Yazar bu hikâyede siyasi meseleler söz konusu olduğunda insanların sorgulamamasını ve ne duyarlarsa kabul etmelerini eleştirmiştir.

İzgu öykülerinde sıklıkla yazarlar da yer vermiştir. Yazarları ele alırken onlarla birlikte düşünce özgürlüğünün olmayışına ve yazarların bu sebeple baskı görmelerine de bir eleştiri yapmıştır. Yazarları ele aldığı öykülerinde bu eleştiri adeta olmazsa olmazdır. “*Her Eve Bir Karakol*” kitabındaki “*Biz İşimizi Biliriz*” adlı öyküde polisler bahsi geçen yazarın kütüphanesindeki kitapları tek tek inceleyip aralarından sol görüşle yazılmış olanları ayırıp çuvala koyarlar; bir de bu çuvalı yazara taşıtırlar. Yazar sadece yazdıkları üzerinden değil okuduğu kitaplar için bile yargılanır. “*Bando Takımı*” kitabındaki “*Kemer ve Kravat*” adlı öyküde de polisler bir gazeteciye sırf gazeteci olduğu için başka hiçbir suçu olmamasına rağmen kötü davranırlar. Buna sebep olan ise devletin yazarlara karşı olan yanlış tutumudur. Bundan dolayı polisler, gazeteciye yazarsa kesin suçludur gözüyle bakarlar ve ona kötü davranırlar.

İzgu’nün öykülerinde sistem ve işleyiş eleştirisi önemli bir yer tutar. Hemen hemen öykülerinin hepsinde hayatın her alanındaki işleyiş bozukluklarını eleştirir. Özellikle bürokratik çarpıklıklar onun eserlerinde yine sıklıkla karşılaşılan bir unsurdur. “*Azrail Nasıl Rüşvet Yedi?*” kitabındaki “*Temel Atma*” öyküsünde yolu olmayan bir köye siyasiler gelip sürekli temel atarlar. Bu temeller atıldıktan sonra başka bir şey yapılmaz, atılan temel öylece kalır. Köylüler bu durumdan oldukça memnunnardır çünkü siyasiler köylere gelirken yolları düzeltmek zorunda kalırlar. Bu da yolu olmayan köylünün işine gelen bir durum olur. Yazar burada yol yapımı gibi önemli bir durum için köylüyü umursamayan siyasilerin tamamlanması mümkün olmayan temeller için köye gelip kendilerini göstermeye çalışmaları eleştirilmiştir. Aynı kitaptaki “*Hovarda Memur*” adlı hikâyede de yazar bürokratik çarpıklıklar üzerinden mizah unsurunu oluşturur. Bu hikâyede Kaçak Bekir adlı kahraman zar zor ortaokulu bitirmiş okumamış bir insandır. Kaçak Bekir’in arkadaşı olan adam ise üniversiteyi bitirmiş alnının teriyle para kazanmaya çalışan bir insandır. Bekir’in arkadaşı hem o kadar okul okumasına hem de iyi bir işte çalışmasına rağmen ayın sonunu zor görür ama Bekir illegal işler yaparak yaşamını zevk-ü sefa içinde geçirir.

Muzaffer İzgu’nün yayımlanmış dokuz romanı, otuz dört öykü kitabı, üç gençlik romanı ve yetmiş üç çocuk kitabı bulunmaktadır. Bu çalışmada on üç öykü kitabı incelenmiştir. Muzaffer İzgu, çok velud ve özgün bir yazardır. Sadece yetişkinlere değil çocuklara da hitap eden İzgu, Türk Edebiyatı’nın en önemli mizah yazarlarından.

KAYNAKÇA

MUZAFFER İZGÜ'NÜN ÖYKÜ KİTAPLARI

- İzgu Muzaffer, *Bando Takımı*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2011.
- İzgu Muzaffer, *Donumdaki Para*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2014.
- İzgu Muzaffer, *Deliye Her Gün Bayram*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2016.
- İzgu Muzaffer, *Dayak Birincisi*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2009.
- İzgu Muzaffer, *Devletin Malı Deniz*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2007.
- İzgu Muzaffer, *Çanak Çömlek Patladı*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2015.
- İzgu Muzaffer, *Ortadireği Yıkan Ayl*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2003.
- İzgu Muzaffer, *İşte Mühür İşte Sen*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2006.
- İzgu Muzaffer, *Sen Kim, Hovardalık Kim?* Bilgi Yayınevi, Ankara 2004.
- İzgu Muzaffer, *Yıl Sıfır Darbe Hazır*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2000.
- İzgu Muzaffer, *Devlet Babanın Tonton Çocuğu*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2005.
- İzgu Muzaffer, *Azrail Nasıl Rüşvet Yedi?* Bilgi Yayınevi, Ankara 2011.
- İzgu Muzaffer, *Her Eve Bir Karakol*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2004.

REFERANS KAYNAKLAR

Kitaplar ve Tezler

- Enginün, İnci, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2005.
- Türkçe Sözlük*, TDK, İstanbul, 2008.
- Bergson, Henri, *Gülme*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016.
- (haz.) Muzaffer Uyguner, *Muzaffer İzgu Yaşamı Sanatı Yapıtlarından Seçmeler*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2005.
- Kierkegaard, Soren, *İroni Kavramı*, İmge Kitapevi Yayınları, Ankara 2009.
- Rorty, Richard, *Olumsuzluk İroni ve Dayanışma*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1995.

Sarıkaya, Hasan, *Muzaffer İzgü'nün Çocuk Romanlarındaki Karakterlerin İncelenmesi*, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2018.

Eroğlu, Evin, *Muzaffer İzgü'nün Çocuk Kitaplarının Mizah Unsurları Yönüyle İncelenmesi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Bolu, 2008.

Ramazan Korkmaz, (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2016.

Avcı, Artun, “*Toplumsal Eleştiri Söylemi Olarak Mizah ve Gülmece*”, Birikim Dergisi, 2003, Sayı: 166, ss.80-96.

Nebi Özdemir, “*Mizah, Eleştirel Düşünce ve Bilgelik: Nasreddin Hoca*”, ss.27-40, Milli Folklor, 2010, Sayı:87, s.28.

Enis Batur, “*Kara Mizah Antolojisi*”, Hil Yayınları, İstanbul 1987.

HİPPOKRATES, “*Gülmeye ve Deliliğe Dair*”, (Çev: Mehmet Ali Kılıçbay). İris Yayıncılık, İstanbul 1997.